

Азаматтық қорғау туралы

Қазақстан Республикасының Заңы 2014 жылғы 11 сәуірдегі № 188-V ҚРЗ.

Қолданушылар назарына!

Қолданушыларға ыңғайлы болуы үшін ЗҚАИ мазмұнды жасады.

МАЗМҰНЫ

Ескерту. Бүкіл мәтін бойынша "Ведомствоның білім беру", "ведомствоның білім беру", "Ведомствоның аумақтық", "ведомствоның аумақтық" деген сөздер тиісінше " Уәкілетті органның білім беру", "уәкілетті органның білім беру", "Уәкілетті органның аумақтық", "уәкілетті органның аумақтық" деген сөздермен ауыстырылды ҚР 29.06.2021 № 58-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

Ескерту. Бүкіл мәтін бойынша:

"мемлекеттік емес өртке қарсы қызметті", "мемлекеттік емес өртке қарсы қызметтердің", "мемлекеттік емес өртке қарсы қызметтерді", "Мемлекеттік емес өртке қарсы қызмет" деген сөздер тиісінше "кәсіби өртке қарсы қызметті", "кәсіби өртке қарсы қызметтердің", "кәсіби өртке қарсы қызметтерді", "Кәсіби өртке қарсы қызмет" деген сөздермен ауыстырылды;

"өзге де жұмыскерлері", "өзге де жұмыскерлерінің", "өзге де жұмыскерлер" деген сөздер тиісінше "жұмыскерлері", "жұмыскерлерінің", "жұмыскерлер" деген сөздермен ауыстырылды – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

Осы Заң азаматтық қорғау жөніндегі іс-шараларды жүргізу процесінде туындайтын қоғамдық қатынастарды реттейді әрі табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар мен олардың салдарларының алдын алуға және оларды жоюға, төтенше жағдай аймағындағы халыққа шұғыл медициналық және психологиялық көмек көрсетуге, өрт қауіпсіздігі мен өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз етуге бағытталған , сондай-ақ Қазақстан Республикасы азаматтық қорғанысының негізгі міндеттерін, құрылуы мен жұмыс істеуінің ұйымдастырушылық қағидаттарын, мемлекеттік материалдық резервті қалыптастыруды, сақтауды және пайдалануды, авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарының ұйымдастырылуы мен қызметін, сондай-ақ азаматтық қорғау органдары қызметкерлерінің мәртебесі мен әлеуметтік қорғалуын айқындайды.

Ескерту. Кіріспеге өзгеріс енгізілді – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

1-БӨЛІМ. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1-тарау. НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕР

1-бап. Осы Заңда пайдаланылатын негізгі ұғымдар

Осы Заңда мынадай негізгі ұғымдар пайдаланылады:

1) авария – ғимараттардың, құрылыстардың және (немесе) техникалық құрылыстардың қирауы, бақыланбайтын жарылыс және (немесе) қауіпті заттардың шығарындысы;

2) авариялық-құтқару жұмыстары – адамдарды, материалдық және мәдени құндылықтарды іздеу және құтқару, төтенше жағдай аймағындағы халыққа шұғыл медициналық және психологиялық көмек көрсету, төтенше жағдай аймағында және әскери іс-қимылдар жүргізу кезінде қоршаған ортаны қорғау, оларға тән қауіпті факторлардың әсерін оқшаулау және басу немесе ең төменгі мүмкін болатын деңгейге дейін жеткізу жөніндегі іс-қимылдар;

3) авариялық-құтқару құралымы – авариялық-құтқару жұмыстары мен кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізуге арналған дербес немесе аттестатталған авариялық-құтқару қызметінің құрамына кіретін азаматтық қорғау күштерінің ұйымдық-құрылымдық бірлігі;

4) авариялық-құтқару қызметі – бірыңғай жүйеге функционалдық біріктірілген, төтенше жағдайлардың алдын алу және оларды жою жөніндегі міндеттерді шешуге арналған, азаматтық қорғаудың ұйымдық-біріктірілген басқару органдарының, авариялық-құтқару құралдары мен құралдарының жиынтығы;

5) адамдар жаппай болатын объект – бір мезгілде жүз және одан көп адамның болуына есептелген сауда, қоғамдық тамақтану, тұрмыстық қызмет көрсету кәсіпорындарының, дене шынықтыру-сауықтыру, спорттық, мәдени-ағарту және ойын-сауық ұйымдарының, көңіл көтеру орындарының, барлық көлік түрлері вокзалдарының, ғибадат үйлерінің (құрылыстарының) ғимараты, құрылысы, үй-жайы, сондай-ақ бір мезгілде жиырма бес және одан көп адамның болуына есептелген денсаулық сақтау, білім беру ұйымдарының, қонақ үйлердің ғимараты, құрылысы;

6) азаматтық қорғаныс – Қазақстан Республикасының халқы мен аумағын қазіргі заманғы зақымдаушы құралдардың зақымдау (қирату) факторларының әсерінен, табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардан қорғау жөнінде бейбіт уақытта және соғыс уақытында жүргізілетін жалпы мемлекеттік іс-шаралар кешенін іске асыруға арналған азаматтық қорғаудың мемлекеттік жүйесінің құрамдас бөлігі;

7) азаматтық қорғаныстың әскери бөлімдері – бейбіт уақытта және соғыс уақытында азаматтық қорғау іс-шараларын орындайтын, азаматтық қорғау саласындағы уәкілетті органның әскери бөлімдері;

8) азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстары қоры – азаматтық қорғаныс бойынша санаттарға жатқызылған ұйымдардың жұмыскерлері мен халықты қазіргі

заманғы зақымдаушы құралдардың зақымдау (қирату) факторларының әсерінен қорғау үшін арнайы жабдықталған және соған арналған инженерлік құрылыстар жиынтығы;

9) азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылысы – халықты қазіргі заманғы зақымдаушы құралдардың зақымдау (қирату) факторларының әсерінен қорғау үшін арнайы жабдықталған және соған арналған инженерлік құрылыс;

10) азаматтық қорғау – өрт қауіпсіздігін, өнеркәсіптік және сейсмикалық қауіпсіздікті қамтамасыз ету, мемлекеттік материалдық резервті қалыптастыру, сақтау және пайдалану жөніндегі іс-шараларды қамтитын, табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар мен олардың салдарларының алдын алуға және оларды жоюға, азаматтық қорғанысты ұйымдастыруға және жүргізуге, төтенше жағдай аймағындағы халыққа шұғыл медициналық және психологиялық көмек көрсетуге бағытталған, бейбіт уақытта және соғыс уақытында жүргізілетін жалпымемлекеттік іс-шаралар кешені;

11) азаматтық қорғаудың арнайы іс-шаралары – азаматтық қорғау қызметтерінің Қазақстан Республикасының халқын, объектілері мен аумағын төтенше жағдайлар мен әскери қақтығыстар кезінде немесе осы қақтығыстар салдарынан туындайтын қауіптерден қорғауға бағытталған, жұмыстарды инженерлік, радиациялық, химиялық, медициналық, өртке қарсы, көліктік, материалдық-техникалық, гидрометеорологиялық және өзге де қамтамасыз ету бойынша күні бұрын немесе жедел іс-қимыл жасауы;

12) азаматтық қорғаудың құлақтандыру жүйесі – адамдардың өмірі мен денсаулығына төнген қатер туралы, қалыптасқан жағдайда әрекет ету тәртібі туралы ақпаратты халыққа және басқару органдарына жеткізуді қамтамасыз ететін бағдарламалық және техникалық құралдар жиынтығы;

13) азаматтық қорғаудың мемлекеттік жүйесі – Қазақстан Республикасының халқын , объектілері мен аумағын төтенше жағдайлар мен әскери қақтығыстар кезінде немесе осы қақтығыстар салдарынан туындайтын қауіптерден қорғау жөніндегі жалпымемлекеттік іс-шаралар кешенін іске асыруға арналған, азаматтық қорғаудың басқару органдарының, күштері мен құралдарының жиынтығы;

14) азаматтық қорғау күштері – азаматтық қорғаныстың әскери бөлімдері, авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдары, мемлекеттік, кәсіби, салалық өртке қарсы қызметтердің бөлімшелері, азаматтық қорғау құралымдары, азаматтық қорғау саласындағы уәкілетті органның авиациясы және теңіз ұйымы, жағдайды байқау, бақылау және болжау қызметтері;

15) азаматтық қорғау құралдары – халықты қорғау және азаматтық қорғау күштерін жарақтандыру үшін қолданылатын материалдық-техникалық мүлік;

16) азаматтық қорғау қызметі – азаматтық қорғаудың арнайы іс-шараларын орындауға арналған азаматтық қорғаудың басқару органдары мен күштерінің республикалық, облыстық, қалалық, аудандық жүйелері;

17) азаматтық қорғау органдары – азаматтық қорғау саласындағы уәкілетті орган, оның аумақтық органдары, ведомствосы және ведомстволық бағынысты мемлекеттік мекемелері мен кәсіпорындары;

17-1) азаматтық қорғау органдарының қызметкерлері – азаматтық қорғау органдарында қызметте тұрған, арнаулы атақ берілген Қазақстан Республикасының азаматтары;

18) азаматтық қорғау саласындағы мемлекеттік бақылау және қадағалау – өз құзыреті шегінде Қазақстан Республикасының азаматтық қорғау саласындағы заңнамасының талаптарын жеке және заңды тұлғалардың сақтауын қамтамасыз етуге бағытталған, азаматтық қорғау саласындағы және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті органдардың қызметі;

19) азаматтық қорғау саласындағы уәкілетті орган (бұдан әрі – уәкілетті орган) – табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардың алдын алу және жою, халыққа шұғыл медициналық және психологиялық көмек көрсету, өрт қауіпсіздігін және Азаматтық қорғанысты ұйымдастыруды қамтамасыз ету бөлігінде азаматтық қорғау саласында басшылықты және салааралық үйлестіруді жүзеге асыратын орталық атқарушы орган;

19-1) алып тасталды – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

19-2) аккредиттеу – сараптама ұйымының өрт қауіпсіздігі саласында аудит жүргізу жөніндегі жұмыстарды орындау құқықтылығын ведомствоның ресми тануы;

19-3) аккредиттеу аттестаты – ведомство беретін, сараптама ұйымының өрт қауіпсіздігі саласында аудит жүргізу жөніндегі жұмыстарды орындау құқығын куәландыратын құжат;

20) "Баршаның назарына!" құлақтандыру сигналы – төтенше жағдайлар туындау қатері төнген немесе туындаған кезде халықтың назарын аудару үшін дабылдамалар немесе басқа да сигнал беру құралдары арқылы берілетін құлақтандырудың бірыңғай сигналы;

21) басқару пункттері – азаматтық қорғаудың басқару органдарын орналастыруға және олардың жұмысын қамтамасыз етуге арналған, техникалық құралдармен, тіршілікті қамтамасыз ету элементтерімен арнайы жабдықталған және жаракталған, мемлекеттік органдардың құрылыстары немесе көлік құралдары;

22) броньнан шығару – номенклатура өзгерген кезде, сондай-ақ кәдеге жарату немесе жою, төтенше жағдайлар мен олардың салдарларының алдын алу және оларды жою жөніндегі шараларды қолдану, нарыққа реттеушілік ықпал ету, босқындарға көмек көрсету және гуманитарлық көмек көрсету үшін мемлекеттік материалдық резервтен материалдық құндылықтарды шығару;

22-1) бұрқакқа қарсы жұмыстар – мұнай және газ өндіру объектілерінде арнайы техника, аппаратура мен жабдық қолданыла отырып жүргізілетін, аварияларды жоюға,

адамдарды, материалдық құндылықтарды құтқаруға және бекітпе жабдығының болмауы, қирауы немесе герметикаланбауы немесе грифон түзілу салдарынан ұнғыманың (газ және мұнай бұрқақтарының) сағасы арқылы қабаттық флюидтердің басқаруға келмейтін шығуының қауіпті факторларының әсерін азайтуға бағытталған іс-қимылдар;

23) бірыңғай кезекшілік-диспетчерлік "112" қызметі – төтенше жағдайдың туындау алғышарттары немесе туындауы, өрт, адамдардың өміріне төнген қатер мен денсаулығына зиян келтіру қатері туралы және өз құзыреті шегінде шұғыл қызметтердің ден қою жөніндегі іс-қимылдарын кейіннен үйлестіре отырып шұғыл көмек шараларын қолдануды қажет ететін өзге де жағдайлар туралы жеке және заңды тұлғалардан келіп түсетін хабарламаларды қабылдау және өңдеу қызметі;

23-1) газдан құтқару жұмыстары – қоршаған ортада шекті жол берілетін шоғырланудан асатын қауіпті заттар болған жағдайда арнайы техника, аппаратура мен жабдық, оқшаулағыш жеке қорғану құралдары қолданыла отырып орындау қажеттілігімен сипатталатын және газ жайылған ортада адамдарды іздестірумен, зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсетумен және оларды тасымалдаумен, аварияның орны мен себептерін, оның таралу шекараларын нақтылау мақсатында авария ошағына барлау жүргізумен байланысты қауіпті өндірістік объектілердегі аварияларды жою жөніндегі іс-қимылдар және қауіпті өндірістік факторларды жою үшін қажетті өзге де іс-қимылдар;

24) ерікті өрт сөндіруші – ерікті өрт сөндірушілер тізілімінде тіркелген азамат;

25) жұмылдыру резерві – мемлекеттік материалдық резервтің құрамдас бөлігі болып табылатын, жұмылдыру, соғыс жағдайы кезінде және соғыс уақытында жұмылдыру тапсырысын орындау, табиғи, техногендік және әлеуметтік сипаттағы төтенше жағдайлар мен олардың салдарларының алдын алу және оларды жою жөніндегі шараларды қолдану, бейбіт уақытта гуманитарлық көмек көрсету үшін қажетті шектеулі номенклатура бойынша материалдық құндылықтар запасы, сондай-ақ арнайы құралымдардың материалдық-техникалық құралдары;

26) зардап шегуші – табиғи немесе техногендік сипаттағы төтенше жағдай салдарынан зиян (нұқсан) келтірілген жеке тұлға;

27) зиян (нұқсан) келтіруші – әрекетінің (әрекетсіздігінің) салдарынан техногендік сипаттағы төтенше жағдай болған жеке немесе заңды тұлға;

28) кәсіби авариялық-құтқару қызметі – құтқарушылары штат негізінде жұмыс істейтін және біліктілік талаптарына сай келетін құралымнан немесе құралымдардан тұратын авариялық-құтқару қызметі;

28-1) кәсіби өртке қарсы қызмет – ұйымдардағы, елді мекендердегі және объектілердегі өрттердің алдын алу және сөндіру, өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету және өрт сөндіруге байланысты авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу жөніндегі жұмыстарды жүргізу құқығына аттестаттаудан өткен заңды тұлғалар;

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

28-2) тармақшамен толықтыру көзделген – ҚР 09.01.2026 № 254-VIII (01.07.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

29) алып тасталды - ҚР 24.05.2018 № 156-VI Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);

30) қазіргі заманғы зақымдаушы құралдар – зақымдаушы (кирату) факторлары адамдарды, жануарлар мен өсімдіктерді зақымдауға, объектілерді бүлдіруге немесе киратуға, қайталама зақымдау факторларының пайда болуына есептелген, жаппай жою қаруын және қарапайым зақымдаушы құралдарды, оның ішінде зымырандық, авиациялық және атыс қаруын қамтитын құрылғылар мен құралдар;

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

30-1) тармақшамен толықтыру көзделген – ҚР 09.01.2026 № 254-VIII (01.07.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

31) қауіпті өндірістік объектінің өнеркәсіптік қауіпсіздік декларациясы – қауіпті өндірістік объект қауіптілігінің сипаты мен ауқымы, қауіпті өндірістік объектіні пайдалануға беру, оның жұмыс істеуі және оны пайдаланудан шығару кезеңдерінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету және қауіпті өндірістік факторлардың зиянды әсерінен халықты қорғау жөніндегі іс-шаралар көрсетілген құжат;

32) қауіпті өндірістік фактор – қауіпті өндірістік объектілердегі және әлеуметтік инфрақұрылым объектілеріндегі авариялар, оқыс оқиғалар кезінде туындайтын, жеке және заңды тұлғаларға, қоршаған ортаға зиян (нұқсан) келтіретін физикалық құбылыс;

32-1) қауіпті техникалық құрылғылар:

қауіпті өндірістік объектілерде пайдаланылатын, 0,07 мегаПаскальдан асатын қысыммен және (немесе) 115 Цельсий градустан асатын судың қайнау температурасы кезінде жұмыс істейтін бу және су жылыту қазандықтары (жылу желілерін қоспағанда), 0,07 мегаПаскальдан асатын қысыммен жұмыс істейтін түтіктер, жүк көтергіш крандар, көтергіштер (мұнаралар), эскалаторлар, фуникулерлер, лифтілер, траволаторлар, мүгедектігі бар адамдарға арналған көтергіштер, сондай-ақ бұрғылау тереңдігі екі жүз метрден асатын ұңғымаларды бұрғылауға және жөндеуге арналған қондырғылар, шахталық көтергіш қондырғылар мен көтергіш машиналар, жарылғыш заттар мен олардың негізінде жасалған бұйымдардың жылжымалы қоймалары, араластыру-зарядтау және жеткізу-зарядтау машиналары, жарылғыш заттар мен олардың негізінде жасалған бұйымдарды дайындауға арналған мобильді және стационарлық қондырғылар;

0,07 мегаПаскальдан асатын қысыммен және (немесе) 115 Цельсий градустан асатын судың қайнау температурасы кезінде жұмыс істейтін бу және су жылыту қазандықтары (жылумен жабдықтау ұйымдары), 0,07 мегаПаскальдан асатын

қысыммен жұмыс істейтін түтіктер, жүк көтергіш крандар, көтергіштер (мұнаралар), эскалаторлар, аспалы жолдар, фуникулерлер, лифтілер, траволаторлар, әлеуметтік инфрақұрылым объектілеріндегі мүгедектігі бар адамдарға арналған көтергіштер;

33) құтқарушы – авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге арнайы даярлықтан өткен және аттестатталған (қайта аттестатталған) жеке тұлға;

34) материалдық құндылықтар – мемлекеттік материалдық резерв саласындағы уәкілетті органның алдына қойылған міндеттерді қамтамасыз ету үшін қажетті, мемлекеттік материалдық резервтің материалдық құндылықтарының белгілі бір номенклатурасы мен оларды сақтау көлеміндегі тауарлар;

35) материалдық құндылықтарды мемлекеттік материалдық резервке қою – материалдық құндылықтарды сатып алу және (немесе) оларды мемлекеттік материалдық резервтің материалдық құндылықтарын сақтау пункттеріне, мемлекеттік материалдық резерв жүйесінің ведомстволық бағынысты ұйымына немесе жұмылдыру тапсырыстары белгіленген ұйымдарға тиіп жөнелту (жеткізу);

36) материалдық құндылықтарды мемлекеттік материалдық резервке салу (бұдан әрі – салу) – материалдық құндылықтарды мемлекеттік материалдық резервте сақтау үшін қабылдап алу;

37) материалдық құндылықтарды мемлекеттік материалдық резервтен шығару – материалдық құндылықтарды жаңарту, қарызға беру, броньнан шығару тәртібімен мемлекеттік материалдық резервтен алып қою;

38) алып тасталды – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

39) мемлекеттік материалдық резерв (бұдан әрі – мемлекеттік резерв) – жұмылдыру мұқтаждарына, табиғи, техногендік және әлеуметтік сипаттағы төтенше жағдайлар мен олардың салдарларының алдын алу және оларды жою жөніндегі шараларды қолдануға, нарыққа реттеушілік ықпал етуге, босқындарға көмек көрсетуге және гуманитарлық көмек көрсетуге арналған материалдық құндылықтар запасы;

39-1) мемлекеттік материалдық резерв саласындағы уәкілетті орган – мемлекеттік резерв саласындағы басшылықты және салааралық үйлестіруді жүзеге асыратын орталық атқарушы орган;

40) мемлекеттік өртке қарсы қызмет – өрттердің алдын алуды және оларды сөндіруді ұйымдастыруға, авариялық-құтқару жұмыстары мен кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізуге, өрт қауіпсіздігі саласында мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асыруға және өрттерге байланысты қылмыстық құқық бұзушылықтар туралы істер бойынша анықтау жүргізуге арналған облыстардағы, республикалық маңызы бар қалалардағы, астанадағы, аудандардағы, облыстық маңызы бар қалалардағы азаматтық қорғаудың басқару органдарының, күштері мен құралдарының жиынтығы;

41) мемлекеттік резерв жүйесінің ведомстволық бағынысты ұйымы – мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын қалыптастыру мен сақтауды шарт негізінде жүзеге асыратын заңды тұлға;

42) мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарының орнын ауыстыру – материалдық құндылықтарды тиеу мен түсіруді қоса алғанда, материалдық құндылықтарды мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын сақтайтын бір пункттен немесе мемлекеттік резерв жүйесінің ведомстволық бағынысты ұйымынан немесе жұмылдыру тапсырыстары белгіленген ұйымдардан екінші мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын сақтайтын пунктке немесе мемлекеттік резерв жүйесінің ведомстволық бағынысты ұйымына немесе жұмылдыру тапсырыстары белгіленген ұйымдарға тасымалдау;

43) мемлекеттік резервтен материалдық құндылықтарды қарызға беру – мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарының номенклатурасы мен оларды сақтау көлемдеріне сәйкес мемлекеттік резервке кейіннен қайтара отырып, белгілі бір шарттармен мемлекеттік резервтен материалдық құндылықтарды шығару;

44) мемлекеттік резервті жаңарту – мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарының номенклатурасы мен оларды сақтау көлемдеріне сәйкес материалдық құндылықтарды бір мезгілде немесе уақыт өткізіп салған кезде оларды сақтаудың белгіленген мерзімдері өткенге дейін мемлекеттік резервтен материалдық құндылықтарды шығару;

45) мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын сақтау нормативтері – мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын күтіп-ұстау және сақтау шарттары жөніндегі техникалық талаптар;

46) мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын сақтау пункттері – мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын сақтауды және сақтауға байланысты қызметтер көрсетуді шарт негізінде жүзеге асыратын заңды тұлғалар;

46-1) мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарының номенклатурасы және сақтау көлемдері – мемлекеттік материалдық резерв саласындағы уәкілетті органның алдына қойылған міндеттерді орындау үшін қажетті мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарының тізбесі мен көлемдері;

47) объект – азаматтық қорғау саласындағы талаптар белгіленген немесе белгіленуі тиіс, жеке немесе заңды тұлғалардың мүлкі, мемлекеттік мүлік, оның ішінде үйлер, ғимараттар, құрылыстар, технологиялық қондырғылар, жабдық, агрегаттар және өзге де мүлік;

48) оқыс оқиға – аварияға алып келмеген, қауіпті өндірістік объектіде қолданылатын техникалық құрылғылардың істен шығуы немесе бүлінуі, технологиялық процесті жүргізудің қауіпсіздігін қамтамасыз ететін параметрлерден ауытқу;

49) операция жүргізу – мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын қою, сақтау және шығару;

49-1) өндірістік бақылау – өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарының сақталуын қамтамасыз етуге бағытталған, өндірістік бақылау қызметінің лауазымды адамдары жүзеге асыратын қауіпті өндірістік объектідегі іс-шаралар;

50) өнеркәсіптік қауіпсіздік – жеке және заңды тұлғалардың, қоршаған ортаның қауіпті өндірістік факторлардың зиянды әсерінен қорғалу жай-күйі;

51) өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы жұмыстарды жүргізу құқығына арналған аттестат – өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган беретін, заңды тұлғаның өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы жұмыстарды орындау құқығын куәландыратын құжат;

52) өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы жұмыстарды жүргізу құқығына заңды тұлғаларды аттестаттау – өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы жұмыстарды орындауға заңды тұлғаның құқықтылығын өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті органның ресми тануы;

52-1) өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметі – қауіпті өндірістік объектілерде профилактикалық жұмыстарды тұрақты түрде жүргізу арқылы тау-кен құтқару, газдан құтқару жұмыстарын, бұрқаққа қарсы жұмыстарды жүргізуге арналған авариялық-құтқару қызметі;

52-2) алып тасталды – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

52-3) өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган – өнеркәсіптік қауіпсіздік саласында басшылықты және салааралық үйлестіруді жүзеге асыратын орталық атқарушы орган;

52-4) алып тасталды – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

53) өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптары – өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету мақсатында Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген техникалық және (немесе) әлеуметтік сипаттағы арнайы шарттар;

54) өрт – адамдардың өмірі мен денсаулығына қатер төндіретін, зиян келтіретін, жеке және заңды тұлғаларға, қоғам мен мемлекет мүдделеріне материалдық нұқсан келтіретін бақылаусыз жану;

55) өртке қарсы ерікті құралымдар – дала өрттерінің, сондай-ақ ұйымдар мен елді мекендердегі өрттердің алдын алу және оларды сөндіру жөніндегі іс-шараларды жүзеге асыру үшін құрылатын қоғамдық бірлестіктер;

56) өртке қарсы қызмет гарнизоны - мемлекеттік, кәсіби, салалық өртке қарсы қызметтердің, өрт сөндіру пункттерінің және өртке қарсы ерікті құралымдардың

облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың, ауданның, облыстық маңызы бар қаланың аумағында орналасқан басқару органдары мен бөлімшелерінің жиынтығы;

57) өрт қауіпсіздігі – адамдардың, мүліктің, қоғам мен мемлекеттің өрттерден қорғалу жай-күйі;

57-1) өрт қауіпсіздігі саласындағы аудит – объектілердің өрт қауіпсіздігі талаптарына сәйкестігін немесе сәйкессіздігін анықтау жөніндегі кәсіпкерлік қызмет;

58) өрт қауіпсіздігі талаптары – өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатында Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген техникалық және (немесе) әлеуметтік сипаттағы арнайы шарттар;

59) өрт қауіпсіздігі шаралары – өрт қауіпсіздігі талаптарын орындау жөніндегі іс-қимылдар;

60) өрт сөндіру депосы – өртке қарсы қызмет бөлімшесінің жеке құрамы мен байланыс пунктіне арналған қызметтік, қосалқы үй-жайларды қоса алғанда, өрт сөндіргіш және арнайы техниканы, өрт сөндіру-техникалық құрал-саймандарды орналастыруға, оларға техникалық қызмет көрсетуге арналған аумақтар, ғимараттар және құрылыстар;

60-1) өрт сөндіру пункті – жергілікті атқарушы органдардың және өртке қарсы ерікті құралымдардың жұмыскерлерін, ерікті өрт сөндірушілерін, өрт және арнайы техникасын, өрт-техникалық жарақтарын орналастыруға арналған аумақ, ғимарат, үй-жай және құрылыс;

61) өрт сөндіру-техникалық өнім – өрт қауіпсіздігін қамтамасыз етуге арналған өнім, оның ішінде өрт сөндіру техникасы мен жабдық, өрт сөндіру жарақтары, отты сөндіретін және оттан қорғайтын заттар, арнайы байланыс және басқару құралдары, бағдарламалық қамтамсыз ету және дерекқорлар, сондай-ақ өрттердің алдын алу мен сөндірудің өзге де құралдары;

61-1) салалық өртке қарсы қызмет – өрттердің алдын алуға және сөндіруге арналған, Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің, басқа да әскерлері мен әскери құралымдарының, әуе, ішкі су және теміржол көлігі бөлімшелерінің немесе құралымдарының, мемлекеттік орман қорының объектілеріндегі штаттық немесе штаттан тыс өрт сөндіру командалары;

61-2) сараптама ұйымы – өрт қауіпсіздігі саласындағы аудит жөніндегі қызметті жүзеге асыруға белгіленген тәртіппен аккредиттелген ұйым;

61-3) сейсмикалық аймақтарға бөлу (аудандастыру) – Қазақстан Республикасының аумақтарын сейсмикалық қауіптілік деңгейі бойынша сыныптау;

61-4) сейсмикалық қауіпсіздік – адамдардың өмірі мен денсаулығының, ғимараттардың, құрылысжайлардың және инфрақұрылым объектілерінің жер сілкінісінен қорғалу жай-күйі;

61-5) сейсмологиялық мониторинг – Қазақстан Республикасының аумағында сейсмикалық белсенділіктің өзгеруін байқау, сондай-ақ сейсмологиялық станциялардан алынатын ақпаратты жинау, өңдеу, сақтау және деректерді талдау;

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

61-6), 61-7) тармақшалармен толықтыру көзделген – ҚР 09.01.2026 № 254-VIII (01.07.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

62) табиғи сипаттағы төтенше жағдайлар – қауіпті табиғи құбылыстар (геофизикалық, геологиялық, гидрологиялық, метеорологиялық, агрометеорологиялық, гидрогеологиялық қауіпті құбылыс), табиғи өрттер, эпидемиялар, ауыл шаруашылығы өсімдіктері мен ормандардың аурулармен және зиянкестермен зақымдануы салдарынан қалыптасқан төтенше жағдайлар;

62-1) тау-кен құтқару жұмыстары – шахталарда, кеніштерде, карьерлерде және разрездерде арнайы техника, аппаратура мен жабдық қолданыла отырып жүргізілетін, адамдарды құтқаруға және аварияларды жоюға, зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсетуге және оларды тасымалдауға, тау-кендік телім шегінде жер астындағы және жер бетіндегі өрттерді сөндіруге, жарылыс қаупі бар атмосфераны инерттеуге, үйінділерден аршуға, тосқауылдарды тұрғызуға, бекітпелерді орнатуға, су басуды жоюға бағытталған іс-қимылдар және қауіпті өндірістік факторларды жою үшін қажетті өзге де іс-қимылдар;

63) техникалық басшы – технологиялық процеске басшылықты жүзеге асыратын маман;

64) техникалық құрылғылар – қауіпті өндірістік объектілерде қолданылатын технологиялық жабдықтар, машиналар, агрегаттар, техникалық жүйелер (кешендер);

65) техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар – қауіпті өндірістік факторлардың зиянды әсерінен, көлік авариялары мен басқа да авариялардан, өрттерден (жарылыстардан), күшті әсер ететін улы, радиоактивті және биологиялық қауіпті заттар жайылатын (жайылу қатері бар) авариялардан, ғимараттар мен құрылыстардың кенеттен құлауынан, бөгеттердің бұзылуынан, тіршілікті қамтамасыз ететін электр энергетикасы және коммуникация жүйелеріндегі, тазарту құрылыстарындағы авариялардан болған төтенше жағдайлар;

66) төтенше жағдай – адам шығынына, адамдардың денсаулығына немесе қоршаған ортаға зиян келтіруге, елеулі материалдық нұқсанға және адамдардың тыныс-тіршілігі жағдайларының бұзылуына әкеп соғуы мүмкін немесе әкеп соққан аварияның, өрттің, қауіпті өндірістік факторлардың зиянды әсерінің, қауіпті табиғи құбылыстың, апаттың, дүлей немесе өзге де зілзаланың салдарынан қалыптасқан белгілі бір аумақтағы жағдай ;

67) төтенше жағдай аймағы – төтенше жағдай қалыптасқан аумақ;

68) төтенше жағдайды жою басшысы – төтенше жағдайды жою жөніндегі жұмыстарға басшылық жасайтын, басты өкімші және жауапты адам;

69) төтенше жағдайларда халықтың тіршілігін қамтамасыз ету – төтенше жағдайлар аймақтарында, эвакуациялау маршруттарында және эвакуацияланғандарды орналастыру орындарында адамдардың өмірін сақтау және денсаулығын демеу үшін ең аз қажетті жағдайларды жасауға және ұстап тұруға бағытталған, азаматтық қорғаудың күштері мен құралдарының уақыт, ресурстар және өткізу орындары бойынша өзара байланысты іс-шаралар жиынтығы;

70) төтенше жағдайларды жою – авариялық-құтқару жұмыстары мен кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізу;

71) төтенше жағдайларды жою кезіндегі кезек күттірмейтін жұмыстар (бұдан әрі – кезек күттірмейтін жұмыстар) – авариялық-құтқару жұмыстарын жан-жақты қамтамасыз ету, адамдардың өмірі мен денсаулығын сақтауға қажетті жағдайлар жасау жөніндегі қызмет;

72) төтенше жағдайлардың алдын алу – күні бұрын жүргізілетін және төтенше жағдайлардың туындау тәуекелін мүмкіндігінше барынша азайтуға, сондай-ақ адамдардың өмірі мен денсаулығын сақтауға, олар туындаған жағдайда материалдық шығындардың мөлшерін азайтуға бағытталған іс-шаралар кешені;

73) төтенше жағдайлардың салдарларын жою – инженерлік инфрақұрылымды, тұрғын үйді, қоршаған ортаны қалпына келтіру, халыққа әлеуметтік-оңалту көмегін көрсету бойынша жүргізілетін іс-шаралар, төтенше жағдайлар салдарынан жеке және заңды тұлғаларға келтірілген зиянды (нұқсанды) өтеу;

74) төтенше жағдайлардың сыныптамасы – төтенше жағдайларды олардың адам өмірі мен денсаулығы үшін қауіптілігіне, тыныс-тіршілік жағдайларын бұзуына, нұқсан (зиян) мөлшеріне сәйкес белгіленген сыныптарға жатқызу тәртібі;

75) тіршілікті қамтамасыз ету объектісі – ғимараттарды, құрылыстарды, технологиялық қондырғылар мен агрегаттарды пайдалану тоқтап (тоқтатыла тұрып) елді мекендер мен аумақтардың әлеуметтік және инженерлік инфрақұрылымдарының қызметі бұзылған кездегі денсаулық сақтау, телекоммуникация, байланыс, газбен жабдықтау, энергиямен жабдықтау, жылумен жабдықтау, сумен жабдықтау және су бұру ұйымдары;

76) уәкілетті органның авиациясы – уәкілетті органның қарамағындағы, азаматтық қорғаудың негізгі міндеттерін шешу үшін әуе кемелерін пайдаланатын ұйым;

77) уәкілетті органның жедел резерві – белгілі бір номенклатура мен көлемдегі техника мен материалдық құндылықтардың, оның ішінде дәрілік заттар мен медициналық бұйымдардың запастары;

77-1) уәкілетті органның теңіз ұйымы – қызметін осы Заңға сәйкес жүзеге асыратын , жарғылық капиталына мемлекет жүз пайыз қатысатын заңды тұлға;

78) уәкілетті органның шұғыл медициналық және психологиялық көмек қызметі – төтенше жағдай аймағындағы халыққа медициналық және психологиялық көмек көрсету жөніндегі кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізуге, төтенше жағдайларды

жоюға қатысушылардың денсаулығын сақтауға, қалпына келтіруге және оңалтуға арналған кәсіби медициналық авариялық-құтқару қызметі;

79) эвакуациялық іс-шаралар – бейбіт уақытта және соғыс уақытында азаматтық қорғаныс бойынша санаттарға жатқызылған ұйымдардың жұмыскерлерін бөліп орналастыру, қалалар мен төтенше жағдай аймақтарынан халықты және материалдық құралдарды эвакуациялау.

Ескерту. 1-бапқа өзгерістер енгізілді - ҚР 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 29.12.2014 № 269-V (01.01.2015 бастап қолданысқа енгізіледі); 24.05.2018 № 156-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 28.12.2018 № 211-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 18.03.2019 № 237-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік жиырма бір күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 26.12.2019 № 284-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 25.05.2020 № 332-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 01.04.2021 № 26-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 30.12.2021 № 95-VII (01.01.2023 бастап қолданысқа енгізіледі); 27.06.2022 № 129-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 28.12.2022 № 173-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 06.04.2024 № 71-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-б. қараңыз) Заңдарымен.

2-бап. Қазақстан Республикасының азаматтық қорғау туралы заңнамасы

1. Қазақстан Республикасының азаматтық қорғау туралы заңнамасы Қазақстан Республикасының Конституциясына негізделеді, осы Заңнан және Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілерінен тұрады.

2. Еңбекті қорғау, экологиялық қауіпсіздік, ғарыш кеңістігін пайдалану, химиялық және ядролық қаруды жою, оқ-дәрілерді пайдалану және кәдеге жарату, азаматтық және қызметтік қару мен оның патрондарының айналымы кезіндегі қауіпсіздік, автомобиль жолдарымен және теміржолдармен жүру қауіпсіздігі, ішкі су көлігі жүрісінің қауіпсіздігі, энергетика объектілерінің қауіпсіздігі, әуе көлігінің ұшу қауіпсіздігі, су шаруашылығы құрылысжайлары мен гидротехникалық құрылысжайлардың қауіпсіздігі, сондай-ақ әлеуметтік сипаттағы төтенше жағдайлар саласындағы құқықтық реттеу Қазақстан Республикасының арнайы заңнамасымен жүзеге асырылады.

3. Егер Қазақстан Республикасы ратификациялаған халықаралық шартта осы Заңда қамтылғаннан өзгеше қағидалар белгіленсе, онда халықаралық шарттың қағидалары қолданылады.

Ескерту. 2-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 09.04.2025 № 179-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

2-тарау. АЗАМАТТЫҚ ҚОРҒАУДЫҢ МЕМЛЕКЕТТІК ЖҮЙЕСІ

3-бап. Азаматтық қорғаудың негізгі міндеттері мен қағидаттары

1. Азаматтық қорғаудың негізгі міндеттері:

- 1) төтенше жағдайлар мен олардың салдарларының алдын алу және оларды жою;
- 2) төтенше жағдайлар туындаған кезде бейбіт уақытта және соғыс уақытында авариялық-құтқару жұмыстары мен кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізу арқылы адамдарды құтқару және эвакуациялау;
- 3) азаматтық қорғау күштерін құру, оларды даярлау және ұдайы әзірлікте ұстап тұру;
- 4) орталық және жергілікті атқарушы органдардың, Қазақстан Республикасының Президентіне тікелей бағынатын және есеп беретін мемлекеттік органдардың, ұйымдардың мамандарын даярлау және халықты оқыту;
- 5) қорғаныш құрылыстарының қажетті қорын, жеке қорғану құралдарының запастарын және азаматтық қорғаныстың басқа да мүлкін жинақтау және әзірлікте ұстап тұру;
- 6) төтенше жағдай туындау қатері туралы болжам болған кезде күні бұрын және (немесе) төтенше жағдай туындаған кезде жедел халыққа, азаматтық қорғаудың басқару органдарына хабар беру және құлақтандыру;
- 7) азық-түлікті, су көздерін (шаруашылық-ауыз су мақсаттары үшін су жинау орындарын), тағамдық шикізатты, жемді, жануарлар мен өсімдіктерді радиоактивтік, химиялық, бактериологиялық (биологиялық) зарарланудан, эпизоотиядан және эпифитотиядан қорғау;
- 8) өнеркәсіптік қауіпсіздікті, өрт қауіпсіздігін және сейсмикалық қауіпсіздікті қамтамасыз ету;
- 9) құлақтандыру және байланыс жүйелерін құру, дамыту және ұдайы әзірлікте ұстап тұру;
- 10) қазіргі заманғы зақымдаушы құралдардың қауіпті факторларының әсер етуін азайту немесе оларды жою жөніндегі іс-шараларға мониторинг жүргізу, оны әзірлеу және іске асыру;
- 11) мемлекеттік резервті қалыптастыруды, сақтауды және пайдалануды қамтамасыз ету болып табылады.

2. Азаматтық қорғаудың негізгі қағидаттары:

1) аумақтық-салалық қағидат бойынша азаматтық қорғау жүйесін ұйымдастыру;

2) төтенше жағдайлардан азаматтар мен қоғамға төнген қатерді және нұқсанды барынша азайту;

3) азаматтық қорғау күштері мен құралдарының төтенше жағдайларға жедел ден қоюға, азаматтық қорғанысқа және авариялық-құтқару жұмыстары мен кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізуге ұдайы әзірлігі;

4) жариялылық және халық пен ұйымдарға болжанып отырған және туындаған төтенше жағдайлар, олардың салдарларын жоюды қоса алғанда, олардың алдын алу және жою жөнінде қолданылған шаралар туралы хабар беру;

5) авариялық-құтқару жұмыстары мен кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізу кезіндегі ақталған тәуекел және қауіпсіздікті қамтамасыз ету болып табылады.

Ескерту. 3-бапқа өзгеріс енгізілді – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

4-бап. Азаматтық қорғаудың мемлекеттік жүйесі

1. Азаматтық қорғаудың мемлекеттік жүйесі аумақтық және салалық кіші жүйелерден тұрады.

Аумақтық кіші жүйелер облыстық, қалалық және аудандық деңгейлерде өздерінің аумақтары шегінде төтенше жағдайлар мен олардың салдарларының алдын алу және оларды жою, азаматтық қорғаныс іс-шараларын орындау үшін құрылады және осы аумақтардың әкімшілік-аумақтық бөлінуіне сәйкес келетін буындарынан тұрады.

Салалық кіші жүйелер:

өз құзыреті шегінде азаматтық қорғау іс-шараларын орындау жөніндегі жұмысты ұйымдастыру үшін орталық атқарушы органдарда;

өз құзыреті шегінде азаматтық қорғаныс іс-шараларын орындау үшін Қазақстан Республикасының Президентіне тікелей бағынатын және есеп беретін мемлекеттік органдарда құрылады.

2. Азаматтық қорғаудың мемлекеттік жүйесінің үш деңгейі бар: республикалық, аумақтық және объектілік.

Республикалық деңгейде:

Жаһандық немесе өңірлік ауқымдағы төтенше жағдайларды және олардың салдарын жою жөніндегі республикалық жедел штаб (бұдан әрі – Республикалық жедел штаб);

азаматтық қорғаудың басқару органдары;

басқару пункттері, жедел-кезекші қызметтер;

консультативтік-кеңесші органдар – төтенше жағдайлардың алдын алу және оларды жою жөніндегі комиссиялар;

азаматтық қорғау күштері мен құралдары;

байланыс, құлақтандыру және ақпараттық қамтамасыз ету жүйелері қамтылады.

Аумақтық деңгейде:

азаматтық қорғауды басқару органдары;

басқару пункттері, жедел-кезекші қызметтер;

консультативтік-кеңесші органдар – төтенше жағдайлардың алдын алу және оларды жою жөніндегі комиссиялар;

азаматтық қорғау күштері мен құралдары;

байланыс, құлақтандыру және ақпараттық қамтамасыз ету жүйелері қамтылады.

Объектілік деңгейде:

азаматтық қорғаудың басқару органдары;

құлақтандыру жүйелері қамтылады.

3. Азаматтық қорғаудың мемлекеттік жүйесіне басшылықты:

1) республикалық деңгейде – Қазақстан Республикасының Үкіметі;

2) аумақтық деңгейде – тиісті әкімшілік-аумақтық бірліктердің әкімдері;

3) объектілік деңгейде – ұйымдардың басшылары;

4) салалық кіші жүйелерде – орталық атқарушы органдардың және Қазақстан Республикасының Президентіне тікелей бағынатын және есеп беретін мемлекеттік органдардың басшылары жүзеге асырады.

4. Азаматтық қорғаудың басқару органдары:

1) республикалық деңгейде:

уәкілетті орган;

салалық кіші жүйелерде орталық атқарушы органдар және Қазақстан Республикасының Президентіне тікелей бағынатын және есеп беретін мемлекеттік органдар;

2) аумақтық деңгейде:

жергілікті атқарушы органдар;

уәкілетті органның аумақтық органдары;

салалық кіші жүйелерде орталық атқарушы органдардың және Қазақстан Республикасының Президентіне тікелей бағынатын және есеп беретін мемлекеттік органдардың аумақтық бөлімшелері;

3) объектілік деңгейде – ұйым басшылары болып табылады.

5. Азаматтық қорғау жүйесінде мемлекеттік басқару азаматтық қорғаудың мемлекеттік жүйесінің барлық деңгейлерін тарту арқылы жүзеге асырылады.

Бейбіт уақытта азаматтық қорғаудың мемлекеттік жүйесінің мынадай жұмыс істеу режимдері белгіленеді:

1) күнделікті қызмет режимі – төтенше жағдайлардың туындау кәтерінің болмауымен сипатталатын, ведомстволық бағынысты аумақта азаматтық қорғаудың мемлекеттік жүйесінің, оның аумақтық және салалық кіші жүйелерінің жұмыс істеу тәртібі.

Күнделікті қызмет режимінде азаматтық қорғаудың басқару органдары мынадай іс-шаралар жүргізеді:

төтенше жағдайларды болжау;

халықты, объектілерді және аумақтарды төтенше жағдайлардан қорғау туралы ақпарат жинау, өңдеу және алмасу;

төтенше жағдайларды жою жөніндегі іс-қимылдар жоспарларын әзірлеу;

төтенше жағдайлардың алдын алу жөніндегі шараларды әзірлеу және іске асыру;

азаматтық қорғаудың басқару органдары мен күштерінің іс-қимылдарын жоспарлау, дайындығын ұйымдастыру және олардың қызметін қамтамасыз ету;

халықты төтенше жағдайлардағы іс-қимылдарға дайындау;

азаматтық қорғау саласындағы білімді насихаттау;

төтенше жағдайлар мен олардың салдарларын жою үшін материалдық ресурстардың резервтерін құру, орналастыру, сақтау және орнын толтыру;

өз өкілеттіктері шегінде азаматтық қорғау саласында мемлекеттік бақылауды және қадағалауды жүргізу;

2) жоғары әзірлік режимі – төтенше жағдайлардың туындау кәтері төнген кезде енгізілетін азаматтық қорғаудың мемлекеттік жүйесінің, оның жекелеген кіші жүйелерінің жұмыс істеу тәртібі.

Жоғары әзірлік режимінде азаматтық қорғаудың басқару органдары мынадай іс-шараларды жүргізеді:

төтенше жағдайлар мен олардың салдарларының туындауын болжау;

төтенше жағдайларды жою жөніндегі іс-қимылдар жоспарларын түзету;

қажет болған кезде азаматтық қорғаудың басқару органдары мен күштерінің басшылары мен лауазымды адамдарының басқару пункттерінде тәулік бойы кезекшілік етуін енгізу;

болжанатын төтенше жағдайлар туралы деректерді жинау, өңдеу және азаматтық қорғаудың басқару органдары мен күштеріне беру, мемлекеттік органдар мен халыққа олардан қорғану тәсілдері туралы хабар беру;

төтенше жағдайлар туындауының алдын алу және оларды жою, олар туындаған жағдайда нұқсан мен шығындар мөлшерін азайту, сондай-ақ төтенше жағдайларда объектілердің жұмыс істеу орнықтылығы мен қауіпсіздігін арттыру жөнінде жедел шаралар қолдану;

төтенше жағдайлар мен олардың салдарларын жою үшін құрылған материалдық ресурстардың қажетті резервтерінің орнын толтыру;

қажет болған кезде эвакуациялау іс-шараларын жүргізу;

3) төтенше жағдай режимі – төтенше жағдай туындаған кезде және оны жою кезінде енгізілетін, азаматтық қорғаудың мемлекеттік жүйесінің, оның жекелеген кіші жүйелерінің жұмыс істеу тәртібі.

Төтенше жағдай режимінде азаматтық қорғаудың басқару органдары мынадай іс-шараларды жүргізеді:

төтенше жағдайларды жою жөніндегі іс-қимылдар жоспарларын қолданысқа енгізу (іске асыру, орындау) және оларды түзету;

туындаған төтенше жағдайлардың өршуін және олардың салдарларын болжау;

Қазақстан Республикасының Президентіне тікелей бағынатын және есеп беретін мемлекеттік органдар, орталық және жергілікті атқарушы органдар, ұйымдар басшыларын, сондай-ақ халықты төтенше жағдайлардың туындауы және олардың салдарлары туралы құлақтандыру;

төтенше жағдайларды жою, азаматтық қорғау күштері мен құралдарының іс-қимылдарын жан-жақты қамтамасыз ету, оларды жүргізу барысында қоғамдық тәртіпті ұстап тұру жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру, сондай-ақ туындаған төтенше жағдайларды жою үшін Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген жағдайларда және тәртіппен ішкі істер органдарының, басқа да әскерлер мен әскери құралымдардың күштері мен құралдарын, қоғамдық бірлестіктер мен халықты тарту, Қазақстан Республикасының Қарулы Күштерін қолдану;

төтенше жағдай аймағындағы жағдай мен оны жою жөніндегі жұмыстардың жүргізілу барысы туралы ақпарат жинау, талдау және алмасу;

Қазақстан Республикасының Президентіне тікелей бағынатын және есеп беретін мемлекеттік органдардың, орталық және жергілікті атқарушы органдардың, ұйымдардың төтенше жағдайлар мен олардың салдарларын жою мәселелері бойынша өзара іс-қимыл жасауын ұйымдастыру және қолдау;

төтенше жағдайларда халықтың тіршілігін қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларды жүргізу.

Ескерту. 4-бапқа өзгерістер енгізілді - ҚР 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 10.01.2015 № 275-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (қолданысқа енгізілу тәртібін 2 -б. қараңыз) Заңдарымен.

5-бап. Азаматтық қорғаудың құлақтандыру жүйесі

1. Азаматтық қорғаудың құлақтандыру жүйесі:

1) республикалық деңгейде – Қазақстан Республикасының аумағын қамти отырып, республикалық құлақтандыру жүйесі;

2) аумақтық деңгейде – облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың аумақтарын қамти отырып, облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың құлақтандыру жүйесі;

3) объектілік деңгейде – мыналардың:

адамдар жаппай болатын объектінің;

қауіпті өндірістік объектінің;

гидротехникалық құрылысжайдың төтенше жағдай таралатын есепті аймаққа жататын аумақ пен халықты қамти отырып жергілікті құлақтандыру жүйесі ұйымдастырылады.

Гидротехникалық құрылысжайларда жергілікті құлақтандыру жүйесі халыққа қатер төндіретін гидротехникалық құрылысжайлардың тізбесіне сәйкес ұйымдастырылады, оны уәкілетті органмен келісу бойынша су қорын сақтау және пайдалану саласындағы уәкілетті орган айқындайды.

2. Республикалық құлақтандыру жүйесі:

- 1) Қазақстан Республикасының халқына;
- 2) азаматтық қорғаудың басқару органдарына;
- 3) азаматтық қорғаудың күштеріне;

4) уәкілетті органның аумақтық органдарына құлақтандыру сигналдарын және ақпаратты жеткізуді қамтамасыз етеді;

Республикалық құлақтандыру жүйесін ұдайы әзірлікте ұстап тұруды уәкілетті орган қамтамасыз етеді.

3. Облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың құлақтандыру жүйесі :

1) тиісті әкімшілік-аумақтық бірлік әкімінің өкімі бойынша облыс (облыс аумағының бір бөлігі), республикалық маңызы бар қала, астана халқына не аудан, облыстық маңызы бар қала, қаладағы аудан, аудандық маңызы бар қала, кент, ауыл, ауылдық округ халқына;

2) жергілікті атқарушы органдарға және өзге де мемлекеттік органдарға;

3) шұғыл және авариялық қызметтерге;

4) тиісті әкімшілік-аумақтық бірлік аумағындағы азаматтық қорғау күштеріне құлақтандыру сигналдарын және ақпаратты жеткізуді қамтамасыз етеді.

Облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың құлақтандыру жүйесін ұдайы әзірлікте ұстап тұруды уәкілетті органның аумақтық органы қамтамасыз етеді.

4. Жергілікті құлақтандыру жүйесі:

1) төтенше жағдай таралатын есепті аймаққа жататын халыққа;

2) қауіпті өндірістік объектіні және гидротехникалық құрылысжайды пайдаланатын ұйым жұмыскерлеріне;

3) адамдар жаппай болатын объектінің аумағындағы жеке тұлғаларға;

4) қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсететін авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарына;

5) төтенше жағдай таралатын есепті аймақта орналасқан заңды тұлғалардың басшыларына және кезекшілік-диспетчерлік қызметтеріне құлақтандыру сигналдарын және ақпаратты жеткізуді қамтамасыз етеді.

Жергілікті құлақтандыру жүйесін ұдайы әзірлікте ұстап тұруды адамдар жаппай болатын объектіні, қауіпті өндірістік объектіні және гидротехникалық құрылысжайды пайдаланатын заңды тұлға қамтамасыз етеді.

5. Құлақтандыру жүйесін іске қосуға өкімді:

республикалық деңгейде – жаһандық ауқымдағы төтенше жағдайлар қатері төнген және олар туындаған кезде Қазақстан Республикасының азаматтық қорғаныс бастығы – Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі, өңірлік ауқымдағы төтенше жағдайлар қатері төнген және олар туындаған кезде, республикалық құлақтандыру жүйесін техникалық тексеру және азаматтық қорғау бойынша республикалық оқу-жаттығуларды өткізу кезінде – уәкілетті органның басшысы;

аумақтық деңгейде – жергілікті ауқымдағы төтенше жағдайлар қатері төнген және олар туындаған кезде тиісті әкімшілік-аумақтық бірліктердің халқын құлақтандыру үшін – облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың әкімі не төмен тұрған әкім, облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың құлақтандыру жүйесін техникалық тексеру және азаматтық қорғау бойынша оқу-жаттығулар өткізу кезінде – уәкілетті органның аумақтық органының басшысы;

объектілік деңгейде – төтенше жағдайлар қатері төнген және олар туындаған кезде адамдар жаппай болатын объектіні, қауіпті өндірістік объектіні және гидротехникалық құрылысжайды пайдаланатын ұйымның басшысы (ол уәкілеттік берген адам) береді.

Халықты дереу құлақтандыруды талап ететін төтенше жағдайлар қатері төнген және олар туындаған кезде уәкілетті органның және оның аумақтық органдарының жедел-кезекші қызметі лауазымды адамдарының уәкілетті лауазымды адамдардан өкім алмай құлақтандыру жүйесін іске қосуына жол беріледі.

6. "Баршаның назарына!" құлақтандыру сигналы іске қосылған кезде құлақтандыру жүйесі халыққа төтенше жағдайдың туындау қатері немесе туындауы туралы және қалыптасқан жағдайда адамдардың әрекет ету тәртібі туралы ақпаратты бір уақытта және бірнеше рет қайталап жеткізуді қамтамасыз етуге тиіс.

7. Республикалық және аумақтық деңгейде құлақтандыру жүйесін құру және пайдалану жөніндегі іс-шараларды қаржыландыру бюджет қаражаты есебінен жүргізіледі.

Жергілікті құлақтандыру жүйесін құру және пайдалану жөніндегі іс-шараларды қаржыландыру адамдар жаппай болатын объектіні, қауіпті өндірістік объектіні және гидротехникалық құрылысжайды пайдаланатын заңды тұлғаның қаражаты есебінен жүргізіледі.

Ескерту. 5-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-б. қараңыз) Заңдарымен. 6-бап. Бірыңғай кезекшілік-диспетчерлік "112" қызметі

1. Бірыңғай кезекшілік-диспетчерлік "112" қызметі уәкілетті органның облыстағы, республикалық маңызы бар қаладағы, астанадағы, аудандағы, облыстық маңызы бар қаладағы аумақтық органдарында құрылады.

2. Бірыңғай кезекшілік-диспетчерлік "112" қызметін қалыптастыруды, дамытуды және оның жұмыс істеуін уәкілетті орган қамтамасыз етеді.

3. Мемлекеттік органдар, оның ішінде олардың аумақтық органдары, ведомстволардың аумақтық бөлімшелері, адамдар жаппай болатын объектілерді, қауіпті өндірістік объектілерді пайдаланатын заңды тұлғалар ақпараттық-коммуникациялық желілер мен автоматтандырылған мониторинг жүйелерінің бірыңғай кезекшілік-диспетчерлік "112" қызметімен өзара іс-қимыл жасауын ұйымдастырады.

4. Бірыңғай кезекшілік-диспетчерлік "112" қызметінің өз құзыреті шегінде авариялық және шұғыл қызметтердің, байланыс операторларының, жергілікті атқарушы органдардың және өзге де мемлекеттік органдардың, азаматтық қорғау қызметтерінің дерекқорларында бар ақпаратты пайдалануға құқығы бар.

5. Жеке және заңды тұлғалардан хабарламаларын қабылдауды және өңдеуді қамтамасыз ету мақсатында "112" бірыңғай телефон нөмірі жұмыс істейді.

6. Байланыс операторлары төтенше жағдайлар қатері төнген немесе туындаған кезде қоңырау шалушы абоненттің тұрған жерін анықтау және халықтың ұялы байланыс телефондарына қысқаша мәтіндік хабарламалар жіберу бойынша көрсетілетін қызметтерді бірыңғай кезекшілік-диспетчерлік "112" қызметіне өтеусіз негізде ұсынуға міндетті.

Ескерту. 6-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

7-бап. Төтенше жағдайлардың алдын алу және оларды жою жөніндегі комиссиялар

1. Төтенше жағдайлардың алдын алу және оларды жою жөніндегі комиссиялар азаматтық қорғаудың мемлекеттік жүйесіндегі консультациялық-кеңесші органдар болып табылады және азаматтық қорғау саласында мемлекеттік саясат қалыптастыру және жүргізу жөнінде ұсыныстар әзірлеу мақсатында құрылады.

Төтенше жағдайлардың алдын алу және оларды жою жөніндегі комиссиялар азаматтық қорғаудың мемлекеттік жүйесінің республикалық және аумақтық деңгейлерінде құрылады.

2. Республикалық деңгейде уәкілетті органның шешімімен төтенше жағдайлардың алдын алу және оларды жою жөніндегі ведомствоаралық мемлекеттік комиссия құрылады.

3. Төтенше жағдайлардың алдын алу және оларды жою жөніндегі ведомствоаралық мемлекеттік комиссия өз өкілеттіктерін Қазақстан Республикасының Президентіне

тікелей бағынатын және есеп беретін мемлекеттік органдармен, орталық және жергілікті атқарушы органдармен, ұйымдармен, қоғамдық бірлестіктермен өзара іс-қимыл жасай отырып жүзеге асырады.

4. Төтенше жағдайлардың алдын алу және оларды жою жөніндегі ведомствоаралық мемлекеттік комиссияның негізгі міндеттері:

- 1) азаматтық қорғауды дамытудың және одан әрі жетілдірудің негізгі бағыттары;
- 2) азаматтық қорғау саласында құқықтық, экономикалық, ұйымдық-техникалық және өзге де шаралар жүйесін қалыптастыру;
- 3) азаматтық қорғаудың күштері мен құралдарын құру және дамыту;
- 4) төтенше жағдайлардың алдын алу және оларды жою, азаматтық қорғаныс, авариялар, апаттар, дүлей және өзге де зілзалалар салдарынан зардап шеккен азаматтарды, сондай-ақ төтенше жағдайлар мен олардың салдарларын жоюға қатысқан адамдарды әлеуметтік-экономикалық және құқықтық қорғау, медициналық оңалту мәселелері бойынша Қазақстан Республикасының Президентіне тікелей бағынатын және есеп беретін мемлекеттік органдардың, орталық және жергілікті атқарушы органдардың қызметтерін үйлестіру жөнінде ұсыныстар әзірлеу болып табылады.

5. Төтенше жағдайлардың алдын алу және оларды жою жөніндегі ведомствоаралық мемлекеттік комиссияның:

1) Қазақстан Республикасының Президентіне тікелей бағынатын және есеп беретін мемлекеттік органдардың, орталық және жергілікті атқарушы органдардың, ғылыми ұйымдар мен қоғамдық бірлестіктердің азаматтық қорғау саласындағы іс-қимылдарын үйлестіру жөнінде ұсыныстар енгізуге;

2) азаматтық қорғау, оның ішінде азаматтық қорғаныс жөніндегі іс-шараларға қатысты мәселелер бойынша Қазақстан Республикасының Президентіне тікелей бағынатын және есеп беретін мемлекеттік органдардың, орталық және жергілікті атқарушы органдардың, ұйымдардың басшылары мен лауазымды адамдарын тыңдауға;

3) Қазақстан Республикасының Президентіне тікелей бағынатын және есеп беретін мемлекеттік органдардан, орталық және жергілікті атқарушы органдардан, ұйымдардан өз жұмысына қажетті олардың қызметі туралы ақпаратты сұратуға;

4) Қазақстан Республикасының Президентіне тікелей бағынатын және есеп беретін мемлекеттік органдардың, орталық және жергілікті атқарушы органдардың азаматтық қорғау, оның ішінде азаматтық қорғаныс жөніндегі іс-шараларды орындауына талдау жүргізуге;

5) азаматтық қорғау мәселелері бойынша талдамалық, сараптамалық және басқа да жұмыстарды орындау үшін ұйымдардың мамандарын (олардың басшыларымен келісу бойынша) тартуға;

6) Қазақстан Республикасының Премьер-Министріне табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайларды жою кезінде халықтың тіршілігін қамтамасыз ету

үшін бекітілген нормалар негізінде Қазақстан Республикасы Үкіметінің резервінен қаражат бөлу туралы ұсыныс енгізуге құқығы бар.

6. Аумақтық деңгейде жергілікті атқарушы органдардың шешімдерімен төтенше жағдайлардың алдын алу және оларды жою жөніндегі комиссиялар құрылады, олар өз қызметін оларды құру туралы шешімдермен айқындалатын өкілеттіктер мен міндеттерге сәйкес жүзеге асырады.

Жергілікті атқарушы органдардың басшылары – төтенше жағдайлардың алдын алу және оларды жою жөніндегі комиссиялардың төрағалары, уәкілетті органның аумақтық органдарының басшылары төтенше жағдайлардың алдын алу және оларды жою жөніндегі комиссиялар төрағаларының орынбасарлары болып табылады.

Ескерту. 7-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

8-бап. Азаматтық қорғау қызметтері және эвакуациялық органдар

1. Азаматтық қорғаудың арнайы іс-шараларын орындауды қамтамасыз ету және осы мақсаттарда күштер мен құралдарды дайындау үшін республикалық, облыстық, қалалық, аудандық азаматтық қорғау қызметтері құрылады.

2. Республикалық азаматтық қорғау қызметтерінің тізбесін Қазақстан Республикасының Үкіметі бекітеді.

3. Азаматтық қорғаудың аумақтық кіші жүйелерінің азаматтық қорғау қызметтері тиісті әкімшілік-аумақтық бірліктер әкімдерінің шешімдерімен құрылады.

4. Эвакуациялық іс-шараларды орындауды ұйымдастыру мақсатында орталық және жергілікті атқарушы органдарда, арнаулы мемлекеттік органдарды қоспағанда, Қазақстан Республикасының Президентіне тікелей бағынатын және есеп беретін мемлекеттік органдарда, азаматтық қорғаныс бойынша санаттарға жатқызылған ұйымдарда эвакуациялық органдар құрылады.

Ескерту. 8-бапқа өзгеріс енгізілді – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

9-бап. Азаматтық қорғау құралымдары

1. Азаматтық қорғау құралымдары бейбіт уақытта және соғыс уақытында авариялық-құтқару жұмыстары мен кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізуге арналған

2. Азаматтық қорғау құралымдары орталық және жергілікті атқарушы органдарда, Қазақстан Республикасының Президентіне тікелей бағынатын және есеп беретін мемлекеттік органдарда, ұйымдарда құрылады.

3. Азаматтық қорғау құралымдарына, бірінші, екінші және үшінші топтардағы мүгедектігі бар адамдарды, жүкті әйелдерді, сегіз жасқа дейінгі балалары бар әйелдерді

және соғыс уақытында – жұмылдыру нұсқамалары бар әскери міндеттілерді қоспағанда , еңбекке жарамды еркектер мен әйелдер қабылданады.

Ескерту. 9-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 27.06.2022 № 129-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

10-бап. Уәкілетті органның білім беру ұйымдары

Ескерту. 10-баптың тақырыбы жаңа редакцияда - ҚР 13.06.2017 № 69-VI Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі).

1. Уәкілетті органның білім беру ұйымдары ғылым және жоғары білім саласындағы уәкілетті органмен келісу бойынша уәкілетті орган айқындайтын білім беру бағдарламалары бойынша жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар мамандарды даярлау мақсатында, сондай-ақ азаматтық қорғау саласындағы мамандарға қосымша білім беруді ұйымдастыру мақсатында құрылады.

2. Уәкілетті органның білім беру ұйымдарының басты міндеттері:

- 1) азаматтық қорғау саласындағы мамандарды даярлау;
- 2) азаматтық қорғау саласындағы мамандардың кәсіби өсуі және біліктіліктерін арттыру үшін жағдайлар жасау;
- 3) мамандар даярлау бейініне сәйкес қызметті жетілдірудің өзекті проблемалары бойынша ғылыми зерттеулер жүргізу, зерттеулердің алынған нәтижелерін оқу процесі мен практикаға енгізу;
- 4) азаматтық қорғау органдарына қызметке кіретін адамдарды бастапқы кәсіби даярлауды ұйымдастыру және жүзеге асыру болып табылады.

Ескерту. 10-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 13.06.2017 № 69-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

3-тарау. АЗАМАТТЫҚ ҚОРҒАУ САЛАСЫНДАҒЫ МЕМЛЕКЕТТІК РЕТТЕУ

11-бап. Қазақстан Республикасы Үкіметінің азаматтық қорғау саласындағы құзыреті

Қазақстан Республикасының Үкіметі:

- 1) азаматтық қорғау саласындағы мемлекеттік саясаттың негізгі бағыттарын, өнеркәсіптік қауіпсіздік және мемлекеттік материалдық резерв салаларында оны жүзеге асыру жөніндегі стратегиялық және тактикалық шараларды әзірлейді;
- 2) мемлекеттік резервті құрады;
- 3) жалпы басшылықты жүзеге асырады және мемлекеттік резервті дамытудың бірыңғай саясатын айқындайды;

4) Қазақстан Республикасының аумағындағы төтенше жағдайлар мен олардың салдарларын жоюға, сондай-ақ басқа да мемлекеттерге гуманитарлық көмек көрсетуге Қазақстан Республикасы Үкіметінің резервінен қаражат бөледі;

5) алып тасталды - ҚР 29.09.2014 N 239-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);

6) алып тасталды – ҚР 19.04.2023 № 223-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

7) алып тасталды - ҚР 29.09.2014 N 239-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);

8) алып тасталды - ҚР 29.09.2014 N 239-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);

9) мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарының номенклатурасын және сақтау көлемін бекітеді;

10) алып тасталды - ҚР 29.09.2014 N 239-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);

11) алып тасталды - ҚР 18.03.2019 № 237-VI Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік жиырма бір күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);

12) мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарымен операциялар жүргізу қағидаларын бекітеді;

13) алып тасталды - ҚР 29.09.2014 N 239-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);

14) алып тасталды - ҚР 29.09.2014 N 239-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);

15) алып тасталды – ҚР 24.11.2021 № 75-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

16) - 22) алып тасталды - ҚР 29.09.2014 N 239-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);

23) мемлекеттік материалдық резервтің материалдық құндылықтарын есептен шығару, жою, кәдеге жарату және кәдеге жаратылған тауарларды өткізу қағидаларын бекітеді;

24) республикалық азаматтық қорғау қызметтерінің тізбесін бекітеді;

25) алып тасталды – ҚР 19.04.2023 № 223-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

26) алып тасталды – ҚР 19.04.2023 № 223-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

27) алып тасталды - ҚР 29.09.2014 N 239-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);

28) алып тасталды - ҚР 29.09.2014 N 239-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);

29) алып тасталды - ҚР 29.09.2014 N 239-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);

30) алып тасталды - ҚР 29.09.2014 N 239-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);

31) азаматтық қорғаныс объектілерін құру және пайдалану қағидаларын бекітеді;

32) мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын сақтау пункттеріне, мемлекеттік резерв жүйесінің ведомстволық бағынысты ұйымына және жұмылдыру тапсырмалары белгіленген ұйымдарға шығындарды өтеу, сондай-ақ мемлекеттік резервтің төтенше жағдайлар мен олардың салдарларының алдын алу және оларды жою, нарыққа реттеушілік ықпал ету, босқындарға көмек көрсету және гуманитарлық көмек көрсету үшін пайдаланылған материалдық құндылықтары үшін шығындарды өтеу қағидаларын бекітеді;

33) алып тасталды - ҚР 28.10.2015 № 367-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);

34) жаңарту және броньнан шығару тәртібімен мемлекеттік резервтен материалдық құндылықтарды шығару қағидаларын бекітеді;

34-1) жұмылдыру, соғыс жағдайы кезеңінде және соғыс уақытында мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын пайдалану қағидаларын бекітеді;

34-2) гуманитарлық көмек көрсету қағидаларын бекітеді;

35) алып тасталды - ҚР 29.09.2014 N 239-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);

36) алып тасталды - ҚР 29.09.2014 N 239-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);

37) алып тасталды - ҚР 29.09.2014 N 239-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);

38) нарыққа реттеушілік ықпал ету үшін мемлекеттік резервті пайдаланған жағдайда, сауда қызметінің субъектілері – материалдық құндылықтарды алушылардың тізбесін, сауда үстемеақысының көлемін, бағасын және мөлшерін бекітеді;

39) алып тасталды – ҚР 19.04.2023 № 223-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

40) республикалық және аумақтық кәсіби авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарын басқа жерге орын ауыстыру, авариялық-құтқару жұмыстары мен кезек күттірмейтін жұмыстардың басқа түріне қайта бейіндеу немесе тарату туралы шешім қабылдайды;

41) Қазақстан Республикасы аумағының шегінен тыс жердегі төтенше жағдайлар мен олардың салдарларын жоюға кәсіби авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарын тарту туралы шешім қабылдайды;

42) төтенше жағдайлар мен олардың салдарларының алдын алу және оларды жою жөніндегі шараларды қолдану үшін материалдық құндылықтарды шығару, басқа

мемлекеттік органдардың балансына беру, кәдеге жарату, жою жағдайларын қоспағанда, броньнан шығару тәртібімен мемлекеттік резервтен материалдық құндылықтарды шығару туралы шешім қабылдайды;

43) алып тасталды – ҚР 19.04.2023 № 223-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

44) алып тасталды – ҚР 25.05.2020 № 332-VI Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);

45) алып тасталды - ҚР 18.03.2019 № 237-VI Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік жиырма бір күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);

46) алып тасталды – ҚР 19.04.2023 № 223-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

47) алып тасталды - ҚР 29.09.2014 N 239-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);

48) алып тасталды – ҚР 19.04.2023 № 223-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

49) алып тасталды - ҚР 29.09.2014 N 239-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);

50) алып тасталды - ҚР 29.09.2014 N 239-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);

51) алып тасталды - ҚР 29.09.2014 N 239-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);

52) алып тасталды – ҚР 24.11.2021 № 75-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

53) алып тасталды - ҚР 29.09.2014 N 239-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);

54) алып тасталды - ҚР 29.09.2014 N 239-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);

55) алып тасталды - ҚР 29.09.2014 N 239-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);

56) алып тасталды - ҚР 29.09.2014 N 239-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);

57) алып тасталды - ҚР 29.09.2014 N 239-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);

58) алып тасталды – ҚР 19.04.2023 № 223-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

59) алып тасталды – ҚР 24.11.2021 № 75-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

60) алып тасталды - ҚР 29.09.2014 N 239-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);

- 61) алып тасталды - ҚР 29.09.2014 N 239-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);
- 62) алып тасталды – ҚР 17.07.2025 № 213-VIII ("Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне азаматтық қорғау, электр энергетикасы және мемлекеттік мүлікті басқару мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы" ҚР Заңы қолданысқа енгізілген күннен кейін қолданысқа енгізіледі) Заңымен;
- 63) жаһандық және өңірлік ауқымдардағы төтенше жағдайларды жою жөніндегі іс-қимылдар жоспарларын бекітеді;
- 64) алып тасталды – ҚР 19.04.2023 № 223-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;
- 65) қажет болған кезде шет мемлекетке, халықаралық ұйымға Қазақстан Республикасының аумағындағы төтенше жағдайды жоюға көмек көрсетуге өтініш білдіреді;
- 66) алып тасталды - ҚР 29.09.2014 N 239-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);
- 67) алып тасталды - ҚР 29.09.2014 N 239-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);
- 68) алып тасталды - ҚР 29.09.2014 N 239-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);
- 69) алып тасталды – ҚР 19.04.2023 № 223-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;
- 70) Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің немесе Қазақстан Республикасы Президентінің тапсырмасы негізінде, бес және одан көп адам қаза тапқан қауіпті өндірістік объектідегі еңбек қызметіне және аварияға байланысты емес жазатайым оқиғаларды тергеп-тексеру жөніндегі үкіметтік комиссияны құрады;
- 71) бес және одан көп адам қаза тапқан қауіпті өндірістік объектідегі еңбек қызметіне және аварияға байланысты емес жазатайым оқиғаларды тергеп-тексеру жөніндегі үкіметтік комиссия құру қағидаларын бекітеді;
- 72) Қазақстан Республикасының Конституциясында, осы Заңда, Қазақстан Республикасының өзге де заңдарында және Қазақстан Республикасы Президентінің актілерінде өзіне жүктелген өзге де функцияларды орындайды.
- Ескерту. 11-бапқа өзгерістер енгізілді - ҚР 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 28.10.2015 № 367-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 18.03.2019 № 237-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік жиырма бір күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 25.05.2020 № 332-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.11.2021 № 75-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 19.04.2023 № 223-VII (

алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 17.07.2025 № 213-VIII ("Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне азаматтық қорғау, электр энергетикасы және мемлекеттік мүлікті басқару мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы" ҚР Заңы қолданысқа енгізілген күннен кейін қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

12-бап. Уәкілетті орган

1. Уәкілетті орган мынадай өкілеттіктерді жүзеге асырады:

1) өз құзыреті шегінде стратегиялық, реттеу, іске асыру және бақылау-қадағалау функцияларын жүзеге асырады;

2) мемлекеттің ішкі және сыртқы саясатының Қазақстан Республикасының Президенті айқындаған негізгі бағыттары және мемлекеттің әлеуметтік-экономикалық саясатының, оның қорғаныс қабілеттілігінің, қауіпсіздігінің, қоғамдық тәртіпті қамтамасыз етудің Қазақстан Республикасының Үкіметі әзірлеген негізгі бағыттары негізінде және оларды орындау үшін Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес азаматтық қорғау саласындағы мемлекеттік саясатты қалыптастырады;

3) азаматтық қорғау іс-шараларын ұйымдастыру және өткізу кезінде азаматтық қорғау күштеріне басшылық етеді;

4) өз құзыреті шегінде Қазақстан Республикасының Президентіне тікелей бағынатын және есеп беретін мемлекеттік органдардың, орталық және жергілікті атқарушы органдардың, ұйымдар мен азаматтардың орындауы үшін міндетті азаматтық қорғанысты дайындау және жүргізу мәселелері бойынша шешімдер қабылдайды;

5) уәкілетті органның жедел резерві материалдық құндылықтарының номенклатурасы мен көлемін әзірлейді және бекітеді;

6) уәкілетті органның жедел резервінің материалдық құндылықтарымен операция жүргізу, олардың орнын ауыстыру, пайдалану, толықтыру қағидаларын әзірлейді және бекітеді;

7) уәкілетті органның аумақтық органдарының, азаматтық қорғаныстың әскери бөлімдерінің жауынгерлік және жұмылдыру әзірлігін қамтамасыз етеді;

8) өз құзыреті шегінде азаматтық қорғау органдарының қызметкерлері мен әскери қызметшілерін қызметке қабылдауды, қызмет бойынша ауыстыруды, қызметтен шығаруды, әскери және арнаулы атақтар беру мәселелерін шешуді жүзеге асырады;

9) ведомстволық наградалармен наградтайды және Қазақстан Республикасының Президентіне мемлекеттік наградалармен наградтауға ұсыным енгізеді;

10) төтенше жағдайдың туындау кәтері туралы болжам болған кезде халыққа, азаматтық қорғауды басқару органдарына алдын ала және (немесе) төтенше жағдай туындаған кезде жедел хабарлауды және құлақтандыруды қамтамасыз етеді;

11) адамдарды құтқару үшін аса қажет болған жағдайда төтенше жағдайлар аймағындағы ұйымдардың байланыс, көлік құралдарын, мүлік пен өзге де материалдық құралдарды пайдалану қағидаларын әзірлейді және бекітеді;

12) авариялық-құтқару жұмыстары мен кезек күттірмейтін жұмыстар жүргізуді жүзеге асырады;

13) азаматтық қорғау саласындағы халықаралық ынтымақтастықты жүзеге асырады;

14) мұнай өнімдерін өндіруді мемлекеттік реттеу жөніндегі уәкілетті орган айқындаған мұнай өнімдерін беру жөніндегі бірыңғай оператордан мұнай өнімдерін сатып алады;

15) өз өкілеттіктері шегінде өрттерге байланысты қылмыстық құқық бұзушылықтар туралы істер бойынша анықтау жүргізуді жүзеге асырады;

16) өрт қауіпсіздігі саласындағы мемлекеттік бақылауды және қадағалауды жүзеге асырады;

17) бұзылуы жедел ден қою шараларын қолдануға алып келетін талаптардың тізбесін айқындайды, сондай-ақ нақты бұзушылықтарға қатысты талаптарды, жедел ден қою шарасының нақты түрін осы шараның қолданылу мерзімін көрсете отырып (қажет болған кезде) айқындайды.

Бұзылуы жедел ден қою шараларын қолдануға алып келетін талаптардың тізбесіне Қазақстан Республикасы Кәсіпкерлік кодексінің 143-бабына сәйкес мемлекеттік бақылау нысанасы болып табылатын талаптар енгізіледі;

18) азаматтық қорғаныс саласындағы мемлекеттік бақылауды жүзеге асырады;

19) азаматтық қорғау саласында ғылыми зерттеулерді, білімді насихаттауды, халықты және мамандарды оқытуды ұйымдастырады;

20) елді мекендердегі және объектілердегі өрт сөндіру бөлімшелерінің өртке қарсы күреске әзірлігіне бақылауды жүзеге асырады;

21) азаматтық қорғаныс жоспарларының және төтенше жағдайларды жою жөніндегі іс-қимылдар жоспарларының құрылымын айқындайды;

22) облыстардың, қалалардың, аудандардың азаматтық қорғаныс жоспарларын әзірлейді;

23) жаһандық және өңірлік ауқымдардағы төтенше жағдайларды жою жөніндегі іс-қимылдар жоспарларын әзірлейді және оларды Қазақстан Республикасының Үкіметіне бекітуге ұсынады;

24) азаматтық қорғаудың басқару органдары мен күштерін дайындау жөніндегі іс-шаралар жоспарын әзірлейді және бекітеді;

25) азаматтық қорғау құралдарына қажеттілікті айқындау жөніндегі нұсқаулықты әзірлейді және бекітеді;

26) азаматтық қорғаныс мүлкін сақтау, есепке алу, есептен шығару және кәдеге жарату қағидаларын әзірлейді және бекітеді;

27) азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылысжайларын есепке қою және есептен шығару қағидаларын әзірлейді және бекітеді;

28) кәсіби өртке қарсы қызметтердің мамандарын даярлау, қайта даярлау және олардың біліктілігін арттыру жөніндегі өрт қауіпсіздігі саласындағы мамандандырылған оқу орталықтарына қойылатын біліктілік талаптарын әзірлейді және бекітеді;

29) кәсіби өртке қарсы қызметтердің мамандарын арнайы даярлау бойынша оқыту курстарының бағдарламасын, сондай-ақ оларды бітіргені туралы куәліктің үлгісін әзірлейді және бекітеді;

30) кәсіби өртке қарсы қызмет міндетті түрде құрылатын ұйымдар мен объектілердің тізбесін әзірлейді және бекітеді;

31) азаматтық қорғаныстың инженерлік-техникалық іс-шараларының мазмұны мен көлемі жөніндегі нұсқаулықты әзірлейді және бекітеді;

32) ерікті өрт сөндірушілерді бастапқы даярлаудың оқу бағдарламасын әзірлейді және бекітеді;

33) төтенше жағдайлар мен әскери қақтығыстар туындаған кезде немесе осы қақтығыстар салдарынан қорғану тәсілдері мен іс-қимылдарға азаматтық қорғаудың басқару органдары мен күштерінің басшыларын, мамандарын даярлаудың, халықты оқытудың оқу бағдарламасын әзірлейді және бекітеді;

34) республикалық азаматтық қорғау қызметтері туралы ережені әзірлейді және бекітеді;

35) ұйымдардың жұмыскерлері мен халықты өрт қауіпсіздігі шараларына оқыту қағидаларын және өрт қауіпсіздігі шараларына оқыту жөніндегі оқу бағдарламаларының мазмұнына қойылатын талаптарды әзірлейді және бекітеді;

36) төтенше жағдайлар мен олардың салдарының алдын алу және оларды жою жөнінде шаралар қабылдау үшін броньнан шығару тәртібімен мемлекеттік резервтен материалдық құндылықтарды шығару туралы шешім қабылдайды;

37) азаматтық қорғау күштерінің қызметін қамтамасыз етеді;

38) Қазақстан Республикасының Үкіметіне мемлекеттік және жұмылдыру резервтерінің құрамындағы қолда бар материалдық-техникалық, азық-түлік, медициналық және басқа да ресурстар запастарын пайдалану туралы, төтенше жағдайлар мен олардың салдарының алдын алу және жою үшін Қазақстан Республикасы Үкіметінің резервінен бөлінетін қаражатты пайдалану туралы ұсыныстар енгізеді;

39) табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардың алдын алу мен жою және олардың салдарын бағалау үшін Жерді қашықтықтан зондтау деректерін пайдаланады;

40) қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган айқындайтын тәртіппен теңізге және Қазақстан Республикасының сақтандыру аймағында мұнайдың төгілуін

жою үшін сезімталдық индекстері бар экологиялық сезімталдық картасын әзірлеуге және келісуге қатысады;

41) төтенше жағдайларды жою кезінде Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес ұйымдардың материалдық-техникалық ресурстарын жұмылдырады;

42) ұйымдардағы, елді мекендердегі және объектілердегі өрттердің алдын алу және оларды сөндіру, өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету және өртті сөндіруге байланысты авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу бойынша жұмыстарды жүргізу құқығына кәсіби өртке қарсы қызметтерді аттестаттауды жүргізеді;

43) табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайларды мемлекеттік есепке алуды жүргізеді;

44) елді мекендер мен аса маңызды мемлекеттік меншік объектілерінің аумақтарын өрттен қорғауды қамтамасыз етеді;

45) Қазақстан Республикасының азаматтық қорғаныс бастығы мен орталық атқарушы органдар үшін қосалқы (қала сыртындағы) және жылжымалы басқару пункттерін құруды қамтамасыз етеді;

46) төтенше жағдайлар аймағындағы халықтың ең төмен тыныс-тіршілігін қамтамасыз ету нормаларын әзірлейді және бекітеді;

47) табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайларды жою кезінде халықтың тыныс-тіршілігін қамтамасыз ету үшін Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің тапсырмасы негізінде Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайтын тәртіппен Қазақстан Республикасы Үкіметінің резервінен қаражат бөледі;

48) азаматтық қорғаудың мемлекеттік жүйесін ұйымдастыру және оның қызметі қағидаларын әзірлейді және бекітеді;

49) азаматтық қорғаудың құлақтандыру жүйесін ұйымдастыру қағидаларын және бейбіт және соғыс уақытындағы төтенше жағдайлар кезінде халықты, басқару органдарын құлақтандыру қағидаларын әзірлейді және бекітеді;

50) азаматтық қорғаныс мүлкін сатып алу және пайдалану қағидаларын әзірлейді және бекітеді;

51) су айдындарындағы қауіпсіздік қағидаларын әзірлейді және бекітеді;

52) кәсіби өртке қарсы қызметтердің қызметін жүзеге асыру қағидаларын әзірлейді және бекітеді;

53) азаматтық қорғау құралымдарын құру, күтіп-ұстау, материалдық-техникалық қамтамасыз ету, дайындау және оларды тарту қағидаларын әзірлейді және бекітеді;

54) табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайларды мемлекеттік есепке алуды жүзеге асыру қағидаларын әзірлейді және бекітеді;

55) азаматтық қорғаныс іс-шараларын ұйымдастыру және жүргізу қағидаларын әзірлейді және бекітеді;

56) азаматтық қорғауды бейбіт жағдайдан соғыс жағдайына көшіру қағидаларын әзірлейді және бекітеді;

- 57) бейбіт уақытта азаматтық қорғаныс әскери бөлімдерін пайдалану қағидаларын әзірлейді және бекітеді;
- 58) еңбек сіңірген жылдарына пайыздық үстемеақылар төлеу үшін кәсіби авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдары құтқарушыларының өтілін есептеу қағидаларын әзірлейді және бекітеді;
- 59) авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдары құтқарушыларының сыныптылығына үстемеақылар төлеу қағидаларын әзірлейді және бекітеді;
- 60) халыққа және азаматтық қорғау саласындағы мамандарға хабар беру, білімді насихаттау, оқыту қағидаларын әзірлейді және бекітеді;
- 61) төтенше жағдайлардың туындауына алып келген аварияларды, зілзалаларды, апаттарды тергеп-тексеру қағидаларын әзірлейді және бекітеді;
- 62) кәсіби өртке қарсы қызметтерге қойылатын рұқсат беру талаптарын әзірлейді және бекітеді;
- 63) жергілікті атқарушы органдардың мемлекеттік өртке қарсы қызмет бөлімшелері жоқ елді мекендерде өрт сөндіру пункттерін құру, оларды материалдық-техникалық жарақтандыру қағидаларын әзірлейді және бекітеді;
- 64) дала өрттерін, сондай-ақ мемлекеттік өртке қарсы қызмет бөлімшелері жоқ елді мекендердегі өрттерді сөндіру қағидаларын әзірлейді және бекітеді;
- 65) азаматтық қорғау органдары қызметкерлері санының нормативтерін әзірлейді және бекітеді;
- 66) сараптама ұйымдарын аккредиттеуді жүргізеді;
- 67) сараптама ұйымдарына қойылатын рұқсат беру талаптарын әзірлейді және бекітеді;
- 68) сараптама ұйымдарын аккредиттеу қағидаларын әзірлейді және бекітеді;
- 69) өрт қауіпсіздігі саласында аудит жүргізу қағидаларын әзірлейді және бекітеді;
- 70) сараптама ұйымдарының мемлекеттік тізілімін жүргізеді;
- 71) зерттеу сынау өртке қарсы зертханаларының қызметін жүзеге асыру қағидаларын әзірлейді және бекітеді;
- 72) өрт сөндіруді ұйымдастыру қағидаларын әзірлейді және бекітеді;
- 73) Өртке қарсы қызметтің жарғысын әзірлейді және бекітеді;
- 74) уәкілетті органның жедел резервін күтіп-ұстауды қамтамасыз етеді;
- 75) ұйымдарда, елді мекендерде және объектілерде өрттердің алдын алу және сөндіру, өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету және өрттерді сөндіруге байланысты авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу жөніндегі жұмыстарды жүргізу құқығына кәсіби өртке қарсы қызметтерді аттестаттау қағидаларын әзірлейді және бекітеді;
- 76) өрт қауіпсіздігі қағидаларын әзірлейді және бекітеді;
- 77) медициналық мекемелер мен оңалту орталықтарының базасында азаматтық қорғау органдарының қызметкерлерін, әскери қызметшілерін және жұмыскерлерін медициналық және психологиялық оңалту қағидаларын әзірлейді және бекітеді;

78) өрт қауіпсіздігі саласындағы қызметті немесе қызметтің жекелеген түрлерін тоқтата тұру туралы актінің нысанын әзірлейді және бекітеді;

79) өрт қауіпсіздігі саласындағы мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асыру кезінде бұзушылықтардың жасалу фактілерін және азаматтық қорғау органдары қызметкерлерінің әрекеттерін тіркеп-белгілеу үшін техникалық құралдарды пайдаланады;

80) бейбіт уақытта эвакуациялық іс-шараларды ұйымдастыру және өткізу қағидаларын әзірлейді және бекітеді;

81) уәкілетті органның жедел резервінің материалдық құндылықтарын бөледі және пайдаланады;

81-1) табиғи сипаттағы төтенше жағдайлар салдарынан зардап шеккендерге келтірілген зиянды (залалды) өтеу қағидаларын бекітеді;

82) уәкілетті органның теңіз ұйымының қызметін үйлестіреді;

83) мұнай өнімдерін беру жөніндегі бірыңғай оператор карточкалық жүйе бойынша мұнай өнімдерін сатып алудан бас тартқан кезде мұнай өнімдерін тиісті жылға арналған бюджет қаражаты есебінен бәсекелестік негізде дербес сатып алады;

84) Қазақстан Республикасы қорғаныс жоспарының құрамдас бөлігі болып табылатын Қазақстан Республикасының азаматтық қорғаныс жоспарын әзірлейді және оны Қазақстан Республикасының Қорғаныс министрлігіне ұсынады;

85) азаматтық қорғау органдарында кинологиялық қызметті дамытуды қамтамасыз етеді;

86) азаматтық қорғаныс саласындағы мемлекеттік бақылауды жүзеге асыру кезінде бұзушылықтардың жасалу фактілерін және азаматтық қорғаныс саласындағы мемлекеттік бақылау жөніндегі мемлекеттік инспекторлардың әрекеттерін тіркеп-белгілеу үшін техникалық құралдарды пайдаланады;

87) өрт қауіпсіздігі саласында сақтандырылуға жататын, алаңы екі мың шаршы метрден асатын, адамдар жаппай болатын объектілердің тізбесін, сондай-ақ қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу, бақылау және қадағалау жөніндегі уәкілетті органмен келісу бойынша үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және мүлкіне зиян келтіргені үшін адамдар жаппай болатын объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін жүктелген сақтандырудың үлгілік шартын әзірлейді және бекітеді;

88) өрт автоматикасы жүйелерін монтаждау, баптау және оларға техникалық қызмет көрсету жөніндегі қызметті жүзеге асыруға рұқсат беру қағидаларын әзірлейді және бекітеді;

89) өрт автоматикасы жүйелерін монтаждау, баптау және техникалық қызмет көрсету жөніндегі қызметті жүзеге асыруға дара кәсіпкерлер мен заңды тұлғаларға қойылатын рұқсат беру талаптарын әзірлейді және бекітеді;

90) объектінің өрт қауіпсіздігі талаптарына сәйкестігі туралы қорытынды беру қағидаларын әзірлейді және бекітеді;

91) белгіленген нормалары мен қағидалары жоқ объектілерді өртке қарсы қорғау ерекшелігін көрсететін арнаулы техникалық шарттарды келісу қағидаларын әзірлейді және бекітеді;

92) азаматтық қорғаныс бойынша санаттарға жатқызылған ұйымдардың, азаматтық қорғау қызметтерінің азаматтық қорғаныс іс-шараларының орындалуы туралы есептерді ұсыну мерзімдерін айқындайды;

93) азаматтық қорғау органдарының қызметкерлеріне ақшалай үлесті, жәрдемақыларды және өзге де төлемдерді төлеу қағидаларын әзірлейді және бекітеді;

94) азаматтық қорғау органдарында бірыңғай мемлекеттік кадр саясатын жүзеге асыруды қамтамасыз етеді;

95) азаматтық қорғау органдары үшін кадрлар даярлауды, олардың біліктілігін арттыруды және қайта даярлауды ұйымдастырады;

96) азаматтық қорғау органдарының қызметкерлері мен әскери қызметшілерінің сыныптық біліктілігін айқындау қағидаларын әзірлейді және бекітеді;

97) бейбіт және соғыс уақытында мемлекеттік құпияларды құрайтын мәліметтерді қорғауды және үздіксіз шифрланған байланысты қамтамасыз етеді;

98) соғыс уақытында эвакуациялық іс-шараларды ұйымдастыру және өткізу қағидаларын әзірлейді және бекітеді;

99)

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

99) тармақша 01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII Заңымен (мәтін алып тасталды).

100)

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

100) тармақша 01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII Заңымен (мәтін алып тасталды).

101) сейсмологиялық мониторинг жүргізу қағидаларын әзірлейді және бекітеді;

102) осы Заңның міндеттеріне және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес азаматтық қорғау саласындағы нормативтік құқықтық актілерді әзірлейді және бекітеді;

103) осы Заңда, Қазақстан Республикасының өзге де заңдарында, Қазақстан Республикасы Президентінің және Қазақстан Республикасы Үкіметінің актілерінде көзделген өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

2. Уәкілетті органның жалауы мен рәмізі болады. Оның аумақтық органдары мен білім беру ұйымдарының жалаулары болады, азаматтық қорғаныстың әскери бөлімдерінің жауынгерлік жалаулары, шұғыл медициналық және психологиялық көмек қызметінің рәмізі болады.

Уәкілетті органның жалауы мен рәмізінің, уәкілетті органның аумақтық органдары, білім беру ұйымдары жалауларының, азаматтық қорғаныстың әскери бөлімдерінің жауынгерлік жалауларының және уәкілетті органның шұғыл медициналық және психологиялық көмек қызметі рәмізінің сипаттамасын Қазақстан Республикасының Президенті бекітеді.

Ескерту. 12-бап жаңа редакцияда – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-б. қараңыз); өзгеріс енгізілді – ҚР 17.07.2025 № 213-VIII ("Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне азаматтық қорғау, электр энергетикасы және мемлекеттік мүлікті басқару мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы" ҚР Заңы қолданысқа енгізілген күннен кейін қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

12-1-бап. Мемлекеттік материалдық резерв саласындағы уәкілетті органның құзыреті

Мемлекеттік материалдық резерв саласындағы уәкілетті орган мынадай өкілеттіктерді жүзеге асырады:

1) өз құзыреті шегінде стратегиялық, реттеу және іске асыру функцияларын жүзеге асырады;

1-1) мемлекеттің ішкі және сыртқы саясатының Қазақстан Республикасының Президенті айқындаған негізгі бағыттары және мемлекеттің әлеуметтік-экономикалық саясатының, оның қорғаныс қабілеттілігінің, қауіпсіздігінің, қоғамдық тәртіпті қамтамасыз етудің Қазақстан Республикасының Үкіметі әзірлеген негізгі бағыттары негізінде және оларды орындау үшін Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес мемлекеттік материалдық резерв саласындағы мемлекеттік саясатты қалыптастырады;

2) алып тасталды – ҚР 19.04.2023 № 223-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

3) алып тасталды - ҚР 18.03.2019 № 237-VI Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік жиырма бір күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);

4) алып тасталды – ҚР 19.04.2023 № 223-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

5) алып тасталды – ҚР 19.04.2023 № 223-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

6) мемлекеттік резерв жүйесін басқаруды жүзеге асырады, мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын орналастыру, сақтау, орнын ауыстыру, жаңарту және нысаналы пайдалану кезінде осы Заңның және Қазақстан Республикасының басқа да нормативтік құқықтық актілерінің талаптарын сақтауды қамтамасыз етеді;

7) алып тасталды – ҚР 19.04.2023 № 223-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

8) мұнай өнімдерін өндіруді мемлекеттік реттеу жөніндегі уәкілетті орган айқындаған мұнай өнімдерін беру жөніндегі бірыңғай оператордан мұнай өнімдерін сатып алады;

8-1) мұнай өнімдерін беру жөніндегі бірыңғай оператор карточкалық жүйе бойынша мұнай өнімдерін сатып алудан бас тартқан кезде мұнай өнімдерін тиісті жылға арналған бюджет қаражаты есебінен бәсекелестік негізде дербес сатып алады;

9) мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын сақтау пункттерінде, мемлекеттік резерв жүйесінің ведомстволық бағынысты ұйымында және жұмылдыру тапсырыстары белгіленген ұйымдарда сақталатын материалдық құндылықтарды түгендеуді жүзеге асырады, түгендеуді жүргізуге тиісті мемлекеттік органдардың лауазымды адамдары мен мамандарын тартады;

10) алып тасталды – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

11) алып тасталды – ҚР 19.04.2023 № 223-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

12) жаңарту, кәдеге жарату тәртібімен мемлекеттік резервтен материалдық құндылықтарды шығару туралы шешім қабылдайды;

12-1) мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарының орнын ауыстыру туралы шешім қабылдайды;

12-2) алып тасталды – ҚР 19.04.2023 № 223-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

12-3) алып тасталды – ҚР 19.04.2023 № 223-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

13) алып тасталды - ҚР 18.03.2019 № 237-VI Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік жиырма бір күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);

14) мемлекеттік резерв номенклатурасын толықтыру мақсатында жұмылдыру резервінің броньнан шығарылған материалдық құндылықтарының орнын ауыстыру туралы шешім қабылдайды;

15) алып тасталды – ҚР 19.04.2023 № 223-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

16) алып тасталды – ҚР 19.04.2023 № 223-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

17) алып тасталды – ҚР 19.04.2023 № 223-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

17-1) қарыз алу тәртібімен мемлекеттік резервтен материалдық құндылықтарды шығару туралы шешім қабылдайды;

17-2) мемлекеттік мүлікті басқару жөніндегі уәкілетті органмен келісу бойынша жою немесе кәдеге жарату үшін броньнан шығару тәртібімен мемлекеттік резервтен материалдық құндылықтарды шығару туралы шешім қабылдайды;

17-3) мүдделі мемлекеттік органдардың қатысуымен номенклатура өзгерген кезде броньнан шығару тәртібімен мемлекеттік резервтен материалдық құндылықтарды

шығару туралы шешімнің жобасын әзірлейді және оларды Қазақстан Республикасының Үкіметіне бекітуге енгізеді;

17-4) мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын сақтауды және жаңартуды ұйымдастырады;

17-5) мемлекеттік резервтің жаңартылуға жататын материалдық құндылықтарын және номенклатура өзгерген кезде броньнан шығарылған материалдық құндылықтарды алушы мемлекеттік органдармен келісу бойынша мемлекеттік мүлікті басқару жөніндегі уәкілетті органның шешімімен басқа мемлекеттік органдардың, мемлекеттік резерв жүйесінің ведомстволық бағынысты ұйымының балансына өтеусіз негізде беруді жүзеге асырады;

17-6) осы Заңның міндеттеріне және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес мемлекеттік резерв саласындағы нормативтік құқықтық актілерді әзірлейді және бекітеді;

18) осы Заңда, Қазақстан Республикасының өзге де заңдарында, Қазақстан Республикасы Президентінің және Қазақстан Республикасы Үкіметінің актілерінде көзделген өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

Ескерту. 3-тарау 12-1-баппен толықтырылды - ҚР 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); өзгерістер енгізілді - ҚР 18.03.2019 № 237-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік жиырма бір күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 25.05.2020 № 332-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 19.04.2023 № 223-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

12-2-бап. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган

Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган мынадай өкілеттіктерді жүзеге асырады:

1) алып тасталды – ҚР 19.04.2023 № 223-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

1-1) өз құзыреті шегінде стратегиялық, реттеу, іске асыру және бақылау-қадағалау функцияларын жүзеге асырады;

1-2) мемлекеттің ішкі және сыртқы саясатының Қазақстан Республикасының Президенті айқындаған негізгі бағыттары және мемлекеттің әлеуметтік-экономикалық саясатының, оның қорғаныс қабілеттілігінің, қауіпсіздігінің, қоғамдық тәртіпті қамтамасыз етудің Қазақстан Республикасының Үкіметі әзірлеген негізгі бағыттары негізінде және оларды орындау үшін Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік саясатты қалыптастырады;

2) алып тасталды – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

2-1) бұзылуы жедел ықпал ету шараларын қолдануға алып келетін өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарының тізбесін әзірлейді және бекітеді, сондай-ақ талаптарды нақты бұзушылықтарға қатысты жедел ықпал ету шарасының нақты түрін осы шараның қолданылу мерзімін (қажет болған кезде) көрсете отырып айқындайды;

3) алып тасталды – ҚР 19.04.2023 № 223-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

4) алып тасталды - ҚР 29.12.2014 № 269-V (01.01.2015 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

5) өз құзыреті шегінде мүдделі мемлекеттік органдармен бірлесе отырып, аварияларды тергеп-тексеруді ұйымдастырады және жүргізеді;

5-1) өз құзыреті шегінде мүдделі мемлекеттік органдармен бірлесіп, жарылғыш заттар мен олардың негізінде жасалған бұйымдардың жоғалу жағдайларына техникалық тергеп-тексеруді ұйымдастырады және жүргізеді;

6) өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы жұмыстарды жүргізу құқығына заңды тұлғаларды аттестаттауды жүргізеді;

6-1) өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметтерін аттестаттаудан өткізеді;

7) қауіпті өндірістік объектілерде қолданылатын технологияларды, қауіпті техникалық құрылғыларды қолдануға рұқсат береді;

8) жарылғыш заттар мен олардың негізінде жасалған бұйымдарды ұдайы қолдануға, жарылыс жұмыстарын жүргізуге рұқсат береді;

8-1) жарылғыш және пиротехникалық (азаматтық заттар мен бұйымдарды қоспағанда) заттар мен оларды қолдана отырып жасалған бұйымдарды әзірлеу, өндіру, иелену, өткізу, сақтау жөніндегі қызметті жүзеге асыруға лицензия береді;

8-2) алып тасталды – ҚР 19.04.2023 № 223-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

9) алып тасталды – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

9-1) қауіпті өндірістік объектілерді жаңарту мен техникалық қайта жарақтандырудың жиынтық жоспарын келіседі;

9-2) өндірістік бақылау қызметтерінің лауазымды адамдары санының нормативтерін әзірлейді және бекітеді;

9-3) осы Заңның міндеттеріне және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы нормативтік құқықтық актілерді әзірлейді және бекітеді;

10) алып тасталды - ҚР 01.04.2021 № 26-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

17-1) алып тасталды – ҚР 19.04.2023 № 223-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

18) алып тасталды – ҚР 19.04.2023 № 223-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

19) алып тасталды – ҚР 19.04.2023 № 223-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

20) алып тасталды – ҚР 19.04.2023 № 223-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

21) осы Заңда, Қазақстан Республикасының өзге де заңдарында, Қазақстан Республикасы Президентінің және Қазақстан Республикасы Үкіметінің актілерінде көзделген өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

Ескерту. 3-тарау 12-2-баппен толықтырылды - ҚР 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); өзгерістер енгізілді - ҚР 29.12.2014 № 269-V (01.01.2015 бастап қолданысқа енгізіледі); 29.03.2016 № 479-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік жиырма бір күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 05.10.2018 № 184-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін алты ай өткен соң қолданысқа енгізіледі); 01.04.2021 № 26-VII (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз); 30.12.2021 № 95-VII (01.01.2023 бастап қолданысқа енгізіледі); 27.06.2022 № 129-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 19.04.2023 № 223-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 06.04.2024 № 71-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-б. қараңыз) Заңдарымен.

12-3-бап. Азаматтық қорғау органдарының міндеттері

1. Азаматтық қорғау органдары мынадай негізгі міндеттерді жүзеге асырады:

- 1) төтенше жағдайлардың алдын алу және оларды жою;
- 2) азаматтық қорғаныс іс-шараларын ұйымдастыру және жүргізу;
- 3) өрт қауіпсіздігін және өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету;
- 4) мемлекеттік резервті қалыптастыру және дамыту;
- 5) азаматтық қорғаудың мемлекеттік жүйесін дамыту;
- 6) азаматтық қорғау саласындағы салааралық үйлестіру;
- 7) төтенше жағдай аймағындағы халыққа шұғыл медициналық және психологиялық көмек көрсету;

8) азаматтық қорғау органдарын материалдық-техникалық жарақтандыру, азаматтық қорғау органдарының қызметкерлері мен әскери қызметшілерін кәсіби қызметтік және физикалық даярлау және оларды ұдайы әзірлікте ұстап тұру.

2. Қазақстан Республикасының заңнамасында азаматтық қорғау органдарына өзге де міндеттер жүктеледі.

Ескерту. 12-3-баппен толықтырылды – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (30.06.2025 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

13-бап. Орталық атқарушы органдардың азаматтық қорғау саласындағы құзыреті

Қазақстан Республикасының орталық атқарушы органдары өз құзыреті шегінде:

1) орталық атқарушы органның азаматтық қорғаныс жоспарын әзірлейді және бекітеді;

2) нормативтерді, нормативтік техникалық құжаттар мен қағидаларды әзірлейді, бекітеді және (немесе) келіседі, табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайларды мемлекеттік салалық есепке алуды жүргізеді және осы деректерді уәкілетті органға ұсынады;

2-1) құзыреті шегінде стандарттау жөніндегі құжаттардың жобаларын қарауды, сондай-ақ стандарттау саласындағы уәкілетті органға енгізу үшін ұлттық, мемлекетаралық стандарттарды, ұлттық техникалық-экономикалық ақпарат сыныптауыштарын және стандарттау жөніндегі ұсынымдарды әзірлеу, өзгерістер енгізу, қайта қарау және күшін жою жөнінде ұсыныстар дайындауды жүзеге асырады;

3) өздерінің қарауындағы жағдайды байқау, бақылау және төтенше жағдайларды болжау қызметтеріне басшылық етеді;

4) азаматтық қорғау саласындағы ғылыми зерттеулерді, білімді насихаттауды, халықты және мамандарды оқытуды ұйымдастырады;

5) Қазақстан Республикасының азаматтық қорғау саласындағы нормативтік құқықтық актілерінің орындалуын қамтамасыз етеді;

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

6) тармақшаны алып тастау көзделген – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

6) мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын сақтау үшін ұйымдардың тізбесі жөнінде ұсыныстар әзірлейді;

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

7) тармақшаны алып тастау көзделген – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

7) жұмылдыру дайындығы саласындағы уәкілетті органға жұмылдыру резервінің материалдық құндылықтарының орнын ауыстыру жөнінде ұсыныстар жібереді;

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

8) тармақшаны алып тастау көзделген – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

8) мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын қалыптастыру және сақтау кезінде мемлекеттік материалдық резерв саласындағы уәкілетті органға ұйымдастырушылық көмек көрсетеді;

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

9) тармақша жаңа редакцияда көзделген – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

9) мемлекеттік материалдық резерв саласындағы уәкілетті органмен келісу бойынша Қазақстан Республикасының Үкіметіне мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын қарызға беру және броньнан шығару туралы ұсыныстар енгізеді;

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

9-1) тармақшамен толықтыру көзделген – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

10) алып тасталды - ҚР 18.03.2019 № 237-VI Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік жиырма бір күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);

11) Қазақстан Республикасының Үкіметіне жұмылдыру резервінің материалдық құндылықтарын қалыптастыру және сақтау бойынша шығыстардың көлемі мен құрылымы жөнінде ұсыныстар енгізеді;

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

11-1), 11-2), 11-3), 11-4), 11-5), 11-6) тармақшалармен толықтыру көзделген – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

12) ведомстволық бағынысты ұйымдардағы өрттердің алдын алу жөнінде іс-шаралар жүргізеді;

13) азаматтық қорғаудың салалық кіші жүйелеріне басшылықты жүзеге асырады;

14) ведомстволық бағынысты ұйымдарда азаматтық қорғаныс мүлкінің запастарын құрады және олардың сақталуын, жаңартылуын және оларды қолдануға әзірлікте ұстап тұруын ішкі бақылауды жүзеге асырады;

15) уәкілетті органмен келісу бойынша жаһандық және өңірлік ауқымдағы төтенше жағдайларды жою жөніндегі іс-қимылдар жоспарларын әзірлейді және бекітеді;

16) қосалқы (қалалық) және көмекші басқару пункттерін құруды қамтамасыз етеді;

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

16-1) тармақшамен толықтыру көзделген – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

17) осы Заңда, Қазақстан Республикасының өзге де заңдарында, Қазақстан Республикасы Президентінің және Қазақстан Республикасы Үкіметінің актілерінде көзделген өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

Ескерту. 13-бапқа өзгерістер енгізілді - ҚР 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 05.10.2018 № 184-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін алты ай өткен соң қолданысқа енгізіледі); 18.03.2019 № 237-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік жиырма бір күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

13-1-бап. Қазақстан Республикасының Президентіне тікелей бағынатын және есеп беретін мемлекеттік органдардың азаматтық қорғау саласындағы құзыреті

Өз құзыреті шегінде Қазақстан Республикасының Президентіне тікелей бағынатын және есеп беретін мемлекеттік органдар:

- 1) мемлекеттік органның азаматтық қорғаныс жоспарын әзірлейді және бекітеді;
- 2) азаматтық қорғау саласындағы ғылыми зерттеулерді (қажет болған кезде), сондай-ақ білімді насихаттауды және мамандарды оқытуды ұйымдастырады;
- 3)
ЗҚАИ-ның ескертпесі!
3) тармақша 01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII Заңымен (мәтін алып тасталды).
- 4)
ЗҚАИ-ның ескертпесі!
4) тармақша 01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII Заңымен (мәтін алып тасталды).
- 5)
ЗҚАИ-ның ескертпесі!
5) тармақша 01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII Заңымен (мәтін алып тасталды).
- 6)
ЗҚАИ-ның ескертпесі!
6) тармақша 01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII Заңымен (мәтін алып тасталды).
- 7)
ЗҚАИ-ның ескертпесі!
7) тармақша 01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII Заңымен (мәтін алып тасталды).
- 8)
ЗҚАИ-ның ескертпесі!
8) тармақша 01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII Заңымен (мәтін алып тасталды).
- 9)
ЗҚАИ-ның ескертпесі!
9) тармақша 01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII Заңымен (мәтін алып тасталды).
- 10)
ЗҚАИ-ның ескертпесі!
10) тармақша 01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII Заңымен (мәтін алып тасталды).

11) азаматтық қорғаудың салалық кіші жүйелеріне басшылықты жүзеге асырады;

12) ведомстволық бағынысты ұйымдарда азаматтық қорғаныс мүлкінің запастарын құрады және олардың сақталуына, жаңартылуына және оларды қолдануға әзірлікте ұстап тұруға ішкі бақылауды жүзеге асырады;

13) қосалқы (қалалық, қала сыртындағы), көмекші және жылжымалы басқару пункттерін құруды қамтамасыз етеді;

14) осы Заңда, Қазақстан Республикасының өзге де заңдарында және Қазақстан Республикасы Президентінің актілерінде көзделген өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

Ескерту. 13-1-баппен толықтырылды – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

14-бап. Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігінің азаматтық қорғау саласындағы құзыреті

Қазақстан Республикасының Қорғаныс министрлігі:

1) уәкілетті органды, ал әскери басқарудың жергілікті органдары арқылы – уәкілетті органның аумақтық органдарын тиісті дәрежедегі жауынгерлік әзірлікті енгізу туралы, сондай-ақ жұмылдыруды жариялау туралы құлақтандырады;

2) Қазақстан Республикасы Президентінің жарлықтары негізінде азаматтарды Қазақстан Республикасының азаматтық қорғаныс жүйесіне әскери қызметке шақыруды, сондай-ақ азаматтарды жұмылдыру бойынша шақыруды жүргізеді;

3) қазіргі заманғы зақымдаушы құралдарды қолдану салдарларынан халықты және аумақтарды қорғау жөніндегі, сондай-ақ төтенше жағдайлар мен олардың салдарларының алдын алу және оларды жою жөніндегі міндеттерді шешу кезінде уәкілетті органмен өзара іс-қимыл жасайды;

4) осы Заңда, Қазақстан Республикасының өзге де заңдарында, Қазақстан Республикасы Президентінің және Қазақстан Республикасы Үкіметінің актілерінде көзделген өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

Ескерту. 14-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

15-бап. Жергілікті өкілді және атқарушы органдардың азаматтық қорғау саласындағы құзыреті

1. Жергілікті өкілді органдар:

1) оларды бұзғаны үшін әкімшілік жауаптылық көзделген төтенше жағдайлар туындаған кезде қоғамдық тәртіп пен қауіпсіздікті қамтамасыз ету, олардың алдын алу және жою жөніндегі қағидаларды бекітеді;

2) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес азаматтардың құқықтары мен заңды мүдделерін қамтамасыз ету бойынша өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

2. Жергілікті атқарушы органдар тиісті әкімшілік-аумақтық бірліктің аумағында жергілікті ауқымдағы төтенше жағдайлардың және олардың салдарының алдын алу, жою жөніндегі іс-шараларды жүзеге асырады.

3. Жергілікті атқарушы органдардың азаматтық қорғау саласындағы өкілеттіктеріне :

1) халық пен ұйымдарға азаматтық қорғау саласындағы шаралар туралы хабар беру;
2) мемлекеттік өртке қарсы қызмет бөлімшелері жоқ елді мекендерде өрт сөндіру пункттерін құру, оларды материалдық-техникалық жарақтандыруды ұйымдастыру;

3) қауіпті өндірістік факторлардың зиянды әсері болған жағдайда оларды оқшаулау, адамдардың өмірін құтқару, олардың денсаулығын, құқықтары мен заңды мүдделерін қорғау, меншіктерді күзету, қоғамдық тәртіпті ұстап тұру жөніндегі іс-шараларды орындау бойынша, қолда бар күштерді, құралдар мен ресурстарды тарта отырып, қажетті көмек көрсету;

4) азаматтық қорғауды басқарудың аумақтық кіші жүйелерінің күштері мен құралдарын құру және оларды ұдайы әзірлікте ұстап тұру;

5) аварияларды, төтенше жағдайларды тергеп-тексеруге қатысу;

6) бекітілген бюджеттік мақсаттарға сәйкес азаматтық қорғаныс, төтенше жағдайлар мен олардың салдарларының алдын алу және оларды жою бойынша жергілікті бюджеттің атқарылуын қамтамасыз ету;

7) алып тасталды – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

8) өз құзыреті шегінде азаматтық қорғаудың аумақтық кіші жүйесіне басшылық ету;

9) азаматтық қорғаныс мүлкінің көлемдерін айқындау және оларды жинақтау, сақтау, жаңарту және әзірлікте ұстап тұру жөнінде қажетті шаралар қолдану;

10) игеріліп жатқан кен орындары аудандардағы және сейсмикалық қауіпті өңірлердегі бұрыннан бар ғимараттар мен құрылыстардың беріктігі мен орнықтылығын арттыру;

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

10-1) тармақша жаңа редакцияда көзделген – ҚР 09.01.2026 № 254-VIII (01.07.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

10-1) тиісті әкімшілік-аумақтық бірлікте сейсмикалық қауіптілікті бағалауды және сейсмикалық аймақтарға бөлуді (аудандастыруды) жүргізуді ұйымдастыру;

10-2) сейсмологиялық станциялар желісін және ерте құлақтандырудың автоматтандырылған жүйесін кеңейту және жаңғырту;

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

10-3) тармақша жаңа редакцияда көзделген – ҚР 09.01.2026 № 254-VIII (01.07.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

- 10-3) сейсмикалық аймақтарға бөлудің (аудандастырудың) әртүрлі ауқымды карталарын және сейсмикалық қауіп-қатер карталарын бекіту;
- 11) құлақтандырудың техникалық құралдарын орналастыруды ұйымдастыру;
- 12) облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың, аудандардың, облыстық және аудандық маңызы бар қалалардың авариялық және шұғыл қызметтерінің, азаматтық қорғау қызметтерінің бірыңғай кезекшілік-диспетчерлік "112" қызметімен ақпараттық өзара іс-қимыл жасауын ұйымдастыру;
- 13) төтенше жағдайларда халықтың тіршілігін қамтамасыз ету;
- 14) жергілікті ауқымдағы төтенше жағдайлар мен олардың салдарларын жою жөніндегі іс-қимылдар жоспарларын бекіту;
- 15) дала өрттерін, сондай-ақ мемлекеттік өртке қарсы қызмет бөлімшелері жоқ елді мекендерде өрттерді сөндіру;
- 16) табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар мен олардың салдарларының алдын алуға және оларды жоюға жергілікті атқарушы органдардың төтенше резервінен қаражат бөлу;
- 17) төтенше жағдайларды болғызбау, адамдардың өмірі мен денсаулығын сақтау, материалдық және мәдени құндылықтарды қорғау, сондай-ақ төтенше жағдайлар кезіндегі салдарларды жою және нұқсанды азайту жөнінде шараларды әзірлеу және қолдану;
- 18) төтенше жағдай аймағында зардап шеккендерді медициналық қамтамасыз етуді, оның ішінде дәрілік заттармен және медициналық бұйымдармен қамтамасыз етуді ұйымдастыру;
- 19) қосалқы (қалалық, қала сыртындағы), көмекші және жылжымалы басқару пункттерін құруды қамтамасыз ету;
- 20) алып тасталды – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;**
- 21) әлеуметтік инфрақұрылым объектілерінде қауіпті техникалық құрылғылардың қауіпсіз пайдаланылуын өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік бақылау және қадағалау;
- 22) әлеуметтік инфрақұрылым объектілеріндегі қауіпті техникалық құрылғыларды есепке қоюды және есептен шығаруды жүзеге асыру;
- 22-1) дала өрттерін, сондай-ақ мемлекеттік өртке қарсы қызмет бөлімшелері жоқ елді мекендердегі өрттерді жою үшін тартылатын күштер мен құралдарды жанар-жағармай материалдарымен және тамақпен қамтамасыз ету;
- ЗҚАИ-ның ескертпесі!**
- 22-2) тармақшамен толықтыру көзделген – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.**
- 22-3) тиісті әкімшілік-аумақтық бірліктің азаматтық қорғаныс жоспарын бекіту;

22-4) азаматтық қорғау саласында ғылыми зерттеулерді (қажет болған кезде), білімді насихаттауды ұйымдастыру, халықты және мамандарды оқыту;

23) жергілікті мемлекеттік басқару мүдделерінде Қазақстан Республикасының заңнамасымен жергілікті атқарушы органдарға жүктелетін өзге де өкілеттіктерді жүзеге асыру жатады.

4. Жергілікті атқарушы органдар:

1) ерікті авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарының ерікті өрт сөндірушілеріне, құтқарушыларына, сондай-ақ олардың отбасы мүшелеріне осы Заңның 103-бабының 3, 4, 5 және 7-тармақтарына сәйкес әлеуметтік көмек үшін Қазақстан Республикасының бюджет заңнамасына сәйкес бюджет қаражатын бөлу туралы шешім қабылдауға;

2) ерікті авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарын, өртке қарсы ерікті құралымдарды жарақтандыруға жәрдем көрсетуге;

3) бюджет қаражаты болған кезде уәкілетті орган бекіткен тізбеге сәйкес, уәкілетті органға оның аумақтық органдары мен ведомстволық бағынысты мемлекеттік мекемелердің ғимараттары мен құрылыстарын материалдық-техникалық жарақтандыруға, салуға, реконструкциялауға және жөндеуге жәрдем көрсетуге;

4) уәкілетті органның аумақтық органдарына азаматтық қорғау саласында халықты оқыту және даярлау орталықтарын құруға және жарақтандыруға жәрдем көрсетуге;

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

5) тармақша жаңа редакцияда көзделген – ҚР 09.01.2026 № 254-VIII (01.07.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

5) сейсмикалық аймақтарға бөлудің (аудандастырудың) әртүрлі ауқымды карталарын және сейсмикалық қауіп-қатер карталарын әзірлеу үшін жергілікті бюджеттен ақша бөлу туралы шешім қабылдауға құқылы.

Ескерту. 15-бапқа өзгерістер енгізілді - ҚР 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 28.12.2018 № 211-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 26.12.2019 № 284-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 29.06.2020 № 352-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 01.04.2021 № 26-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 30.12.2021 № 95-VII (01.01.2023 бастап қолданысқа енгізіледі); 27.06.2022 № 129-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-б. қараңыз) Заңдарымен.

16-бап. Ұйымдардың азаматтық қорғау саласындағы құқықтары мен міндеттері

1. Ұйымдардың:

1) мемлекеттік органдар мен жергілікті өзін-өзі басқару органдарына азаматтық қорғауды қамтамасыз ету жөнінде ұсыныстар енгізуге;

2) өздерінің объектілерінде болған авариялардың, оқыс оқиғалар мен өрттердің себептері мен мән-жайларын анықтау жөнінде жұмыстар жүргізуге;

3) Қазақстан Республикасының заңнамасында айқындалған шекте азаматтық қорғауды қамтамасыз ету жөнінде әлеуметтік және экономикалық ынталандыру шараларын белгілеуге;

4) азаматтық қорғау мәселелері жөнінде ақпарат алуға;

5) өздері өз қаражаты есебінен ұстайтын кәсіби өртке қарсы қызметті Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен құруға, қайта ұйымдастыруға және таратуға, сондай-ақ кәсіби өртке қарсы қызметті шарттар негізінде тартуға;

6) өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы тәуекелдерге бағалау жүргізуге құқығы бар.

2. Ұйымдар:

1) Қазақстан Республикасының азаматтық қорғау саласындағы заңнамасында белгіленген талаптарды сақтауға, сондай-ақ мемлекеттік инспекторлардың бұзушылықтарды жою жөнінде берген нұсқамаларын орындауға;

2) өнеркәсіптік қауіпсіздік пен өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөнінде шаралар әзірлеуге және оларды жүзеге асыруға;

3) өртке қарсы насихат жүргізуге, сондай-ақ өз жұмыскерлерін өрт қауіпсіздігі шараларына оқытуға;

4) алып тасталды – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

5) өрт сөндіру жүйелері мен құралдарын жарамды күйде ұстауға, олардың мақсатсыз пайдаланылуына жол бермеуге;

6) өрттерді сөндіру, аварияларды жою, олардың туындау және өршу себептері мен жағдайларын анықтау кезінде, сондай-ақ өрт қауіпсіздігі мен өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарының бұзылуына, өрттердің және авариялардың туындауына жол берген тұлғаларды анықтау кезінде жәрдем көрсетуге, азаматтық қорғау күштерінің бөлімшелері ұйымдардың аумақтарында қызметтік міндеттерін жүзеге асырған кезде олардың Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен кіруін қамтамасыз етуге;

7) азаматтық қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті органдардың және олардың мемлекеттік инспекторларының сұрау салуы бойынша өрт қауіпсіздігі мен өнеркәсіптік қауіпсіздіктің жай-күйі туралы, оның ішінде өздері өндіретін өнімдердің өрт қауіптілігі туралы, сондай-ақ өз аумақтарында болған өрттер, авариялар, оқыс оқиғалар және олардың салдары туралы мәліметтер мен құжаттарды беруге;

8) өртке қарсы қызметке туындаған өрт туралы, жолдар мен кірме жолдар жай-күйінің өзгеруі туралы дереу хабарлауға;

9) төтенше жағдайлардың туындау қатері туралы немесе туындауы туралы ақпаратты Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен беруге, жұмыскерлер мен халықты құлақтандыруға;

10) Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген жағдайларда, жұмыскерлерге және басқа да азаматтарға төтенше жағдайлардың салдарларынан келтірілген зиянды (нұқсанды) өтеуді қамтамасыз етуге, төтенше жағдайларды жойғаннан кейін қоршаған ортаны сауықтыру, жеке және заңды тұлғалардың шаруашылық қызметін қалпына келтіру жөнінде іс-шаралар жүргізуге;

11) жұмыскерлерді және өндірістік әрі әлеуметтік мақсаттағы объектілерді төтенше жағдайлардан қорғау жөніндегі іс-шараларды жоспарлауға және жүзеге асыруға;

12) азаматтық қорғау саласында оқу-жаттығулар мен жаттығулар өткізуге міндетті.

3. Қауіпті өндірістік объектілері бар және (немесе) олардағы жұмыстарға тартылатын ұйымдар осы баптың 2-тармағына қосымша:

1) Қазақстан Республикасының аумағында қолдануға жол берілген, қауіпті өндірістік объектілерде технологияларды, қауіпті техникалық құрылғыларды, жарылғыш заттар мен олардың негізінде жасалған бұйымдарды қолдануға;

2) өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарының сақталуына өндірістік бақылауды жүзеге асыруға;

2-1) ұйымның бірінші басшысына тікелей бағынатын өндірістік бақылау қызметін құруға;

3) өндірістік ғимараттарды, технологиялық құрылыстарды зерттеп-қарау мен диагностикалауды жүргізуге;

4) қауіпті техникалық құрылғыларға және техникалық құрылғыларға техникалық куәландыру жүргізуге;

5) қызмет етудің нормативтік мерзімі біткен қауіпті техникалық құрылғыларға және техникалық құрылғыларға оларды одан әрі қауіпсіз пайдаланудың мүмкін мерзімін анықтау үшін сараптама жүргізуге;

6) белгіленген өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарына сай келетін лауазымды адамдар мен жұмыскерлерді қауіпті өндірістік объектілердегі жұмысқа жіберуге;

7) қауіпті өндірістік объектілерге бөгде адамдардың кіруін болғызбау жөнінде шаралар қабылдауға;

8) авариялардың, оқыс оқиғалардың, жарылғыш заттар мен олардың негізінде жасалған бұйымдардың жоғалу жағдайларының туындау себептеріне талдау жүргізуге, қауіпті өндірістік факторлардың зиянды әсерінің және олардың салдарларының алдын алуға және оларды жоюға бағытталған іс-шараларды жүзеге асыруға;

9) орын алған авария туралы жұмыскерлерге, өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметіне, уәкілетті органның аумақтық органына және

өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган ведомствосының аумақтық бөлімшесіне, жергілікті атқарушы органдарға, қауіпті өндірістік факторлар туындаған кезде төтенше жағдайдың есепті аймағына жататын халыққа дереу хабарлауға;

9-1) қауіпті өндірістік объектінің қауіптілігінің жалпы деңгейі туралы өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган ведомствосының аумақтық бөлімшелеріне хабарлауға;

10) аварияларды, оқыс оқиғаларды, қауіпті өндірістік объектілерде жарылғыш заттар мен олардың негізінде жасалған бұйымдардың жоғалу жағдайларын есепке алуды жүргізуге;

11) қауіпті өндірістік объектінің қаржылық-экономикалық қызметі жоспарларын әзірлеу кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз етуге жұмсалатын шығындарды көздеуге;

12) өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган ведомствосының аумақтық бөлімшелеріне жарақаттану және оқыс оқиғалар туралы ақпарат беруге;

12-1) өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган ведомствосының аумақтық бөлімшелеріне қауіпті өндірістік объектілерде жарылыс жұмыстарын жүргізу кезінде қолданылатын жарылғыш заттар мен олардың негізінде жасалған бұйымдарды есепке алу (кіріс, шығыс, беру және қайтару) жөніндегі ақпаратты беруге;

13) мемлекеттік инспекторды қауіпті өндірістік объектіде болған кезде жеке қорғану құралдарымен, қауіпсіздік аспаптарымен қамтамасыз етуге;

14) қызмет етуінің нормативтік мерзімі біткен қауіпті техникалық құрылғыларды, техникалық құрылғыларды уақтылы жаңартуды қамтамасыз етуге;

14-1) қауіпті өндірістік объектілерді жаңарту мен техникалық қайта жарақтандырудың жиынтық жоспарының уақтылы орындалуын қамтамасыз етуге;

15) осы Заңда айқындалған қауіпті өндірістік объектілердің өнеркәсіптік қауіпсіздігін декларациялауға;

16) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген талаптарға сәйкес қауіпті өндірістік объектінің жұмыскерлер штатының жасақталуын қамтамасыз етуге;

17) өнеркәсіптік қауіпсіздік саласында басшыларды, мамандарды және жұмыскерлерді даярлауды, қайта даярлауды және олардың білімін тексеруді (емтихандар өткізуді) қамтамасыз етуге;

18) өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы өз кәсіби авариялық-құтқару қызметтерін құруға немесе өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметтерімен шарттар жасасуға;

19) алып тасталды - ҚР 01.04.2021 № 26-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

20) қауіпті техникалық құрылғылар мен қауіпті өндірістік объектілерді есепке қоюды, есептен шығаруды жүзеге асыруға;

21) осы Заңға және Қазақстан Республикасының сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі туралы заңнамасына сәйкес қауіпті өндірістік объектіні салуға, кеңейтуге, реконструкциялауға, жаңғыртуға, консервациялауға және таратуға жобалау құжаттамасын келісуге;

22) қауіпті техникалық құрылғыларды пайдалануға берген кезде мемлекеттік инспектордың қатысуымен техникалық куәландыруларды жүргізуге;

23) алып тасталды – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

24) қауіпті өндірістік объектілерде ықтимал аварияларды және олардың салдарларын оқшаулау және жою жөніндегі іс-шараларды жоспарлауға және жүзеге асыруға;

25) аварияларды жою жоспарына сәйкес жұмыстарды жүргізуге материалдық және қаржылық ресурстардың резервтеріне ие болуға;

26) қауіпті өндірістік объектілерде авария, оқыс оқиға туындаған жағдайда мониторинг жүргізу, байланыс және іс-қимылдарды қолдау жүйелерін құруға және олардың орнықты жұмыс істеуін қамтамасыз етуге;

27) қауіпті өндірістік объектілерде авария, оқыс оқиға болған жағдайда жұмыскерлерді іс-қимылдарға оқытуды жүзеге асыруға;

28) жергілікті құлақтандыру жүйелерін құруға және ұдайы әзірлікте ұстап тұруға міндетті.

4. Қауіпті өндірістік объектілері бар және (немесе) олардағы жұмыстарға тартылатын ұйымдарға, егер олар осы объектілерде:

көмірсутек шикізатын геологиялық барлауды қоспағанда, геологиялық барлау жұмыстарын және бұрғылау-жару жұмыстарын жүргізбестен кең таралған пайдалы қазбаларды өндіру бойынша тау-кен жұмыстарын;

жүк көтергіш крандар, көтергіштер (мұнаралар), эскалаторлар, лифтілер, траволаторлар, сондай-ақ мүгедектігі бар адамдарға арналған көтергіштер пайдаланылатын жұмыстарды;

автожанармай құю станцияларын және астық қабылдау пункттерін пайдалануға байланысты жұмыстарды ғана жүргізсе, осы баптың 3-тармағы 18) тармақшасының күші қолданылмайды

5. Азаматтық қорғаныс бойынша санаттарға жатқызылған ұйымдар осы баптың 2-тармағына қосымша:

1) азаматтық қорғаныс жоспарларын әзірлеуге және іске асыруға;

2) объектілік сипаттағы төтенше жағдайлар мен олардың салдарларын жою жөніндегі іс-қимылдар жоспарларын әзірлеуге, бекітуге және іске асыруға;

3) әскери қақтығыстар жүргізу кезінде жұмыскерлерді және объектілерді қорғау бойынша азаматтық қорғаныс іс-шараларын жүзеге асыруға;

4) азаматтық қорғаныс бойынша жұмыскерлерді оқытуды жүзеге асыруға;

5) ұжымдық және жеке қорғану құралдарының запастарын құруға және оларды ұдайы әзірлікте ұстап тұруға;

б) өз объектілерінде авариялық-құтқару жұмыстары мен кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізуді ұйымдастыруға міндетті.

Ескерту. 16-бапқа өзгерістер енгізілді - ҚР 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 29.12.2014 № 269-V (01.01.2015 бастап қолданысқа енгізіледі); 24.05.2018 № 156-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 01.04.2021 № 26-VII (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз); 24.06.2025 № 196-VIII (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-б. қараңыз) Заңдарымен.

17-бап. Қоғамдық бірлестіктердің азаматтық қорғау саласындағы қызметі

1. Қоғамдық бірлестіктер азаматтық қорғау саласында:

халық арасында азаматтық қорғау саласындағы білімді насихаттауды жүзеге асырады;

орталық және жергілікті атқарушы органдарға зардап шеккендерге шұғыл гуманитарлық және өзге де көмек беруде жәрдем көрсетеді;

Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін өзге де қызметті жүзеге асырады.

2. Осы Заңда белгіленген жағдайларды қоспағанда, қоғамдық бірлестіктер өкілдерінің құтқарушы немесе ерікті өрт сөндіруші мәртебесі болған кезде төтенше жағдайларды жоюға қатысуға құқығы бар.

3. Қоғамдық бірлестіктер зардап шеккендерге шұғыл гуманитарлық және өзге де көмек көрсету жөніндегі өз қызметін уәкілетті органмен немесе оның аумақтық органдарымен үйлестіреді, олардың іс-қимылдары төтенше жағдайлар мен олардың салдарын жою жөніндегі тиісті іс-қимылдар жоспарларында көрініс табуға тиіс.

Ескерту. 17-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

18-бап. Жеке тұлғалардың азаматтық қорғау саласындағы құқықтары мен міндеттері

1. Жеке тұлғалардың:

1) ұшырауы мүмкін төтенше жағдайлардың қауіпті факторларының туындау қатері туралы және қажетті қауіпсіздік шаралары туралы ақпаратты күні бұрын алуға;

2) азаматтарды, объектілерді төтенше жағдайлардан және олардан туындаған салдарлардан қорғау мәселелері бойынша жеке өтініш білдіруге, Қазақстан Республикасының мемлекеттік органдарына және жергілікті өзін-өзі басқару органдарына жеке және ұжымдық өтініштер жіберуге;

3) төтенше жағдайлар мен олардың салдарларының алдын алу және оларды жою жөніндегі іс-шараларға Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген шекте қатысуға;

4) осы Заңда көзделген жағдайларда, азаматтарды қорғауға арналған ұжымдық және жеке қорғану құралдарын, басқа да мүлікті пайдалануға;

5) табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар салдарынан өздерінің денсаулығына келтірілген зиян мен мүлкіне келтірілген нұқсанды Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен өтетуге;

6) төтенше жағдайлар туындаған жағдайда өмірін, денсаулығын және жеке мүлкін қорғауға;

7) мертігуіне немесе ауруына байланысты еңбекке қабілеттілігінен айырылған, мертігуден немесе аурудан қаза тапқан немесе қайтыс болған асыраушысынан айырылған жағдайларда, егер бұлар төтенше жағдайлар мен олардың салдарларын жою жөніндегі міндеттерді орындау салдарынан болған болса, Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес әлеуметтік қамсыздандырылуға;

8) табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар салдарынан өздерінің денсаулығына келтірілген зиян мен мүлкіне келтірілген нұқсанды өтету туралы сотқа қуыным беруге құқығы бар.

2. Жеке тұлғалар:

1) Қазақстан Республикасының азаматтық қорғау саласындағы заңнамасын сақтауға ;

2) бірыңғай кезекшілік-диспетчерлік "112" қызметіне өздеріне белгілі болған төтенше жағдайлардың туындау қатері немесе туындағаны туралы хабар беруге;

3) "Баршаның назарына!" құлақтандыру сигналы бойынша іс-қимыл тәртібін білуге және орындауға;

4) азаматтық қорғау бойынша оқудан өтуге;

5) тұрмыста және күнделікті еңбек пен шаруашылық қызметте қауіпсіздік шараларын сақтауға, төтенше жағдайлардың туындауына әкеп соғуы мүмкін өндірістік және технологиялық тәртіптің, қауіпсіздік талаптарының бұзылуына жол бермеуге;

6) өртке қарсы қызмет бөлімшелері келгенге дейін адамдарды, мүлікті құтқару және өрттерді сөндіру бойынша қолдан келген шараларды қабылдауға;

7) өртке қарсы қызметке өрттерді сөндіру кезінде оларды сөндірумен тікелей байланысты емес жәрдем көрсетуге;

8) мемлекеттік инспекторлар мен азаматтық қорғау органдарының нұсқамаларын және заңды талаптарын орындауға;

9) төтенше жағдайлар мен олардың салдарларын жою бойынша өткізілетін оқу-жаттығулар мен жаттығуларға қатысуға, халықты және объектілерді қорғау құралдарына ұқыпты қарауға;

10) саяхат басталғанға дейін уәкілетті органның аумақтық органына өмір үшін қауіп-қатері жоғары болуына байланысты жетуі қиын жерлер, су, таулы және спелеологиялық объектілер бойынша саяхат кезінде жүру маршруттары туралы хабарлауға міндетті.

Өмір үшін қауіп-қатері жоғары болуына байланысты жетуі қиын жерлердің, су, таулы және спелеологиялық объектілердің тізбесін және уәкілетті органның аумақтық органдарына хабарлау тәртібін уәкілетті орган айқындайды.

3. Қауіпті өндірістік объектілерде жұмыс істейтін жеке тұлғалар осы баптың 2-тармағына қосымша:

1) өнеркәсіптік қауіпсіздік пен өрт қауіпсіздігі талаптарын сақтауға;

2) ұйым әкімшілігіне қауіпті өндірістік объектідегі авариялар, оқыс оқиғалар туралы дереу хабар беруге, өрттерді байқаған жағдайда бұлар жөнінде өртке қарсы қызметті хабардар етуге;

3) өрт қауіпсіздігі мен өнеркәсіптік қауіпсіздік мәселелері бойынша оқудан және нұсқама алудан, қайта даярлықтан, білімін тексеруден өтуге;

4) аварияларды тергеп-тексеру жөніндегі комиссияларға жәрдем көрсетуге міндетті.

4. Егер Қазақстан Республикасының заңдарында және халықаралық шарттарда өзгеше көзделмесе, шетелдіктер мен азаматтығы жоқ адамдар Қазақстан Республикасының азаматтары үшін белгіленген азаматтық қорғау саласындағы құқықтарды пайдаланады және міндеттілікте болады.

Ескерту. 18-бапқа өзгеріс енгізілді – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

2-БӨЛІМ. АЗАМАТТЫҚ ҚОРҒАНЫС

4-тарау. АЗАМАТТЫҚ ҚОРҒАНЫСҚА БАСШЫЛЫҚ ЖӘНЕ ОНЫҢ ІС-ШАРАЛАРЫ

19-бап. Азаматтық қорғанысқа басшылық және оны басқару

1. Азаматтық қорғанысқа басшылықты Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі жүзеге асырады, ол лауазымы бойынша Қазақстан Республикасының азаматтық қорғаныс бастығы болып табылады.

2. Уәкілетті орган басшысы лауазымы бойынша Қазақстан Республикасының азаматтық қорғаныс бастығының орынбасары болып табылады және бейбіт уақытта азаматтық қорғанысқа басшылық етеді.

3. Орталық атқарушы органдарда және Қазақстан Республикасының Президентіне тікелей бағынатын және есеп беретін мемлекеттік органдарда, ұйымдарда азаматтық қорғанысқа басшылықты олардың бірінші басшылары жүзеге асырады, олар лауазымы бойынша азаматтық қорғаныстың тиісті бастықтары болып табылады.

4. Қазақстан Республикасының әкімшілік-аумақтық бірліктерінде азаматтық қорғанысқа басшылықты әкімдер жүзеге асырады, олар лауазымы бойынша тиісті әкімшілік-аумақтық бірліктердің азаматтық қорғаныс бастықтары болып табылады.

5. Уәкілетті органның аумақтық органдарының басшылары лауазымы бойынша әкімшілік-аумақтық бірліктердің азаматтық қорғанысының тиісті бастықтарының орынбасарлары болып табылады.

6. Мемлекеттің азаматтық қорғаныс бойынша дайындығы қару-жарақтың, әскери техниканың және халық пен объектілерді қорғау құралдарының дамуы ескеріле отырып, күні бұрын бейбіт уақытта жүзеге асырылады.

7. Қазақстан Республикасының аумағында немесе оның жекелеген жерлерінде азаматтық қорғанысты жүргізу ерекше жағдайларда, Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің өкімі бойынша, Қазақстан Республикасының аумағында немесе оның жекелеген жерлерінде әскери қақтығыстардың нақты басталуынан немесе соғыс жағдайын енгізуден басталады.

8. Азаматтық қорғаныс іс-шараларының орындалуын қамтамасыз ету:

1) уәкілетті органға және оның аумақтық органдарына;

2) орталық атқарушы органдарда, Қазақстан Республикасының Президентіне тікелей бағынатын және есеп беретін мемлекеттік органдарда және облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдарында азаматтық қорғанысты ұйымдастыру және жүргізу жөніндегі құрылымдық бөлімшелерге жүктеледі.

Бұл ретте азаматтық қорғанысты ұйымдастыру және жүргізу жөніндегі құрылымдық бөлімшелер мемлекеттік органның жұмылдыру органдарымен ұйымдық түрде біріктірілуі мүмкін;

3) азаматтық қорғаныс санаттарына жатқызылған, бірінші басшыға тікелей бағынатын ұйымдарда азаматтық қорғанысты ұйымдастыру және жүргізу жөніндегі құрылымдық бөлімшелерге немесе жекелеген жұмыскерлерге жүктеледі.

Уәкілетті органда және оның аумақтық органдарында және мемлекеттік мекемелерде штат санының лимиті шегіндегі лауазымдардың бір бөлігі әскери қызметшілерден, оның ішінде Қазақстан Республикасының Қорғаныс министрлігінен, арнаулы мемлекеттік органдардан, құқық қорғау органдарынан, басқа да әскерлер мен әскери құралымдардан ауыстырылған (іссапарға жіберілген) әскери қызметшілерден жасақталады.

9. Азаматтық қорғаныс бастықтары:

1) Қазақстан Республикасының азаматтық қорғаныс жоспарын қоспағанда, тиісті деңгейдегі азаматтық қорғаныс жоспарын бекітуге;

1-1) жұмылдыру жарияланған, соғыс жағдайы енгізілген кезде және соғыс уақытында тиісті деңгейдегі азаматтық қорғаныс жоспарын қолданысқа енгізуге;

2) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен ведомстволық бағынысты аумақта эвакуациялық іс-шаралар жүргізуге;

3) азаматтар мен ұйымдарды азаматтық қорғаныс іс-шараларын жүргізуге Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен тартуға міндетті.

Ескерту. 19-бапқа өзгерістер енгізілді - ҚР 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);

25.05.2020 № 332-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

20-бап. Қалаларды азаматтық қорғаныс бойынша топтарға жатқызу. Ұйымдарды азаматтық қорғаныс бойынша санаттарға жатқызу

1. Азаматтық қорғаныс бойынша қалаларды – топтарға, ал ұйымдарды санаттарға жатқызу мемлекеттік, қорғаныстық маңызына және халықтың тіршілігін қамтамасыз етуге қарай азаматтық қорғаныс іс-шараларын кешенді және сараланған түрде жүргізу мақсатында жүзеге асырылады.

2. Азаматтық қорғаныс бойынша орындалатын міндеттердің көлеміне байланысты қалалар үшін мынадай: ерекше, бірінші және екінші топтар айқындалады.

Қалаларды топтарға жатқызу мынадай өлшемшарттар бойынша белгіленеді:

1) ерекше топқа астана жатады;

2) бірінші топқа республикалық маңызы бар қалалар жатады;

3) екінші топқа облыстық маңызы бар қалалар жатады.

3. Әлеуетті қауіптілікке, жаһандық, өңірлік және жергілікті ауқымдағы ықтимал төтенше жағдайлардың әлеуметтік-экономикалық салдарының шамасына және ұлттық қауіпсіздікке төнетін қатерге байланысты ұйымдар азаматтық қорғаныс бойынша мынадай санаттарға бөлінеді: аса маңызды және санатталған.

Жұмылдыру тапсырыстары бар ұйымдар аса маңызды санатқа жатады.

Санатталған ұйымдарға:

аса маңызды мемлекеттік меншік объектілері;

стратегиялық объектілер;

өнеркәсіптің, көлік-коммуникация кешенінің жұмыс істеп тұрған, салынып жатқан, реконструкцияланатын және жобаланатын қауіпті өндірістік объектілері бар, маңызды мемлекеттік және экономикалық мәні бар ұйымдар;

уларды өндірумен, қайта өңдеумен, тасымалдаумен, сатып алумен, сақтаумен, өткізумен, пайдаланумен және жоюмен, патогендігі II топтағы патогенді биологиялық агенттермен жұмыс істеумен айналысатын ұйымдар;

жұмыс істеп тұрған, салынып жатқан, реконструкцияланатын және жобаланатын тіршілікті қамтамасыз ету объектілері жатады.

4. Ұйым азаматтық қорғаныс бойынша санатқа жатқызылған ұйыммен бір өндірістік аумақта орналасқан кезде ол сол санатқа теңестіріледі.

5. Облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың және астананың жергілікті атқарушы органдары уәкілетті органның аумақтық органдарымен бірлесіп жыл сайын азаматтық қорғаныс бойынша ұйымдарды санаттарға жатқызу жөніндегі тізбені дайындайды, оны тиісті облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың және астананың азаматтық қорғанысы бастықтары бекітеді.

Ескерту. 20-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 28.12.2018 № 210-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 21.05.2022 № 123-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін алты ай өткен соң қолданысқа енгізіледі); 19.04.2023 № 223-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-б. қараңыз) Заңдарымен.

21-бап. Азаматтық қорғаныс іс-шаралары

Әскери қақтығыстар туындаған кезде Қазақстан Республикасының халқын, объектілерін және аумағын қорғау, нұқсан мен шығынды азайту мақсатында Қазақстан Республикасының Президентіне тікелей бағынатын және есеп беретін мемлекеттік органдар, орталық және жергілікті атқарушы органдар, азаматтық қорғаныс бойынша санаттарға жатқызылған ұйымдар өз құзыреті шегінде азаматтық қорғаныстың мынадай іс-шараларын жүргізеді:

1) күні бұрын:

азаматтық қорғаныс жоспарларын әзірлеу;

қосалқы (қалалық, қала сыртындағы), қосымша және жылжымалы басқару пункттерін, құлақтандыру және байланыс жүйелерін құру әрі дамыту және оларды пайдалануға әзірлікте ұстап тұру;

азаматтық қорғау күштерін құру, жасақтау, жарақтандыру және әзірлікте ұстап тұру ;

қазіргі заманғы зақымдаушы құралдар қолданылған жағдайда қорғану тәсілдері мен іс-қимылдарға азаматтық қорғаудың басқару органдарын дайындау және халықты оқыту;

азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстарын салу және оның қорын жинақтау, оларды жұмыс істеу әзірлігінде ұстау;

азаматтық қорғаныс мүлкін құру, жинақтау және уақтылы жаңарту;

эвакуациялық іс-шараларды жоспарлау;

салалар мен ұйымдардың орнықты жұмыс істеуі жөнінде іс-шараларды жоспарлау және орындау;

2) әскери қақтығыстар туындаған кезде:

азаматтық қорғаныс жоспарларын қолданысқа енгізу, қосалқы (қалалық, қала сыртындағы), қосымша және жылжымалы басқару пункттерін іске қосу;

қазіргі заманғы зақымдаушы құралдардың қатері мен қолданылуы туралы құлақтандыру, халыққа іс-қимылдар тәртібі туралы хабар беру;

халықты азаматтық қорғаныстың ең қарапайым жасырын паналары мен қорғаныш құрылыстарында паналату, қажет болған кезде - жеке қорғану құралдарын пайдалану; жараланғандар мен зақым алғандарға медициналық көмек көрсету;

эвакуациялық іс-шараларды жүргізу;

азаматтық қорғаудың қосымша басқару пункттерін, құлақтандыру және байланыс жүйелерін құру;

авариялық-құтқару жұмыстары мен кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізу;

бұзылған құлақтандыру және байланыс жүйелерін қалпына келтіру;

азаматтық қорғау құралымдарының әзірлігін қалпына келтіру.

Ескерту. 21-бапқа өзгеріс енгізілді – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

5-тарау. АЗАМАТТЫҚ ҚОРҒАНЫСТЫҢ ӘСКЕРИ БӨЛІМДЕРІ, ОБЪЕКТІЛЕРІ МЕН МҮЛКІ

22-бап. Азаматтық қорғаныстың әскери бөлімдері және бейбіт уақыт пен соғыс уақытындағы олардың міндеттері

1. Азаматтық қорғаныстың әскери бөлімдерінің негізгі міндеттері:

1) бейбіт уақытта:

Қазақстан Республикасының аумағында төтенше жағдайларды жою;

жауынгерлік, жұмылдыру және саяси дайындықты ұйымдастыру;

төтенше жағдайлар аймақтарындағы халықтың тіршілігін қамтамасыз ету жөніндегі жұмыстарды орындау;

төтенше жағдайлардың алдын алуға бағытталған іс-шараларға қатысу;

уәкілетті органның қарауындағы басқару пункттерін күзетуді және оларға қызмет көрсетуді қамтамасыз ету;

төтенше жағдайлар аймақтарына, оның ішінде шет мемлекеттерге де жеткізілетін жүктерді тасымалдау, алып жүру және күзету;

жұмылдыра өрістетуге дайындық және жауынгерлік әзірліктің жоғары дәрежесіне келтіру жөніндегі іс-шараларды жүзеге асыру;

оқу объектілерін, полигондарды әзірлікте ұстап тұру;

төтенше жағдай енгізілген және терроризмге қарсы операция жүргізілген кезде азаматтық қорғау органдарының қызметкерлерін, әскери қызметшілері мен жұмыскерлерін, сондай-ақ азаматтық қорғау құралдарын қорғау;

төтенше жағдай енгізілген және терроризмге қарсы операция жүргізілген кезде күзетілетін қарауылдарға, объектілерге, азаматтық қорғаныс әскери бөлімдерінің, уәкілетті органның аумақтық органдарының, оның ведомстволарының, өнеркәсіптік

қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган ведомствосының аумақтық бөлімшелерінің, мемлекеттік резерв жүйесінің ведомстволық бағынысты ұйымының үй-жайлары мен құрылысжайларына қарулы шабуылды тойтару;

2) соғыс уақытында:

қорғаныс шептері мен позицияларын құру;

зақымдау ошақтары мен зарарлану аймақтарында радиациялық, химиялық барлау жүргізу;

зақымдау ошақтарында, зарарлану және апатты су басқан аймақтарда авариялық-құтқару жұмыстары мен кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізу;

әуеайлақтарды, жолдарды, өткелдерді және тыл инфрақұрылымының басқа да маңызды бөліктерін қалпына келтіру, қайта тиеу пункттерін жабдықтау;

эвакуациялық іс-шаралар жүргізуге қатысу;

Қазақстан Республикасы аумақтық қорғанысының жекелеген міндеттерін орындау;

Қазақстан Республикасы Қарулы Күштері Бас штабының қорғанысты ұйымдастыру мәселелері жөніндегі нұсқауларын орындау болып табылады.

2. Азаматтық қорғаныс әскери бөлімдерінің шет мемлекеттердің аумақтарындағы авариялық-құтқару жұмыстары мен кезек күттірмейтін жұмыстарға қатысуы Қазақстан Республикасы ратификациялаған халықаралық шарттарда айқындалған тәртіппен жүзеге асырылады.

3. Бейбіт уақытта азаматтық қорғаныстың әскери бөлімдерін қолдану туралы шешімді уәкілетті органның басшысы қабылдайды.

3-1. Азаматтық қорғаныстың әскери бөлімдерінде осы баптың 1-тармағы 1) тармақшасының үшінші, алтыншы, жетінші, сегізінші, тоғызыншы, оныншы және он бірінші абзацтарында көрсетілген міндеттерді орындау үшін арнаулы мақсаттағы бөлімшелер құрылады.

4. Азаматтық қорғаныстың әскери бөлімдері азаматтық персоналмен де жасақталады. Азаматтық персонал алмастыратын лауазымдардың тізбесін Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен, уәкілетті органның жалпы саны лимиттері шегінде уәкілетті органның басшысы белгілейді.

5. Азаматтық қорғаныстың әскери бөлімдерін жұмылдыра өрістету үшін штаттарға және тиесілік нормаларына сәйкес: техника, қару-жарақ, материалдық-техникалық құралдардың запастары құрылады және күтіп-ұсталады.

6. Авариялық-құтқару жұмыстары мен кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізу кезінде азаматтық қорғаныс әскери бөлімдері жеке құрамының қызмет режимі мен жұмыс күнінің ұзақтығын төтенше жағдайды жою басшысы бұлардың жүргізілу сипатын, ерекшеліктерін, санитариялық қағидалар мен гигиеналық нормативтерді ескере отырып белгілейді.

7. Азаматтық қорғаныстың әскери бөлімдерінің әскери қалашықтарының тұрғын үй-жайлары мен басқа да құрылыстары, полигондары, оқу объектілері,

оқу-материалдық базасы, материалдық-техникалық құралдары мемлекеттік меншік болып табылады. Азаматтық қорғаныс әскери бөлімдерінің санамаланған және бөлінген өзге де мүлкі жедел басқару құқығымен оларға бекітіледі.

Ескерту. 22-бапқа өзгерістер енгізілді - ҚР 13.06.2017 № 69-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 30.06.2025 № 202-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

23-бап. Азаматтық қорғаныс объектілері мен мүлкі

1. Азаматтық қорғаныс объектілеріне: қосалқы (қалалық, қала сыртындағы), көмекші және жылжымалы басқару пункттері, азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылысжайлары, ең қарапайым жасырын паналар, азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайлары жатады.

Азаматтық қорғаныс мүлкіне: жеке қорғану құралдары, радиациялық, химиялық барлау және дозиметрлік бақылау аспаптары, жеке медициналық қорғану құралдары, байланыс және құлақтандыру құралдары және басқа да материалдық-техникалық құралдар жатады.

2. Азаматтық қорғаныс іс-шараларын қамтамасыз ету үшін азаматтық қорғаудың басқару органдарында азаматтық қорғаныс мүлкінің запастары құрылады.

3. Мемлекеттік меншік болып табылатын және азаматтық қорғаныс іс-шараларын қамтамасыз ету мен жұмылдыру тапсырмаларын орындауға арналған азаматтық қорғаныс объектілері мен мүлкі иеліктен шығаруға жатпайды.

3-1. Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылысжайларына паналайтын жер, радиацияға қарсы жасырын паналар және мобильді қорғаныш құрылысжайлары жатады.

Азаматтық қорғаныстың жылжымалы қорғаныш құрылысжайларын қоспағанда, азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылысжайлары құқықтық кадастрда мемлекеттік тіркелуге жатады.

Ғимарат пен құрылыстың құрамында азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылысжайы (жеке тұрған немесе қосып салынған) дербес кадастрлық нөмір бере отырып, жеке жылжымайтын мүлік объектісі ретінде қаралады.

3-2. Уәкілетті органның аумақтық органдарының ұсынуымен мемлекеттік меншік болып табылатын және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес тіркеуші органда жылжымайтын мүлікке құқықтардың (құқықтар ауыртпалығының) туындауы, өзгеруі немесе тоқтатылуы мемлекеттік тіркелуге жататын азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылысжайларының тізбесі облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың және астананың жергілікті атқарушы органдарының шешімімен бекітіледі.

4. Азаматтық қорғау күштері мен құралдарын жедел басқару үшін қосалқы (қалалық, қала сыртындағы), көмекші және жылжымалы басқару пункттері құрылады.

5. Мемлекеттік органдардың азаматтық қорғанысының қорғаныш құрылыстары бюджет қаражаты есебінен күтіп-ұсталады.

Азаматтық қорғаныс бойынша санаттарға жатқызылған ұйымдардың азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылысжайлары көрсетілген ұйымдардың қаражаты есебінен күтіп-ұсталады. Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылысжайлары неғұрлым үлкен жұмыс істейтін ауысымға есептелуге және азаматтық қорғау мақсатында пайдаланылуға тиіс.

6. Азаматтық қорғаныстың объектілері мен мүлкі бар заңды тұлға қайта ұйымдастырылған немесе таратылған жағдайда, азаматтық қорғаныстың объектілері мен мүлкін әзірлікте ұстап тұру және нысаналы пайдалану жөніндегі міндеттер, сондай-ақ оларды құру мен жинақтау жөніндегі тапсырмалар азаматтық қорғаныс объектілері мен мүлкінің жаңа меншік иелеріне өтеді.

Ескерту. 23-бапқа өзгеріс енгізілді – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-б. қараңыз) Заңымен.

3-БӨЛІМ. УӘКІЛЕТТІ ОРГАННЫҢ АВИАЦИЯСЫ ЖӘНЕ ТЕҢІЗ ҰЙЫМЫ, АВАРИЯЛЫҚ-ҚҰТҚАРУ ҚЫЗМЕТТЕРІ МЕН ҚҰРАЛЫМДАРЫ

Ескерту. 3-бөлімнің тақырыбына өзгеріс енгізілді – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

24-бап. Уәкілетті органның авиациясы

Уәкілетті органның авиациясы:

1) іздеу-құтқару және авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу, дүлей зілзалалар кезінде көмек көрсету бойынша ұшуды;

2) халыққа медициналық көмек көрсету және санитариялық іс-шараларды жүргізу бойынша ұшуды;

3) уәкілетті органның және оның аумақтық органдарының авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарының жеке құрамы мен жүгін төтенше жағдайлар аймақтарына жеткізу бойынша көлік-жолаушылар ұшуын;

4) зардап шеккен адамдарды, халықты және мүлікті төтенше жағдай аймақтарынан, сондай-ақ Қазақстан Республикасының азаматтарын шет мемлекеттерден эвакуациялау бойынша ұшуды;

5) гуманитарлық жүкті төтенше жағдайлар аймақтарына жеткізу бойынша ұшуды;

6) республикалық және халықаралық оқу-жаттығуларға, халықаралық жобаларға қатысуды;

7) авиациялық техника мен оның құрамдастарына техникалық қызмет көрсету және оларды жөндеу бойынша қызметтер көрсетуді;

8) азаматтық қорғау саласындағы қызметке байланысты жолаушылардың, багаждың , жүктердің және почтаның әуе тасымалын;

9) аэротүсірілім, картографиялық-геодезиялық және авиациялық-химиялық жұмыстарды жүргізу бойынша ұшуды;

10) орман шаруашылығына қызмет көрсету бойынша ұшуды;

11) азаматтық қорғау саласындағы құрылыс-монтаждау және тиеу-түсіру жұмыстарын қамтамасыз ету бойынша ұшуды;

12) вахталық бригадаларды, жабдықты тасымалдау бойынша теңіз кемелерінен және теңіздегі бұрғылау қондырғыларынан, мұнай-газ секторының жасанды аралдарынан ұшуды;

13) әуежайлық қызметті жүзеге асыруды;

14) төтенше жағдайлар мен олардың салдарларының алдын алу және оларды жою үшін далалы, сулы, орманды және таулы жерлерді патрульдеу бойынша ұшуды;

15) өрттердің алдын алу және сөндіру бойынша ұшуды;

16) байқау және құлақтандыру қызметтерін ұйымдастыру бойынша ұшуды (бекеттерді қою және оларға қызмет көрсету);

17) далалық экспедиция жұмыстарына қызмет көрсету бойынша ұшуды;

18) электр энергиясын беру желілерін және магистральдық құбырларды зерттеп-қарау бойынша аэровизуальді ұшуды;

19) ұшу құрамының кәсіби деңгейін ұстап тұруға және жаңа техниканы меңгеруге арналған жаттығу үшін ұшуды;

20) төтенше жағдайлардың және олардың салдарының алдын алу және жою жөніндегі ұшуды орындау үшін олардың тұрақты әзірлігі мақсатында әуе кемелерінің кезекшілігін;

21) мұнай өнімдерін өндіруді мемлекеттік реттеу жөніндегі уәкілетті орган айқындаған мұнай өнімдерін беру жөніндегі бірыңғай оператордан мұнай өнімдерін сатып алуды орындайды.

Уәкілетті органның авиациясы уәкілетті органның және оның аумақтық органының өтінімдері бойынша ұшуды орындайды.

Ескерту. 24-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

24-1-бап. Уәкілетті органның теңіз ұйымы

1. Уәкілетті органның теңіз ұйымының қызметін жүзеге асыратын заңды тұлғаны Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайды.

2. Уәкілетті органның теңіз ұйымы:

уәкілетті органды мұнайдың төгілуі туралы ақпаратпен қамтамасыз етеді;

оқу-жаттығулар мен жаттығулар өткізеді, сондай-ақ мұнайдың төгілуін жою бойынша жедел іс-қимылдарды жүзеге асырады;

Каспий теңізінің қазақстандық секторында мұнайдың авариялық төгілуінің және қауіпті жүктердің ластауын жоюды жүзеге асырады;

Каспий теңізінің қазақстандық секторында авариялық жағдайлар кезінде көмек көрсетуді жүзеге асырады;

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес өзге де қызметті жүзеге асырады.

Ескерту. 24-1-баппен толықтырылды – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

6-тарау. АВАРИЯЛЫҚ-ҚҰТҚАРУ ҚЫЗМЕТТЕРІ МЕН ҚҰРАЛЫМДАРЫ

25-бап. Авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарын құру

1. Авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдары кәсіби және ерікті авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдары болып бөлінеді.

2. Қазақстан Республикасының Үкіметі азаматтық қорғау саласында шұғыл медициналық және психологиялық көмек, өртке қарсы-құтқару, жедел-құтқару, суда-құтқару, авиациялық-құтқару қызметтерін және өзге де мамандандырылған қызметтер мен құралымдарды құрады.

3. Алып тасталды – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

4. Кәсіби авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдары ғимараттар мен құрылыстардың мамандандырылған кешенінде орналастырылады және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жарактандырылады.

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

4-1-тармақ жаңа редакцияда көзделген – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

4-1. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметтері және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби объектілік авариялық-құтқару қызметтері ғимараттар мен құрылысжайлардың мамандандырылған кешенінде орналастырылады, орындалатын авариялық-құтқару жұмыстарының ерекшеліктері ескеріле отырып, арнайы техникамен, аппаратурамен және жабдықпен жарактандырылады, құтқарушылармен жасақталады, оқу-жаттығу полигоны, шаң-газ талдау зертханасы болады, сондай-ақ өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган белгілеген талаптарға сәйкес келеді.

4-2. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметі арнаулы техникамен, жабдықпен, аппаратурамен, жарақтармен, керек-жарақпен және құралдармен қамтамасыз етіле отырып, әзірлікте ұсталады.

5. Ерікті авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарын жеке, заңды тұлғалар, сондай-ақ жергілікті атқарушы органдар құрады және олар арнайы техникамен, жабдықпен, жарақпен, керек-жарақпен және құралдармен жарактандырылады.

Ескерту. 25-бапқа өзгерістер енгізілді - ҚР 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.05.2018 № 156-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 01.04.2021 № 26-VII (01.07.2021 бастап қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2026 бастап қолданысқа енгізіледі)

Зандарымен.

26-бап. Авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарының қызметі

1. Кәсіби авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарының қызметі ерекше сипатта болады, осы қызметтер басшыларының бұйрықтары мен өкімдерін жұмыскерлердің мүлтіксіз орындауын көздейді. Бұл талаптар ерікті авариялық-құтқару құралымдарын төтенше жағдайды жоюға қатысу үшін тартқан кезден бастап оларға да қолданылады.

2. Кәсіби авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарының ұдайы әзірлігі кәсіби даярлау бойынша оқу-жаттығулар, сабақтар мен арнайы жаттығу жиындарын өткізу арқылы қамтамасыз етіледі.

3. Уәкілетті органның авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарының жедел көлігі міндетті түрде арнайы дыбыс және жарық сигналдары аспаптарымен, сондай-ақ белгіленген үлгідегі түрлі-түсті бояулы таңбалармен жабдықталады.

Ескерту. 26-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 01.04.2021 № 26-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі)

Заңымен.

27-бап. Құтқарушыларды аттестаттау

1. Құтқарушылар аттестаттауға және қайта аттестаттауға жатады.

2. Құтқарушыларды аттестаттау:

1) олардың авариялық-құтқару жұмыстарын орындауға әзірлік дәрежесін;

2) құтқарушылардың кәсіби машығына, медициналық даярлығына, дене, психологиялық және моральдық әзірлігіне сәйкестігін айқындау мақсатында өткізіледі.

3. Құтқарушылар бастапқы, қайта, кезеңдік және кезектен тыс аттестаттауға жатады :

1) бастапқы аттестаттауға құтқарушы боламын деп шешкен азаматтар жатады;

2) қайта аттестаттау құтқарушылар қызметін қайтадан бастау үшін алдыңғы аттестаттауда анықталған барлық кемшіліктер жойылғаннан кейін өткізіледі;

3) құтқарушыларды кезеңдік аттестаттау үш жылда бір рет өткізіледі;

4) құтқарушыларды кезектен тыс аттестаттау олар орындайтын құтқару жұмыстарының түрі немесе түрлері өзгерген жағдайда өткізіледі.

4. Аттестаттауды уәкілетті орган айқындаған тәртіппен құрылатын аттестаттау комиссиялары өткізеді.

"Халықаралық сыныптағы құтқарушы" деген сыныптық біліктілікті уәкілетті органның аттестаттау комиссиясы құтқарушыларға олар жұмыс істейтін авариялық-құтқару құралымының ведомстволық бағыныстылығына қарамастан береді.

Ескерту. 27-бап жаңа редакцияда - ҚР 24.05.2018 № 156-VI Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі).
27-1-бап. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметтерін аттестаттау

1. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметтері аттестаттауға жатады.

2. Аттестаттау өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметтерінің өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарына сәйкестігін айқындау мақсатында өткізіледі.

3. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметтері бастапқы, кезеңдік және кезектен тыс аттестаттауға жатады:

1) бастапқы аттестаттауға жаңадан құрылатын өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметтері жатады;

2) алып тасталды – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

3) кезеңдік аттестаттау бес жылда бір рет өткізіледі;

4) кезектен тыс аттестаттау олар орындайтын жұмыстардың түрі немесе түрлері өзгерген жағдайда өткізіледі.

4. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметтерін аттестаттау өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган айқындатын тәртіппен өткізіледі.

5. Аттестаттаудан өткен өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметтеріне өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті органның шешімі негізінде қауіпті өндірістік объектіде тау-кен құтқару, газдан құтқару, бұрқакқа қарсы жұмыстарды жүргізу құқығына аттестат беріледі.

6. Өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптары бұзылған, оның ішінде біліктілік немесе рұқсат беру талаптарына сәйкес келмеген жағдайда өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметтері Қазақстан Республикасының әкімшілік құқық бұзушылық туралы заңнамасына сәйкес жауаптылықта болады.

7. Қауіпті өндірістік объектіде тау-кен құтқару, газдан құтқару жұмыстарын және бұрқакқа қарсы жұмыстарды жүргізу құқығына аттестаттың қолданылуын тоқтата тұру мынадай жағдайларда жүзеге асырылады:

1) өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметтерінің өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарын сақтамауы;

2) өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті органға ерікті түрде жүгіну;

3) Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген өзге де жағдайлар.

8. Қауіпті өндірістік объектіде тау-кен құтқару, газдан құтқару жұмыстарын және бұрқакқа қарсы жұмыстарды жүргізу құқығына аттестаттың қолданылуын тоқтата тұру оларды тоқтата тұру кезеңінде жүргізуге тыйым салуға алып келеді.

9. Қауіпті өндірістік объектіде тау-кен құтқару, газдан құтқару, бұрқакқа қарсы жұмыстарды жүргізу құқығына аттестаттың қолданылуын қайта бастау "Рұқсаттар және хабарламалар туралы" Қазақстан Республикасының Заңында белгіленген тәртіппен өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметтерінің жолданымы бойынша жүзеге асырылады.

10. Қауіпті өндірістік объектіде тау-кен құтқару, газдан құтқару, бұрқакқа қарсы жұмыстарды жүргізу құқығына аттестаттан айыру Қазақстан Республикасының әкімшілік құқық бұзушылық туралы заңнамасына сәйкес жүргізіледі.

11. Қауіпті өндірістік объектіде тау-кен құтқару, газдан құтқару жұмыстарын және бұрқакқа қарсы жұмыстарды жүргізу құқығына арналған аттестат мынадай жағдайларда:

- 1) өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті органға аттестаттың қолданылуын тоқтату туралы ерікті түрде жүгінгенде;
- 2) аттестаттың қолданылу мерзімі аяқталғанда;
- 3) заңды тұлға таратылғанда;
- 4) аттестаттан айырғанда қолданысын тоқтатады.

12. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы аттестатталған кәсіби авариялық-құтқару қызметтері және аттестаттарының қолданысы тоқтатылған өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметтері туралы ақпаратты өзінің интернет-ресурсында орналастырады.

Ескерту. Заң 27-1-баппен толықтырылды - ҚР 01.04.2021 № 26-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); өзгеріс енгізілді – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

28-бап. Авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарын тіркеу

Ескерту. 28-бап алып тасталды - ҚР 24.05.2018 № 156-VI Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі).

29-бап. Авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарының, сондай-ақ кәсіби өртке қарсы қызметтердің қызметін үйлестіру

1. Авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарының, сондай-ақ кәсіби өртке қарсы қызметтердің қызметін үйлестіруді уәкілетті орган жүзеге асырады.

2. Қазақстан Республикасының аумағында авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарының, сондай-ақ кәсіби өртке қарсы қызметтердің қызметін үйлестіру:

- 1) төтенше жағдайларды жою үшін қажетті күштер мен құралдарды жедел тарту;

2) авариялық-құтқару қызметтері, құралымдары және кәсіби өртке қарсы қызметтердің бөлімшелері арасындағы өзара іс-қимылды пысықтау мақсатында жүзеге асырылады.

30-бап. Авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарын қайта бейіндеу және тарату

1. Қазақстан Республикасының заңнамасымен міндетті түрде құру көзделген кәсіби авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарын авариялық-құтқару жұмыстары мен кезек күттірмейтін жұмыстардың басқа түріне қайта бейіндеу немесе тарату үшін олар қызмет көрсететін ұйымдар қызметінің тоқтатылуы немесе аталған қызметтер мен құралымдар алдын алуға және жоюға арналған төтенше жағдайлардың туындау қатерінің жойылуы негіз болып табылады.

2. Ерікті авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарын тарату туралы шешімдерді қабылдаған кезде ұйым басшылығы бұл туралы уәкілетті органға хабар береді.

31-бап. Құтқарушылар

1. Авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарында құтқарушылар міндетін атқаруға он сегіз жасқа толған, уәкілетті орган айқындаған тәртіппен авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге арнайы даярлықтан өткен және аттестатталған азаматтар жіберіледі.

2. Қазақстан Республикасының азаматтары құтқарушы мәртебесіне олар медициналық куәландырудан, кәсіби қасиеттерін тестілеуден, психологиялық тестілеуден өткеннен кейін, дене шынықтыру даярлығы бойынша нормативтерді орындағаннан кейін авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге арналған аттестаттау нәтижелері бойынша ие болады.

3. Аттестаттау комиссиясы Қазақстан Республикасының азаматтарына құтқарушы мәртебесін беру туралы шешім қабылдаған кезде оларға уәкілетті орган белгілеген үлгілер бойынша құтқарушы куәлігі, кітапшасы, бетіне тегі, аты, әкесінің аты (ол болған кезде), қан тобы мен құтқарушының тіркеу нөмірі жазылған жетон беріледі.

4. Авариялық-құтқару жұмыстары мен кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізу барысында құтқарушылар осы Заңды, Қазақстан Республикасының авариялық-құтқару қызметі мәселелері жөніндегі өзге де нормативтік құқықтық актілерін басшылыққа алады және соның құрамында көрсетілген жұмыстарды жүргізетін авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарының басшыларына ғана бағынады.

5. Құтқарушылардың өз міндеттерін атқаруына кедергі келтіру мақсатында оларға қандай да бір нысанда ықпал етуге ешкім де құқылы емес.

Ескерту. 31-бапқа өзгеріс енгізілді – ҚР 24.11.2021 № 75-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

32-бап. Авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарын жасақтау

1. Авариялық-құтқару қызметтерінің басшы құрамы авариялық-құтқару қызметі немесе құралымы қызметінің ерекшелігіне сай келетін жоғары білімі бар және арнайы даярлықтан өткен адамдар арасынан жасақталады.

2. Психикаға белсенді әсер ететін заттарды тұтынуға байланысты психикалық, мінез-құлықтық бұзылушылықтары (аурулары) бар, психикалық, мінез-құлықтық, оның ішінде психикаға белсенді әсер ететін заттарды тұтынуға байланысты бұзылушылықтарының (ауруларының) себебі бойынша психикалық денсаулық саласында медициналық көмек көрсететін ұйымдарда есепте тұрған, психикалық бұзылушылығы салдарынан жарамсыз деп танылған, сондай-ақ өтелмеген немесе алынбаған сотталғандығы бар адамдар Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен құтқарушы болып жұмысқа қабылдана алмайды.

3. Авариялық-құтқару қызметтерінің немесе құралымдарының жеке құрамын жасақтау құтқарушы мәртебесі бар адамдар арасынан жүзеге асырылады.

4. Құтқарушы мәртебесі бар, осы баптың 2-тармағына көрсетілген негіздер бойынша жұмысқа қабылданбаған адамдар көрсетілген негіздер тоқтатылған кезде кәсіби авариялық-құтқару қызметтерінде үш ай бойы тағылымдамадан өткеннен кейін жұмысқа жіберіледі.

Ескерту. 32-бапқа өзгеріс енгізілді – ҚР 07.07.2020 № 361-VI Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі).

33-бап. Құтқарушылардың құқықтары

1. Авариялық-құтқару жұмыстары мен кезек күттірмейтін жұмыстарға тартылған құтқарушылардың көрсетілген жұмыстарды жүргізетін жерге бару кезінде көліктің барлық түріне билеттерді кезексіз алуға құқығы бар.

2. Құтқарушылар тиесілілік нормалары бойынша арнайы киім-кешекпен және жарақпен қамтамасыз етіледі.

3. Құтқарушылардың авариялық-құтқару жұмыстары мен кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізу барысында:

1) олардың өз міндеттерін орындауы үшін қажетті толық және анық ақпаратқа;

2) шет мемлекеттердің дипломатиялық өкілдіктері, консулдық мекемелері, сондай-ақ халықаралық ұйымдар өкілдіктері орналасқан үй-жайларды, жер учаскелерін қоспағанда, адамдарды құтқаруға, авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге бағытталған шараларды қабылдау үшін жеке және заңды тұлғаларға тиесілі аумаққа, тұрғынжайға және өзге де үй-жайға, жер учаскелеріне кедергісіз кіруге;

3) төтенше жағдай аймағындағы барлық адамдардан белгіленген қауіпсіздік шараларын сақтауды талап етуге;

4) авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу технологиясына сәйкес жабдықталуға және жарақтандырылуға;

5) азаматтардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатында олардың жекелеген учаскелерге, аумақтарға, ғимараттардың үй-жайларына кірулерін шектеуге немесе оған уақытша тыйым салуға;

6) қажет болған жағдайларда адамдарды құтқару үшін жабық есіктер мен терезелерді, сондай-ақ қоршау конструкцияларды ашуға;

7) Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілеген жағдайларда және тәртіппен, адамдарды құтқару үшін төтенше жағдай аймағындағы ұйымдардың көлігін, байланыс құралдарын, мүлкі мен өзге де материалдық құралдарын пайдалануға құқығы бар.

4. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізген кезде адам өмірін құтқаруға байланысты болған жағдайларда әрекет еткен құтқарушылар келтірілген нұқсанды өтеуден босатылады.

5. Авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдары құтқарушыларының авариялық-құтқару жұмыстары мен кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізу кезеңінде, авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарын ұстауға бөлінген қаражат есебінен шығыстары төлене отырып, бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті органмен келісу бойынша уәкілетті орган белгілеген нормалар бойынша тамақ өнімдерімен қамтамасыз етілуге және тұруға құқығы бар.

6. Еңбек шартымен өздеріне жүктелген міндеттерді атқару барысында зардап шеккен кәсіби авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарының құтқарушыларының тегін медициналық көмекке құқығы бар.

Авариялық-құтқару жұмыстары мен кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізуге тартылған және оларды жүргізу уақытында зардап шеккен ерікті авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарының құтқарушылары, құтқарушылар болып табылмайтын азаматтар да тегін медициналық көмекпен қамтамасыз етіледі.

7. Объектілік авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарының құтқарушылары болып табылмайтын азаматтарды, сондай-ақ азаматтарды авариялық-құтқару жұмыстары мен кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізуге тартқан кезде олардың негізгі жұмыс орны бойынша орташа жалақысы сақталады.

Ескерту. 33-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 29.09.2014 N 239-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі).

34-бап. Құтқарушылардың міндеттері

Құтқарушылар:

1) зардап шеккен адамдарды іздеуге, оларды құтқару жөнінде шаралар қабылдауға, оларға алғашқы медициналық және басқа да көмек түрлерін көрсетуге;

2) авариялық-құтқару жұмыстары мен кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізуге қатысуға әзір болуға, өзінің дене шынықтыру, арнайы, медициналық, психологиялық даярлығын жетілдіруге;

3) авариялық-құтқару құралымдарының құрамындағы іс-қимыл дағдыларын жетілдіруге;

4) авариялық-құтқару жұмыстары мен кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізу технологиясын мүлтіксіз сақтауға;

5) авариялық-құтқару жұмыстары мен кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізуге құрамында құтқарушылар қатысатын, авариялық-құтқару құралымдары басшыларының көрсетілген жұмыстарды жүргізу барысында беретін бұйрықтарын мүлтіксіз орындауға;

6) төтенше жағдайларға жол бермеу мақсатында азаматтарға қауіпсіз жүріп-тұру қағидаларын және олар туындаған жағдайда әрекет ету тәртібін түсіндіруге міндетті.

35-бап. Құтқарушылардың жұмыс (қызмет) және демалыс режимі

1. Күнделікті қызметте кәсіби авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдары құтқарушыларының жұмыс (қызмет) режимі ішкі еңбек тәртіптемесі қағидаларымен, кезекшілік графиктерімен, сабақтар немесе арнайы даярлық бойынша өзге іс-шаралар кестелерімен айқындалады.

2. Кәсіби авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдары құтқарушыларының жұмыс күні мен жұмыс жылы ішіндегі жұмыс режимі санитариялық қағидалар мен гигиеналық нормативтер ескеріле отырып, Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес айқындалады.

3. Кәсіби авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдары құтқарушыларының күту және авариялық-құтқару жұмыстары мен кезек күттірмейтін жұмыстарға аттануға ұдайы әзірлікте болу режимінде үйде кезекшілік ету уақыты кезекшіліктің әрбір сағатына сағаттың төрттен бірі мөлшерінде есептеледі.

4. Авариялық-құтқару жұмыстары мен кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізу кезінде кәсіби авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдары құтқарушыларының жұмыс режимі мен жұмыс ауысымының ұзақтығын төтенше жағдайды жою басшысы төтенше жағдайдың сипатын, авариялық-құтқару жұмыстары мен кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізу ерекшеліктерін, санитариялық қағидалар мен гигиеналық нормативтерді ескере отырып белгілейді.

5. Орталық атқарушы органдардың кәсіби авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарының құтқарушыларына ұзақтығы күнтізбелік отыз күн ақылы демалыс беріледі. Әрбір үш жыл өтілі үшін ұзақтығы бір күн, бірақ күнтізбелік он бес күннен аспайтын қосымша ақылы демалыс беріледі.

4-БӨЛІМ. ТӨТЕНШЕ ЖАҒДАЙЛАРДЫҢ АЛДЫН АЛУ

7-тарау. АЗАМАТТЫҚ ҚОРҒАУ САЛАСЫНДАҒЫ БАҚЫЛАУ ЖӘНЕ ҚАДАҒАЛАУ

36-бап. Азаматтық қорғау саласындағы мемлекеттік бақылау және қадағалау

1. Азаматтық қорғау саласындағы мемлекеттік бақылауды және қадағалауды азаматтық қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган Қазақстан Республикасының азаматтық қорғау саласындағы заңнамасын сақтау мақсатында жүзеге асырады.

2. Азаматтық қорғау саласындағы мемлекеттік бақылау және қадағалау:

1) азаматтық қорғаныс саласындағы мемлекеттік бақылауға;

2) өрт қауіпсіздігі саласындағы мемлекеттік бақылауға және қадағалауға;

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

3) тармақшаға өзгеріс енгізу көзделген – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

3) өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік бақылау мен қадағалауға бөлінеді.

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

4) тармақшамен толықтыру көзделген – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

3. Азаматтық қорғау саласындағы мемлекеттік бақылау тексеру және бақылау және қадағалау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы профилактикалық бақылау және тергеп-тексеру нысанында жүзеге асырылады.

4. Тексерулердің, бақылау және қадағалау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы профилактикалық бақылаудың түрлері және оларды жүргізу тәртібі Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік кодексіне және осы Заңға сәйкес айқындалады.

Мемлекеттік қадағалау осы Заңға сәйкес азаматтық қорғау саласындағы мемлекеттік бақылау және қадағалау шеңберінде жедел ден қою шараларын қолдану арқылы жүзеге асырылады.

Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік бақылау және қадағалау осы Заңға сәйкес жедел ықпал ету шараларын қолдану және Қазақстан Республикасы әкімшілік құқық бұзушылық туралы заңнамасына сәйкес әкімшілік іс жүргізуді қозғау арқылы жүзеге асырылады.

5. Алып тасталды - ҚР 24.05.2018 № 156-VI Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі).

Ескерту. 36-бапқа өзгерістер енгізілді - ҚР 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 29.10.2015 № 376-V (01.01.2016 бастап қолданысқа енгізіледі); 24.05.2018 № 156-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 30.12.2021 № 95-VII (01.01.2023 бастап қолданысқа енгізіледі); 06.04.2024 № 71-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

37-бап. Азаматтық қорғаныс саласындағы мемлекеттік бақылау

1. Азаматтық қорғаныс саласындағы мемлекеттік бақылау Қазақстан Республикасының Президентіне тікелей бағынатын және есеп беретін мемлекеттік органдардың, орталық және жергілікті атқарушы органдардың, азаматтық қорғаныс бойынша санаттарға жатқызылған ұйымдардың, базасында азаматтық қорғау

қызметтері құрылған ұйымдардың және табиғи және жасанды су айдындарындағы көпшілік демалатын орындар бекітіліп берілген ұйымдардың, сондай-ақ лауазымды адамдардың және азаматтардың, Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген жағдайларды қоспағанда, Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген азаматтық қорғаныс жөніндегі талаптар мен іс-шараларды атқаруды қамтамасыз етуіне бағытталған.

2. Азаматтық қорғаныс саласындағы мемлекеттік бақылауды жүзеге асыратын лауазымды адамдарға:

1) Қазақстан Республикасының азаматтық қорғаныс саласындағы мемлекеттік бақылау жөніндегі бас мемлекеттік инспекторы – уәкілетті органның ведомствосының басшысы;

2) Қазақстан Республикасының азаматтық қорғаныс саласындағы мемлекеттік бақылау жөніндегі бас мемлекеттік инспекторының орынбасары – уәкілетті органның ведомствосы басшысының орынбасары;

3) Қазақстан Республикасының азаматтық қорғаныс саласындағы мемлекеттік бақылау жөніндегі мемлекеттік инспекторы – уәкілетті органның ведомствосының лауазымды адамы;

4) облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың азаматтық қорғаныс саласындағы мемлекеттік бақылау жөніндегі бас мемлекеттік инспекторы – уәкілетті органның облыстағы, республикалық маңызы бар қаладағы, астанадағы аумақтық органының басшысы;

5) облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың азаматтық қорғаныс саласындағы мемлекеттік бақылау жөніндегі бас мемлекеттік инспекторының орынбасары – уәкілетті органның облыстағы, республикалық маңызы бар қаладағы, астанадағы аумақтық органы басшысының орынбасары;

6) облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың, ауданның, облыстық маңызы бар қаланың, қала ауданының азаматтық қорғаныс саласындағы мемлекеттік бақылау жөніндегі мемлекеттік инспекторы – уәкілетті органның облыстағы, республикалық маңызы бар қаладағы, астанадағы, аудандағы, облыстық маңызы бар қаладағы, қала ауданындағы аумақтық органының лауазымды адамы жатады.

3. Кәсіпкерлік субъектілеріне қатысты азаматтық қорғаныс саласындағы мемлекеттік бақылау Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік кодексіне сәйкес бақылау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы профилактикалық бақылау және жоспардан тыс тексерулер нысанында жүзеге асырылады.

4. Мемлекеттік органдарға қатысты азаматтық қорғаныс саласындағы мемлекеттік бақылау осы Заңның 37-1-бабына сәйкес тексеру нысанында жүзеге асырылады.

Ескерту. 37-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 06.04.2024 № 71-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн

өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

37-1-бап. Мемлекеттік органдарға қатысты азаматтық қорғаныс саласындағы мемлекеттік бақылауды жүзеге асыру тәртібі

1. Мемлекеттік органдарға қатысты азаматтық қорғаныс саласындағы мемлекеттік бақылау (бұдан әрі – тексерілетін мемлекеттік органдар) осы бапқа сәйкес мерзімдік және жоспардан тыс тексеру нысанында жүзеге асырылады.

2. Мерзімдік тексеру уәкілетті органның бірінші басшысы тексеру жүргізу жылының алдындағы жылдың 10 желтоқсанынан кешіктірмей және ағымдағы күнтізбелік жылдың 10 маусымына дейін бекіткен мерзімдік тексерулер жүргізудің жартыжылдық жоспарлары негізінде жүргізіледі.

Мерзімдік тексерулер жүргізудің жартыжылдық жоспарында мыналар қамтылады:

- 1) жоспардың бекітілген күні мен нөмірі;
- 2) мемлекеттік органның атауы;
- 3) тексерілетін мемлекеттік органның атауы, оның тұрған жері;
- 4) тексерудің нысанасы;
- 5) тексеру жүргізу мерзімдері;
- 6) жоспарға қол қоюға уәкілеттік берілген адамның қолтаңбасы.

Мерзімдік тексеру жүргізу туралы хабарлама мерзімдік тексерулердің жартыжылдық жоспары болып табылады және тексеру жүргізу жылының алдындағы жылдың 20 желтоқсанынан кешіктірілмей және ағымдағы күнтізбелік жылдың 20 маусымына дейін уәкілетті органның интернет-ресурсында орналастырылады.

Мерзімдік тексерулер жүргізудің жартыжылдық жоспарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу тексерілетін мемлекеттік орган таратылған, қайта ұйымдастырылған, оның атауы өзгерген, сондай-ақ табиғи, техногендік және әлеуметтік сипаттағы төтенше жағдай туындаған, төтенше жағдай режимі енгізілген, эпидемияның, карантиндік объектілер мен аса қауіпті зиянды организмдер ошақтарының, инфекциялық, паразиттік аурулардың таралуы, уланулар, радиациялық авариялар және олармен байланысты шектеулер туындаған немесе олардың туындау қатері төнген жағдайларда жүзеге асырылады.

Осы тармақтың төртінші бөлігінде көрсетілген жағдайлар басталған кезде тексеру ұзартылуы не тоқтатыла тұруы мүмкін.

Мерзімдік тексерулерді жүргізу мерзімдері алдағы жұмыстардың көлемі, сондай-ақ қойылған міндеттер ескеріле отырып белгіленеді және он бес жұмыс күнінен аспайтын мерзімге ұзартыла отырып, он бес жұмыс күнінен аспауға тиіс. Мерзімдік тексеруді жүргізу мерзімі мерзімдік тексеру жүргізу тоқтатыла тұрған кезде үзіледі және мерзімдік тексеру қайта басталған кезден бастап жалғасады.

Мерзімдік тексерулерді жүргізу мерзімі тек бір рет ұзартылуы мүмкін. Ұзарту уәкілетті органның ведомствосы немесе аумақтық органы басшысының шешімімен

жүзеге асырылады. Мерзімдік тексерулерді жүргізу мерзімдерін ұзарту тексерілетін мемлекеттік орган хабардар етіле отырып, мерзімдік тексерулер мерзімдерін ұзарту туралы қосымша актімен ресімделеді, онда тексерулерді тағайындау туралы алдыңғы актінің күні мен нөмірі және ұзарту себептері көрсетіледі. Мерзімдік тексеру мерзімдерін ұзарту туралы хабарламаны уәкілетті органның ведомствосы немесе аумақтық органы табыс етілгені туралы хабарламамен ұзартылғанға дейін бір жұмыс күні бұрын тексерілетін мемлекеттік органға табыс етеді.

3. Тексеру тексеруді тағайындау туралы актінің негізінде бару арқылы жүргізіледі, онда мыналар көрсетіледі:

- 1) актінің күні мен нөмірі;
- 2) мемлекеттік органның атауы;
- 3) тексеру жүргізуге уәкілеттік берілген адамның (адамдардың) тегі, аты, әкесінің аты (егер ол жеке басты куәландыратын құжатта көрсетілсе) және лауазымы;
- 4) тексеру жүргізу үшін тартылатын мамандар, консультанттар мен сарапшылар туралы мәліметтер;
- 5) тексерілетін мемлекеттік органның атауы, оның тұрған жері;
- 6) тағайындалған тексерудің нысанасы;
- 7) тексерудің түрі;
- 8) тексеру жүргізу мерзімі;
- 9) тексеру жүргізу негіздері;
- 10) тексерілетін кезең;
- 11) тексерілетін мемлекеттік органның осы баптың 18 және 19-тармақтарында көзделген құқықтары мен міндеттері;
- 12) тексерілетін мемлекеттік орган басшысының не оның уәкілетті адамының актіні алғаны немесе алудан бас тартқаны туралы қолтаңбасы;
- 13) актіге қол қоюға уәкілеттік берілген адамның қолтаңбасы.

Тексерулерді тағайындау, ұзарту, тоқтата тұру және қайта бастау туралы актілерге уәкілетті органның ведомствосының немесе аумақтық органының басшысы қол қояды.

Тексерудің басталатыны туралы акт тексерілетін мемлекеттік органға табыс етілген немесе оның электрондық құжаты арқылы тексерілетін мемлекеттік органның электрондық поштасының мекенжайы бойынша жолданған күн тексеру жүргізудің басталуы деп есептеледі.

4. Тексеруді тағайындау туралы актімен танысудан бас тартылған, тексеруді жүзеге асыратын уәкілетті органның ведомствосы немесе аумақтық органы лауазымды адамының тексеру жүргізу үшін қажетті материалдарға қол жеткізуіне кедергі жасалған жағдайларда тиісті акт жасалады.

Бас тарту туралы актіге уәкілетті органның ведомствосының немесе аумақтық органының тексеруді жүзеге асыратын лауазымды адамы және тексерілетін мемлекеттік органның басшысы не оның уәкілетті адамы қол қояды.

Тексеруді тағайындау туралы актіні алудан бас тартылған кезде уәкілетті органның ведомствосының немесе аумақтық органының лауазымды адамы тексеру жүргізуді бастауға негіз болып табылатын тексеруді тағайындау туралы актіні хабарламасы бар тапсырысты хатпен поштамен не тексерілетін мемлекеттік органның электрондық поштасының мекенжайы бойынша электрондық құжат арқылы жібереді.

Тексеруді тағайындау туралы актіні алудан бас тарту оны орындамауға негіз болып табылмайды.

5. Азаматтық қорғаныс саласындағы талаптарға сәйкестігі тұрғысынан тексерілетін мемлекеттік органдарға қатысты мерзімдік тексеру үш жылда бір рет жүзеге асырылады.

6. Жоспардан тыс тексеруге:

1) тексеру нәтижелері туралы қорытындыда көрсетілген анықталған бұзушылықтарды жою туралы талаптардың орындалуын бақылау;

2) жеке және заңды тұлғалардың мемлекеттік органдарға қатысты негіздер мен растайтын дәлелдемелері болған кезде азаматтық қорғаныс саласындағы талаптарды бұзушылықтар жөніндегі жолданымдары;

3) адамның өміріне, денсаулығына, қоршаған ортаға, жеке және заңды тұлғалардың, мемлекеттің құқықтары мен заңды мүдделеріне нұқсан келтірудің не нұқсан келтірудің катері туралы нақты фактілер бойынша прокурордың талабы;

4) жеке және заңды тұлғалардың құқықтары мен заңды мүдделерін бұзушылықтардың нақты фактілері бойынша мемлекеттік органдардың жолданымдары ;

5) қылмыстық қудалау органының Қазақстан Республикасының Қылмыстық-процестік кодексінде көзделген негіздер бойынша тапсырмалары негіз болып табылады.

Уәкілетті органның ведомствосы немесе аумақтық органы тексерілетін мемлекеттік органға жоспардан тыс тексеруді жүргізудің басталатыны туралы тексеру жүргізу нысанасын көрсете отырып, ол басталғанға дейін кемінде бір тәулік бұрын хабарлауға міндетті.

7. Жоспардан тыс тексеру жүргізу мерзімі он жұмыс күніне дейін ұзартыла отырып, он жұмыс күнінен аспауға тиіс.

Жоспардан тыс тексеруді жүргізу мерзімі тек бір рет ұзартылуы мүмкін. Ұзарту уәкілетті органның ведомствосы немесе аумақтық органы басшысының шешімімен жүзеге асырылады. Жоспардан тыс тексеру жүргізу мерзімдерін ұзарту тексерілетін мемлекеттік орган хабардар етіле отырып, жоспардан тыс тексеру мерзімдерін ұзарту туралы қосымша актімен ресімделеді, онда тексерулерді тағайындау туралы алдыңғы актінің күні мен нөмірі және ұзарту себептері көрсетіледі. Жоспардан тыс тексеру

мерзімдерін ұзарту туралы хабарламаның табыс етілуі туралы хабарламамен бірге ұзартылғанға дейін бір жұмыс күні бұрын тексерілетін мемлекеттік органға табыс етіледі.

8. Анонимдік жолданымдар болған жағдайларда жоспардан тыс тексерулер жүргізілмейді. Жоспардан тыс тексеруді тағайындауға негіз болған фактілер мен мән-жайлар жоспардан тыс тексеруге жатады.

9. Тексерулер ішкі еңбек тәртібінің қағидаларында белгіленген жұмыс уақытында жүзеге асырылады.

10. Тексеру нәтижелері бойынша тексеру нәтижелері туралы қорытынды жасалады, онда мыналар көрсетіледі:

- 1) қорытындының жасалған күні, нөмірі мен орны;
- 2) мемлекеттік органның атауы;
- 3) тексеруді тағайындау туралы актінің (болған жағдайда мерзімін ұзарту туралы қосымша актінің) күні мен нөмірі;
- 4) тексеру жүргізген адамдардың тегі, аты, әкесінің аты (егер олар жеке басты куәландыратын құжаттарда көрсетілсе) және лауазымдары;
- 5) тексеру жүргізу үшін тартылған мамандар, консультанттар мен сарапшылар туралы мәліметтер;
- 6) тексерілетін мемлекеттік органның атауы, оның тұрған жері;
- 7) тексерудің нысанасы;
- 8) тексерудің түрі;
- 9) тексеру жүргізу мерзімі мен кезеңі;
- 10) тексеру нәтижелері туралы, оның ішінде анықталған бұзушылықтар, олардың сипаты туралы мәліметтер;
- 11) талаптарды орындау және бұзушылықтарға жол берген адамдарға қатысты шаралар қабылдау мерзімі көрсетіле отырып, анықталған бұзушылықтарды жою туралы талаптар;
- 12) тексерілетін мемлекеттік орган басшысының не оның уәкілетті адамының, сондай-ақ тексеру жүргізу кезінде қатысқан адамдардың қорытындымен танысқаны немесе танысудан бас тартқаны туралы мәліметтер, олардың қолтаңбалары немесе қол қоюдан бас тарту туралы жазба;
- 13) тексеру жүргізген лауазымды адамдардың қолтаңбалары.

Тексеру нәтижелері туралы қорытындыға тексеру нәтижелеріне байланысты құжаттар немесе олардың көшірмелері олар болған кезде қоса беріледі.

Мерзімдік тексерудің нәтижелері бойынша әкімшілік іс жүргізу қозғалмай, тексеру нәтижелері туралы қорытынды шығарылады.

Анықталған бұзушылықтарды жою туралы талаптарды орындау мерзімі тексеру нәтижелері туралы қорытынды табыс етілген күннен бастап кемінде он жұмыс күнін құрайды.

11. Тексеру нәтижелері туралы қорытындының бірінші данасы өз құзыреті шегінде мемлекеттік құқықтық статистика және арнайы есепке алу саласындағы қызметті жүзеге асыратын мемлекеттік органға электрондық нысанда тапсырылады, екінші данасы танысу және анықталған бұзушылықтарды жою бойынша шаралар қабылдау үшін тексерілетін мемлекеттік органға (басшыға не оның уәкілетті адамына) қолын қойғызып қағаз жеткізгіште немесе электрондық нысанда табыс етіледі, үшінші данасы уәкілетті органның ведомствосында немесе аумақтық органында қалады.

Тексеру нәтижелері бойынша ескертулер және (немесе) қарсылықтар болған жағдайда тексерілетін мемлекеттік орган оларды жазбаша түрде жазады және тексеру нәтижелері туралы қорытынды табыс етілген күннен бастап үш жұмыс күні ішінде уәкілетті органның ведомствосына немесе аумақтық органына жібереді. Тексеруді жүргізген лауазымды адам тексеру нәтижелері туралы қорытындыға тиісті жазба жасайды.

Уәкілетті органның ведомствосы немесе аумақтық органы тексерілетін мемлекеттік органның ескертулерін және (немесе) қарсылықтарын он жұмыс күні ішінде қарауға және уәжді жауап беруге тиіс.

12. Тексеру жүргізу кезінде Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген талаптарды бұзушылық болмаған жағдайда тексеру нәтижелері туралы қорытындыға тиісті жазба жасалады.

13. Тексерілетін мемлекеттік органға тексеру нәтижелері туралы қорытынды тексеруді тағайындау туралы актіде (мерзімді ұзарту туралы қосымша акт болған кезде онда) көрсетілген тексерудің аяқталу мерзімінен кешіктірілмей табыс етілген күн тексеру мерзімінің аяқталуы деп есептеледі.

14. Тексеру нәтижелері туралы қорытындыда көрсетілген анықталған бұзушылықтарды жою туралы талаптар тексерілетін мемлекеттік органдардың орындауы үшін міндетті болып табылады.

Тексерілетін мемлекеттік орган тексеру нәтижелері туралы қорытындыда көрсетілген анықталған бұзушылықтарды жою мерзімі өткеннен кейін тексеру нәтижелері туралы қорытындыда белгіленген мерзім ішінде уәкілетті органның ведомствосына немесе аумақтық органына анықталған бұзушылықтардың жойылғаны туралы ақпарат беруге міндетті.

Тексерілетін мемлекеттік орган анықталған бұзушылықтардың жойылғаны туралы ақпаратты белгіленген мерзімде бермеген немесе толық бермеген жағдайларда уәкілетті органның ведомствосы немесе аумақтық органы жоспардан тыс тексеру тағайындайды.

Тексерілетін мемлекеттік орган анықталған бұзушылықтардың жойылғаны туралы берілген ақпаратқа бұзушылықтардың жойылу фактісін дәлелдейтін материалдарды қоса береді. Бұл жағдайда жоспардан тыс тексеру қажет болмайды.

15. Егер уәкілетті органның ведомствосы немесе аумақтық органы тексерулерді осы бапта белгіленген тексерулер жүргізу жөніндегі талаптарды бұза отырып жүргізсе, олар жарамсыз деп танылады.

16. Тексеруді жүзеге асыру кезінде тексерілетін мемлекеттік органның құқықтары мен заңды мүдделері бұзылған жағдайда тексерілетін мемлекеттік орган уәкілетті органның ведомствосы немесе аумақтық органы лауазымды адамдарының шешімдеріне, әрекеттеріне (әрекетсіздігіне) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен жоғары тұрған лауазымды тұлғаға не сотқа шағым жасауға құқылы.

17. Уәкілетті органның ведомствосы немесе аумақтық органы лауазымды адамдарының тексеру жүргізу кезінде:

1) рұқсаттамалық режим мен объектішілік режимнің талаптарын сақтай отырып, тексерілетін мемлекеттік органның аумағына және үй-жайларына кедергісіз кіруге;

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

2) тармақшаға өзгеріс енгізу көзделген – ҚР 09.01.2026 № 256-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін алты ай өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

2) тексеру нәтижелері туралы қорытындыға қоса тіркеу үшін қағаз және электрондық жеткізгіштердегі құжаттарды (мәліметтерді) не олардың көшірмелерін, сондай-ақ тексерудің нысанасына сәйкес автоматтандырылған дерекқорларға (ақпараттық жүйелерге) қолжетімділікті алуға;

3) тексеру жүргізу үшін мамандарды, консультанттар мен сарапшыларды тартуға;

4) аудио-, фото- және бейнетүсірілімді жүзеге асыруға;

5) тексерудің нысанасына жататын техникалық байқау және тіркеп-белгілеу аспаптарының, фото- және бейнеаппаратуралардың жазбаларын пайдалануға құқығы бар.

Уәкілетті органның ведомствосының немесе аумақтық органының лауазымды адамдары тексеру жүргізу кезінде:

1) Қазақстан Республикасының заңнамасын, тексерілетін мемлекеттік органның құқықтары мен заңды мүдделерін сақтауға;

2) тексеруді осы бапта белгіленген тәртіп негізінде және оған қатаң сәйкестікте жүргізуге;

3) тексеру жүргізу кезеңінде тексерілетін мемлекеттік органның белгіленген жұмыс режиміне кедергі жасамауға;

4) тексеру жүргізу кезінде тексерілетін мемлекеттік органның не оның уәкілетті өкілінің қатысуына кедергі жасамауға, тексерудің нысанасына жататын мәселелер бойынша түсіндірмелер беруге;

5) тексерілетін мемлекеттік органдарға тексерудің нысанасына жататын қажетті ақпаратты беруге;

6) тексеру нәтижелері туралы қорытындыны тексерілетін мемлекеттік органға тексеруді тағайындау туралы актіде (мерзімді ұзарту туралы қосымша акт болған кезде онда) көрсетілген тексеруді аяқтау мерзімінен кешіктірмей табыс етуге;

7) тексеру жүргізу нәтижесінде алынған құжаттар мен мәліметтердің сақталуын қамтамасыз етуге;

8) Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес берілген, Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген талаптарды бұзушылықтардың алдын алу, анықтау және жолын кесу жөніндегі өкілеттіктерді уақтылы және толық көлемде орындауға міндетті.

Уәкілетті органның ведомствосының немесе аумақтық органының тексеру жүргізу үшін келген лауазымды адамдары тексерілетін мемлекеттік органға:

1) тексеруді тағайындау туралы актіні;

2) қызметтік куәлігін (сәйкестендіру картасын) көрсетуге міндетті.

Уәкілетті орган ведомствосының немесе аумақтық органының лауазымды адамдарына тексеру нысанасына жатпайтын талаптар қоюға және өтініштер жасауға тыйым салынады.

18. Тексерілетін мемлекеттік органдар не олардың уәкілетті өкілдері тексеру жүргізілген кезде:

1) егер құжаттар мен мәліметтер жүргізілетін тексерудің нысанасына жатпаса, оларды ұсынбауға;

2) тексеру нәтижесінде анықталған бұзушылықтар бойынша қосымша уақытша және (немесе) қаржылық шығындар қажет болған жағдайда үш жұмыс күнінен кешіктірмей бұзушылықтарды жою мерзімдерін ұзарту туралы өтінішпен уәкілетті органның ведомствосына немесе аумақтық органына жүгінуге;

3) тексеру нәтижелері туралы қорытындыға, сондай-ақ уәкілетті органның ведомствосы немесе аумақтық органы лауазымды адамдарының әрекеттеріне (әрекетсіздігі) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен шағым жасауға;

4) уәкілетті органның ведомствосы немесе аумақтық органы лауазымды адамдарының тексерілетін мемлекеттік органның қызметін шектейтін, заңға негізделмеген тыйымдарын орындамауға;

5) тексеруді жүзеге асыру процесін, сондай-ақ уәкілетті органның ведомствосы немесе аумақтық органы лауазымды адамының тексеру шеңберінде жүргізіп жатқан жекелеген әрекеттерін оның қызметіне кедергі жасамай, аудио- және бейнетехника құралдарының көмегімен тіркеп-белгілеуге құқылы.

19. Тексерілетін мемлекеттік органдар не олардың уәкілетті өкілдері тексеру жүргізілген кезде:

1) уәкілетті органның ведомствосы немесе аумақтық органы лауазымды адамдарының рұқсаттамалық режим мен объектішілік режимнің талаптарын сақтай

отырып, тексерілетін мемлекеттік органның аумағына және үй-жайларына кедергісіз кіруін қамтамасыз етуге;

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

2) тармақшаға өзгеріс енгізу көзделген – ҚР 09.01.2026 № 256-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін алты ай өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

2) уәкілетті органның ведомствосының немесе аумақтық органының лауазымды адамдарына тексеру нәтижелері туралы қорытындыға қоса тіркеу үшін қағаз және электрондық жеткізгіштердегі құжаттарды (мәліметтерді) не олардың көшірмелерін, сондай-ақ тексерудің нысанасына сәйкес автоматтандырылған дерекқорларға (ақпараттық жүйелерге) қолжетімділікті беруге;

3) тексеру басталған күні тексеруді тағайындау туралы актіні және аяқталған күні жүргізілген тексерудің нәтижелері туралы қорытындыны алғаны туралы белгі жасауға;

4) егер осы Заңда не Қазақстан Республикасының өзге де заңдарында өзгеше көзделмесе, тексеру жүргізу кезеңінде тексерілетін құжаттарға өзгерістер мен толықтырулар енгізуге жол бермеуге;

5) басшының не оның уәкілетті адамының тексерудің белгіленген мерзімдерінде тексерілетін мемлекеттік орган тұрған жерде болуын қамтамасыз етуге міндетті.

20. Егер жоспардан тыс тексеру жүргізу нәтижесінде тексерілетін мемлекеттік органның Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарын бұзу (орындамау) фактісі анықталса, әкімшілік құқық бұзушылық құрамының белгілерін көрсететін жеткілікті деректер болған кезде уәкілетті органның ведомствосының немесе аумақтық органының лауазымды адамдары өкілеттіктері шегінде бұзушылықтарға жол берген адамдарды Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген жауаптылыққа тарту жөнінде шаралар қабылдайды.

Ескерту. 37-1-баппен толықтырылды – ҚР 06.04.2024 № 71-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); өзгеріс енгізілді – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

38-бап. Өрт қауіпсіздігі саласындағы мемлекеттік бақылау және қадағалау

Ескерту. 38-баптың тақырыбына өзгеріс енгізілді – ҚР 06.04.2024 № 71-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

1. Өрт қауіпсіздігі саласындағы мемлекеттік бақылау жеке, заңды тұлғалардың өрт қауіпсіздігі талаптарын сақтауын қамтамасыз етуге бағытталған және осы баптың 2-тармағына сәйкес жүзеге асырылатын бақылауды қоспағанда, оны Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік кодексіне және осы Заңға сәйкес мемлекеттік өртке қарсы қызмет органдары жүзеге асырады.

Мемлекеттік өртке қарсы қызмет органының осы Заңның 38-1-бабында көзделген жедел ден қою шараларын қолдану құқығымен жеке және заңды тұлғалардың өрт

қауіпсіздігі саласындағы талаптарды сақтауын тексеру жөніндегі қызметі өрт қауіпсіздігі саласындағы мемлекеттік қадағалау болып табылады.

2. Мемлекеттік орман қоры аумағында өрт қауіпсіздігі саласындағы мемлекеттік бақылауды және қадағалауды – орман шаруашылығы саласындағы уәкілетті орган, әуе, ішкі су және теміржол көлігінде - көлік саласындағы уәкілетті орган, Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің әскери бөлімдерінің, мекемелерінің аумағында – Қазақстан Республикасының Қорғаныс министрлігі жүзеге асырады.

Шахталар мен кеніштердің, ашық көмір разрездерінің жерасты құрылыстарындағы өрт қауіпсіздігінің жай-күйі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік бақылау және қадағалау процесінде бақыланады.

3. Өрт қауіпсіздігі саласындағы мемлекеттік бақылауды және қадағалауды жүзеге асыратын лауазымды адамдарға:

1) Қазақстан Республикасының өрт қауіпсіздігі саласындағы мемлекеттік бақылау және қадағалау жөніндегі бас мемлекеттік инспекторы – уәкілетті органның ведомствосының басшысы;

2) Қазақстан Республикасының өрт қауіпсіздігі саласындағы мемлекеттік бақылау және қадағалау жөніндегі бас мемлекеттік инспекторының орынбасары – уәкілетті органның құрылымдық бөлімшесі басшысының орынбасары;

3) Қазақстан Республикасының өрт қауіпсіздігі саласындағы мемлекеттік бақылау және қадағалау жөніндегі мемлекеттік инспекторы – уәкілетті орган ведомствосының лауазымды адамы;

4) облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың өрт қауіпсіздігі саласындағы мемлекеттік бақылау мен қадағалау жөніндегі бас мемлекеттік инспекторы – уәкілетті органның облыстағы, республикалық маңызы бар қаладағы, астанадағы аумақтық органының басшысы;

5) облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың өрт қауіпсіздігі саласындағы мемлекеттік бақылау мен қадағалау жөніндегі бас мемлекеттік инспекторының орынбасары – уәкілетті органның облыстағы, республикалық маңызы бар қаладағы, астанадағы аумақтық органы басшысының орынбасары;

6) облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың, ауданның, облыстық маңызы бар қаланың, қала ауданының өрт қауіпсіздігі саласындағы мемлекеттік бақылау мен қадағалау жөніндегі мемлекеттік инспекторы – уәкілетті органның облыстағы, республикалық маңызы бар қаладағы, астанадағы, аудандағы, облыстық маңызы бар қаладағы, қала ауданындағы аумақтық органының лауазымды адамы жатады.

4. Өрт қауіпсіздігі саласындағы мемлекеттік бақылау және қадағалау Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік кодексіне сәйкес бақылау және қадағалау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы профилактикалық бақылау және қадағалау және тексеру нысанында жүзеге асырылады.

Мемлекеттік өртке қарсы қызмет органдары өрт қауіпсіздігі талаптарының сақталуы тұрғысынан бақылау және қадағалау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы профилактикалық бақылау, тексеру нәтижесінде бұзушылықтарды анықтаған жағдайда , бақылау және қадағалау субъектісіне анықталған бұзушылықтарды жою туралы нұсқама беріледі.

Анықталған бұзушылықтарды жою туралы нұсқама бақылау және қадағалау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы профилактикалық бақылау, тексеру аяқталған күні бақылау және қадағалау субъектісіне табыс етіледі.

Анықталған бұзушылықтарды жою туралы нұсқама орындалмаған жағдайда бақылау және қадағалау субъектілері өрт қауіпсіздігінің талаптарын бұза отырып жүзеге асыратын, сондай-ақ ұйымдарды, объектіні, құрылысты, ғимаратты салу, реконструкциялау, кеңейту немесе техникалық қайта жарактандыру кезінде жобаларда көзделген өрт қауіпсіздігінің талаптары орындалмаған кезде ұйымдардың, жекелеген өндірістердің, өндірістік учаскелердің, агрегаттардың жұмысын ішінара немесе толық тоқтата тұру, ғимараттарды, құрылыстарды, электр желілерін, жылыту аспаптарын пайдалануға және өрт шығу қаупі бар жұмыстарды жүргізуге тыйым салу Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексіне сәйкес жүргізіледі.

5. Алып тасталды – ҚР 06.04.2024 № 71-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

6. Тәуекел дәрежесі жоғары немесе орташа бақылау және қадағалау субъектісі сараптама ұйымының оң қорытындысын алған кезде осы объект, Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік кодексіне сәйкес жоспардан тыс тексерулерді қоспағанда, қорытынды қолданылатын кезеңге бақылау және қадағалау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы профилактикалық бақылаудан босатылады.

Мемлекеттік заңды тұлғаларға тиесілі объектілерде, кәсіби өртке қарсы қызметте, сондай-ақ биіктігі 50 метр және одан жоғары объектілерде өрт қауіпсіздігі саласында аудит жүргізуге тыйым салынады.

Ескерту. 38-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 29.12.2014 № 269-V (01.01.2015 бастап қолданысқа енгізіледі); 29.10.2015 № 376-V (01.01.2016 бастап қолданысқа енгізіледі); 30.12.2021 № 95-VII (01.01.2023 бастап қолданысқа енгізіледі); 06.04.2024 № 71-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-б. қараңыз) Зандарымен.

38-1-бап. Өрт қауіпсіздігі саласындағы жедел ден қою шаралары және оларды қолдану тәртібі

1. Мемлекеттік бақылауды жүзеге асыру барысында және (немесе) оның нәтижелері бойынша, егер объектіні пайдалану (қызмет, жұмыс) жеке және (немесе) заңды тұлғалардың конституциялық құқықтарына, бостандықтары мен заңды мүдделеріне,

адамдардың өмірі мен денсаулығына, қоршаған ортаға, Қазақстан Республикасының ұлттық қауіпсіздігіне тікелей қатер төндірсе, өрт қауіпсіздігі саласындағы мемлекеттік бақылау мен қадағалау жөніндегі мемлекеттік инспектор жедел ден қою шараларын қолданады.

2. Тексеру жүргізуді, бақылау және қадағалау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы профилактикалық бақылауды жүзеге асыру барысында және (немесе) оның нәтижелері бойынша бақылау және қадағалау субъектілеріне (объектілеріне) қолданылатын түрлері осы бапта көзделген әсер ету тәсілдері жедел ден қою шаралары болып табылады. "Рұқсаттар және хабарламалар туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес берілген рұқсаттар бойынша біліктілік немесе рұқсат беру талаптарына сәйкестігіне жүргізілетін тексерулерді жүргізу кезінде жедел ден қою шаралары қолданылмайды.

3. Жедел ден қою шаралары бақылау және қадағалау субъектісінің (объектісінің) қызметін, жұмыстарды немесе қызметтің (жұмыстардың) жекелеген түрлерін орындауын тоқтата тұруды қамтиды.

4. Қазақстан Республикасы Кәсіпкерлік кодексінің 143-бабына сәйкес мемлекеттік бақылау нысанасы болып табылатын Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген талаптарды бұзу жедел ден қою шараларын қолдануға негіз болып табылады.

5. Өрт қауіпсіздігі саласындағы мемлекеттік бақылау мен қадағалау жөніндегі мемлекеттік инспектор жедел ден қою шараларын қолдануға негіз болып табылатын, талаптарды бұзушылықтар анықталған кезде мемлекеттік бақылауды жүзеге асыру барысында және (немесе) оның нәтижелері бойынша уәкілетті орган бекіткен нысан бойынша өрт қауіпсіздігі саласындағы қызметті немесе жекелеген қызмет түрлерін тоқтата тұру туралы актіні ресімдейді.

Өрт қауіпсіздігі саласындағы қызметті немесе жекелеген қызмет түрлерін тоқтата тұру туралы акт Қазақстан Республикасы Кәсіпкерлік кодексінің 153-бабына сәйкес ресімделеді және бақылау және қадағалау субъектісіне табыс етіледі.

6. Өрт қауіпсіздігі саласындағы қызметті немесе жекелеген қызмет түрлерін тоқтата тұру туралы актіні қолма-қол табыс ету кезінде оны қабылдаудан бас тартылған жағдайда оған тиісті жазба енгізіледі және актіні қабылдаудан бас тарту фактісін тіркейтін бейнежазба жүзеге асырылады. Өрт қауіпсіздігі саласындағы қызметті немесе жекелеген қызмет түрлерін тоқтата тұру туралы акт оның табыс етілгені туралы хабарламасы бар хатпен бақылау және қадағалау субъектісінің заңды мекенжайына, тұрған жеріне немесе нақты мекенжайына жіберіледі.

7. Өрт қауіпсіздігі саласындағы қызметті немесе жекелеген қызмет түрлерін тоқтата тұру туралы актіні алудан бас тарту оны орындамауға негіз болып табылмайды.

8. Мемлекеттік бақылауды жүзеге асыру барысында және (немесе) оның нәтижелері бойынша анықталған, жедел ден қою шараларын қолдануға негіз болып табылатын,

талаптарды бұзушылықтар бақылау және қадағалау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы профилактикалық бақылау, тексеру нәтижелері туралы актіде, сондай-ақ анықталған бұзушылықтарды жою туралы нұсқамада көрсетіледі.

9. Бақылау және қадағалау субъектісі жедел ден қою шараларын қолдануға негіз болып табылатын, талаптарды анықталған бұзушылықтарды анықталған бұзушылықтарды жою туралы нұсқамада көрсетілген мерзімдерде жоюға міндетті.

10. Бақылау және қадағалау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы профилактикалық бақылау, тексеру нәтижелері бойынша талаптарды анықталған бұзушылықтарды жою мерзімдері өткеннен кейін жедел ден қою шараларын қолдануға негіз болып табылатын анықталған бұзушылықтардың жойылғанын бақылау бойынша жоспардан тыс тексеру жүргізіледі.

Өрт қауіпсіздігі саласындағы қызметті немесе жекелеген қызмет түрлерін тоқтата тұру туралы актінің қолданысы өрт қауіпсіздігі саласындағы мемлекеттік бақылау мен қадағалау жөніндегі мемлекеттік инспектор Қазақстан Республикасы Кәсіпкерлік кодексінің 144-бабы 5-тармағының 2-1) тармақшасына сәйкес жоспардан тыс тексеру нәтижелері туралы актінің негізінде жедел ден қою шараларын қолдануға негіз болып табылатын анықталған бұзушылықтардың жойылғанын растаған жағдайда тоқтатылады.

11. Жедел ден қою шараларын қолдануға негіз болып табылатын, талаптарды анықталған бұзушылықтар жойылмаған жағдайда жоспардан тыс тексеру нәтижелері бойынша бұзушылықтарға жол берген адамдарды Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен жауаптылыққа тарту жөнінде шаралар қабылданады, сондай-ақ өрт қауіпсіздігі саласындағы мемлекеттік бақылау мен қадағалау жөніндегі мемлекеттік инспектор осы баптың 5 және 8-тармақтарына сәйкес актілер шығарады.

12. Бақылау және қадағалау субъектісі анықталған бұзушылықтарды жою туралы нұсқамада көзделген мерзімдер өткенге дейін бұзушылықтардың жойылу фактісін дәлелдейтін материалдарды қоса бере отырып, талаптарды анықталған бұзушылықтардың жойылғаны туралы ақпарат беруге міндетті.

Осы тармақтың бірінші бөлігінде көзделген ақпарат берілген жағдайда осы баптың 10-тармағының екінші бөлігіне сәйкес жоспардан тыс тексеру жүргізіледі.

13. Бақылау және қадағалау субъектісі жедел ден қою шараларын қолдануға алып келген мемлекеттік бақылау нәтижелерімен келіспеген жағдайда өрт қауіпсіздігі саласындағы қызметті немесе жекелеген қызмет түрлерін тоқтата тұру туралы актіні жарамсыз деп тану және оның күшін жою туралы шағым бере алады.

Шағым Қазақстан Республикасы Кәсіпкерлік кодексінің 29-тарауында көзделген тәртіппен жоғары тұрған мемлекеттік органға не Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен сотқа беріледі.

Шағымды беру өрт қауіпсіздігі саласындағы қызметті немесе жекелеген қызмет түрлерін тоқтата тұру туралы актінің орындалуын тоқтата тұрмайды.

14. Өрт қауіпсіздігі саласындағы қызметті немесе жекелеген қызмет түрлерін тоқтата тұру туралы актіні жарамсыз деп тануға және оның күшін жоюға:

1) жедел ден қою шараларын қолдануға негіздің болмауы;

2) жедел ден қою шараларының осы шараға сәйкес келмейтін негіз бойынша қолданылуы;

3) өрт қауіпсіздігі саласындағы мемлекеттік бақылау мен қадағалау жөніндегі мемлекеттік инспекторлардың жедел ден қою шараларын өз құзыретіне кірмейтін мәселелер бойынша қолдануы негіз болып табылады.

15. Жедел ден қою шараларын қолдану туралы ақпарат өз құзыреті шегінде мемлекеттік құқықтық статистика және арнайы есепке алу саласындағы қызметті жүзеге асыратын мемлекеттік органға Қазақстан Республикасының Бас прокуратурасы айқындаған тәртіппен жіберіледі.

Ескерту. 38-1-баппен толықтырылды – ҚР 06.04.2024 № 71-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

39-бап. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік бақылау және қадағалау

1. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік бақылау мен қадағалауды өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті органның ведомствосы, оның аумақтық бөлімшелері және жергілікті атқарушы органдар (бұдан әрі – бақылау және қадағалау органы) өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік бақылау және қадағалау субъектілері (объектілері) қызметінің өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарына сәйкестігі тұрғысынан жүзеге асырады.

2. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік бақылау және қадағалау субъектілерін (объектілерін) өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік бақылау және қадағалау мемлекеттік бақылау және қадағалау нысандарының тәуелсіздігі, объективтілігі, бейтараптығы, анықтығы қағидаттары негізінде жүзеге асырылады.

Мемлекет бақылау және қадағалау органының есептілігі мен ашықтығына кепілдік береді.

3. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік бақылау және қадағалау субъектілері мен бақылау және қадағалау органының өзара іс-қимылын жақсарту мақсатында бақылау және қадағалау органы жыл сайын қыркүйектің соңғы бейсенбисінде кәсіпкерлік жөніндегі уәкілетті орган айқындайтын тәртіппен бақылау және қадағалау органдарының бірыңғай есеп беру күніне қатысады.

4. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік бақылау және қадағалау қауіпті өндірістік объектілерде, қауіпті техникалық құрылғылар мен техникалық құрылғыларда, әлеуметтік инфрақұрылым объектілерінде авариялар, оқыс оқиғалар кезінде туындайтын қауіпті өндірістік факторлардың жұмыскерлер мен халыққа зиянды әсерінің алдын алуға бағытталған.

Қызметіне өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік бақылау мен қадағалау жүзеге асырылатын жеке тұлғалар, заңды тұлғалар, олардың филиалдары мен өкілдіктері өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік бақылау және қадағалау субъектілері (бұдан әрі – бақылау және қадағалау субъектісі) болып табылады.

Бақылау және қадағалау субъектісінің меншік құқығындағы немесе өзге де заңды негізде болатын, өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік бақылауға және қадағалауға жататын мүлік өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік бақылау және қадағалау объектісі (бұдан әрі – бақылау және қадағалау объектісі) болып табылады.

5. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік бақылау және қадағалау мыналарға:

1) қауіпті өндірістік объектілердің және қауіпті техникалық құрылғыларды пайдаланатын ұйымдардың өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарын сақтауына;

2) қауіпті өндірістік объектілердің өндірістік ғимараттарына, технологиялық құрылысжайларына зерттеп-қарау, диагностикалау, қауіпті техникалық құрылғыларға техникалық куәландыру жүргізудің уақтылығына;

3) қауіпті өндірістік объектілердің және қауіпті техникалық құрылғыларды пайдаланатын ұйымдардың авариялар мен олардың салдарларын жою және оқшаулау жөніндегі жұмыстарды жүргізуге әзірлігіне;

4) әлеуметтік инфрақұрылым объектілеріндегі қауіпті техникалық құрылғылардың қауіпсіз пайдаланылуына;

5) өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметтеріне;

6) өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы жұмыстарды жүргізу құқығына аттестатталған заңды тұлғаларға;

7) жарылғыш және пиротехникалық (азаматтық заттар мен бұйымдарды қоспағанда) заттар мен оларды қолдана отырып жасалған бұйымдарды әзірлеу, өндіру, иелену, өткізу, сақтау жөніндегі қызметті жүзеге асыруға лицензия алған жеке және заңды тұлғаларға жүзеге асырылады.

6. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асыратын лауазымды адамдарға:

1) Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік бақылау мен қадағалау жөніндегі бас мемлекеттік инспекторы – өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган ведомствосының басшысы;

2) Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік бақылау мен қадағалау жөніндегі бас мемлекеттік инспекторының орынбасары – өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті органның ведомствосы басшысының орынбасары;

3) Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік бақылау мен қадағалау жөніндегі мемлекеттік инспекторы – өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган ведомствосының лауазымды адамы;

4) облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік бақылау мен қадағалау жөніндегі бас мемлекеттік инспекторы – өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган ведомствосының облыстағы, республикалық маңызы бар қаладағы, астанадағы аумақтық бөлімшесінің басшысы;

5) облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік бақылау мен қадағалау жөніндегі бас мемлекеттік инспекторының орынбасары – өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган ведомствосының облыстағы, республикалық маңызы бар қаладағы, астанадағы аумақтық бөлімшесі басшысының орынбасары;

6) облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік бақылау мен қадағалау жөніндегі мемлекеттік инспекторы – өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган ведомствосының облыстағы, республикалық маңызы бар қаладағы, астанадағы аумақтық бөлімшесінің лауазымды адамы;

7) облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың, ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) әлеуметтік инфрақұрылым объектілеріндегі қауіпті техникалық құрылғылардың қауіпсіз пайдаланылуын мемлекеттік бақылау мен қадағалау жөніндегі және және әлеуметтік инфрақұрылым объектілеріндегі тұрмыстық, коммуналдық-тұрмыстық тұтынушылардың тұрмыстық баллондары мен газ тұтыну жүйелерін қауіпсіз пайдалануын мемлекеттік бақылау жөніндегі мемлекеттік инспекторы – облыстағы, республикалық маңызы бар қаладағы, астанадағы, аудандағы (облыстық маңызы бар қаладағы) жергілікті атқарушы органдардың лауазымды адамы жатады.

7. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік бақылау мен қадағалауды бақылау және қадағалау органы осы Заңға сәйкес тексеру және аварияларды тергеп-тексеру нысанында жүзеге асырады.

8. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласында берілген рұқсаттар бойынша біліктілік немесе рұқсат беру талаптарына сәйкестігі тұрғысынан жүргізілетін рұқсаттық бақылау осы Заңға сәйкес тексеру нысанында жүзеге асырылады.

Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы рұқсатты және (немесе) рұқсатқа қосымшаны бергенге дейін рұқсаттық бақылау "Рұқсаттар және хабарламалар туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес жүзеге асырылады.

Ескерту. 39-бап жаңа редакцияда – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

39-1-бап. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы жедел ықпал ету шаралары

1. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асыру барысында және (немесе) олардың нәтижелері бойынша қолданылатын адамдардың өміріне және (немесе) денсаулығына қатерді болғызбау мақсатында бақылау және қадағалау субъектілеріне (объектілеріне) ықпал ету тәсілдері жедел ықпал ету шаралары болып табылады.

Жедел ықпал ету шараларын өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік бақылау және қадағалау жөніндегі мемлекеттік инспектор (бұдан әрі – бақылау және қадағалау органының лауазымды адамы) бақылау және қадағалау субъектісінің (объектісінің) қауіпті өндірістік объектілерді, қауіпті техникалық құрылғыларды немесе техникалық құрылғыларды пайдалануға байланысты өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы қызметін немесе қызметінің жекелеген түрлерін осы бапта көзделген тәртіппен тоқтата тұру не оларға тыйым салу түрінде қолданады.

2. Осы Заңның 12-2-бабының 2-1) тармақшасында көзделген тізбеде белгіленген өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарын (бұдан әрі – жедел ықпал ету шараларының талаптары) бұзу жедел ықпал ету шараларын қолдануға негіз болып табылады.

3. Бақылау және қадағалау органының лауазымды адамы жедел ықпал ету шараларының талаптарын бұзушылықтар анықталған кезде өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы қызметті немесе қызметтің жекелеген түрлерін тоқтата тұру не оған тыйым салу туралы акт рәсімдейді, оны бақылау және қадағалау субъектісіне табыс етеді, сондай-ақ техникалық мүмкіндік болған кезде қауіпті өндірістік объектіні, қауіпті техникалық құрылғыны немесе техникалық құрылғыны пломбалауды жүргізеді.

Пломбаны бақылау және қадағалау органының лауазымды адамы бұзушылық жойылған не пломбаны алмай бұзушылықты жою мүмкін болмаған жағдайда алады.

Пломбаны алуды бақылау және қадағалау органының лауазымды адамы өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы қызметті немесе қызметтің жекелеген түрлерін тоқтата тұру не оған тыйым салу туралы актіде тіркеп-белгілейді.

4. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы қызметті немесе қызметтің жекелеген түрлерін тоқтата тұру не оған тыйым салу туралы актіде мыналар көрсетіледі:

- 1) жедел ықпал ету шарасының түрі;
- 2) актінің жасалған күні, уақыты және орны;
- 3) бақылау және қадағалау органының атауы;
- 4) актінің рәсімдеген адамның тегі, аты, әкесінің аты (егер ол жеке басты куәландыратын құжатта көрсетілсе) және лауазымы;
- 5) бақылау және қадағалау субъектісінің атауы, оның басшысының, бақылау және қадағалау субъектісінің актінің рәсімдеу кезінде қатысқан өкілінің тегі, аты, әкесінің аты (егер ол жеке басты куәландыратын құжатта көрсетілсе), сондай-ақ оның лауазымы;
- 6) жедел ықпал ету шарасын қолданудың негізі;
- 7) жедел ықпал ету шарасының қолданылу мерзімі (қажет болған жағдайда);

8) пломбалау туралы мәліметтер (күні мен уақыты, қауіпті өндірістік объектінің, қауіпті техникалық құрылғының немесе техникалық құрылғының атауы);

9) бақылау және қадағалау органының актіні ресімдеген лауазымды адамының қолы ;

10) актіні алғаны немесе алудан бас тартқаны туралы мәліметтер (бақылау және қадағалау субъектісі басшысының немесе оның уәкілетті адамының қолы және күні);

11) пломбаның алынғаны туралы мәліметтер (алынған күні мен уақыты, себептері, бақылау және қадағалау органының лауазымды адамы мен бақылау және қадағалау субъектісі басшысының немесе оның уәкілетті өкілінің лауазымы, тегі, аты, әкесінің аты (егер ол жеке басты куәландыратын құжатта көрсетілсе) және қолы).

Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы қызметті немесе қызметтің жекелеген түрлерін тоқтата тұру не оған тыйым салу туралы акт мынадай тәсілдердің бірімен табыс етіледі:

1) қолма-қол – өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы қызметті немесе қызметтің жекелеген түрлерін тоқтата тұру не оған тыйым салу туралы актіде оны алғаны туралы белгі қойылған күннен бастап;

2) табыс етілгені туралы хабарламасы бар тапсырысты хатпен;

3) электрондық тәсілмен – бақылау және қадағалау субъектісінің электрондық мекенжайына жіберу.

Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы қызметті немесе қызметтің жекелеген түрлерін тоқтата тұру не оған тыйым салу туралы актіге жедел ықпал ету шараларының нысанасына жататын техникалық бақылау құралдарының, байқау және тіркеп-білгілеу аспаптарының, фото- және бейнеаппаратураның жазбалары бар болған кезде қоса беріледі.

5. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы қызметті немесе қызметтің жекелеген түрлерін тоқтата тұру не оған тыйым салу туралы актіні қолма-қол табыс ету кезінде оны қабылдаудан бас тартқан жағдайда оған актіні алудан бас тартқаны туралы тиісті жазба енгізіледі.

6. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы қызметті немесе қызметтің жекелеген түрлерін тоқтата тұру не оған тыйым салу туралы актіні алудан бас тарту оны орындамау үшін негіз болып табылмайды.

7. Тексеруді немесе аварияларды тергеп-тексеруді жүзеге асыру барысында және (немесе) оның нәтижелері бойынша анықталған жедел ықпал ету шараларының талаптарын бұзушылықтар өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарының анықталған бұзушылықтарын жою туралы нұсқамада немесе аварияларды тергеп-тексеру актісінде көрсетіледі.

8. Бақылау және қадағалау субъектілері жедел ықпал ету шаралары талаптарының анықталған бұзушылықтарын өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарының анықталған

бұзушылықтарын жою туралы нұсқамада немесе аварияларды тергеп-тексеру актісінде көрсетілген мерзімдерде жоюға міндетті.

9. Тексеру немесе аварияларды тергеп-тексеру нәтижелері бойынша анықталған, жедел ықпал ету шаралары талаптарының бұзушылықтары мерзімі өткеннен кейін немесе олар мерзімінен бұрын жойылғанда осы Заңның 39-2-бабы 7-тармағының 2) тармақшасына сәйкес жоспардан тыс тексеру жүргізіледі.

Тексеру немесе аварияларды тергеп-тексеру нәтижелері бойынша анықталған, жедел ықпал ету шаралары талаптарының бұзушылықтары мерзімінен бұрын жойылған жағдайда, бақылау және қадағалау субъектісі бақылау және қадағалау органын жазбаша хабардар етеді.

Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы қызметті немесе қызметтің жекелеген түрлерін тоқтата тұру не оған тыйым салу туралы актінің қолданылуы бақылау және қадағалау органының лауазымды адамы жоспардан тыс тексеру нәтижелері туралы актінің негізінде жедел ықпал ету шараларын қолдануға негіз болған анықталған бұзушылықтардың жойылғанын растағаннан кейін тоқтатылады.

10. Жедел ықпал ету шаралары талаптарының анықталған бұзушылықтары жойылмаған кезде жоспардан тыс тексеру нәтижелері бойынша осы Заңның 39-3-бабының 12-тармағында көзделген шаралар қабылданады.

11. Жедел ықпал ету шараларын қолдануға алып келген өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік бақылау және қадағалау нәтижелерімен келіспеген жағдайда бақылау және қадағалау субъектілері өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы қызметті немесе қызметтің жекелеген түрлерін тоқтата тұру не оған тыйым салу туралы актіні жарамсыз деп тану және оның күшін жою туралы Қазақстан Республикасы Әкімшілік-рәсімдік-процестік кодексінде көзделген тәртіппен шағым беруге құқылы.

Шағым беру өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы қызметті немесе қызметтің жекелеген түрлерін тоқтата тұру не оған тыйым салу туралы актінің орындалуын тоқтата тұрмайды.

12. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы қызметті немесе қызметтің жекелеген түрлерін тоқтата тұру не оған тыйым салу туралы актіні жарамсыз деп тануға және оның күшін жоюға мыналар негіздер болып табылады:

- 1) жедел ықпал ету шараларын қолдану үшін негіздердің болмауы;
- 2) жедел ықпал ету шараларын осы шараға сәйкес келмейтін негіз бойынша қолдану ;
- 3) бақылау және қадағалау органы лауазымды адамының өз құзыретіне кірмейтін мәселелер бойынша жедел ықпал ету шараларын қолдануы;
- 4) осы Заңның 39-4-бабының бірінші бөлігінің 1) тармақшасында және екінші бөлігінде белгіленген талаптардың сақталмауы.

Ескерту. 39-1-баппен толықтырылды – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-б. қараңыз) Заңымен.

39-2-бап. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы тексеру

1. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы тексеруді бақылау және қадағалау органы қауіп-қатер дәрежесіне қарай бақылау және қадағалау субъектілеріне (объектілеріне) қатысты жүргізеді.

2. Қауіп-қатер дәрежесі бойынша бақылау және қадағалау субъектілері (объектілері):

1) жоғары дәрежелі қауіп-қатер;

2) жоғары дәрежелі қауіп-қатерге жатқызылмағандар болып бөлінеді.

Жоғары дәрежелі қауіп-қатерге:

1) қауіпті өндірістік объектілерді декларацияланатын объектілерге жатқызу өлшемшарттарына сәйкес келетін, өнеркәсіптік қауіпсіздігі міндетті декларациялауға жататын қауіпті өндірістік объектілерді пайдаланатын;

2) дайындаушы зауыт белгілеген нормативтік қызмет ету мерзімін өтеген қауіпті техникалық құрылғыларды пайдаланатын бақылау және қадағалау субъектілері жатады

Жоғары дәрежелі қауіп-қатерге жатқызылмағандарға:

1) өнеркәсіптік қауіпсіздігі міндетті декларациялауға жатпайтын қауіпті өндірістік объектілерді пайдаланатын;

2) дайындаушы зауыт белгілеген нормативтік қызмет ету мерзімін өтемеген қауіпті техникалық құрылғыларды пайдаланатын;

3) қауіпті өндірістік объектіде тау-кен құтқару, газдан құтқару, бұрқаққа қарсы жұмыстарды жүргізу құқығына аттестат негізінде қызметті жүзеге асыратын;

4) өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы жұмыстарды жүргізу құқығына аттестат негізінде қызметті жүзеге асыратын;

5) жарылғыш және пиротехникалық (азаматтық заттар мен бұйымдарды қоспағанда) заттар мен оларды қолдана отырып жасалған бұйымдарды әзірлеу, өндіру, иелену, өткізу, сақтау жөніндегі қызметтің лицензияланатын түрлерін жүзеге асыратын бақылау және қадағалау субъектілері жатады.

3. Тексерулер мынадай түрлерге бөлінеді:

1) жоспарлы;

2) берілген рұқсаттар бойынша біліктілік немесе рұқсат беру талаптарына сәйкестігі тұрғысынан жүргізілетін тексерулер;

3) жоспардан тыс.

4. Жоспардан тыс тексерулерді қоспағанда, жоғары дәрежелі қауіп-қатерге жатқызылған бақылау және қадағалау субъектілерін (объектілерін) тексеру жылына бір реттен жиілетпей, біліктілік немесе рұқсат беру талаптарына сәйкестігі тұрғысынан берілген рұқсаттар бойынша жоғары дәрежелі қауіп-қатерге жатқызылмағандарды – үш жылда бір реттен жиілетпей жүргізіледі.

5. Бақылау және қадағалау субъектілеріне (объектілеріне) қатысты жоспарлы тексерулер:

жоғары дәрежелі қауіп-қатер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган ведомствосының немесе жергілікті атқарушы органның басшысы бекіткен тексерулердің жылдық жоспарына сәйкес тексерулер жүргізілетін жылдың алдындағы жылдың 10 желтоқсанына дейінгі мерзімде;

жоғары дәрежелі тәуекелге жатқызылмағандар үшін өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган ведомствосының немесе жергілікті атқарушы органның басшысы бекіткен үш жылға арналған тексерулер жоспарына сәйкес үш жылда бір рет жоспарлы кезеңнің алдындағы жылдың 10 желтоқсанына дейінгі мерзімде тексеруді тағайындау туралы акт негізінде жүргізіледі.

Берілген рұқсаттар бойынша біліктілік немесе рұқсат беру талаптарына сәйкестігі тұрғысынан жүргізілетін тексерулер өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган ведомствосының басшысы бекіткен үш жылға арналған тексерулер кестесіне сәйкес үш жылда бір рет кезеңнің алдындағы жылдың 10 желтоқсанына дейінгі мерзімде тексеруді тағайындау туралы актінің негізінде жүргізіледі.

Тексерулердің жоспарлары мен кестесі бақылау және қадағалау субъектілерінің (объектілерінің) қауіп-қатер дәрежесі ескеріле отырып қалыптастырылады және олар бекітілген кезден бастап күнтізбелік он күннен кешіктірілмей өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган ведомствосының немесе жергілікті атқарушы органның интернет-ресурсында орналастырылады.

Тексерулердің жоспарлары мен кестесіне өзгерістер мен толықтырулар енгізу тексерілетін бақылау және қадағалау субъектісі (объектісі) таратылған, қайта ұйымдастырылған, оның атауы өзгерген, сондай-ақ табиғи, техногендік және әлеуметтік сипаттағы төтенше жағдай туындаған, төтенше жағдай режимі енгізілген, эпидемияның, карантиндік объектілер мен аса қауіпті зиянды организмдер ошақтарының, инфекциялық, паразиттік аурулардың таралуы, уланулар, радиациялық авариялар және солармен байланысты шектеулер туындаған немесе олардың туындау қатері төнген жағдайларда, бірақ жылына екі реттен жиілетпей жүзеге асырылады.

Осы тармақтың төртінші бөлігінде көрсетілген жағдайлар туындаған кезде тексеру ұзартылуы не тоқтатыла тұруы мүмкін.

Тексеру жоспарлары мен кестесінде:

- 1) жоспардың (кестенің) бекітілген күні мен нөмірі;
- 2) бақылау және қадағалау органының атауы;
- 3) тексерілетін бақылау және қадағалау субъектісінің атауы, оның сәйкестендіру нөмірі және заңды мекенжайы;
- 4) тексерілетін бақылау және қадағалау объектісінің атауы және оның орналасқан жері;
- 5) қауіп-қатер дәрежесі немесе рұқсат беру құжатының түрі;

б) тексерілетін бақылау және қадағалау субъектісінің кәсіпкерлік санаты қамтылады

6. Адамның өмірі мен денсаулығына, қоршаған ортаға, жеке және заңды тұлғалардың, мемлекеттің заңды мүдделеріне төнетін тікелей қатердің алдын алу және (немесе) оны жою мақсатында нақты бақылау және қадағалау субъектісіне (объектісіне) қатысты жоспардан тыс тексеру тағайындауға негіз болған нақты фактілер мен мән-жайлар бойынша бақылау және қадағалау органы тағайындайтын тексеру жоспардан тыс тексеру болып табылады.

Жоспардан тыс тексеру бақылау және қадағалау субъектісі оның басталғаны туралы хабардар етілмей жүргізіледі.

7. Бақылау және қадағалау субъектілеріне (объектілеріне) жоспардан тыс тексеру жүргізуге мыналар негіздер болып табылады:

1) аварияларды тергеп-тексеру актісінде көрсетілген бұзушылықтарды жоюдың орындалуын бақылау;

2) жедел ықпал ету шараларын қолдануға негіздер болып табылатын бұзушылықтардың жойылғанын бақылау;

3) тексеру нәтижесінде анықталған бұзушылықтарды жою туралы нұсқамалардың орындалуын бақылау;

4) өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы талаптарды бұзушылықтар бойынша негіздер мен растайтын дәлелдемелер болған кезде жеке және заңды тұлғалардың жолданымдары;

5) адамның өміріне, денсаулығына, қоршаған ортаға, жеке және заңды тұлғалардың, мемлекеттің құқықтары мен заңды мүдделеріне нұқсан келтірудің не нұқсан келтіру қатері туралы нақты фактілер бойынша прокурордың талаптары;

б) адамның өміріне, денсаулығына, қоршаған ортаға нұқсан келтірудің нақты фактілері, жеке және заңды тұлғалардың, мемлекеттің бұзылған құқықтары мен заңды мүдделері, сондай-ақ жойылмауы адамның өмірі мен денсаулығына, жеке және заңды тұлғалардың құқықтары мен заңды мүдделеріне нұқсан келтіруге алып келетін өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарын бұзушылықтар бойынша мемлекеттік органдардың жолданымдары;

7) қылмыстық қудалау органының Қазақстан Республикасының Қылмыстық-процестік кодексінде көзделген негіздер бойынша тапсырмасы.

8. Жоспардан тыс тексерулер анонимдік жолданымдар болған жағдайда жүргізілмейді.

Ескерту. Заң 39-2-баппен толықтырылды - ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

39-3-бап. Тексеру жүргізу тәртібі

1. Жоспардан тыс тексеруді қоспағанда, тексеру жүргізу басталар алдында бақылау және қадағалау органы кемінде бір жұмыс күні бұрын бақылау және қадағалау субъектісін басталатын күнін көрсете отырып, тексеру жүргізілетіні туралы хабардар етуге міндетті.

Төменде санамаланған тәсілдердің бірімен жіберілген тексерудің басталатыны туралы хабарлама мынадай:

1) қолма-қол – тексерудің басталатыны туралы хабарламада оны алғаны туралы белгі қойылған күннен бастап;

2) табыс етілгені туралы хабарламасы бар тапсырысты хатпен;

3) бақылау мен қадағалау субъектісінің электрондық мекенжайына электрондық тәсілмен жіберу жағдайларында тиісті түрде табыс етілді деп есептеледі.

2. Бақылау және қадағалау органының тексеру жүргізу үшін келген лауазымды адамдары бақылау және қадағалау субъектісіне:

1) тексеруді тағайындау туралы актіні;

2) қызметтік куәлігін не сәйкестендіру картасын;

3) қажет болған жағдайда – құзыретті органның режимдік объектілерге баруға рұқсатын көрсетуге міндетті.

3. Бақылау және қадағалау органы өз құзыреті шегінде мемлекеттік құқықтық статистика және арнайы есепке алу саласындағы қызметті жүзеге асыратын мемлекеттік органды тексеру басталғанға дейін кемінде бір жұмыс күні бұрын басталатын күнін көрсете отырып, тексеру жүргізудің басталатыны туралы жазбаша түрде немесе өзге де қолжетімді тәсілмен хабардар етуге міндетті.

4. Тексеруді тағайындау туралы актіде:

1) актінің күні мен нөмірі;

2) бақылау және қадағалау органының атауы;

3) бақылау және қадағалау органының тексеру жүргізуге уәкілеттік берілген адамының тегі, аты, әкесінің аты (егер ол жеке басты куәландыратын құжатта көрсетілсе) және лауазымы;

4) тексеру жүргізу үшін тартылатын мемлекеттік органдардың және ведомстволық бағынысты ұйымдардың мамандары, консультанттары мен сарапшылары, сондай-ақ лауазымды адамдар туралы мәліметтер (қажет болған жағдайда);

5) бақылау және қадағалау субъектісінің (объектісінің) атауы, оның орналасқан жері, сәйкестендіру нөмірі, объектілердің тізбесі және олардың орналасқан жері;

6) тексеру түрі;

7) тексеру нысанасы;

8) тексеру жүргізу мерзімі;

9) тексеру жүргізудің негіздері, оның ішінде міндетті талаптары тексерілуге жататын нормативтік құқықтық актілер;

10) тексерілетін кезең;

11) бақылау және қадағалау субъектісінің не оның уәкілетті өкілінің осы Заңның 39-6-бабында көзделген құқықтары мен міндеттері;

12) бақылау және қадағалау органының актіге қол қоюға уәкілетті лауазымды адамының қолы және бақылау және қадағалау органының мөрі;

13) бақылау және қадағалау субъектісі басшысының не оның уәкілетті өкілінің актіні алғаны немесе алудан бас тартқаны туралы қолы көрсетіледі.

5. Бақылау және қадағалау субъектісіне не оның уәкілетті өкіліне тексеруді тағайындау туралы актінің табыс етілген күні тексеру жүргізудің басталғаны деп есептеледі.

Төменде санамаланған тәсілдердің бірімен жіберілген тексеруді тағайындау туралы акт мынадай жағдайларда:

1) қолма-қол – тексеруді тағайындау туралы актіде оны алғаны туралы белгі қойылған күннен бастап;

2) табыс етілгені туралы хабарламасы бар тапсырысты хатпен;

3) бақылау мен қадағалау субъектісінің электрондық мекенжайына электрондық тәсілмен жіберілсе, тиісті түрде табыс етілді деп есептеледі.

Тексеруді тағайындау туралы акт бақылау және қадағалау органының ақпараттық жүйесінде тіркеледі.

Бақылау және қадағалау органының ақпараттық жүйесі болмаған кезде тексеруді тағайындау туралы акт тексеруді тағайындаған бақылау және қадағалау органының тексерулерді тіркеу журналында тіркеледі.

6. Тексеруді тағайындау туралы акт қолма-қол табыс етілген кезде оны қабылдаудан бас тартқан жағдайда оған тиісті жазба енгізіледі.

Тексеруді тағайындау туралы актіні алудан бас тарту оны орындамауға және тексерудің күшін жоюға негіз болып табылмайды.

7. Тексеру тағайындау туралы актіні алудан бас тартылған, сондай-ақ бақылау және қадағалау органының лауазымды адамдарының тексеру жүргізуге қажетті материалдарға, жабдықтарға қол жеткізуіне кедергі келтірілген жағдайларда, Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексінде белгіленген тәртіппен әкімшілік құқық бұзушылық туралы хаттама жасалады.

8. Тексеруді бақылау және қадағалау органының тексеруді тағайындау туралы актіде аталған лауазымды адамы ғана жүргізе алады.

Бұл ретте бақылау және қадағалау органының тексеру жүргізетін лауазымды адамдарының құрамы объективті себептер бойынша бақылау және қадағалау органының шешімі бойынша өзгертілуі мүмкін, кейіннен бақылау және қадағалау субъектісі тексеруді тағайындау туралы актіге енгізілетін адамдардың тексеруге қатысуы басталғанға дейін тексеруді тағайындау туралы өзгертілген актімен таныстырылады.

9. Тексеру жүргізу мерзімдері алдағы жұмыстардың көлемі, сондай-ақ тексеру нысанасы ескеріле отырып белгіленеді және:

- 1) тексеру жүргізу кезінде – он бес жұмыс күнінен;
- 2) жоспардан тыс тексерулер жүргізу кезінде – он жұмыс күнінен аспауға тиіс.

10. Зерттеулер, сынақтар, сараптамалар жүргізу қажет болған кезде, сондай-ақ жұмыстың едәуір көлеміне байланысты тексеру жүргізу мерзімін бақылау және қадағалау органының басшысы (не оны алмастыратын адам) бір рет қана отыз жұмыс күнінен аспайтын мерзімге ұзартуы мүмкін.

Тексеру жүргізу мерзімдерін ұзарту тексеру мерзімі аяқталғанға дейін бақылау және қадағалау субъектісіне тиісті түрде хабарлама табыс ету арқылы тексеру мерзімдерін ұзарту туралы актімен ресімделеді, онда тексеруді тағайындау туралы актінің күні мен нөмірі және ұзарту себебі көрсетіледі.

11. Бақылау және қадағалау органының басшысы (не оны алмастыратын адам):

1) отыз жұмыс күнінен асатын мерзіммен зерттеулер, сынақтар және сараптамалар жүргізілген жағдайда (қорытынды алынғанға дейін);

2) отыз жұмыс күнінен асатын мерзіммен үшінші тұлғалардан мәліметтер мен құжаттарды алу қажет болған кезде (оларды алғанға дейін);

3) тексеру жүргізуге кедергі келтіретін еңсерілмейтін күш жағдайлары туындаған кезде тексеруді бір рет қана тоқтата тұруы мүмкін.

Тексеруді тоқтата тұру тексеру мерзімі аяқталғанға дейін бақылау және қадағалау субъектісіне хабарлама табыс ету арқылы тексеруді тоқтата тұру туралы актімен ресімделеді, онда тексеруді тағайындау туралы актінің күні мен нөмірі және тоқтата тұру себептері көрсетіледі.

Осы тармақтың бірінші бөлігінде көзделген тексеруді тоқтата тұру негіздері тоқтатылғаннан кейін тексеру тоқтата тұру мерзімінен бастап қайта басталады.

Тексеруді қайта бастау тексеруді тоқтата тұру мерзімі аяқталғанға дейін бақылау және қадағалау субъектісіне хабарламаны табыс ету арқылы тексеруді қайта бастау туралы актімен ресімделеді, онда тексеруді қайта бастау күні көрсетіледі.

Төменде санамаланған тәсілдердің бірімен жіберілген тексеру мерзімін ұзарту, тоқтата тұру және қайта бастау туралы тексерулер актілері мынадай жағдайларда:

1) қолма-қол – тексеру мерзімін ұзарту, тоқтата тұру және қайта бастау туралы актілерде оларды алғаны туралы белгі қойылған күннен бастап;

2) табыс етілгені туралы хабарламасы бар тапсырысты хатпен;

3) бақылау мен қадағалау субъектісінің электрондық мекенжайына электрондық тәсілмен жіберілсе, тиісті түрде табыс етілді деп есептеледі.

Ұзарту, тоқтата тұру және қайта бастау туралы мәліметтер бақылау және қадағалау органының ақпараттық жүйесінде немесе бақылау және қадағалау органының тексерулерді тіркеу журналында тіркеледі.

12. Бақылау және қадағалау органының лауазымды адамы тексеру нәтижелері бойынша тексеру нәтижелері туралы акт, өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарын бұзушылықтар анықталған жағдайда – анықталған бұзушылықтарды жою туралы нұсқама, жедел ықпал ету шараларының талаптарын бұзушылықтар болған кезде – өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы қызметті немесе қызметтің жекелеген түрлерін тоқтата тұру не оған тыйым салу туралы акт шығарады.

Өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарын бұзғаны үшін бақылау және қадағалау субъектілері Қазақстан Республикасының әкімшілік құқық бұзушылық туралы заңнамасында көзделген жауаптылықта болады.

13. Тексеру нәтижелері туралы актіде:

- 1) актінің жасалған күні мен орны;
- 2) бақылау және қадағалау органының атауы;
- 3) тексеруді тағайындау туралы актінің (болған кезде тексеру мерзімін ұзарту, тексеруді тоқтата тұру және тексеруді қайта бастау туралы актілердің) күні мен нөмірі;
- 4) бақылау және қадағалау субъектісінің (объектісінің) атауы немесе тегі, аты, әкесінің аты (егер ол жеке басты куәландыратын құжатта көрсетілсе), оның орналасқан жері, бақылау және қадағалау субъектісінің тексеру жүргізу кезінде қатысқан өкілінің тегі, аты, әкесінің аты (егер ол жеке басты куәландыратын құжатта көрсетілсе) және лауазымы;
- 5) тексеру жүргізу кезеңі;
- 6) тексерудің түрі;
- 7) тексеру нәтижелері туралы, оның ішінде өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарының анықталған бұзушылықтары туралы мәліметтер;
- 8) тексеру нәтижелері туралы актімен танысқаны немесе танысудан бас тартқаны, сондай-ақ тексеру жүргізу кезінде қатысқан адамдар туралы мәліметтер, олардың қолдары немесе қол қоюдан бас тартқаны туралы жазба;
- 9) тексеру жүргізу үшін тартылатын мамандардың, консультанттардың және сарапшылардың тегі, аты, әкесінің аты (егер ол жеке басты куәландыратын құжатта көрсетілсе) және қолы (қажет болған жағдайда);
- 10) бақылау және қадағалау органының тексеру жүргізген лауазымды адамының тегі, аты, әкесінің аты (егер ол жеке басты куәландыратын құжатта көрсетілсе) және қолы көрсетіледі.

Өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарын бұзушылықтар болмаған жағдайда тексеру нәтижелері туралы актіде тиісті жазба жүргізіледі.

14. Анықталған бұзушылықтарды жою туралы нұсқамада:

- 1) нұсқаманың жасалған күні мен орны;
- 2) бақылау және қадағалау органының атауы;
- 3) бақылау және қадағалау субъектісінің (объектісінің) атауы немесе тегі, аты, әкесінің аты (егер ол жеке басты куәландыратын құжатта көрсетілсе) және оның

орналасқан жері, бақылау және қадағалау субъектісінің тексеру жүргізу кезінде қатысқан өкілінің тегі, аты, әкесінің аты (егер ол жеке басты куәландыратын құжатта көрсетілсе) және лауазымы;

4) тексеру жүргізу кезеңі;

5) өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарын, оның ішінде жедел ықпал ету шараларының талаптарын бұзушылықтар;

6) анықталған бұзушылықтарды жою жөніндегі ұсынымдар мен нұсқаулар және оларды жою мерзімдері;

7) бақылау және қадағалау субъектісінің не оның уәкілетті өкілінің нұсқамамен танысқаны немесе танысудан бас тартқаны туралы мәліметтер, олардың қолдары немесе қол қоюдан бас тартқаны;

8) бақылау және қадағалау органының тексеру жүргізген лауазымды адамының тегі, аты, әкесінің аты (егер ол жеке басты куәландыратын құжатта көрсетілсе) және қолы көрсетіледі.

Тексеру нәтижелері туралы актіге, анықталған бұзушылықтарды жою туралы нұсқамалар болған кезде оларға жүргізілген зерттеулердің, сынақтардың, сараптамалардың қорытындылары және тексеру нәтижелеріне байланысты басқа да құжаттар немесе олардың көшірмелері (техникалық бақылау құралдарының, байқау және тіркеп-белгілеу аспаптарының, фото - және бейнеаппаратураның жазбалары) қоса беріледі.

15. Тексеруді тағайындау, тексеру нәтижелері, тексеруді ұзарту, тоқтата тұру, қайта бастау туралы, өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы қызметті немесе қызметтің жекелеген түрлерін тоқтата тұру не оған тыйым салу туралы актілердің, анықталған бұзушылықтарды жою туралы нұсқаманың нысандарын өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган бекітеді.

16. Тексеру нәтижелері туралы акт, анықталған бұзушылықтарды жою туралы нұсқама үш данада жасалады.

Тексеру нәтижелері туралы актінің бір данасы, өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарын бұзушылықтар анықталған жағдайда анықталған бұзушылықтарды жою туралы нұсқама электрондық нысанда өз құзыреті шегінде мемлекеттік құқықтық статистика және арнайы есепке алу саласындағы қызметті жүзеге асыратын мемлекеттік органға тапсырылады, екінші данасы қағаз жеткізгіште қол қойғызып немесе электрондық нысанда тексерілетін бақылау және қадағалау субъектісіне танысу және анықталған бұзушылықтарды жою жөнінде шаралар қабылдау үшін тапсырылады, үшінші данасы бақылау және қадағалау органында қалады.

Төменде санамаланған тәсілдердің бірімен жіберілген тексеру нәтижелері туралы акт, анықталған бұзушылықтарды жою туралы нұсқама бақылау және қадағалау субъектісіне мынадай жағдайларда:

- 1) қолма-қол – тексеру нәтижелері туралы актіде, анықталған бұзушылықтарды жою туралы нұсқамада оларды алғаны туралы белгі қойылған күннен бастап;
- 2) табыс етілгені туралы хабарламасы бар тапсырысты хатпен;
- 3) бақылау мен қадағалау субъектісінің электрондық мекенжайына электрондық тәсілмен жіберілсе, тиісті түрде табыс етілді деп есептеледі.

17. Бақылау және қадағалау субъектісіне тексеруді тағайындау туралы актіде (болған кезде мерзімді ұзарту және қайта бастау туралы тексеру актілерінде) көрсетілген тексеру аяқталатын мерзімнен кешіктірмей тексеру нәтижелері туралы актінің табыс етілген күні тексеру мерзімінің аяқталғаны деп есептеледі.

18. Тексеру нәтижелері бойынша ескертулер және (немесе) қарсылықтар болған жағдайда бақылау және қадағалау субъектісі не оның уәкілетті өкілі оларды жазбаша түрде баяндайды.

Ескертулер және (немесе) қарсылықтар тексеру нәтижелері туралы актіге қоса беріледі, бұл туралы тиісті белгі жасалады.

19. Анықталған бұзушылықтарды жою туралы нұсқаманы орындау мерзімдері оны орындаудың нақты мүмкіндігіне әсер ететін мән-жайлар ескеріле отырып, бірақ анықталған бұзушылықтарды жою туралы нұсқама табыс етілген күннен бастап күнтізбелік он күннен кем емес мерзімге айқындалады.

Анықталған бұзушылықтарды жою туралы нұсқаманы орындау мерзімдерін айқындау кезінде:

- 1) бақылау және қадағалау субъектісінің бұзушылықтарды жою бойынша ұйымдастырушылық, техникалық және қаржылық мүмкіндіктерінің бар-жоғы;
- 2) пайдаланылатын бақылау және қадағалау объектілерінің техникалық жай-күйінің ерекшеліктері;
- 3) мемлекеттік органдарда, жергілікті атқарушы органдарда тиісті рұқсат алу немесе "Рұқсаттар және хабарламалар туралы" Қазақстан Республикасы Заңына 1, 2 және 3-қосымшаларда көзделген хабарламаны, сондай-ақ Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген өзге де міндетті қорытындыларды, келісулерді, құжаттарды беру мерзімдері ескерілуі мүмкін.

20. Қосымша уақыттық және (немесе) қаржылық шығындар қажет болған жағдайда бақылау және қадағалау субъектісі өзіне анықталған бұзушылықтарды жою туралы нұсқама табыс етілген күннен бастап үш жұмыс күнінен кешіктірмей тексеру жүргізген бақылау және қадағалау органына, жедел ықпал ету шараларының талаптарын бұзушылықтарды қоспағанда, анықталған бұзушылықтарды жоюдың нақты мерзімдері мен уақыттық және қаржылық шығындар бойынша негіздемесі көрсетілген оларды жою жөніндегі іс-шаралар жоспарын қоса беріп, анықталған бұзушылықтарды жою мерзімдерін ұзарту туралы өтінішпен (анықталған бұзушылықтарды жою туралы нұсқама табыс етілген күннен бастап бір жылдан аспайтын мерзім) жүгінуге құқылы.

Бақылау және қадағалау субъектісі анықталған бұзушылықтарды жою мерзімдерін ұзарту туралы өтініште анықталған бұзушылықтарды жою бойынша қабылданатын шараларды және оларды жою мерзімдерін ұзартудың объективті себептерін баяндауға міндетті.

Тексеру жүргізген бақылау және қадағалау органы анықталған бұзушылықтарды жою мерзімдерін ұзарту туралы өтінішті алған күннен бастап он жұмыс күні ішінде баяндалған дәлелдерді ескере отырып, анықталған бұзушылықтарды жою мерзімдерін ұзарту туралы, өзге мерзімді белгілеу туралы немесе уәжді негіздемемен ұзартудан бас тарту туралы шешім қабылдайды.

21. Бақылау және қадағалау субъектісі анықталған бұзушылықтарды жою туралы нұсқамада және анықталған бұзушылықтарды жою жөніндегі іс-шаралар жоспарында (болған кезде) белгіленген мерзім ішінде тексеру жүргізген бақылау және қадағалау органына анықталған бұзушылықтарды жою туралы түбегейлі ақпарат беруге міндетті.

Бақылау және қадағалау субъектісі анықталған бұзушылықтарды жою туралы берілген ақпаратқа бұзушылықты жою фактісін дәлелдейтін материалдарды, фото және бейнематериалдарды қоса береді.

Бұл жағдайда осы Заңның 39-2-бабы 7-тармағының 3) тармақшасына сәйкес жоспардан тыс тексеру жүргізілмейді.

22. Бақылау және қадағалау субъектісі тексеру қорытындысына Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен шағым жасай алады.

Тексеру нәтижелерінің жарамсыз деп танылуы олардың ішінара не толық көлемде күшінің жойылуына негіз болып табылады.

23. Тексерулер бақылау және қадағалау субъектісі (объектісі) жұмыскерлерінің және халықтың өмірі мен денсаулығына қатер төндіретін, дереу жоюды талап ететін өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарын бұзушылықтардың жолын кесу қажеттілігіне байланысты жұмыстан тыс уақытта (тәуліктің түнгі уақыты, демалыс немесе мереке күндері) жүргізілуі мүмкін.

Жұмыстан тыс уақытта тексеру жүргізу жөніндегі шешім бақылау және қадағалау органы басшысының не оны алмастыратын адамның бұйрығымен рәсімделеді.

Ескерту. Заң 39-3-баппен толықтырылды - ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

39-4. Тыйым салу-шектеу сипатындағы шараларды келісу

Бақылау және қадағалау органының лауазымды адамы инвесторлар тізіліміне енгізілген инвесторларға қатысты қолданылатын тыйым салу-шектеу сипатындағы, оның ішінде жедел ықпал ету шараларын прокурормен мына мәселелер бойынша келіседі:

1) өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы қызметті немесе қызметтің жекелеген түрлерін тоқтата тұру не оған тыйым салу;

2) рұқсаттың және (немесе) рұқсатқа қосымшаның қолданылуын тоқтата тұру, одан айыру (кері қайтарып алу);

3) рұқсат беруден бас тарту не оның қолданылу мерзімін ұзарту;

4) бақылау және қадағалау органының инвесторлар тізіліміне енгізілген инвестордың пайдасына бұрын шығарылған шешімінің күшін жою (кері қайтарып алу).

Прокурормен келісудің қорытындысы бойынша қабылданған шешім туралы бақылау және қадағалау органы инвесторлар тізіліміне енгізілген инвесторды хабардар етеді.

Ескерту. Заң 39-4-бапмен толықтырылды - ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

39-5-бап. Бақылау және қадағалау органы лауазымды адамдарының құқықтары мен міндеттері

1. Бақылау және қадағалау органының лауазымды адамдары тексеру жүргізу кезінде:

1) осы Заңның 39-3-бабының 2-тармағында көрсетілген құжаттарды ұсынған кезде бақылау және қадағалау субъектісінің (объектісінің) аумағы мен үй-жайларына кедергісіз кіруге;

2) тексеру нәтижелері туралы актіге немесе тексеру қорытындысы бойынша анықталған бұзушылықтарды жою туралы нұсқамаға қоса тіркеу үшін қағаз және электрондық жеткізгіштердегі құжаттарды (мәліметтерді) не олардың көшірмелерін алуға, сондай-ақ тексеру нысанасына сәйкес автоматтандырылған дерекқорларға (ақпараттық жүйелерге) қол жеткізуге;

3) аудио -, фото- және бейнетүсірілімді жүзеге асыруға;

4) тексеру нысанасына жататын техникалық бақылау құралдарының, байқау және тіркеп-белгілеу аспаптарының, фото - және бейнеаппаратураның жазбаларын пайдалануға;

5) мемлекеттік органдардың, ведомстволық бағынысты және өзге де ұйымдардың мамандарын, консультанттары мен сарапшыларын, сондай-ақ лауазымды адамдарын тартуға;

6) өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарын бұзушылықтар бойынша сотқа жүгінуге және істерді сот қараған кезде қатысуға құқылы.

2. Бақылау және қадағалау органының лауазымды адамдарының тексеру нысанасына жатпайтын талаптар қоюына және өтініштермен жүгінуіне тыйым салынады.

3. Тексеру жүргізу кезінде бақылау және қадағалау органының лауазымды адамдары:

1) Қазақстан Республикасының заңнамасын, бақылау және қадағалау субъектілерінің құқықтары мен заңды мүдделерін сақтауға;

2) тексерулерді осы Заңда белгіленген тәртіп негізінде және қатаң түрде соған сәйкес жүргізуге;

3) егер осы Заңда өзгеше көзделмесе, тексеру жүргізу кезеңінде бақылау және қадағалау субъектілерінің (объектілерінің) белгіленген жұмыс режиміне кедергі келтірмеуге;

4) Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарын бұзушылықтардың алдын алу, анықтау және жолын кесу жөнінде Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес берілген өкілеттіктерді уақтылы және толық көлемде орындауға;

5) бақылау және қадағалау субъектісінің не оның уәкілетті өкілінің тексеру жүргізу кезінде қатысуына кедергі жасамауға, тексеру нысанасына қатысты мәселелер бойынша түсініктемелер беруге;

6) бақылау және қадағалау субъектісіне тексеру нысанасына қатысты қажетті ақпарат беруге;

7) бақылау және қадағалау субъектісіне тексеру нәтижелері туралы актіні, өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарын бұзушылықтар анықталған жағдайларда – анықталған бұзушылықтарды жою туралы нұсқаманы, жедел ықпал ету шараларының талаптарын бұзушылықтар анықталған жағдайда өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы қызметті немесе қызметтің жекелеген түрлерін тоқтата тұру не оған тыйым салу туралы актіні тиісті түрде табыс етуге;

8) тексеру жүргізу нәтижесінде алынған құжаттар мен мәліметтердің сақталуын және құпиялылығын қамтамасыз етуге міндетті.

Ескерту. Заң 39-5-баппен толықтырылды - ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

39-6-бап. Бақылау және қадағалау субъектісінің не оның уәкілетті өкілінің құқықтары мен міндеттері

1. Бақылау және қадағалау субъектісі не оның уәкілетті өкілі тексеру жүргізу кезінде:

1) бақылау және қадағалау органының тексеру жүргізу үшін келген лауазымды адамдарын:

тексеру жүргізудің жиілігі сақталмаған;

осы Заңда белгіленген мерзімдерге сәйкес келмейтін, тексеруді тағайындау туралы актіде (болған кезде мерзімін ұзарту, тоқтата тұру және қайта бастау туралы актілерінде) көрсетілген мерзімдер асып кеткен не өтіп кеткен;

осы Заңның 39-2-бабы 7-тармағының 4), 5), 6) және 7) тармақшаларында көзделген жағдайларды қоспағанда, бақылау және қадағалау органы өзіне қатысты бұрын сол бір мәселе бойынша және сол бір кезеңде тексеру жүргізілген бақылау және қадағалау субъектісіне (объектісіне) тексеру тағайындаған;

жасалған не дайындалып жатқан қылмыстық құқық бұзушылықтар туралы өтініште немесе хабарда, жеке және заңды тұлғалардың, мемлекеттің құқықтары мен заңды

мүдделерін бұзушылықтар туралы өзге де жолданымдарда көрсетілген уақыт аралығы шеңберінен шығатын кезеңге тексеру тағайындаған;

тиісті өкілеттіктері жоқ лауазымды адамдарға тексеру жүргізу тапсырылған;

тексеруді тағайындау туралы бір актіде бірнеше бақылау және қадағалау субъектісі көрсетілген;

осы Заңның 39-7-бабының 2-тармағында белгіленген өрескел бұзушылықтар болған жағдайда тексеруге жібермеуге;

2) егер тексеру нысанасына, сондай-ақ тексеруді тағайындау туралы актіде көрсетілген кезеңге жатпаса, құжаттар мен мәліметтерді ұсынбауға;

3) бақылау және қадағалау органдары лауазымды адамдарының әрекеттеріне (әрекетсіздігіне) Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен шағым жасауға;

4) бақылау және қадағалау органының немесе бақылау және қадағалау органы лауазымды адамдарының бақылау және қадағалау субъектілерінің қызметін шектейтін, заңға негізделмеген тыйымдарын орындамауға;

5) тексеруді жүзеге асыру процесін, сондай-ақ бақылау және қадағалау органы лауазымды адамдарының тексеру шеңберінде жүргізетін жекелеген әрекеттерін бақылау және қадағалау органы лауазымды адамдарының қызметіне кедергілер келтірмей, аудио -, фото- және бейнетехника көмегімен тіркеп-белгілеуге;

6) өзінің құқықтары мен заңды мүдделерін білдіру, сондай-ақ үшінші тұлғалардың осы тармақтың 5) тармақшасында көзделген әрекеттерді жүзеге асыруы мақсатында тексеруге үшінші тұлғаларды қатысуға тартуға құқылы.

2. Бақылау және қадағалау субъектілері не олардың уәкілетті өкілдері бақылау және қадағалау органы тексеру жүргізген кезде:

1) бақылау және қадағалау органы лауазымды адамдарының бақылау және қадағалау субъектісінің (объектісінің) аумағы мен үй-жайларына кедергісіз кіруін қамтамасыз етуге;

2) коммерциялық, салықтық не Қазақстан Республикасының заңдарымен қорғалатын өзге де құпияларды қорғау жөніндегі талаптарды сақтай отырып, бақылау және қадағалау органының лауазымды адамдарына тексеру нәтижелері туралы актіге және анықталған бұзушылықтарды жою туралы нұсқамаға қоса тіркеу үшін құжаттардың (мәліметтердің) көшірмелерін қағаз және электрондық жеткізгіштерде ұсынуға, сондай-ақ тексеру нысанасына сәйкес автоматтандырылған дерекқорға (ақпараттық жүйелерге) қолжетімділік беруге;

3) тексеруді тағайындау туралы актінің екінші данасына алғаны туралы белгі қоюға;

4) тексеру аяқталған күні тексеру нәтижелері туралы актінің екінші данасына алғаны туралы белгі қоюға;

5) анықталған бұзушылықтарды жою туралы нұсқаманың екінші данасына алғаны туралы белгі қоюға;

6) егер Қазақстан Республикасының заңдарында өзгеше көзделмесе, тексеру жүргізу кезеңінде тексерілетін құжаттарға өзгерістер мен толықтырулар енгізуге жол бермеуге;

7) бақылау және қадағалау объектісіне тексеру жүргізу үшін келген адамдардың осы объект үшін белгіленген нормативтерге сәйкес зиянды және қауіпті өндірістік ықпал ету факторларынан қауіпсіздігін қамтамасыз етуге;

8) тексеруді тағайындау туралы актіні алған жағдайда бақылау және қадағалау субъектісінің басшысы не оның уәкілетті өкілі тексерудің белгіленген мерзімдерінде бақылау және қадағалау объектісі орналасқан жерде болуға міндетті.

Ескерту. Заң 39-6-баппен толықтырылды - ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

39-7-бап. Өрескел бұзушылықпен жүргізілген тексерудің жарамсыздығы

1. Егер бақылау және қадағалау органы тексеруді ұйымдастыру мен жүргізуді өрескел бұзушылықпен жүргізсе, тексерулер жарамсыз деп танылады.

2. Өрескел бұзушылықтарға мыналар жатады:

- 1) тексеру жүргізу негіздерінің болмауы;
- 2) тексеруді тағайындау туралы актінің болмауы;
- 3) тексеру мерзімдерінің сақталмауы;
- 4) тексеру жүргізу кезеңділігінің бұзылуы;

5) бақылау және қадағалау органының өз құзыретіне кірмейтін мәселелер бойынша тексеруді тағайындауы.

Ескерту. Заң 39-7-баппен толықтырылды - ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

40-бап. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы өндірістік бақылау

1. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы өндірістік бақылауды қауіпті өндірістік объектілерді, қауіпті техникалық құрылғыларды пайдаланатын ұйымдарда өндірістік бақылау қызметінің лауазымды адамдары жұмыскерлерге, төтенше жағдай таралатын есепті аймаққа жататын халыққа, қоршаған ортаға қауіпті өндірістік факторлардың зиянды әсерінің тәуекелін бар мүмкіндігінше азайту мақсатында жүзеге асырады.

2. Мыналар өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы өндірістік бақылаудың міндеттері болып табылады:

- 1) өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарының орындалуын қамтамасыз ету;
- 2) өнеркәсіптік қауіпсіздікке мониторинг жүргізу;
- 3) өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз етуге бағытталған шараларды талдау және әзірлеу;

4) жұмыстарды жүргізу қауіпсіздігін қамтамасыз етуге әсер ететін мән-жайлар мен бұзушылықтардың себептерін анықтау;

5) қауіпті өндірістік факторлардың объектілерге, адамдарға, қоршаған ортаға зақымдай отырып әсер етуінің алдын алуға бағытталған жұмыстарды үйлестіру;

6) қауіпті өндірістік объектілерді пайдаланудың штаттық режимін және қауіпті техникалық құрылғылардың техникалық жай-күйін сақтау;

7) ғимараттарды, құрылысжайлар мен жабдықтарды пайдалануға дайын күйде күтіп-ұстау;

8) негізгі және қосалқы жабдықтарды жөндеу графиктерін сақтау.

3. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы өндірістік бақылау ұйым басшысының бұйрығымен бекітілетін, өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы өндірістік бақылау туралы нормативтік акт негізінде жүзеге асырылады.

Ұйымның нормативтік актісінде өнеркәсіптік қауіпсіздік саласында өндірістік бақылауды жүзеге асыратын ұйымның лауазымды адамдарының құқықтары мен міндеттері қамтылуға тиіс.

4. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы өндірістік бақылау қызметінің лауазымды адамдары:

1) ұйымның бөлімшелерінде өндірістік бақылауды жүзеге асыру жөніндегі жұмыс жоспарын әзірлеуге;

2) жұмыскерлердің өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарын сақтауына өндірістік бақылауды жүзеге асыруға;

3) өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз етуге тексеруді ұйымдастыруға және жүргізуге;

4) өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету және аварияларды жою жөніндегі іс-шаралар жоспарларын әзірлеуді ұйымдастыруға;

5) өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасын жүргізуге дайындық жөніндегі жұмысты ұйымдастыруға;

6) өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарының өзгеруі туралы ақпаратты жұмыскерлердің назарына жеткізуге;

7) ұйым басшысына:

өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларды жүргізу, өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарын бұзушылықтарды жою;

өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптары бұзылып жүзеге асырылатын, жұмыскерлердің өмірі мен денсаулығына қатер төндіретін немесе қауіпті өндірістік факторлардың объектілерге, адамдарға, қоршаған ортаға зақымдай отырып әсер етуіне алып келуі мүмкін жұмыстарды тоқтата тұру;

өнеркәсіптік қауіпсіздік мәселелері бойынша даярлаудан, қайта даярлаудан уақтылы өтпеген адамдарды жұмыстан шеттету туралы ұсыныстар енгізуге;

8) Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы нормативтік құқықтық актілерінде көзделген өзге де өкілеттіктерді жүзеге асыруға міндетті.

5. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы өндірістік бақылау қызметінің лауазымды адамдарының:

1) қауіпті өндірістік объектілері бар ұйымдарда және (немесе) қауіпті өндірістік объектілердегі жұмысқа тартылатын өзге де ұйымдарда өнеркәсіптік қауіпсіздіктің жай-күйін бағалау үшін қажетті құжаттар мен материалдарды алуға;

2) тәуліктің кез келген уақытында қауіпті өндірістік объектіге еркін кіруге құқығы бар.

Ескерту. 40-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 01.04.2021 № 26-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

40-1, 40-2-баптармен толықтыру көзделген – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

8-тарау. ТӨТЕНШЕ ЖАҒДАЙЛАРДЫҢ АЛДЫН АЛУ ЖӨНІНДЕГІ АЗАМАТТЫҚ ҚОРҒАУ ІС-ШАРАЛАРЫ

41-бап. Төтенше жағдайлардың алдын алу жөніндегі азаматтық қорғаудың жалпы іс-шаралары

1. Төтенше жағдайлардың алдын алу жөніндегі азаматтық қорғау іс-шаралары олардың туындау мүмкіндігі және олардан келтірілетін ықтимал нұқсан ескеріле отырып жүргізіледі.

2. Төтенше жағдайлардың алдын алу жөніндегі азаматтық қорғаудың жалпы іс-шараларына:

1) мониторинг, оның ішінде жерді қашықтықтан зондтау құралдарын пайдалана отырып мониторинг жүргізу, азаматтық қорғаудың құлақтандыру, аумақтар мен объектілерді төтенше жағдайлардан қорғау жүйелерін ұйымдастыру;

2) облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың, аудандардың, қалалардың, қала аудандарының:

төтенше жағдайлардың алдын алу жөніндегі жоспарларын;

қауіпсіздік паспорттарын;

объектілердің жұмыс істеу орнықтылығын арттыру жөніндегі іс-шараларды;

ықтимал төтенше жағдайлар кезінде халықтың тіршілігін қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларды әзірлеу;

3) су объектілері акваторияларының паспорттарын әзірлеу;

4) төтенше резервтерді құру және пайдалану, тиісті мемлекеттік органдарға ұсыныстар енгізу;

5) қаржы ресурстары резервін, азық-түліктің, дәрілік заттардың, материалдық-техникалық құралдардың запастарын және халық үшін уақытша тұрғын үй құру;

6) азаматтық қорғау саласында хабар беру және білімді насихаттау;

7) ықтимал төтенше жағдайларды ескере отырып, аумақтардағы құрылыс салуды жоспарлау;

8) алып тасталды – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

8-1) тармақшамен толықтыру көзделген – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

9) төтенше жағдайлар мен олардың салдарларын жоюға азаматтық қорғаудың басқару органдарының, күштері мен құралдарының әзірлігін қамтамасыз ету;

10) төтенше жағдайлар мен олардың салдарларын жоюға әзірлік жөнінде іс-қимылдар жоспарларын әзірлеу және оқу-жаттығулар, жаттығулар, сабақтар өткізу;

11) азаматтық қорғау саласында азаматтарды кәсіптік оқыту, азаматтық қорғаудың басқару органдарының басшы құрамы мен мамандарын даярлау және азаматтық қорғау саласында халықты оқыту;

12) ықтимал төтенше жағдайлардың, оның ішінде климаттың өзгеруінің әсер етуінен туындаған немесе ушыққан қауіптілігін, сондай-ақ олардың әлеуметтік-экономикалық салдарын ғылыми зерттеу, болжау және бағалау;

13) жер сілкінісін болжаудың жаңа әдістерін әзірлеу және енгізу жөніндегі тәжірибелік-экспериментальды жұмыстар мен ғылыми-зерттеу жұмыстарын орындау;

14) қауіпті өндірістік объектілердегі қауіпті өндірістік факторлардың зиянды әсері мен олардың салдарларының алдын алу жөнінде шараларды әзірлеу және іске асыру;

15) осы Заңда айқындалған қауіпті өндірістік объектілердің өнеркәсіптік қауіпсіздігін міндетті декларациялау;

16) осы Заңда көзделген, төтенше жағдайлардың алдын алу жөніндегі азаматтық қорғаудың өзге де іс-шаралары жатады.

3. Уәкілетті орган Қазақстан Республикасының биологиялық қауіпсіздік саласындағы заңнамасына сәйкес биологиялық қауіпсіздік саласындағы уәкілетті органға азаматтық қорғаудың патогенді биологиялық агенттермен жұмыс істеуге және ықтимал қауіпті биологиялық объектілердің жұмыс істеуіне байланысты төтенше жағдайлардың алдын алу жөніндегі жалпы іс-шаралары туралы статистикалық ақпаратты және өзге де есепке алу мен есептілік құжаттамасын (ақпаратын) береді.

Ескерту. 41-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 02.01.2021 № 401-VI (01.07.2021 бастап қолданысқа енгізіледі); 21.05.2022 № 123-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін алты ай өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі)

Зандарымен.

42-бап. Су басулардан, тасқын сулардан, су жайылудан, теңіздер мен ірі су айдындарының таяздануынан, сел тасқындарынан, қар көшкіндерінен, шөгудерден, құламалардан азаматтық қорғау іс-шаралары

Су басулардан, тасқын сулардан, су жайылудан, теңіздер мен ірі су айдындарының таяздануынан, сел тасқындарынан, қар көшкіндерінен, шөгулерден, құламалардан азаматтық қорғау іс-шаралары халықтың, объектілердің, инфрақұрылымның қауіпсіздігін қамтамасыз етуге бағытталған және оған:

1) қорғайтын гидротехникалық және өзге де құрылыстарды жобалау, салу және пайдалану;

2) теңіздер мен ірі су айдындары деңгейлері өзгеруінің, қоршаған ортаның жай-күйінің мониторингін, халықты және ұйымдардың жұмыскерлерін жағалау аймағындағы су деңгейінің көтерілу құбылыстары туралы құлақтандыруды ұйымдастыру;

3) сел және көшкін жағдайының мониторингін, халықты және ұйымдардың жұмыскерлерін сел қатері мен оның төнуі туралы тиісті құлақтандыруды ұйымдастыру;

4) тау баурайлары, биік таулы, моренді және мұздық көлдер қаупін азайту жөніндегі алдын алу іс-шараларын әзірлеу және жүзеге асыру;

5) тау арналарының, сел ошақтарының, көшкін қаупі бар аймақтардың фитомелиорациясын жүргізу;

б) қар көшкіндерін күштеп түсіру жұмыстарын жүргізу кіреді.

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

42-1-баппен толықтыру көзделген – ҚР 09.01.2026 № 254-VIII (01.07.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

43-бап. Пайдалы қазбалардың кен орындарын игерумен байланысты төтенше жағдайлардан азаматтық қорғау іс-шаралары

Пайдалы қазбалардың кен орындарын игерумен байланысты төтенше жағдайлардан азаматтық қорғау іс-шараларына:

1) игеріліп жатқан кен орындары аудандарындағы бұрыннан бар ғимараттар мен құрылыстардың беріктігі мен орнықтылығын арттыру;

2) кен орындарын игерумен байланысты төтенше жағдайлардан келтірілуі мүмкін нұқсанды азайту жөніндегі іс-шараларды ұйымдастыру, ал оларды жүргізу мүмкін болмаған кезде - қорғау іс-шараларының қажетті кешенін орындай отырып, өндіруді тоқтату және кен орындарын консервациялау кіреді.

44-бап. Төтенше жағдайлардың алдын алу жөніндегі азаматтық қорғау іс-шараларын орындау

Төтенше жағдайлардың алдын алу жөніндегі азаматтық қорғау іс-шараларын орындау уәкілетті органның, орталық, жергілікті атқарушы органдардың, мемлекеттік мекемелердің, ұйымдардың басшыларына осы Заңда және Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілерінде белгіленген құзыреттері шегінде жүктеледі.

Төтенше жағдайлардың алдын алу жөніндегі іс-шараларды уақтылы және толық жүргізу мақсатында орталық, жергілікті атқарушы органдардың, мемлекеттік мекемелердің, объектілердің және ұйымдардың басшылары Қазақстан

Республикасының халқын, объектілерін және аумағын қорғау жөнінде қосымша шаралар қабылдауға тиіс.

8-1-тарау. Сейсмикалық қауіпсіздік

Ескерту. 8-1-тараумен толықтырылды – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

44-1-бап. Сейсмикалық қауіпсіздікті қамтамасыз ету

Сейсмикалық қауіпсіздік сейсмикалық қауіпті және сейсмикалық қауіп-қатерге бағалауды жүзеге асыру мен сейсмологиялық мониторинг жүргізуді қоса алғанда, жер сілкінісінен қорғау жөніндегі іс-шараларды өткізу арқылы қамтамасыз етіледі.

44-2-бап. Жер сілкінісінен қорғау жөніндегі іс-шаралар

Адамдардың өмірі мен денсаулығын, инфрақұрылым объектілерін, ғимараттар мен құрылысжайларды жер сілкінісінен қорғау мақсатында мыналар жүргізіледі:

- 1) сейсмологиялық станциялар желісін және ерте құлақтандырудың автоматтандырылған жүйесін кеңейту және жаңғырту;
- 2) іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулер, ғылыми болжау жүргізу;
- 3) сейсмикалық аймақтарға бөлудің (аудандастырудың) әртүрлі ауқымды карталарын ескере отырып, нормативтік құқықтық актілер мен нормативтік-техникалық құжаттарды әзірлеу;
- 4) сейсмикалық қауіпті өңірлерде ғимараттар мен құрылысжайларға паспорттауды жүргізу;
- 5) сейсмикалық қауіпті өңірлерде сейсмикалық берік құрылыс салуды және ғимараттар мен құрылысжайларды сейсмикалық жағынан күшейтуді жүргізу;
- 6) сейсмикалық аймақтарға бөлу (аудандастыру);
- 7) сейсмологиялық мониторинг.

44-3-бап. Сейсмикалық қауіпті және сейсмикалық қауіп-қатерді бағалау

1. Сейсмикалық қауіпті және сейсмикалық қауіп-қатерді бағалауды ғылыми ұйымдар жүргізеді.

2. Сейсмикалық қауіпті бағалау жер үстіндегі тербелістердің қарқындылығын есептеуді және олардың пайда болу ықтималдығын бағалауды қамтиды.

Сейсмикалық қауіпті бағалау нәтижелері негізінде сейсмикалық аймақтарға бөлудің (аудандастырудың) әртүрлі ауқымды карталары жасалады.

3. Сейсмикалық қауіп-қатерді бағалау жер сілкінісінен туындауы мүмкін адам өлімі мен материалдық шығындардың ғылыми болжамын әзірлеу арқылы жүзеге асырылады.

Сейсмикалық қауіп-қатерді бағалау нәтижелері бойынша сейсмикалық қауіп-қатер карталарын әзірлеу жүзеге асырылады.

Сейсмикалық қауіп-қатер карталары жер сілкінісінің салдарын жою үшін қолданылады.

4. Сейсмикалық аймақтарға бөлудің (аудандастырудың) әртүрлі ауқымды карталарын және сейсмикалық қауіп-қатер карталарын әзірлеу және қолдану тәртібін уәкілетті орган айқындайды.

9-тарау. АЗАМАТТЫҚ ҚОРҒАУ САЛАСЫНДАҒЫ ҒЫЛЫМИ ЗЕРТТЕУЛЕР, ОҚЫТУ, ХАБАР БЕРУ ЖӘНЕ БІЛІМДІ НАСИХАТТАУ

45-бап. Азаматтық қорғау саласындағы ғылыми зерттеулер

Азаматтық қорғаудың кешенді ғылыми негізін қалыптастыру және дамыту мақсатында уәкілетті орган азаматтық қорғау саласындағы ғылыми зерттеулерді ұйымдастырады және үйлестіреді.

Азаматтық қорғау саласындағы ғылыми зерттеулердің негізгі міндеттері табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардың теріс әсерін азайту, азаматтық қорғау саласында тәуекелдерді бағалауды және басқаруды нормативтік-әдістемелік қамтамасыз ету жөнінде ұсынымдар әзірлеу болып табылады.

Азаматтық қорғау саласындағы ғылыми-техникалық қамтамасыз етуді Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес аккредиттелген және аттестатталған ғылыми-зерттеу ұйымдары мен оқу орындары жүзеге асырады.

Азаматтық қорғау саласындағы ғылыми зерттеулерді қаржыландыру бюджет қаражаты және Қазақстан Республикасының заңнамасымен тыйым салынбаған басқа да көздер есебінен жүзеге асырылады.

46-бап. Азаматтық қорғау саласында оқыту

1. Азаматтық қорғау саласында азаматтарды кәсіптік оқыту уәкілетті органмен ынтымақтастық туралы келісім жасасқан Қазақстан Республикасының және шет мемлекеттердің оқу органдарында, Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен бекітілген мамандықтар мен мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарына сәйкес жүргізіледі.

2. Азаматтық қорғаудың басқару органдарының басшы құрамы мен мамандарын даярлау, азаматтық қорғау саласында халықты оқыту төтенше жағдайларда іс-қимыл жасау дағдыларын үйрету, авариялық-құтқару жұмыстары мен кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізу, өзін-өзі құтқарудың және өзара көмек көрсетудің негізгі тәсілдері мен әдістерін білу, халық арасындағы ықтимал шығындарды және материалдық нұқсанды барынша азайту мақсатында жүргізіледі.

Уәкілетті орган айқындайтын тыңдаушылар санатына қатысты азаматтық қорғау саласында оқыту уәкілетті органның ұйымдарында, оқу орындарында және аумақтық органдарында жүргізіледі.

Азаматтық қорғау саласында оқытудан өткен тыңдаушыларға уәкілетті орган белгілеген бірыңғай үлгідегі сертификаттар беріледі.

3. Азаматтық қорғау саласында балаларды оқыту мектепке дейінгі тәрбие беру және оқыту және жалпы орта білім беру ұйымдарында, азаматтарды оқыту – жұмыс, оқу орны және тұрғылықты жері бойынша ұйымдарда жүргізіледі.

Сейсмикалық қауіпті өңірлерде орналасқан ұйымдарда, мектепке дейінгі тәрбие беру және оқыту ұйымдарында және оқу орындарында сейсмикалық жаттығулар тоқсан сайын жүргізіледі.

Қауіпті өндірістік объектілердің төтенше жағдайы таралатын есепті аймақта орналасқан ұйымдарда, мектепке дейінгі тәрбие беру мен оқыту ұйымдарында және оқу орындарында қатты әсер ететін улы және радиоактивті заттардың шығарылуынан авариялар туындаған кезде персоналдың, балалардың, оқушылардың, студенттердің әрекет етуі бойынша жаттығулар тоқсан сайын жүргізіледі.

Сел қауіпті, шөгу, көшкін қауіпі бар аудандарда, сондай-ақ су жайылу, су басу, тасқындар болуы ықтимал аймақтарда орналасқан ұйымдарда, мектепке дейінгі тәрбие беру мен оқыту ұйымдарында және оқу орындарында қауіпті кезеңнің басталуы алдында жаттығулар жүргізіледі.

Ескерту. 46-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

47-бап. Азаматтық қорғау саласында хабар беру және білімді насихаттау

1. Халыққа төтенше жағдайлар туралы хабар беру азаматтық қорғаудың құлақтандыру жүйесі және бұқаралық ақпарат құралдары арқылы беріледі.

2. Азаматтық қорғау саласында хабар беруге және білімді насихаттауға:

1) халыққа бұқаралық ақпарат құралдары арқылы, оның ішінде республикалық және облыстық (қалалық) телеарналарда арнайы бағдарламалар құру арқылы төтенше жағдайлар кезіндегі іс-қимылдар тәртібі туралы хабар беруді ұйымдастыру;

2) басылымдарда, интернет-ресурстарда азаматтық қорғау саласындағы білімді, тұрмыстағы және өндірістегі қауіпсіздік қағидаларын насихаттайтын тұрақты жарияланымдарды, телерадио хабарларын тарату желілері бойынша хабарларды ұйымдастыру кіреді.

3. Азаматтық қорғау саласындағы білімді насихаттауды уәкілетті орган, сондай-ақ мемлекеттік органдар, ұйымдар және қоғамдық бірлестіктер жүзеге асырады.

4. Орталық және жергілікті атқарушы органдар халыққа азаматтық қорғау саласында өздері қабылдаған шаралар туралы хабар беруге және білімдерін таратуға жәрдемдесуге тиіс.

5-БӨЛІМ. ТАБИҒИ ЖӘНЕ ТЕХНОГЕНДІК СИПАТТАҒЫ ТӨТЕНШЕ ЖАҒДАЙЛАР МЕН ОЛАРДЫҢ САЛДАРЛАРЫН ЖОЮ

10-тарау. ТАБИҒИ ЖӘНЕ ТЕХНОГЕНДІК СИПАТТАҒЫ ТӨТЕНШЕ ЖАҒДАЙЛАРДЫ ЖОЮ

48-бап. Табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайды жариялау

Табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайды жариялауды:

жаһандық немесе өңірлік ауқымдағы төтенше жағдай кезінде Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі;

жергілікті ауқымдағы немесе объектілік ауқымдағы төтенше жағдайлар кезінде әкімшілік-аумақтық бірліктердің әкімдері жүзеге асырады.

Ескерту. 48-бапқа өзгеріс енгізілді – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі)

Заңымен.

49-бап. Табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайларды жою кезінде жүргізілетін іс-шаралар

Төтенше жағдайлар туындаған кезде оларға жедел ден қою мақсатында азаматтық қорғаудың басқару органдары өз құзыреті шегінде:

1) қалыптасқан жағдайды талдауды, төтенше жағдайдың таралу ауқымын анықтауды, адам шығыны мен материалдық нұқсанды алдын ала бағалауды;

2) халықты құлақтандыруды;

3) төтенше жағдайдың даму ықтималдығын бағалауды, жағдай туралы деректерді қорытуды және талдамалық материалдар дайындауды;

4) төтенше жағдайларды жою жөніндегі іс-қимылдар жоспарына сәйкес азаматтық қорғау күштері мен құралдарын жедел жіберуді;

5) авариялық-құтқару жұмыстары мен кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізу кезінде азаматтық қорғау күштері мен құралдарын басқаруды, төтенше жағдайды жою мәселелері бойынша қажетті шұғыл шаралар мен басқарушылық шешімдер қабылдауды;

6) төтенше жағдайды жоюға тартылатын азаматтық қорғау күштері мен құралдарының іс-қимылдарын үйлестіруді және олардың өзара іс-қимыл жасауын ұйымдастыруды;

7) төтенше жағдайларда халықтың тіршілігін қатамасыз ету жөніндегі іс-шараларды , оның ішінде таралу ауқымына қарай төтенше жағдайларды жою үшін материалдық-техникалық ресурстардың запастарын пайдалануды;

8) төтенше жағдайды жою жөніндегі іс-қимылдар жоспарына сәйкес төтенше жағдайларды жоюға тартылатын азаматтық қорғау күштері мен құралдарының жай-күйін бақылауды жүргізеді.

49-1-бап. Жаһандық немесе өңірлік ауқымдағы төтенше жағдайларды жою кезіндегі басшылық

1. Жаһандық немесе өңірлік ауқымдағы төтенше жағдайларды жою мақсатында Республикалық жедел штаб құрылады.

2. Республикалық жедел штаб Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы жаһандық немесе өңірлік ауқымдағы төтенше жағдайларды жою кезінде жалпы басшылықты жүзеге асыратын жұмыс органы болып табылады.

Республикалық жедел штаб туралы ережені Қазақстан Республикасының Президенті бекітеді.

3. Республикалық жедел штаб Республикалық жедел штабтың басшысынан, басшысының орынбасарларынан және мүшелерінен тұрады.

Республикалық жедел штабтың құрамына басшы ретінде Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі, басшының орынбасарлары ретінде Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары және уәкілетті органның басшысы, сондай-ақ мүшелері ретінде өзге де мүдделі мемлекеттік органдардың басшылары кіреді.

4. Республикалық жедел штабтың міндеттері:

1) жаһандық немесе өңірлік ауқымдағы төтенше жағдайларды жою жөніндегі шараларды әзірлеу;

2) жаһандық немесе өңірлік ауқымдағы төтенше жағдайларды жою жөніндегі іс-шараларды өткізуді ұйымдастыру;

3) жаһандық немесе өңірлік ауқымдағы төтенше жағдайларды жою үшін орталық, жергілікті атқарушы органдар мен өзге де ұйымдардың қызметін үйлестіру;

4) жаһандық немесе өңірлік ауқымдағы төтенше жағдайларды жою кезеңінде жүргізілетін іс-шаралардың орындалуын бақылау болып табылады.

5. Республикалық жедел штабтың өкілеттіктері:

1) жаһандық немесе өңірлік ауқымдағы төтенше жағдайларды жою жөнінде, оның ішінде жаһандық немесе өңірлік ауқымдағы төтенше жағдай аймағынан тыс орналасқан азаматтық қорғаудың және өзге де ұйымдардың қосымша күштері мен құралдарын тарту жөнінде шешімдер қабылдау;

2) жаһандық немесе өңірлік ауқымдағы төтенше жағдайларды жою үшін Қазақстан Республикасы Үкіметінің резервін пайдалануға ұсыныстар енгізу;

3) Қазақстан Республикасының Президентіне жаһандық немесе өңірлік ауқымдағы төтенше жағдайларды жою үшін Қазақстан Республикасының Қарулы Күштерін қолдану және басқа да әскерлер мен әскери құралымдардың күштері мен құралдарын тарту туралы ұсыныстар енгізу болып табылады.

6. Республикалық жедел штабтың шешімі хаттама түрінде ресімделеді, оған Республикалық жедел штабтың басшысы немесе басшысының орынбасарлары қол қояды және ол орталық және жергілікті атқарушы органдардың орындауы үшін міндетті болып табылады.

7. Республикалық жедел штаб өз қызметін Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жүзеге асырады.

Ескерту. 49-1-баппен толықтырылды – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

50-бап. Табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайларды жою кезінде авариялық-құтқару жұмыстары мен кезек күттірмейтін жұмыстарға басшылық

1. Авариялық-құтқару жұмыстары мен кезек күттірмейтін жұмыстарды ұйымдастыруды және оған басшылықты, табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайды жоюға тартылған күштер мен құралдарға басшылықты, олардың өзара іс-қимыл жасауын ұйымдастыруды төтенше жағдайды жою басшысы жүзеге асырады.

2. Төтенше жағдайды жою басшысы болып:

1) жаһандық немесе өңірлік ауқымдағы төтенше жағдай кезінде – Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің өкімімен уәкілетті органның лауазымды адамы;

2) жергілікті ауқымдағы немесе объектілік ауқымдағы төтенше жағдай кезінде – тиісті әкімшілік-аумақтық бірлік әкімінің шешімімен жергілікті атқарушы органның лауазымды адамы тағайындалады.

3. Төтенше жағдай аймағының шекарасын төтенше жағдайды жою басшысы айқындайды.

4. Төтенше жағдайдың сипатын бағалауды, төтенше жағдайды жою басшысына оны оқшаулау және жою жөнінде ұсыныстар әзірлеуді жедел штаб жүзеге асырады. Жедел штаб авариялық-құтқару жұмыстары мен кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізуге қатысатын азаматтық қорғау қызметтері мен құралымдарының іс-қимылдарын үйлестіреді.

5. Жедел штаб төтенше жағдайды жою басшысының шешімімен құрылады.

Жедел штаб бастығы болып төтенше жағдайды жою басшысының орынбасары болып табылатын, уәкілетті органның немесе оның аумақтық органының лауазымды адамы тағайындалады.

Жедел штаб бастығы төтенше жағдайды жою басшысымен келісу бойынша және төтенше жағдай ауқымы мен аймағына қарай жедел топтардың қажетті санын құрады және төтенше жағдай аймағындағы олардың жұмысын бөліп береді.

6. Төтенше жағдайды жою басшысын Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен міндеттерін атқарудан шеттетуден және басшылық етуді өзіне қабылдаудан немесе басқа лауазымды адамды тағайындаудан басқа кезде, оның қызметіне араласуға ешкім де құқылы емес.

7. Төтенше жағдайды жою басшысы мүдделі мемлекеттік органдар мен ұйымдарға өзі қабылдаған шешімдер туралы дереу хабар беру жөнінде шаралар қабылдауға міндетті.

8. Авариялық-құтқару жұмыстары мен кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізу мүмкін болмаған жағдайда, төтенше жағдайды жою басшысының, бірінші кезектегі тәртіппен төтенше жағдай аймағындағы адамдарды құтқару жөнінде барлық мүмкін болатын шараларды қолдана отырып, көрсетілген жұмыстарды тұтастай немесе олардың бір бөлігін тоқтата тұру туралы шешім қабылдауға құқығы бар.

9. Төтенше жағдайды жою басшысы:

1) қолда бар күштер мен құралдарды пайдалана отырып, төтенше жағдай аймағында барлауды және жағдайды бағалауды, адамдарды құтқаруды ұйымдастырады;

2) авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу бойынша негізгі күш-жігерді жұмылдыру учаскелерін, күштер мен құралдардың қажетті санын, құтқару жұмыстарын жүргізудің әдістері мен тәсілдерін айқындайды;

3) төтенше жағдай аймағындағы объектілерде және ұйымдардың аумақтарында авариялық-құтқару жұмыстары мен кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізу туралы шешім қабылдайды;

4) авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарына міндеттер қоюды жүзеге асырады, олардың өзара іс-қимыл жасауын ұйымдастырады, олардың қауіпсіздігін және алға қойылған міндеттердің орындалуын қамтамасыз етеді;

5) төтенше жағдай аймағындағы мән-жайдың өзгеруіне бақылауды жүзеге асырады;

6) қажет болуына қарай қосымша күштер мен құралдарды шақыртады, олардың кездесуін ұйымдастырады, олардың авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу орнын (ауданын) айқындайды;

7) күштер мен құралдардың резервін құруды ұйымдастырады, ауысым бойынша жұмыс істеу тәртібін айқындайды;

8) Қазақстан Республикасының Үкіметіне, Республикалық жедел штабқа, уәкілетті органға жаһандық немесе өңірлік ауқымдағы төтенше жағдай аймағында қалыптасқан жағдай және авариялық-құтқару жұмыстары мен кезек күттірмейтін жұмыстарды ұйымдастыру және жүргізу жөнінде өзі қабылдаған шешімдер туралы хабар береді;

9) төтенше жағдай орнынан күштер мен құралдардың кету тәртібін айқындайды.

10. Төтенше жағдайдың таралуы кезінде төтенше жағдайды жою басшысы аса қажет болған жағдайда (адамдардың өмірі мен денсаулығына тікелей қатер төнгенде):

төтенше жағдай аймағына адамдар мен көліктің кіруін шектейді;

төтенше жағдай аймағындағы ұйымдардың қызметін тоқтата тұрады;

авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге азаматтық қорғаудың авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарының күштері мен құралдарын және көрсетілген құралымдардың құрамына кірмейтін құтқарушыларды тартады;

кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізуге ерікті негізде халықты, сондай-ақ құтқарушы болып табылмайтын жекелеген азаматтарды, олардың келісімімен авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге тартады;

төтенше жағдай аймағында эвакуациялық іс-шаралар жүргізуді ұйымдастырады;

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес шығыстарды кейіннен өтей отырып, ұйымдардың материалдық-техникалық, азық-түлік, медициналық және басқа да ресурстарын тартады;

төтенше жағдайлардың өршуіне және авариялық-құтқару жұмыстары мен кезек күттірмейтін жұмыстардың барысына байланысты басқа да қажетті шараларды қолданады.

Ескерту. 50-бапқа өзгерістер енгізілді - ҚР 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-б. қараңыз) Заңдарымен.

51-бап. Авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарын төтенше жағдайларды жоюға тарту

1. Авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарын төтенше жағдайларды жоюға тартуды азаматтық қорғаудың мемлекеттік жүйесінің басшылары немесе олар уәкілеттік берген лауазымды адамдар өз құзыреттері шегінде:

- 1) төтенше жағдайлар туындаған және өршіген кезде;
- 2) төтенше жағдайларды жою жөніндегі іс-қимылдар жоспарларына сәйкес;
- 3) аумағында төтенше жағдай қалыптасқан мемлекеттік органның немесе ұйымның сұрау салуы бойынша жүзеге асырады.

2. Қауіпті өндірістік объектілерге шарт негізінде қызмет көрсететін өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметтерін төтенше жағдайларды жоюға тарту қызмет көрсетілетін объектілердің қажетті қорғалу деңгейін қамтамасыз ететін күштер мен құралдардың жеткілікті саны міндетті түрде сақталған жағдайда жүзеге асырылады.

Ескерту. 51-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 01.04.2021 № 26-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

52-бап. Төтенше жағдайларды жою үшін ішкі істер органдарының, басқа да әскерлер мен әскери құралымдардың күштері мен құралдарын, қоғамдық бірлестіктер мен халықты тарту, Қазақстан Республикасының Қарулы Күштерін қолдану

Төтенше жағдайларды жою үшін ішкі істер органдарының, басқа да әскерлер мен әскери құралымдардың күштері мен құралдарын, қоғамдық бірлестіктер мен халықты тарту, Қазақстан Республикасының Қарулы Күштерін қолдану Қазақстан Республикасының заңдарына және төтенше жағдайларды жою жөніндегі іс-қимылдар (өзара іс-қимылдар) жоспарларына сәйкес жүзеге асырылады.

Ескерту. 52-бап жаңа редакцияда - ҚР 10.01.2015 № 275-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі).

53-бап. Авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарына өз қызметін жүзеге асыруына жәрдемдесу

1. Орталық және жергілікті атқарушы органдар, ұйымдар төтенше жағдайлардың аймақтарына бара жатқан, төтенше жағдайларды жою жөніндегі жұмыстарды жүргізіп жатқан және орналасқан жеріне қайтып келе жатқан авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарына барынша жәрдем көрсетуге міндетті.

2. Авариялық-құтқару жұмыстары мен кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізетін жерге бара жатқан кезде кәсіби авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарының жедел көлігі, оның ішінде уақытша тартылған және жалға алынған жедел көлігі кедергісіз жүріп өту құқығын, әуеайлақтарда, автожанармайқұю станцияларында, теңіз және өзен порттарында жанар-жағармай материалдарымен бірінші кезекте қамтамасыз етілу құқығын, сондай-ақ техникалық қызмет көрсету станцияларында, әуеайлақтарда, теңіз және өзен порттарында жөндеу жұмыстарын бірінші кезекте жүргізу құқығын пайдаланады.

53-1-бап. Төтенше жағдайларды жою кезінде көлікті пайдалану

1. Төтенше жағдайларды жою кезінде төтенше жағдайларды жою басшысының шешімі негізінде төтенше жағдайларды жоюға байланысты жұмыстарды орындау үшін жеке және заңды тұлғалардың көлігі (дипломатиялық иммунитеті бар шет мемлекеттер мен халықаралық ұйымдардың өкілдіктерін қоспағанда) пайдаланылуы мүмкін. Төтенше жағдайларды жоюға байланысты жұмыстарды орындау үшін жеке және заңды тұлғалардың көлігін пайдаланғаны үшін шығыстарды өтеу Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайтын тәртіппен жүзеге асырылады.

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

2-тармаққа өзгеріс енгізу көзделген – ҚР 09.01.2026 № 256-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін алты ай өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

2. Төтенше жағдайларды жою кезінде уәкілетті мемлекеттік органдар төтенше жағдайларды жою басшысына көлік құралдарын мемлекеттік тіркеудің бірыңғай ақпараттық жүйесіне және агроөнеркәсіптік кешеннің салаларын басқарудың бірыңғай автоматтандырылған жүйесіне шектеулі қолжетімділіктің берілуін қамтамасыз етеді.

Ескерту. 53-1-баппен толықтырылды – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

54-бап. Уәкілетті органның жедел резерві

Уәкілетті органның жедел резерві күні бұрын құрылады және төтенше жағдайлар аймағындағы халықтың бірінші кезектегі тіршілігін қамтамасыз етуге және шұғыл медициналық көмек көрсетуге, сондай-ақ Қазақстан Республикасының аумағында авариялық-құтқару жұмыстарын қамтамасыз етуге арналған.

55-бап. Табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар кезінде мүлікті реквизициялау

Табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар кезінде мүлікті реквизициялау мемлекеттік резерв болмаған немесе жеткіліксіз болған кездегі ерекше

жағдайларда "Мемлекеттік мүлік туралы" Қазақстан Республикасының Заңында көзделген тәртіппен жүзеге асырылады.

56-бап. Төтенше жағдайларды жою кезіндегі авариялық-құтқару жұмыстары мен кезек күттірмейтін жұмыстар

Авариялық-құтқару жұмыстары кезінде: төтенше жағдай аймағы мен зақымдау ошағын барлау, өрттерді окшаулау және сөндіру, үйінділерден, бұзылған, жанып жатқан ғимараттар мен құрылыстардан, газ тараған, су басқан және түтінге оранған үй-жайлардан зардап шеккендерді іздеу және алып шығу (қоршаудан шығару), зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету және өмірін сақтап қалуға жағдай жасап, қауіпсіз аудандарға оларды эвакуациялау, сондай-ақ материалдық және мәдени құндылықтарды құтқару және қоршаған ортаны қорғау бойынша іс-қимылдар жүргізіледі.

Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу кезінде қауіпсіз жағдайлар жасау мақсаттарында төтенше жағдай аймағында сұйық отын, газ, электр энергиясы мен су беру көздерін авариялық сөндіру жүргізіледі.

Кезек күттірмейтін жұмыстар кезінде төтенше жағдай аймағына азаматтық қорғау күштері мен құралдарын кіргізу маршруттарын жабдықтау, құлау қатері бар немесе авариялық-құтқару жұмыстарын қауіпсіз жүргізуге кедергі келтіретін ғимараттар мен құрылыстардың конструкциясын бекіту немесе құлату, коммуналдық-энергетикалық желілердің жекелеген учаскелерін қалпына келтіру, халықтың бірінші кезектегі тіршілігін қамтамасыз ету үшін мүлікті жеткізу, аумақты санитариялық тазалау, сондай-ақ зардап шеккендерді уақытша орналастыру үшін және авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге байланысты өзге де мақсаттар үшін зақымданған ғимараттар мен құрылыстарды ішінара қалпына келтіру жүргізіледі.

Төтенше жағдайларды жою кезінде кезек күттірмейтін жұмыстар қысқа мерзімдерде орындалады және авариялық-құтқару жұмыстары толық аяқталғанға дейін жүргізіледі.

11-тарау. ТӨТЕНШЕ ЖАҒДАЙЛАРДЫҢ САЛДАРЛАРЫН ЖОЮ

57-бап. Төтенше жағдайлардың салдарларын жою жөніндегі іс-шараларды жүргізу

Инженерлік инфрақұрылымды, тұрғын үйді қалпына келтіру, қоршаған ортаны сауықтыру, халыққа әлеуметтік-оңалту көмегін көрсету жөніндегі іс-шаралар жүргізуді төтенше жағдайлардың сипаты мен ауқымына қарай орталық және жергілікті атқарушы органдар өз құзыреті шегінде жүзеге асырады.

Қазақстан Республикасының Үкіметі және жергілікті атқарушы органдар Қазақстан Республикасының бюджет заңнамасына сәйкес төтенше жағдайлардың салдарларын жоюға бюджет қаражатын бөлу туралы шешім қабылдауға құқылы.

Жаһандық немесе өңірлік ауқымдағы төтенше жағдайлардың салдарын жою кезінде басшылық осы Заңның 49-1-бабында белгіленген тәртіппен қамтамасыз етіледі.

Жаһандық немесе өңірлік ауқымдағы төтенше жағдайлардың салдарын жою кезінде көлікті пайдалану Республикалық жедел штабтың шешімі негізінде жүзеге асырылады.

Төтенше жағдайлардың салдарын жоюға байланысты жұмыстарды орындау үшін жеке және заңды тұлғалардың көлігін пайдаланғаны үшін шығыстарды өтеу Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайтын тәртіппен жүзеге асырылады.

Ескерту. 57-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

58-бап. Жеке және заңды тұлғаларға, қоршаған ортаға келтірілген зиянды (нұқсанды) өтеу

Жеке тұлғалар денсаулығына зиян келтірілуіне не жақын туыстарының қайтыс болуына байланысты нұқсанның өтелуін талап етуге құқылы.

Жеке және заңды тұлғалар өздерінің мүлкінің жеке немесе заңды тұлғалардың қызметінен туындаған техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар салдарынан бүлінуіне немесе жойылуына байланысты нұқсанды өтеуді талап етуге құқылы.

Техногендік сипаттағы төтенше жағдайлармен жеке және заңды тұлғаларға келтірілген зиянды (нұқсанды) өтеуді зиян (нұқсан) келтіруші ерікті түрде немесе сот шешімі бойынша жүргізеді.

Жеке тұлғалардың өміріне немесе денсаулығына келтірілген зиян Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес зиян (нұқсан) келтірушінің есебінен толық көлемде өтелуге жатады.

Зиян (нұқсан) келтірушілер жерді рекультивациялау мен жердің табиғи құнарлылығын қалпына келтіруге жұмсалатын шығындарды қоса алғанда, қоршаған ортаға келтірілген нұқсанды өтеуге міндетті.

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

58-баптың алтыншы бөлігі жаңа редакцияда көзделген – ҚР 09.01.2026 № 254-VIII (01.07.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

Табиғи сипаттағы төтенше жағдайлармен жеке тұлғалардың денсаулығы мен мүлкіне келтірілген зиян (нұқсан) Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайтын тәртіппен, зардап шеккендердің ең төменгі қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін қажетті шекте өтеледі.

Салынған тұрғын үй төтенше жағдай салдарынан тұрғын үйсіз қалған азаматтарға сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті орган айқындайтын тәртіппен беріледі.

Мемлекеттік тұрғын үй қорынан берілетін тұрғын үй Қазақстан Республикасының аумағындағы экологиялық зілзалалар, табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар салдарынан тұрғын үйі тұруға жарамсыз болған азаматтарға өтеусіз негізде беріледі.

Мыналар:

1) Қазақстан Республикасының сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі туралы заңнамасына сәйкес жылжымайтын мүлік объектілеріне жатпайтын, уақытша құрылыстар, шаруашылық-тұрмыстық және өзге де салынған құрылыстар, сондай-ақ заңсыз салынған объектілер;

2) бағалы киім, сән-салтанат заттары не бағалы металдардан жасалған, көркемдік құндылығы бар заттар өтелуге жатпайды.

Жеке және заңды тұлғалардың төтенше жағдайлар туындаған кезде сақтандыру объектісі болып табылған мүлкіне келтірілген нұқсан Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасында айқындалған тәртіппен сақтандырушының қаражаты есебінен өтелуге жатады.

Сақтандыру төлемін жүзеге асырған сақтандырушының нұқсан келтірушіден жүзеге асырылған сақтандыру төлемі шегінде сақтандыру төлемін өтеуді талап етуге құқығы бар.

Ескерту. 58-бапқа өзгеріс енгізілді – ҚР 17.07.2025 № 213-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

6-БӨЛІМ. ӨРТ ҚАУІПСІЗДІГІ МЕН ӨНЕРКӘСІПТІК ҚАУІПСІЗДІКТІ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ

12-тарау. ӨРТ ҚАУІПСІЗДІГІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ

59-бап. Мемлекеттік өртке қарсы қызмет органдары

1. Мемлекеттік өртке қарсы қызмет органдары өрттің алдын алуды және оны сөндіруді, авариялық-құтқару және кезек күттірмейтін жұмыстар жүргізуді, өрт қауіпсіздігі саласында мемлекеттік бақылау мен қадағалауды және өртке байланысты қылмыстық құқық бұзушылықтар туралы істер бойынша анықтау жүргізуді жүзеге асырады.

2. Мемлекеттік өртке қарсы қызмет органдары уәкілетті органнан, оның ведомствосынан, аумақтық органдарынан және уәкілетті органның білім беру ұйымдарынан тұрады.

Ескерту. 59-бап жаңа редакцияда – ҚР 29.06.2021 № 58-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); өзгеріс енгізілді – ҚР 06.04.2024 № 71-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

60-бап. Қазақстан Республикасында өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету жүйесі

1. Қазақстан Республикасында өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету жүйесі – бұл өрт пен одан келтірілетін зиянды (нұқсанды) болғызбауға бағытталған, экономикалық,

әлеуметтік, ұйымдық, ғылыми-техникалық және құқықтық шаралардың, сондай-ақ өртке қарсы қызметтің күштері мен техникалық құралдарының жиынтығы.

2. Қазақстан Республикасында өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету жүйесі өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ететін орталық және жергілікті атқарушы органдарды, мемлекеттік өртке қарсы қызмет органдарын, салалық өртке қарсы қызметтерді, кәсіби өртке қарсы қызметтерді, өртке қарсы ерікті құралымдарды, өрт сөндіру-техникалық ғылыми-зерттеу мекемелерін, уәкілетті органның білім беру ұйымдарын, өрт сөндіру-техникалық өнімдер шығаратын кәсіпорындарды қамтиды.

3. Қазақстан Республикасында өрт қауіпсіздігін қамтамасыз етуге бағытталған мемлекеттік өртке қарсы қызмет органдарының ведомствошілік қызметінің міндеттері мен функциялары уәкілетті органның басшысы бекітетін қағидаларда, нұсқаулықтарда регламенттеледі.

Ескерту. 60-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 13.06.2017 № 69-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

61-бап. Өрт қауіпсіздігі саласындағы құқықтық реттеу

1. Өрт қауіпсіздігі саласындағы құқықтық реттеу – Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерінде орындалуы міндетті өрт қауіпсіздігі талаптарын белгілеу.

2. Қазақстан Республикасының өрт қауіпсіздігі саласындағы нормативтік құқықтық актілеріне өрт қауіпсіздігі талаптары қамтылатын техникалық регламенттер, өрт қауіпсіздігінің қағидалары, нұсқаулықтар және Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілері жатады.

3. Өнімге және (немесе) оның өмірлік циклінің процестеріне қойылатын өрт қауіпсіздігі талаптары техникалық регламенттерде белгіленеді.

62-бап. Өрт қауіпсіздігі шараларын әзірлеу және іске асыру

Өрт қауіпсіздігі шаралары Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес, сондай-ақ өрттердің шығу себептерін талдау және оларға қарсы күрес тәжірибесі, заттардың, материалдардың, технологиялық процестердің, бұйымдардың, конструкциялардың, ғимараттар мен құрылыстардың өртену қаупін бағалау негізінде әзірленеді.

Кәсіпорындар, ғимараттар, құрылыстар және басқа да объектілер үшін, оның ішінде оларды жобалау кезінде өрт қауіпсіздігі шараларын әзірлеуде және іске асыруда өрттер кезінде адамдарды қауіпсіз эвакуациялауды қамтамасыз ететін шешімдер міндетті түрде көзделуге тиіс.

Өндірістік объектілер үшін адамдардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі шешімдерді көздейтін өрттерді жою жоспарлары міндетті түрде әзірленеді.

62-1-бап. Өрт қауіпсіздігі саласындағы сақтандыру

1. Өрт қауіпсіздігі саласында сақтандырылуға жататын, алаңы екі мың шаршы метрден асатын, адамдар жаппай болатын объектілер тізбесіне кіретін объектінің иесі үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және мүлкіне зиян келтіргені үшін адамдар жаппай болатын объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін жүктелген сақтандыру шартын жасасуға міндетті.

Адамдар жаппай болатын объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін жүктелген сақтандыру шарты болмаған кезде өрт қауіпсіздігі саласында сақтандырылуға жататын, алаңы екі мың шаршы метрден асатын, адамдар жаппай болатын объектілер тізбесіне кіретін объектілердің қызметіне жол берілмейді.

2. Адамдар жаппай болатын объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін жүктелген сақтандыру шарты сақтандырушы мен адамдар жаппай болатын объектінің иесі арасында осы Заңның талаптарына сәйкес және қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын реттеу, бақылау және қадағалау жөніндегі уәкілетті органмен келісу бойынша уәкілетті орган әзірлейтін және бекітетін, үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және мүлкіне зиян келтіргені үшін адамдар жаппай болатын объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін жүктелген сақтандырудың үлгілік шарты негізінде жазбаша түрде жасалады.

3. Сақтанушының сақтандыру жағдайының басталуы нәтижесінде үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және мүлкіне келтірілген зиянды өтеу міндетіне байланысты мүліктік мүдделері адамдар жаппай болатын объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін жүктелген сақтандыру объектісі болып табылады.

Адамдар жаппай болатын объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін жүктелген сақтандыру шарты күшіне енген күнінен бастап он екі ай мерзімге жасалады.

4. Адамдар жаппай болатын объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін жүктелген сақтандыру кезінде үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және мүлкіне зиян келтіруге алып келген адамдар жаппай болатын объектіде өрт шығу ықтималдығы сақтандыру тәуекелі деп танылады.

5. Сақтандыру сыйлықақысының мөлшері, оны төлеу тәртібі мен мерзімдері адамдар жаппай болатын объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін жүктелген сақтандыру шартында айқындалады.

6. Адамдар жаппай болатын объектідегі өрт салдарынан үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және мүлкіне келтірілген зиянды өтеу бойынша сақтанушының азаматтық-құқықтық жауапкершілігінің басталу фактісі адамдар жаппай болатын объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін жүктелген сақтандыру шарты бойынша сақтандыру жағдайы болып табылады.

Сақтандыру жағдайының басталу фактісі тараптардың келісімімен немесе соттың шешімімен үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және мүлкіне зиян келтіргені

үшін адамдар жаппай болатын объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін жүктелген сақтандырудың үлгілік шартының талаптарына сәйкес белгіленеді.

7. Адамдар жаппай болатын объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін жүктелген сақтандыру шарты бойынша сақтандыру сомасының мөлшері тараптардың келісімімен айқындалады және адамдар жаппай болатын объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін жүктелген сақтандыру шарты жасалған күнге тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда белгіленген айлық есептік көрсеткіштің кемінде жетпіс бес мың еселенген сомасын құрауға тиіс.

8. Әрбір үшінші тұлғаның өміріне, денсаулығына, мүлкіне келтірілген зиян үшін сақтандыру төлемінің мөлшері (сақтандырушының бір сақтандыру жағдайы бойынша жауапкершілігінің шекті көлемі) тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда белгіленген айлық есептік көрсеткіш мөлшерінде белгіленеді және кемінде мыналарды құрайды:

1) әрбір жәбірленушінің өмірі мен денсаулығына келтірілген және мыналарға алып келген зиян үшін:

өлім – бес мың;

мүгедектікті белгілеу:

бірінші топ – төрт мың;

екінші топ – үш мың;

үшінші топ – бір мың бес жүз;

бала – үш мың;

мүгедектік белгіленбей мертігу, жарақат алу немесе денсаулықтың өзге де зақымдануы – амбулаториялық және (немесе) стационарлық емдеуге арналған нақты шығыстар мөлшерінде, бірақ жеті жүз елуден көп емес;

2) бір жәбірленушінің мүлкіне келтірілген зиян үшін – келтірілген зиян мөлшерінде, бірақ бір мың бес жүзден көп емес;

3) бір мезгілде екі және одан көп жәбірленушінің мүлкіне келтірілген зиян үшін – келтірілген зиян мөлшерінде, бірақ әрбір жәбірленушіге бір мың бес жүзден көп емес. Барлық жәбірленуші бойынша мүлік жөнінде сақтандыру төлемдерінің жалпы мөлшері он мың айлық есептік көрсеткіштен аспауға тиіс. Жәбірленушілердің мүлкіне келтірілген зиян мөлшері сақтандырушы жауапкершілігінің шекті көлемінен асып кеткен жағдайда әрбір жәбірленушіге сақтандыру төлемі оның мүлкіне келтірілген зиян дәрежесіне мөлшерлес жүзеге асырылады.

Сақтандыру төлемінің мөлшерін есептеу үшін сақтандыру төлемі жүзеге асырылған күнге тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда белгіленген айлық есептік көрсеткіш пайдаланылады.

Сақтандыру төлемін жүзеге асыру тәртібі мен мерзімдері үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және мүлкіне зиян келтіргені үшін адамдар жаппай болатын объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін жүктелген сақтандырудың үлгілік шартында белгіленеді.

9. Адамдар жаппай болатын объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін жүктелген сақтандырудың өзге де шарттары үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және мүлкіне зиян келтіргені үшін адамдар жаппай болатын объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін жүктелген сақтандырудың үлгілік шарты негізінде тараптардың келісімімен айқындалады.

Ескерту. 62-1-баппен толықтырылды – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

62-2-бап. Өрт қауіпсіздігі саласындағы аудит

1. Өрт қауіпсіздігі саласындағы аудит объектілердің өрт қауіпсіздігі талаптарына сәйкестігін немесе сәйкес еместігін белгілеу мақсатында жүзеге асырылады.

2. Өрт қауіпсіздігі саласындағы аудитті сараптама ұйымы жүзеге асырады.

Өз қызметін жүзеге асыру үшін сараптама ұйымында "Рұқсаттар және хабарламалар туралы" Қазақстан Республикасының Заңында белгіленген тәртіппен уәкілетті органның ведомствосы берген аккредиттеу аттестаты болуға тиіс.

3. Өрт қауіпсіздігі саласындағы аудит дара кәсіпкер немесе заңды тұлға мен сараптама ұйымы арасында жасалған өрт қауіпсіздігі саласында аудит жүргізуге арналған шарт негізінде жүргізіледі.

4. Өрт қауіпсіздігі саласында аудит жүргізу мерзімі үш айдан аспайды.

5. Сараптама ұйымы өрт қауіпсіздігі саласындағы аудиттің нәтижелері бойынша уәкілетті орган бекіткен нысан бойынша қорытынды жасайды. Өрт қауіпсіздігі саласындағы аудит қорытындысының көшірмесі берілген күнінен бастап бес жұмыс күні ішінде уәкілетті органның аумақтық органына ұсынылады.

Өрт қауіпсіздігі саласындағы аудит қорытындысының көшірмесін ұсынбау, уақтылы ұсынбау, анық емес ақпаратты қамтитын өрт қауіпсіздігі саласындағы аудит қорытындысының көшірмесін ұсыну, сондай-ақ өрт қауіпсіздігі саласындағы аудиттің көрінеу жалған қорытындысын ұсыну Қазақстан Республикасының әкімшілік құқық бұзушылық туралы заңнамасына сәйкес әкімшілік жауаптылыққа алып келеді.

6. Аккредиттеу аттестатынан айыру Қазақстан Республикасының әкімшілік құқық бұзушылық туралы заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады.

7. Аккредиттеу аттестаты мынадай жағдайларда қолданысын тоқтатады:

1) уәкілетті органның ведомствосына аттестаттың қолданысын тоқтату туралы ерікті түрде жүгіну;

2) заңды тұлғаның таратылуы;

3) дара кәсіпкер қызметінің тоқтатылуы;

4) аккредиттеу аттестатынан айыру.

Ескерту. 62-2-баппен толықтырылды – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

63-бап. Өрттерді сөндіру

1. Өрттерді сөндіру өрттерді жоюға, адамдар мен жеке және заңды тұлғалардың мүлкін құтқаруға бағытталған іс-қимылдарды білдіреді.

Елді мекендердің аумақтарындағы, стратегиялық, аса маңызды мемлекеттік объектілер мен мемлекеттік меншіктің тіршілікті қамтамасыз ету объектілеріндегі өрттерді сөндіруді мемлекеттік өртке қарсы қызмет жүзеге асырады.

Қазақстан Республикасының ұлттық қауіпсіздік органы және қорғаныс, әуе, ішкі су және теміржол көлігі объектілеріндегі өрттерді сөндіру үшін мемлекеттік өртке қарсы қызметті тарту және салалық өртке қарсы қызметтермен өзара іс-қимыл жасау тәртібі уәкілетті орган мен тиісті мемлекеттік органдар арасындағы келісімдермен регламенттеледі.

Орман өрттерін сөндіру үшін мемлекеттік өртке қарсы қызметті тарту тәртібі Қазақстан Республикасы Орман кодексінің 65-1-бабына сәйкес жүзеге асырылады.

Дала өрттерін, сондай-ақ мемлекеттік өртке қарсы қызмет бөлімшелері жоқ елді мекендердегі өрттерді сөндіруді тиісті аумақтағы жергілікті атқарушы органдар жүзеге асырады.

2. Уәкілетті органның басшысы өртке қарсы қызметтердің барлығына қатысты аға жедел бастық болып табылады.

Облыстардағы, республикалық маңызы бар қалалардағы, астанадағы, аудандардағы, облыстық маңызы бар қалалардағы мемлекеттік өртке қарсы қызмет органдарының басшылары тиісті аумақтарда орналасқан өртке қарсы қызметтерге қатысты аға жедел бастық болып табылады.

3. Өртке қарсы қызмет гарнизонына кіретін күштер мен құралдарды пайдалану тәртібі өртке қарсы қызмет гарнизоны бөлімшелерінің бару кестесімен айқындалады, ал ауылдық жерлердегі аудандарда - өрттерді сөндіруге күштер мен құралдарды тарту жоспарымен айқындалады.

Өртке қарсы қызмет бөлімшелерін шақыру үшін елді мекендердің телефон желілерінде "101" және "112" бірыңғай нөмірлері орнатылады.

4. Өртке қарсы қызмет бөлімшелерінің өрттерді сөндіруге баруы сөзсіз тәртіппен жүзеге асырылады.

5. Өрт сөндіруге басшылықты өртке келген өртке қарсы қызмет гарнизонының аға лауазымды адамы жүзеге асырады.

Өрт сөндіру басшысы дара басшылық қағидаттарымен өрт сөндіру міндеттерін орындауға қатысатын жеке құрамды, сондай-ақ өрт сөндіруге тартылған күштерді басқарады.

Өрт сөндіру басшысын Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен міндеттерін орындаудан шеттетуден және басшылықты өзіне қабылдаудан немесе басқа лауазымды адам тағайындаудан басқа кезде оның қызметіне араласуға ешкім құқылы емес.

6. Өрттерді сөндірумен байланысты емес төтенше жағдайларды жою кезінде мемлекеттік, кәсіби және салалық өртке қарсы қызметтің, ақшасын қоспағанда, күштері мен құралдары төтенше жағдайды жою басшысының билігіне көшеді.

7. Өрт сөндіру басшысының:

1) өрт сөндіру үшін, көлік құралдары мен басқа да материалдық-техникалық құралдарды қоса алғанда, кәсіби, салалық өртке қарсы қызметтердің және өртке қарсы ерікті құралымдардың күштері мен құралдарын тартуға;

2) өрттерді сөндіру жұмыстарын жүргізу кезеңінде цехтар мен объектілердің жұмысын тоқтата тұруға, адамдарды, материалдық құндылықтарды қауіпті аймақтан эвакуациялауға өкім беруге құқығы бар.

8. Өрттерді сөндіру кезінде мемлекеттік өртке қарсы қызмет қызметкерлерінің:

1) өрттер кезінде азаматтардың жеке қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатында, оларды құтқаруға, оттың таралуын болғызбауға және өртті жоюға бағытталған шаралар қабылдау үшін, шет мемлекеттердің дипломатиялық өкілдіктері, консулдық мекемелері, сондай-ақ халықаралық ұйымдар өкілдіктері орналасқан үй-жайларды, жер учаскелерін қоспағанда, адамдарды құтқаруға, авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге бағытталған шараларды қабылдау үшін жеке және заңды тұлғаларға тиесілі аумаққа, тұрғынжайға және өзге де үй-жайға, жер учаскелеріне кедергісіз кіруге;

2) қажет болған жағдайларда, оттың таралуын болғызбауға және өртті жоюға бағытталған шаралар қабылдау үшін жабық есіктерді, терезелерді, шатырларды, сондай-ақ қоршау конструкцияларды ашуға;

3) осы Заңның 33-бабы 3-тармағының 5) және 7) тармақшаларында көзделген іс-қимылдарға құқығы бар.

9. Өрттерді сөндіру кезінде келтірілген материалдық нұқсан Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен өтелуге жатады.

Өрт сөндіру кезінде құқыққа сыйымды әрекет еткен өртке қарсы қызметтердің қызметкерлері мен ерікті өрт сөндірушілер келтірілген нұқсанды өтеуден босатылады.

Ескерту. 63-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

64-бап. Өрт қауіпсіздігі саласындағы техникалық реттеу объектілері және сәйкестікті растау

Өрт қауіпсіздігі саласындағы техникалық реттеу объектілері өнім және (немесе) оның өмірлік циклінің процестері болып табылады.

Өрт қауіпсіздігі саласындағы техникалық реттеу объектілерінің сәйкестігін растау Қазақстан Республикасының техникалық реттеу саласындағы заңнамасында белгіленген тәртіппен жүзеге асырылады.

Ескерту. 64-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 29.10.2015 № 376-V Заңымен (01.01.2016 бастап қолданысқа енгізіледі).

65-бап. Өрт қауіпсіздігі саласындағы техникалық реттеу және стандарттау объектілерін жобалау, салу, реконструкциялау және шығару кезіндегі өрт қауіпсіздігі талаптары

Өрт қауіпсіздігі саласындағы техникалық реттеу және стандарттау объектілерін жобалау, салу, реконструкциялау және шығару кезінде:

- 1) өрт қауіпсіздігі саласындағы техникалық реттеу және стандарттау объектілерін орналастыру;
- 2) өрт қауіпсіздігі саласындағы техникалық реттеу және стандарттау объектілерін қолдану;
- 3) өрт қауіпсіздігі саласындағы техникалық реттеу және стандарттау объектілерін өрт сөндіру-техникалық тұрғыдан сыныптау;
- 4) өрт қауіпсіздігі саласындағы техникалық реттеу және стандарттау объектілерін өрт сөндіру деполары ғимараттарымен және құрылысжайлармен қамтамасыз ету;
- 5) адамдардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету;
- 6) өрттің таралуын болғызбау;
- 7) өрт сөндіру мүмкіндігін қамтамасыз ету;
- 8) өрт сөндіру кезінде құтқару жұмыстарын жүргізу жөніндегі талаптар сақталуға тиіс.

Ескерту. 65-бап жаңа редакцияда - ҚР 05.10.2018 № 184-VI Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін алты ай өткен соң қолданысқа енгізіледі).

66-бап. Өрт қауіпсіздігі саласындағы техникалық реттеу және стандарттау объектілерін пайдалану, сақтау, тасымалдау, қолдану және іске асыру кезіндегі өрт қауіпсіздігі талаптары

Ескерту. 66-баптың тақырыбы жаңа редакцияда - ҚР 05.10.2018 № 184-VI Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін алты ай өткен соң қолданысқа енгізіледі).

Өрт қауіпсіздігі саласындағы техникалық реттеу және стандарттау объектілерін пайдалану, сақтау, тасымалдау, қолдану және іске асыру кезінде:

- 1) өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі ұйымдастырушылық және техникалық іс-шаралар;
- 2) адамдарды эвакуациялау жолдары;
- 3) өрт шыққан кезде адамдардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету және іс-қимыл тәртібі;
- 4) инженерлік жүйелердің жарақтандырылуы және жұмыс істеу жай-күйі;

5) өрт сөндіру автоматикасы жүйелерінің жарактандырылуы және жұмыс істеу жай-күйі, оларға қызмет көрсету және қызмет көрсету персоналы үнемі болатын орындарға шығару;

6) өрт сөндіру техникасының жарактандырылуы және жұмыс істеу жай-күйі;

7) өрттің таралуын болғызбау;

8) өрт сөндіру мүмкіндігін қамтамасыз ету;

9) аумақтарды, ғимараттар мен құрылыстарды, үй-жайларды күтіп-ұстау;

10) өрт сөндіру кезінде авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуді қамтамасыз ету жөніндегі талаптар сақталуға тиіс.

Ескерту. 66-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 05.10.2018 № 184-VI Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін алты ай өткен соң қолданысқа енгізіледі).

66-1-бап. Арнаулы техникалық шарттарды келісу

1. Белгіленген нормалары мен қағидалары жоқ объектілерді өртке қарсы қорғау ерекшелігін көрсететін арнаулы техникалық шарттар уәкілетті органның ведомствосымен келісіледі.

2. Белгіленген нормалар мен қағидалары жоқ объектілерді өртке қарсы қорғау ерекшелігін көрсететін арнаулы техникалық шарттарды келісу тәртібі сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтік құжаттарда, сондай-ақ белгіленген нормалары мен қағидалары жоқ объектілерді өртке қарсы қорғау ерекшелігін көрсететін арнаулы техникалық шарттарды келісу қағидаларында реттеледі.

Ескерту. 12-тарау 66-1-баппен толықтырылды – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

66-2-бап. Объектінің өрт қауіпсіздігі талаптарына сәйкестігі туралы қорытынды беру

1. Адамдар жаппай болатын және биіктігі жиырма сегіз метрден асатын салынған объектіні қабылдау және пайдалануға беру алдында тапсырыс беруші "Рұқсаттар және хабарламалар туралы" Қазақстан Республикасының Заңында белгіленген тәртіппен объектінің өрт қауіпсіздігі талаптарына сәйкестігі туралы қорытынды алуға міндетті.

2. Объектінің өрт қауіпсіздігі талаптарына сәйкестігі туралы қорытынды беруді уәкілетті органның аумақтық органы жүзеге асырады.

3. Уәкілетті органның аумақтық органы тапсырыс беруші ұсынған өтініш негізінде адамдар жаппай болатын және биіктігі жиырма сегіз метрден асатын салынған объектіге Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген мерзімдерде өрт-техникалық зерттеп-қарауды жүзеге асырады.

4. Уәкілетті органның аумақтық органы адамдар жаппай болатын және биіктігі жиырма сегіз метрден асатын салынған объектіге өрт-техникалық зерттеп-қарауды жүзеге асырып, уәкілетті орган бекіткен нысан бойынша объектінің өрт қауіпсіздігі талаптарына сәйкестігі туралы қорытынды береді.

Тиісті қорытындының көшірмесі мемлекеттік сәулет-құрылыс бақылауы және қадағалауы органдарына жіберіледі.

5. Объектінің өрт қауіпсіздігі талаптарына сәйкестігі туралы қорытындымен келіспеген жағдайда, тапсырыс беруші оған Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен және мерзімдерде шағым жасауға құқылы.

Ескерту. 12-тарау 66-2-баппен толықтырылды – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

66-3-бап. Өрт автоматикасы жүйелерін монтаждау, баптау және оларға техникалық қызмет көрсету жөніндегі қызмет

1. Өрт автоматикасы жүйелерін монтаждау, баптау және оларға техникалық қызмет көрсету жөніндегі қызмет уәкілетті органның ведомствосы "Рұқсаттар және хабарламалар туралы" Қазақстан Республикасының Заңында белгіленген тәртіппен берген өрт автоматикасы жүйелерін монтаждау, баптау және оларға техникалық қызмет көрсету жөніндегі қызметті жүзеге асыруға рұқсат болған кезде жүзеге асырылады.

Өрт автоматикасы жүйелерін монтаждау, баптау және оларға техникалық қызмет көрсету жөніндегі қызметті жүзеге асыруға рұқсат дара кәсіпкер немесе заңды тұлға уәкілетті орган белгілеген рұқсат беру талаптарына сәйкес келген жағдайда беріледі.

2. Өрт автоматикасы жүйелерін монтаждау, баптау және оларға техникалық қызмет көрсету жөніндегі қызметті жүзеге асыратын дара кәсіпкер немесе заңды тұлға Қазақстан Республикасы азаматтық заңнамасына сәйкес шарт негізінде қызмет көрсетілетін объектіде өрт автоматикасы жүйелерінің жұмыс істеп тұрған жағдайын және олардың жобалау құжаттамасына сәйкестігін қамтамасыз етеді.

Объектіде өрт автоматикасы жүйелерінің жобалау құжаттамасына сәйкес келмейтіні және (немесе) олардың жұмыс істемейтін жағдайда екендігі анықталған кезде уәкілетті органның аумақтық органы өрт автоматикасы жүйелерін монтаждау, баптау және оларға техникалық қызмет көрсету жөніндегі қызметті жүзеге асыратын дара кәсіпкерге немесе заңды тұлғаға өрт қауіпсіздігі талаптарының анықталған бұзушылықтары туралы хабар береді.

Өрт автоматикасы жүйелерін монтаждау, баптау және оларға техникалық қызмет көрсету жөніндегі қызметті жүзеге асыратын дара кәсіпкер немесе заңды тұлға осы тармақтың екінші бөлігінде көзделген ақпаратты алғаннан кейін шарттық міндеттемелер шегінде оларды жою жөнінде шаралар қабылдайды.

3. Өрт автоматикасы жүйелерін монтаждау, баптау және оларға техникалық қызмет көрсету жөніндегі қызметті жүзеге асыратын дара кәсіпкердің немесе заңды тұлғаның кінәсінен болған өрттің фактісі бойынша анықталған өрт автоматикасы жүйелерінің жұмыс істемейтін жағдайы және (немесе) олардың жобалау құжаттамасына сәйкес келмеуі Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген жауаптылыққа алып келеді.

4. Дара кәсіпкердің немесе заңды тұлғаның рұқсат беру талаптарына сәйкес келмеуі Қазақстан Республикасының әкімшілік құқық бұзушылық туралы заңнамасына сәйкес әкімшілік жауаптылыққа алып келеді.

5. Өрт автоматикасы жүйелерін монтаждау, баптау және оларға техникалық қызмет көрсету жөніндегі қызметті жүзеге асыруға рұқсаттан айыру Қазақстан Республикасының әкімшілік құқық бұзушылық туралы заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады.

6. Өрт автоматикасы жүйелерін монтаждау, баптау және оларға техникалық қызмет көрсету жөніндегі қызметті жүзеге асыруға рұқсат мынадай жағдайларда қолданысын тоқтатады:

- 1) уәкілетті органның ведомствосына рұқсаттың қолданысын тоқтату туралы ерікті түрде жүгіну;
- 2) заңды тұлғаның таратылуы;
- 3) дара кәсіпкер қызметінің тоқтатылуы;
- 4) рұқсаттан айыру.

Ескерту. 12-тарау 66-3-баппен толықтырылды – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

13-тарау. КӘСІБИ ӨРТКЕ ҚАРСЫ ҚЫЗМЕТ ЖӘНЕ ӨРТКЕ ҚАРСЫ ЕРІКТІ ҚҰРАЛЫМДАР

67-бап. Кәсіби өртке қарсы қызмет

1. Кәсіби өртке қарсы қызметтің жұмысы ұйымдарда, елді мекендерде және объектілерде өрттердің алдын алу және сөндіру, өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету және өрттерді сөндіруге байланысты авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу жөніндегі жұмыстарды жүргізу құқығына "Рұқсаттар және хабарламалар туралы" Қазақстан Республикасының Заңында белгіленген тәртіппен уәкілетті органның ведомствосы берген аттестат негізінде жүзеге асырылады.

Осы Заңға және Қазақстан Республикасының өртке қарсы қызметтің жұмысын реттейтін өзге де нормативтік құқықтық актілеріне сәйкес жүзеге асырылатын, ұйымдарда, елді мекендерде және объектілерде өрттердің алдын алу және сөндіру, өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету және өрттерді сөндіруге байланысты авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу кәсіби өртке қарсы қызметтің міндеттері болып табылады.

2. Міндетті түрде кәсіби өртке қарсы қызмет құрылатын елді мекендердің, сондай-ақ ұйымдар мен объектілердің өрт қауіпсіздігі кәсіби өртке қарсы қызмет құру немесе кәсіби өртке қарсы қызметтердің қызмет көрсетуіне арналған шарттар жасасу жолымен қамтамасыз етіледі.

Кәсіби өртке қарсы қызметтің қызмет көрсетілетін ұйымдар мен объектілерде өрттерді сөндіруге жұмсалған шығындарын өтеу орындалған жұмыстар актісі бойынша жүзеге асырылады.

3. Кәсіби өртке қарсы қызмет өрттерді сөндіру жөніндегі міндеттерді орындауда мемлекеттік өртке қарсы қызмет органдарына жәрдем көрсетуге міндетті.

4. Кәсіби өртке қарсы қызметке жұмысқа он сегіз жасқа толған және арнайы даярлық пен оқыту курсынан өткен Қазақстан Республикасының азаматтары қабылдана алады.

Психикаға белсенді әсер ететін заттарды тұтынуға байланысты психикалық, мінез-құлықтық бұзылушылықтары (аурулары) бар, психикалық, мінез-құлықтық, оның ішінде психикаға белсенді әсер ететін заттарды тұтынуға байланысты бұзылушылықтарының (ауруларының) себебі бойынша психикалық денсаулық саласында медициналық көмек көрсететін ұйымдарда есепте тұрған, психикасының бұзылуы салдарынан жарамсыз деп танылған адамдар Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен кәсіби өртке қарсы қызметке жұмысқа қабылдана алмайды.

5. Кәсіби өртке қарсы қызмет өрт техникасымен, жабдықтармен, өртке қарсы жарақтармен, өрт сөндірушінің арнаулы қорғаныш киімімен жарақтандырылуға және мемлекеттік өртке қарсы қызмет органдары үшін белгіленген талаптарға сәйкес келуге тиіс. Кәсіби өртке қарсы қызметті материалдық-техникалық жарақтандыру кезінде қызмет көрсетілетін ұйымдар мен объектілер қызметінің ерекшелігі ескеріледі.

6. Кәсіби өртке қарсы қызмет Қазақстан Республикасының азаматтық қорғау туралы заңнамасының талаптарын бұза отырып қызметті жүзеге асырған, оның ішінде кәсіби өртке қарсы қызметтерге қойылатын рұқсат беру талаптарына сәйкес келмеген жағдайда, кәсіби өртке қарсы қызмет Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген жауаптылықта болады.

7. Ұйымдарда, елді мекендерде және объектілерде өрттердің алдын алу және сөндіру, өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету және өрттерді сөндіруге байланысты авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу жөніндегі жұмыстарды жүргізу құқығына аттестаттың қолданысын тоқтата тұру мынадай жағдайларда жүзеге асырылады:

1) кәсіби өртке қарсы қызметтерге қойылатын рұқсат беру талаптарының сақталмауы;

2) уәкілетті органға ерікті түрде жүгіну;

3) Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген өзге де жағдайлар.

Ұйымдарда, елді мекендерде және объектілерде өрттердің алдын алу және сөндіру, өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету және өрттерді сөндіруге байланысты авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу жөніндегі жұмыстарды жүргізу құқығына аттестаттың қолданысын тоқтата тұру кезеңінде кәсіби өртке қарсы қызмет ұйымдарда, елді мекендерде және объектілерде өрттердің алдын алу мен сөндіруден, өрт

қауіпсіздігін қамтамасыз етуден және өрттерді сөндіруге байланысты авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуден босатылмайды.

8. Кәсіби өртке қарсы қызмет анықталған бұзушылықтарды жою туралы ұйғарымды орындамаған жағдайда, ұйымдарда, елді мекендерде және объектілерде өрттердің алдын алу және сөндіру, өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету және өрттерді сөндіруге байланысты авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу жөніндегі жұмыстарды жүргізу құқығына аттестаттан айыру Қазақстан Республикасының әкімшілік құқық бұзушылық туралы заңнамасына сәйкес жүргізіледі.

9. Ұйымдарда, елді мекендерде және объектілерде өрттердің алдын алу және сөндіру, өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету және өрттерді сөндіруге байланысты авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу жөніндегі жұмыстарды жүргізу құқығына аттестат мына жағдайларда қолданысын тоқтатады:

- 1) уәкілетті органның ведомствосына аттестаттың қолданысын тоқтату туралы ерікті түрде жүгіну;
- 2) заңды тұлғаның таратылуы;
- 3) аттестаттан айыру.

Ескерту. 67-бап жаңа редакцияда - ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

68-бап. Өртке қарсы ерікті құралымдар

1. Дала өрттерінің, сондай-ақ ұйымдар мен елді мекендердегі өрттердің алдын алу және оларды сөндіру жөніндегі іс-шараларды жүзеге асыру мақсатында өртке қарсы ерікті құралымдар құрылуы мүмкін.

2. Өртке қарсы ерікті құралымдардың негізгі міндеттеріне:

- 1) дала өрттерінің, сондай-ақ ұйымдар мен елді мекендердегі өрттердің алдын алу және оларды сөндіру;
- 2) дала өрттерін, сондай-ақ ұйымдар мен елді мекендердегі өрттерді сөндіруге байланысты авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу;
- 3) өрт қауіпсіздігі саласындағы жұмыстарды орындау және қызметтер көрсету;
- 4) халықты өрт қауіпсіздігі шараларына және өрт шыққан кездегі іс-қимылдарға оқыту жатады.

3. Өртке қарсы ерікті құралымдар ерікті өрт сөндірушілерден жасақталады.

Ерікті өрт сөндірушілерге ерікті өрт сөндірушілерді бастапқы даярлаудың оқу бағдарламасына сәйкес он сегіз жасқа толған және ерікті өрт сөндірушілерді бастапқы даярлаудан өткен Қазақстан Республикасының азаматтары ерікті негізде қабылданады.

Психикаға белсенді әсер ететін заттарды тұтынуға байланысты психикалық, мінез-құлықтық бұзылушылықтары (аурулары) бар, психикалық, мінез-құлықтық, оның ішінде психикаға белсенді әсер ететін заттарды тұтынуға байланысты бұзылушылықтарының (ауруларының) себебі бойынша психикалық денсаулық

саласында медициналық көмек көрсететін ұйымдарда есепте тұрған, психикасының бұзылуы салдарынан жарамсыз деп танылған адамдар Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен ерікті өрт сөндірушілер бола алмайды.

Ерікті өрт сөндірушілерге қабылданған азаматтар ерікті өрт сөндірушілер тізілімінде тіркеледі, оларды жүргізуді уәкілетті органның аумақтық органы жүзеге асырады.

Ерікті өрт сөндірушілерді кейіннен даярлау өрт сөндіру пункттерінде жүзеге асырылады.

Ерікті өрт сөндірушілердің кейінгі даярлық бағдарламасын өртке қарсы ерікті құралымның басшысы әзірлейді және оны уәкілетті органның аумақтық органының басшысы бекітеді.

4. Өртке уақтылы ден қою үшін уәкілетті органның аумақтық органымен келісу бойынша өртке қарсы ерікті құралымның басшысы ерікті өрт сөндірушілерді өрт сөндіру пункттерінде жинау тәртібі мен оларды өрт шыққан жерге жеткізу тәсілін айқындайды.

4-1. Ерікті өрт сөндіруші жұмыс уақытында жұмыс орнын (лауазымын) және орташа жалақысын сақтай отырып, оны дала өрттерінің, сондай-ақ ұйымдар мен елді мекендердегі өрттердің алдын алу және сөндіру жөніндегі іс-шараларға тартылған кезеңіне еңбек міндеттерін орындаудан босатылады.

5. Ерікті өрт сөндіруші өрттердің алдын алу және сөндіру және дала өрттерін, сондай-ақ ұйымдар мен елді мекендердегі өрттерді сөндіруге байланысты авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу жөніндегі жұмыстарды орындау кезеңінде қаза тапқан (қайтыс болған) жағдайда, оның отбасы мүшелеріне соңғы атқарған лауазымы бойынша жалақысының он еселенген жылдық мөлшерінен кем емес мөлшерде біржолғы жәрдемақы төленеді.

6. Ерікті өрт сөндірушіге қызметтік міндеттерін атқару кезінде мертігуі, жарақаттануы, жаралануы, контузия алуы, ауыруы салдарынан мүгедектік белгіленген кезде оған мынадай мөлшерлерде:

1) бірінші немесе екінші топтағы мүгедектігі бар адамға – жалақысының бес еселенген жылдық мөлшерінде;

2) үшінші топтағы мүгедектігі бар адамға жалақысының екі еселенген жылдық мөлшерінде біржолғы жәрдемақы төленеді.

7. Ерікті өрт сөндіруші қызметтік міндеттерін атқару кезінде еңбекке қабілеттілігінен тұрақты айырылып ауыр мертіккен, жарақаттанған, жараланған, контузия алған, ауырған жағдайда, оған мүгедектік белгіленбей, жалақысының жылдық мөлшерінен кем емес мөлшерде біржолғы жәрдемақы төленеді.

7-1. Егер ерікті өрт сөндіруші еңбек қатынастарында болмаған жағдайда, 5, 6 және 7 -тармақтарда көзделген төлемдер тиісті қаржы жылына белгіленген ең төменгі жалақы ескеріле отырып жүргізіледі.

8. Осы баптың 5, 6 және 7-тармақтарында көзделген біржолғы жәрдемақылар бюджет қаражаты есебінен төленеді.

9. Алып тасталды – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

Ескерту. 68-бапқа өзгерістер енгізілді - ҚР 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 27.06.2022 № 129-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

14-тарау. ӨНЕРКӘСПТІК ҚАУІПСІЗДІКТІ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ

69-бап. Өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету

1. Өнеркәсіптік қауіпсіздік техникалық регламенттерде, өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидаларында, нұсқаулықтарда және Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілерінде белгіленген өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарын сақтауға бағытталған.

2. Өнеркәсіптік қауіпсіздік:

1) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген жағдайларды қоспағанда, міндетті болып табылатын өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарын белгілеу және орындау;

2) қауіпті өндірістік объектілерде өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарына сәйкес келетін технологияларды, жарылғыш заттар мен олардың негізінде жасалған бұйымдарды қолдануға жол беру;

3) өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарына сәйкес келетін қауіпті техникалық құрылғыларды Қазақстан Республикасының аумағында қолдануға жол беру;

4) осы Заңда айқындалған қауіпті өндірістік объектінің өнеркәсіптік қауіпсіздігін декларациялау;

5) өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік бақылау мен қадағалау, сондай-ақ өндірістік бақылау;

6) өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасы;

7) өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы жұмыстарды жүргізу құқығына заңды тұлғаларды аттестаттау;

8) өнеркәсіптік қауіпсіздік мониторингі;

9) өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметтерінің қауіпті өндірістік объектілерде профилактикалық жұмыстарды тұрақты жүргізе отырып, тау-кен құтқару, газдан құтқару жұмыстарын және бұрқаққа қарсы жұмыстарды жүргізуі;

10) ұлттық стандарттарға сәйкес лифтілерді, эскалаторларды, траволаторларды, сондай-ақ мүгедектігі бар адамдарға арналған көтергіштерді монтаждауды, техникалық қызмет көрсетуді, техникалық куәландыруды жүргізуі;

11) қауіпті өндірістік объектілерді уақтылы жаңарту және техникалық қайта жарақтандыру арқылы қамтамасыз етіледі.

Ескерту. 69-бапқа өзгерістер енгізілді - ҚР 07.04.2016 № 487-V (қол қойылған күннен бастап қолданысқа енгізіледі); 26.12.2019 № 284-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 01.04.2021 № 26-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 30.12.2021 № 95-VII (01.01.2023 бастап қолданысқа енгізіледі); 27.06.2022 № 129-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-б. қараңыз) Заңдарымен.

70-бап. Қауіпті өндірістік объектілердің белгілері

Қауіпті өндірістік объектілердің белгілері:

1) мынадай қауіпті заттардың ең болмағанда біреуін:

иондаушы сәулелену көзін;

тұтанғыш затты – қалыпты қысымда және ауамен араласқан кезде тұтанғыш болатын және қалыпты қысым кезінде қайнау температурасы 20 немесе одан төмен Цельсий градусы болатын газды;

жарылғыш затты – сыртқы әсердің белгілі бір түрлері кезінде жылу бөліп және газ құрап, өздігінен жылдам тарайтын химиялық өзгеріске ұшырай алатын затты;

жанғыш затты – өздігінен тұтанып, сондай-ақ от алдыру көзінен жана алатын және оны алып тастағаннан кейін де өздігінен жанатын сұйықтықты, газды;

тотықтандырғыш затты – жануға көмектесетін, тұтануды тудыратын және (немесе) тотықтандыру-қалпына келтірудің экзотермиялық реакциясы нәтижесінде басқа заттардың тұтануына себеп болатын затты;

уытты затты – тірі организмдерге әсер еткен кезде олардың өліміне әкеп соқтыра алатын және мынадай сипаттамалары бар:

асқазанға енгізген кезде өлтіретін орташа дозасы - бір килограмм салмаққа қоса алғанда 15-тен 200 миллиграмға дейінгі;

теріге жаққан кезде өлтіретін орташа дозасы – бір килограмм салмаққа қоса алғанда 50-ден 400 миллиграмға дейінгі;

ауадағы өлтіретін орташа концентрациясы – бір литрге қоса алғанда 0,5-тен 2 миллиграмға дейінгі затты;

жоғары уытты затты – тірі организмдерге әсер еткен кезде олардың өліміне әкеп соқтыра алатын және мынадай сипаттамалары бар:

асқазанға енгізген кезде өлтіретін орташа дозасы – бір килограмм салмаққа 15 миллиграмнан аспайтын;

теріге жаққан кезде өлтіретін орташа дозасы – бір килограмм салмаққа 50 миллиграмнан аспайтын;

ауадағы өлтіретін орташа концентрациясы – бір литрге 0,5 миллиграмнан аспайтын затты;

қоршаған ортаға қауіп төндіретін, оның ішінде судағы ортада мынадай өте уытты көрсеткіштермен сипатталатын:

балыққа тоқсан алты сағат бойы ингаляциялық әсер еткен кезде өлтіретін орташа дозасы – бір литрге 10 миллиграмнан аспайтын;

дафнияға қырық сегіз сағат бойы әсер еткен кезде белгілі әсер тудыратын удың орташа концентрациясы – бір литрге 10 миллиграмнан аспайтын;

балдырларға жетпіс екі сағат бойы әсер еткен кезде баяулататын орташа концентрациясы – бір литрге 10 миллиграмнан аспайтын затты өндіру, пайдалану, қайта өңдеу, түзу, сақтау, тасымалдау (құбыржолдық), жою;

2) кара, түсті, бағалы металдардың балқымаларын және осы металдардың негізінде алынатын қорытпаларын өндіру;

3) техникалық құрылғылар пайдаланылмайтын геологиялық барлау объектілерін қоспағанда, тау-кен, геологиялық барлау, бұрғылау, жарылыс жұмыстарын, пайдалы қазбаларды өндіру және қайта өңдеу жөніндегі жұмыстарды, жерасты жағдайларындағы жұмыстарды жүргізу болып табылады.

Ескерту. 70-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 01.04.2021 № 26-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

71-бап. Қауіпті өндірістік объектілер

1. Қауіпті өндірістік объектілерге осы Заңның 70-бабында белгіленген белгілері бар және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган бекіткен қауіпті өндірістік объектілерді сәйкестендіру қағидаларына сәйкес солай деп сәйкестендірілетін кәсіпорындар, өндірістік бөлімшелер және осы кәсіпорындардың басқа да объектілері жатады.

2. Қауіпті өндірістік объектілерге, жылжымалы жүк көтергіш крандарды және көтергіштерді (мұнараларды), мүгедектігі бар адамдарға арналған көтергіштерді қоспағанда, қауіпті техникалық құрылғылар да жатады.

Ескерту. 71-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 01.04.2021 № 26-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 27.06.2022 № 129-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

72-бап. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы жұмыстарды жүргізу құқығына заңды тұлғаларды аттестаттау

1. Заңды тұлғалар:

1) өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасын жүргізу;

2) өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы басшыларды, мамандарды және жұмыскерлерді даярлау, қайта даярлау;

3) жарылыс жұмыстары саласында сараптама жүргізу;

4) газ тұтыну жүйелеріне техникалық қызмет көрсетуді жүргізу;

5) газ тарату жүйелеріне техникалық қызмет көрсетуді жүргізу;

6) сұйытылған мұнай газымен жабдықтау жүйелерінің объектілеріне техникалық қызмет көрсетуді жүргізу;

7) лифтілерді, эскалаторларды, траволаторларды, сондай-ақ мүгедектігі бар адамдарға арналған көтергіштерді монтаждауды, оларға техникалық қызмет көрсетуді, техникалық диагностикалауды, техникалық куәландыруды және жөндеуді жүргізу құқығына аттестатталуға жатады.

2. Заңды тұлғаларды өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы жұмыстарды жүргізу құқығына аттестаттау өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган айқындайтын тәртіппен жүргізіледі.

Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы жұмыстарды жүргізу құқығына аттестатталған заңды тұлғаларға (бұдан әрі – аттестатталған ұйым) өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы жұмыстарды жүргізу құқығына аттестат беріледі.

Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы жұмыстарды жүргізу құқығына аттестаттың қолданылу мерзімі бес жылды құрайды.

3. Аттестатталған ұйым өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарын бұза отырып қызметті жүзеге асырған, оның ішінде біліктілік немесе рұқсат беру талаптарына сәйкес келмеген жағдайда, аттестатталған ұйымдар Қазақстан Республикасының әкімшілік құқық бұзушылық туралы заңнамасында белгіленген жауаптылықта болады.

4. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы жұмыстарды жүргізу құқығына аттестаттың қолданысын тоқтата тұру мынадай жағдайларда жүзеге асырылады:

1) өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарының сақталмауы;

2) өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті органға ерікті түрде жүгіну;

3) Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген өзге де жағдайлар.

5. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы жұмыстарды жүргізу құқығына аттестаттың қолданысын тоқтата тұру өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы жұмыстарды жүргізуге тоқтата тұру кезеңіне тыйым салуға алып келеді.

6. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы жұмыстарды жүргізу құқығына аттестаттың қолданысын қайта бастау "Рұқсаттар және хабарламалар туралы" Қазақстан Республикасының Заңында белгіленген тәртіппен аттестатталған ұйымның жолданымы бойынша жүзеге асырылады.

7. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласында аттестатталатын жұмыс түрлерін жүргізу құқығына аттестаттан айыру Қазақстан Республикасының әкімшілік құқық бұзушылық туралы заңнамасына сәйкес жүргізіледі.

8. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы жұмыстарды жүргізу құқығына аттестат мынадай жағдайларда қолданысын тоқтатады:

1) өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті органға аттестаттың қолданысын тоқтату туралы ерікті түрде жүгіну;

2) аттестаттың қолданылу мерзімінің аяқталуы;

3) заңды тұлғаның таратылуы;

4) аттестаттан айыру.

9. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган аттестатталған ұйымдар мен аттестаттарының қолданысы тоқтатылған ұйымдар туралы ақпаратты өзінің интернет-ресурсында орналастырады.

Ескерту. 72-бап жаңа редакцияда – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

73-бап. Өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасы

1. Өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасына:

1) қауіпті техникалық құрылғылар;

2) қауіпті өндірістік объектілерде қолданылатын құрылыс материалдарын қоспағанда, қауіпті өндірістік объектілерде қолданылатын технологиялар, техникалық құрылғылар, материалдар;

3) алып тасталды - ҚР 01.04.2021 № 26-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

4) алып тасталды - ҚР 01.04.2021 № 26-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

5) алып тасталды – ҚР 06.04.2024 № 71-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

6) алып тасталды - ҚР 28.10.2015 № 366-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);

7) "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының Кодексіне сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы сараптамаға жататын жобалау құжаттары жатады.

2. Өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасын өтініш беруші ұйымға тәуелді емес аттестатталған ұйымдар өтініш беруші ұйымның қаражаты есебінен жүргізеді.

3. Өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасын жүргізудің нәтижесі сараптама қорытындысы болып табылады.

Ескерту. 73-бапқа өзгерістер енгізілді - ҚР 29.12.2014 № 269-V (01.01.2015 бастап қолданысқа енгізіледі); 28.10.2015 № 366-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 27.12.2017 № 126-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін алты ай өткен соң қолданысқа енгізіледі); 01.04.2021 № 26-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 06.04.2024 № 71-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен

кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

74-бап. Қауіпті өндірістік объектілерде қолданылатын технологияларды, қауіпті техникалық құрылғыларды қолдануға рұқсаттар беру

1. Қауіпті өндірістік объектілерде қолданылатын технологияларды, қауіпті техникалық құрылғыларды қолдануға рұқсат алуға арналған құжаттарды қарауды өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган жүзеге асырады.

2. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган ұсынылған құжаттарды қарап шығып, қауіпті өндірістік объектілерде қолданылатын технологияларды, қауіпті техникалық құрылғыларды қолдануға рұқсатты беру туралы шешім қабылдайды не уәжді бас тартуды ұсынады.

3. Пайдалану процесінде қауіпті өндірістік объектілерде қолданылатын технологиялардың, қауіпті техникалық құрылғылардың өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарына сәйкес келмейтіндігі анықталған кезде өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган оларды қолдануға арналған рұқсатты кері қайтарып алады.

4. Қауіпті өндірістік объектілерде қолданылатын технологияларды, қауіпті техникалық құрылғыларды қолдануға берілген, кері қайтарып алынған рұқсаттарды есепке алуды өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган жүзеге асырады.

5. Қазақстан Республикасының аумағында қолдануға жол берілген, қауіпті өндірістік объектілерде қолданылатын технологиялар, қауіпті техникалық құрылғылар туралы ақпарат өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті органның интернет-ресурсында орналастырылады.

6. Қауіпті өндірістік объектілерде қолданылатын технологияларды, қауіпті техникалық құрылғыларды қолдануға арналған рұқсаттар Қазақстан Республикасының аумағында барлық нарық субъектілері үшін қолданылады және оларды қайта алу талап етілмейді.

Қауіпті техникалық құрылғылардың құрамына кіретін тораптарды, детальдарды, аспаптарды, жинақтаушы бұйымдарды, қосалқы бөлшектерді қолдануға, сондай-ақ сәйкестікті растау рәсімінен (сертификаттаудан) өткен қауіпті техникалық құрылғыларға рұқсаттар беру талап етілмейді.

Ескерту. 74-бап жаңа редакцияда- ҚР 01.04.2021 № 26-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); өзгеріс енгізілді – ҚР 14.07.2022 № 141-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

75-бап. Жарылғыш заттар мен олардың негізінде жасалған бұйымдарды ұдайы қолдануға, жарылыс жұмыстарын жүргізуге рұқсат беру

1. Жарылғыш заттар мен олардың негізінде жасалған бұйымдарды, оның ішінде шетелде шығарылғандарын ұдайы қолдануға рұқсат алуға арналған құжаттарды қарауды өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган жүзеге асырады.

2. Сынақтар жүргізу жөніндегі комиссияның құрамына өтініш берушінің, аттестатталған ұйымның және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті органның өкілдері енгізілуге тиіс.

3. Жарылғыш заттар мен олардың негізінде жасалған бұйымдарды ұдайы қолдануға рұқсатты өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган мыналарды:

1) жарылғыш заттар мен олардың негізінде жасалған бұйымдардың оларды дайындауға және қолдануға арналған техникалық құжаттамада белгіленген талаптарға, оның ішінде өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарына сәйкестігіне бақылау сынақтарын;

2) өндірістік жағдайларда қабылдау сынақтарын қамтитын сынақтар кешенін жүргізгеннен кейін береді.

4. Жарылыс жұмыстарын жүргізуге рұқсатты өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган ведомствосының аумақтық бөлімшесі береді. Жарылыс жұмыстарын жүргізуге рұқсат беру тәртібін өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган айқындайды.

Ескерту. 75-бап жаңа редакцияда - ҚР 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); өзгеріс енгізілді – ҚР 14.07.2022 № 141-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

76-бап. Қауіпті өндірістік объектінің өнеркәсіптік қауіпсіздігін міндетті декларациялау

1. Өнеркәсіптік қауіпсіздікті міндетті декларациялауға қауіпті өндірістік объектілерді өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган бекіткен декларацияланатын объектілерге жатқызу критерийлеріне сәйкес келетін қауіпті өндірістік объектілер жатады.

2. Қауіпті өндірістік объектінің өнеркәсіптік қауіпсіздік декларациясы (бұдан әрі – декларация) жобаланатын және жұмыс істеп тұрған қауіпті өндірістік объектілер үшін әзірленеді.

3. Декларация әзірлеуді қауіпті өндірістік объектіні пайдаланатын ұйым дербес жүзеге асырады.

4. Декларацияны қауіпті өндірістік объектіні пайдаланатын ұйымның басшысы бекітеді.

Қауіпті өндірістік объектіні пайдаланатын ұйымның басшысы декларацияның уақтылы ұсынылуына, онда қамтылған мәліметтердің толықтығына және анықтығына Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген жауаптылықта болады.

5. Алып тасталды - ҚР 01.04.2021 № 26-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

6. Декларацияға тіркеу шифрын беруге арналған құжаттарды қарауды өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган жүзеге асырады.

Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган ұсынылған құжаттарды қарап шығып, декларацияны тіркеу туралы шешім қабылдайды не уәжді бас тартуды ұсынады.

Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган тіркеген декларация өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті органда электрондық құжат нысанында сақталады.

7. Қауіпті өндірістік объектіні өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган тіркеген декларациясыз пайдалануға тыйым салынады.

8. Өнеркәсіптік қауіпсіздік декларациялары тіркелген қауіпті өндірістік объектілер туралы мәліметтер өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті органның интернет-ресурсында орналастырылады.

9. Қауіпті өндірістік объектіні жаңғырту немесе қайта бейіндеу жағдайларын қоса алғанда, өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз етуге әсер ететін шарттар өзгерген жағдайда, декларация өзгертілуге немесе тіркеуден шығарылуға жатады.

Декларацияға өзгерістер енгізілген кезде ол өзгерістер енгізілгеннен кейін үш айдан кешіктірілмейтін мерзімде қайта тіркелуге жатады.

Ескерту. 76-бапқа өзгерістер енгізілді - ҚР 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.05.2018 № 156-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 01.04.2021 № 26-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 14.07.2022 № 141-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

77-бап. Қауіпті техникалық құрылғыларды және қауіпті өндірістік объектілерді есепке қою және есептен шығару

Ескерту. 77-баптың тақырыбына өзгеріс енгізілді - ҚР 01.04.2021 № 26-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

1. Қауіпті өндірістік объектілерді есепке қою, есептен шығару үшін қауіпті өндірістік объектілерді пайдаланатын ұйым басшысы өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган ведомствосының аумақтық бөлімшесіне қауіпті өндірістік объектілерді сәйкестендіру жөніндегі ақпаратты қоса бере отырып өтініш береді.

Қауіпті техникалық құрылғыны есепке қою, есептен шығару үшін қауіпті техникалық құрылғыны пайдаланатын ұйым басшысы:

өнеркәсіптік объектілерде – өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган ведомствосының аумақтың бөлімшесіне өтініш береді;

әлеуметтік инфрақұрылым объектілерінде – өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асыратын жергілікті атқарушы органға өтініш береді.

2. Өтініште есепке қою немесе есептен шығару үшін қауіпті техникалық құрылғыны сәйкестендіру негіздері көрсетіледі.

3. Қауіпті өндірістік объектіні және қауіпті техникалық құрылғыны есепке қою, есептен шығару кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті органның ведомствосы аумақтық бөлімшесінің немесе әлеуметтік инфрақұрылым объектілерінде қауіпті техникалық құрылғылардың қауіпсіз пайдаланылуын бақылау мен қадағалауды жүзеге асыратын жергілікті атқарушы органның қауіпті өндірістік объектілерді және қауіпті техникалық құрылғыларды есепке алу журналдарына тиісті жазба жүргізіледі.

4. Әлеуметтік инфрақұрылым объектілеріндегі қауіпті техникалық құрылғыларды есепке қою және есептен шығару тәртібін өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган айқындайды.

Ескерту. 77-бапқа өзгерістер енгізілді - ҚР 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 26.12.2019 № 284-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 01.04.2021 № 26-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 30.12.2021 № 95-VII (01.01.2023 бастап қолданысқа енгізіледі); 14.07.2022 № 141-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-б. қараңыз) Заңдарымен.

78-бап. Қауіпті өндірістік объектілерді салуға, кеңейтуге, реконструкциялауға, жаңғыртуға, консервациялауға және жоюға арналған жобалау құжаттамасын келісу

1. Екі және одан да көп облыстың шегінде орналастырылатын қауіпті өндірістік объектіні салуға, кеңейтуге, реконструкциялауға, жаңғыртуға, консервациялауға және жоюға арналған жобалау құжаттамасы Қазақстан Республикасының Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік бақылау мен қадағалау жөніндегі бас мемлекеттік инспекторымен немесе оның орынбасарларымен келісіледі.

Стратегиялық объектілерді және өзге де қауіпті өндірістік объектілерді салуға, кеңейтуге, реконструкциялауға, жаңғыртуға, консервациялауға және жоюға арналған жобалау құжаттамасы облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік бақылау мен қадағалау жөніндегі бас мемлекеттік инспекторымен немесе оның орынбасарларымен келісіледі.

Әлеуметтік инфрақұрылым объектілеріндегі қауіпті өндірістік объектілерді салуға, кеңейтуге, реконструкциялауға, жаңғыртуға, консервациялауға және жоюға арналған жобалау құжаттамасы республикалық маңызы бар қалалардың, астананың,

аудандардың (облыстық маңызы бар қалалардың) әлеуметтік инфрақұрылым объектілеріндегі қауіпті техникалық құрылғылардың қауіпсіз пайдаланылуына мемлекеттік бақылау мен қадағалау жөніндегі мемлекеттік инспекторымен келісіледі.

2. Қауіпті өндірістік объектілерді салуға, кеңейтуге, реконструкциялауға, жаңғыртуға, консервациялауға және жоюға арналған жобалау құжаттамасын қарау және келісу тәртібі қауіпті өндірістік объектіні пайдаланатын ұйымдардың қауіпті өндірістік объектіні салуға, кеңейтуге, реконструкциялауға, жаңғыртуға, консервациялауға және жоюға арналған жобалау құжаттамасын келісу қағидаларымен реттеледі.

3. Алып тасталды - ҚР 01.04.2021 № 26-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

4. Жобалау құжаттамасына өзгерістер енгізілген кезде қайтадан келісу жүргізу міндетті.

Ескерту. 78-бап жаңа редакцияда - ҚР 28.10.2015 № 366-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); өзгеріс енгізілді - ҚР 01.04.2021 № 26-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 30.12.2021 № 95-VII (01.01.2023 бастап қолданысқа енгізіледі); 14.07.2022 № 141-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

79-бап. Қауіпті өндірістік объектілердің және өнеркәсіптік қауіпсіздік мәселелері жөніндегі өзге де ұйымдардың басшыларын, мамандарын және жұмыскерлерін даярлау, қайта даярлау

Ескерту. 79-баптың тақырыбына өзгеріс енгізілді – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

1. Қауіпті өндірістік объектілердің басшыларын, мамандарын және жұмыскерлерін өнеркәсіптік қауіпсіздік мәселелері бойынша даярлауды, қайта даярлауды қамтамасыз ету қауіпті өндірістік объектілерді пайдаланатын ұйымдардың басшыларына жүктеледі.

Қауіпті өндірістік объектілердегі жұмыстарға тартылатын аттестатталған ұйымдардың, жобалау ұйымдары мен өзге де ұйымдардың басшыларын, мамандарын және жұмыскерлерін өнеркәсіптік қауіпсіздік мәселелері бойынша даярлауды, қайта даярлауды қамтамасыз ету осы ұйымдардың басшыларына жүктеледі.

Даярлау, қайта даярлау оқытуды жүргізу және білімін кейіннен тексеру (емтихандар) арқылы жүзеге асырылады.

2. Қауіпті өндірістік объектілердің, сондай-ақ қауіпті өндірістік объектілердегі жұмысқа тартылатын аттестатталған ұйымдардың, жобалау ұйымдары мен өзге де ұйымдардың басшыларын, мамандарын және жұмыскерлерін оқыту және білімін

тексеру (емтихандар) өнеркәсіптік қауіпсіздік саласында басшыларды, мамандарды және жұмыскерлерді даярлау, қайта даярлау құқығын беретін аттестаты болған кезде қауіпті өндірістік объектінің немесе оқу ұйымының оқу орталығында жүргізіледі.

3. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласында басшыларды, мамандарды және жұмыскерлерді даярлау, қайта даярлау құқығына аттестатталған ұйымдар оқытуды жүргізу үшін оқу жоспарын және жұмыскерлерді өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарына оқыту бағдарламасын әзірлейді, бұларды өздерінің басшысы бекітеді.

4. Қауіпті өндірістік объектінің технологиялық процесіне қатысатын, қауіпті өндірістік объектілерді пайдаланатын, техникалық қызмет көрсетуді, техникалық куәландыруды, монтаждауды және жөндеуді орындайтын, қауіпті өндірістік объектілерге жұмысқа кіретін, сондай-ақ қауіпті өндірістік объектілердегі жұмысқа тартылатын аттестатталған ұйымдардағы, жобалау ұйымдары мен өзге де ұйымдардағы басшылар, мамандар және жұмыскерлер:

1) қауіпті өндірістік объектілердегі жұмыстарды орындайтын жұмыскерлер – ұзақтығы кемінде он сағаттық бағдарлама бойынша алдын ала оқытыла отырып, жыл сайын;

2) басшылар, мамандар мен инженерлік-техникалық жұмыскерлер – ұзақтығы кемінде қырық сағаттық бағдарлама бойынша алдын ала оқытыла отырып, үш жылда бір рет даярлауға жатады.

Осы тармақтың бірінші бөлігінің 2) тармақшасында аталған адамдар өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган бекітетін үлгілік бағдарлама бойынша оқытуды дербес жүзеге асыра алады.

5. Қауіпті өндірістік объектінің технологиялық процесіне қатысатын, қауіпті өндірістік объектілерді пайдаланатын, техникалық қызмет көрсетуді, техникалық куәландыруды, монтаждауды және жөндеуді орындайтын, сондай-ақ қауіпті өндірістік объектілердегі жұмысқа тартылатын аттестатталған ұйымдардағы, жобалау ұйымдары мен өзге де ұйымдардағы басшылар, мамандар және жұмыскерлер он сағаттық бағдарлама бойынша алдын ала оқытылып, мынадай жағдайларда:

1) өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарын белгілейтін Қазақстан Республикасының азаматтық қорғау саласындағы нормативтік құқықтық актілері қолданысқа енгізілген кезде немесе өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарын белгілейтін Қазақстан Республикасының азаматтық қорғау саласындағы нормативтік құқықтық актілеріне өзгерістер және (немесе) толықтырулар енгізілген кезде;

2) егер жаңа міндеттер басшыдан, маманнан және жұмыскерден өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарын қосымша білуді талап ететін болса, лауазымға тағайындалған кезде немесе басқа жұмысқа ауысқан кезде;

3) өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптары бұзылған кезде;

4) жаңа жабдықты пайдалануға берген немесе жаңа технологиялық процестерді енгізген кезде;

5) өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті органның ведомствосы немесе оның аумақтық бөлімшелері өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарын жеткілікті түрде білмейтінін анықтаған кезде олардың талабы бойынша қайта даярлануға жатады.

6. Қауіпті өндірістік объектілердің, сондай-ақ қауіпті өндірістік объектілердегі жұмысқа тартылатын аттестатталған ұйымдардың, жобалау ұйымдары мен өзге де ұйымдардың басшыларының, мамандарының және жұмыскерлерінің білімін тексеруді (емтихандарды) ұйымдастыруды және өткізуді өздерінің басшылары бекітілген графиктерге сәйкес қамтамасыз етеді. Білімі тексерілуге (емтихандарға) жататын адамдар графикпен танысуға тиіс.

7. Қауіпті өндірістік объектілерді пайдаланатын ұйымдардың, сондай-ақ қауіпті өндірістік объектілердегі жұмысқа тартылатын аттестатталған ұйымдардың, жобалау ұйымдары мен өзге де ұйымдардың басшыларының, мамандарының және жұмыскерлерінің білімін тексеруді (емтихандарды) жүргізу үшін қауіпті өндірістік объектілерді пайдаланатын ұйым немесе оқу ұйымы басшысының бұйрығымен (өкімімен) тұрақты жұмыс істейтін емтихан комиссиялары құрылады, оларды қауіпті өндірістік объектілерді пайдаланатын ұйымның оқу орталығының немесе оқу ұйымының басшысы немесе басшының орынбасары басқарады.

8. Өнеркәсіптік қауіпсіздікті декларациялайтын заңды тұлғалардың басшылары, сондай-ақ аталған заңды тұлғалардың тұрақты жұмыс істейтін емтихан комиссияларының мүшелері өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган белгілеген тәртіппен үш жылда бір рет емтихан тапсырады.

8-1. Өзге заңды тұлғалардың тұрақты жұмыс істейтін емтихан комиссияларының басшылары мен мүшелері оқу ұйымының немесе қауіпті өндірістік объектінің оқу орталығының комиссиясына оқу курсы аяқталғаннан кейін тәуелсіздік қағидатын сақтай отырып, үш жылда бір рет емтихан тапсырады.

9. Құрамы үш адамнан кем емтихан комиссиясының білімді тексеруіне (емтихандар өткізуіне) жол берілмейді.

10. Емтихан билеттерін және (немесе) тестілеудің электрондық бағдарламаларын оқу ұйымдары әзірлейді және оны өздерінің басшылары бекітеді.

11. Білімді тексеру (емтихандар) нәтижелері хаттамалармен ресімделеді. Білімді тексеру (емтихандар) хаттамалары білімді кезекті тексергенге дейін сақталады.

12. Емтихан тапсырған адамдарға емтихан комиссиясының төрағасы қолын қойған, өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган белгілеген бірыңғай үлгідегі куәлік беріледі.

Өнеркәсіптік қауіпсіздікті декларациялайтын заңды тұлғалардың басшыларына, сондай-ақ аталған заңды тұлғалардың тұрақты жұмыс істейтін емтихан комиссиясының мүшелеріне сертификаттар беріледі.

13. Куәлік (сертификат) онда көрсетілген мерзімдер кезеңінде Қазақстан Республикасының аумағында жарамды.

14. Емтихан тапсырмаған адамдар бір айдан кешіктірілмейтін мерзімде білімін қайта тексеруден өтеді.

15. Емтиханды тапсырмаған адамдар жұмысқа жіберілмейді.

16. Мерзімі өткен куәліктері (сертификаттары) бар адамдар жұмысқа жіберілгеннен кейін бір ай ішінде емтихан тапсыруға тиіс.

17. Оқытуды ұйымдастыру жөніндегі, оның ішінде емтихан комиссиясы мүшелерінің еңбегіне ақы төлеу жөніндегі шығыстар қауіпті өндірістік объектілерді пайдаланатын ұйымдарға, қауіпті өндірістік объектілердегі жұмысқа тартылатын аттестатталған ұйымдарға, жобалау ұйымдары мен өзге де ұйымдарға жүктеледі.

Ескерту. 79-бапқа өзгерістер енгізілді - ҚР 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.05.2018 № 156-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 25.11.2019 № 272-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 01.04.2021 № 26-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2026 бастап қолданысқа енгізіледі)

Зандарымен.

80-бап. Аварияларды жою жоспары

1. Қауіпті өндірістік объектіде аварияларды жою жоспары әзірленеді.

2. Аварияларды жою жоспарында адамдарды құтқару жөніндегі іс-шаралар, қауіпті өндірістік объекті басшылары мен жұмыскерлерінің, өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметтерінің іс-қимылдары көзделеді.

3. Аварияларды жою жоспарында:

1) жедел бөлім;

2) аварияларды жоюға қатысатын жұмыскерлер арасында міндеттерді бөлу, іс-қимылдардың дәйектілігі;

3) авария болған жағдайда құлақтандырылатын және оны жоюға қатысатын лауазымды адамдар мен мекемелердің тізімі қамтылады.

4. Аварияларды жою жоспарын қауіпті өндірістік объектіні пайдаланатын ұйым басшысы бекітеді және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметімен келісіледі.

Ескерту. 80-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 01.04.2021 № 26-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі)

Заңымен.

81-бап. Оқу дабылдары және аварияларға қарсы жаттығулар

1. Қауіпті өндірістік объектіде ұйым басшысы бекіткен жоспар бойынша оқу дабылдары және аварияларға қарсы жаттығулар жүргізіледі.

Қауіпті өндірістік объектіні пайдаланатын ұйым оқу дабылдарын өткізу туралы өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган ведомствосының аумақтық

бөлімшесіне олар өткізілетін күнге дейін он жұмыс күнінен кешіктірмей жазбаша хабарлайды.

2. Оқу дабылын қауіпті өндірістік объектіні пайдаланатын ұйымның техникалық басшысы өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті органның ведомствосы аумақтық бөлімшесінің және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметтерінің өкілдерімен бірлесіп өткізеді.

Аварияға қарсы жаттығу жұмыскерлермен аварияны жою жоспарының әрбір позициясы бойынша өткізіледі.

3. Оқу дабылының, аварияға қарсы жаттығудың қорытындылары актімен ресімделеді. Актіде жазылған ұсыныстардың орындалуын бақылау қауіпті өндірістік объектіні пайдаланатын ұйым басшысына жүктеледі.

Ескерту. 81-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 01.04.2021 № 26-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

15-тарау. ҚАУІПТІ ӨНДІРІСТІК ОБЪЕКТІЛЕРДЕГІ, ҚАУІПТІ ТЕХНИКАЛЫҚ ҚҰРЫЛҒЫЛАРДАҒЫ ОҚЫС ОҚИҒАЛАРДЫ, АВАРИЯЛАРДЫ ТЕРГЕП-ТЕКСЕРУ ЖӘНЕ ЕСЕПКЕ АЛУ

Ескерту. 15-тараудың тақырыбына өзгеріс енгізілді – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

82-бап. Қауіпті өндірістік объектіні пайдалануды жүзеге асыратын ұйымның оқыс оқиға, авария кезіндегі іс-қимылы

1. Қауіпті өндірістік объектіні пайдалануды жүзеге асыратын ұйым оқыс оқиға кезінде:

1) қауіпті өндірістік факторлардың туындағаны және болған оқыс оқиға туралы жұмыскерлерге, төтенше жағдайдың есепті аймағына жататын халыққа, өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган ведомствосының аумақтық бөлімшесіне, жергілікті атқарушы органдарға дереу хабар береді;

2) алып тасталды – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

3) оқыс оқиғаны тергеп-тексеруді жүргізеді;

4) оқыс оқиғаларды болғызбау жөніндегі іс-шараларды әзірлейді және жүзеге асырады;

5) болған оқыс оқиғаларды есепке алуды жүргізеді.

2. Қауіпті өндірістік объектіні пайдалануды жүзеге асыратын ұйым авария кезінде:

1) орын алған авария туралы жұмыскерлерге, өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметіне, уәкілетті органның аумақтық органына және

өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган ведомствосының аумақтық бөлімшесіне, жергілікті атқарушы органдарға, ал қауіпті өндірістік факторлар туындаған кезде төтенше жағдайдың есепті аймағына жататын халыққа дереу хабарлайды;

2) аварияны тергеп-тексеру жөніндегі комиссияға өз өкілеттіктерін жүзеге асыру үшін қажетті барлық ақпаратты береді;

3) комиссия жұмысының қауіпсіздігін қамтамасыз ететін іс-шараларды жүзеге асырады.

Ескерту. 82-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 01.04.2021 № 26-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

83-бап. Аварияны немесе оқыс оқиғаны тергеп-тексеру міндеттері мен негізі

Ескерту. 83-баптың тақырыбына өзгеріс енгізілді – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

1. Аварияны немесе оқыс оқиғаны тергеп-тексерудің міндеттері оларға алып келген мән-жайларды анықтау, олардың себептерін, техникалық құрылғыларды, технологиялық процестерді пайдалану шарттарының бұзылу, өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарының бұзылу сипатын анықтау, осындай авариялардың немесе оқыс оқиғалардың салдарын жою және оларды болғызбау жөніндегі іс-шараларды, авариядан немесе оқыс оқиғадан келтірілген материалдық залалды айқындау болып табылады.

2. Қауіпті өндірістік объектілердегі, қауіпті техникалық құрылғылардағы авария немесе оқыс оқиға тиісті комиссия жүргізетін тергеп-тексеруге негіз болып табылады.

Ескерту. 83-бап жаңа редакцияда - ҚР 01.04.2021 № 26-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); өзгеріс енгізілді – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

84-бап. Аварияны немесе оқыс оқиғаны тергеп-тексеру жөніндегі комиссияны құру

1. Аварияны тергеп-тексеру үшін өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган немесе оның ведомствосының аумақтық бөлімшесі өзінің өкілі басшысы болатын комиссияны құрады.

Аварияға тергеп-тексеру жүргізетін комиссияның құрамына:

жергілікті атқарушы органның;

қауіпті өндірістік объектіні пайдаланатын ұйымның;

өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметінің өкілдері кіреді.

Комиссияның құрамына енгізу үшін кандидатуралар өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган ведомствосының аумақтық бөлімшесіне аварияның туындағаны туралы ақпарат алынған кезден бастап жиырма төрт сағаттан кешіктірілмейтін мерзімде ұсынылады.

1-1. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган немесе оның ведомствосының аумақтық бөлімшесі комиссия жұмысы басталғаннан кейінгі келесі жұмыс күні ішінде бақылау және қадағалау субъектісінің (объектісінің) тұрған жері бойынша өз құзыреті шегінде мемлекеттік құқықтық статистика және арнайы есепке алу саласындағы қызметті жүзеге асыратын мемлекеттік органды аварияның тергеп-тексерілгені туралы хабардар етеді.

2. Қауіпті өндірістік объектідегі бестен көп адам қаза тапқан топтық жазатайым оқиға орын алған аварияны тергеп-тексеруді Қазақстан Республикасының Үкіметі қаратын мемлекеттік комиссия жүргізеді.

Қазақстан Республикасының Үкіметі қауіпті өндірістік объектідегі аварияны тергеп-тексеру жөніндегі мемлекеттік комиссияны өзге негіздер бойынша да құруға құқылы.

3. Оқыс оқиғаларды тергеп-тексеруді қауіпті өндірістік объектіні пайдаланатын ұйымның комиссиясы жүргізеді, оны өзінің техникалық басшысы басқарады.

Оқыс оқиғаларды тергеп-тексеру жөніндегі комиссияның құрамына қауіпті өндірістік объектіні пайдаланатын ұйымның өкілдері, сондай-ақ оның басшысының шешімімен өзге де адамдар кіреді.

Ескерту. 84-бап жаңа редакцияда - ҚР 01.04.2021 № 26-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); өзгеріс енгізілді – ҚР 06.04.2024 № 71-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-б. қараңыз) Заңдарымен.

85-бап. Аварияны немесе оқыс оқиғаны тергеп-тексеру жөніндегі комиссия, оның өкілеттігі

1. Аварияны немесе оқыс оқиғаны тергеп-тексеру жөніндегі комиссияның жұмысы төраға бекіткен бұйрыққа (өкімге) сәйкес жүргізіледі, ол ұйымдастырушылық іс-шараларын орындайды және аварияны немесе оқыс оқиғаны уақтылы, сапалы тергеп-тексеруді және оның нәтижелерін ресімдеуді қамтамасыз етеді.

2. Аварияны немесе оқыс оқиғаны тергеп-тексеру жөніндегі комиссия мүшелерінің:

1) авария немесе оқыс оқиға орнына, қауіпті өндірістік объектіні пайдалануға және ондағы жұмыстарға тартылған жұмыскерлерге қатысты құжаттар мен материалдарға кедергісіз қол жеткізуге;

2) авария немесе оқыс оқиға орнын қарап-тексеруді және одан әрі зерттеп-қарауды жүргізуге;

3) көзімен көргендерден, жұмыскерлерден және аварияға немесе оқыс оқиғаға қатысы бар өзге де адамдардан сұрауға;

4) қауіпті өндірістік объектіні пайдалануға, өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарын орындауға және қамтамасыз етуге қатысты құжаттар мен материалдарды зерделеуге;

5) тиісті мемлекеттік органдардан, сондай-ақ жеке және заңды тұлғалардан авария немесе оқыс оқиға бойынша құжаттар мен материалдарды сұратуға;

6) аварияларды немесе оқыс оқиғаларды болғызбау, олардың салдарын азайту мақсатында ұсынымдар беруге;

7) Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы нормативтік құқықтық актілерінде көзделген өзге де өкілеттіктерді жүзеге асыруға құқығы бар.

3. Қауіпті өндірістік объектіні пайдаланатын ұйымның жұмыскерлері аварияны немесе оқыс оқиғаны тергеп-тексеру жөніндегі комиссияға сұратылатын ақпаратты беруге міндетті.

4. Комиссия төрағасының шешімі бойынша аварияны немесе оқыс оқиғаны тергеп-тексеруге техникалық есептеулер, зертханалық зерттеулер, сынақтар, сараптамалар және өзге де іс-шаралар жүргізу үшін мамандар тартылуы мүмкін.

Ескерту. 85-бап жаңа редакцияда - ҚР 01.04.2021 № 26-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); өзгеріс енгізілді – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

86-бап. Аварияны немесе оқыс оқиғаны тергеп-тексеру нәтижелерін ресімдеу

1. Аварияға тергеп-тексеруді жүргізу қорытындысы бойынша комиссия ол тағайындалған күннен бастап күнтізбелік отыз күннен кешіктірілмейтін мерзімде аварияны тергеп-тексеру актісін жасайды және аварияны тергеп-тексерудің өзге де материалдарын дайындайды.

Аварияға тергеп-тексеруді жүргізу мерзімін комиссияны тағайындаған орган басшысы комиссия төрағасының қызметтік жазбасы негізінде ұзарту себептерін көрсете отырып, бұйрықпен (өкіммен) бір рет қана, бірақ күнтізбелік отыз күннен аспайтын мерзімге ұзартуы мүмкін.

2. Аварияны тергеп-тексеру актісіне комиссия мүшелері қол қояды.

Комиссия мүшесі аварияны тергеп-тексеру актісіне қол қоюдан бас тартқан жағдайда комиссия төрағасы аварияны тергеп-тексеру актісіне комиссия мүшелерінің қатысуымен тиісті жазба жүргізеді. Комиссия мүшесінің өзінің ерекше пікірін жазбаша баяндауға құқығы бар, бұл комиссия төрағасы актіге қол қойғанға дейін аварияны тергеп-тексеру актісіне қоса беріледі.

3. Аварияны тергеп-тексеру актісі және өзге де материалдар комиссияның шешімімен қауіпті өндірістік объектіні пайдаланатын ұйымға қол қою және осы Заңның 87-бабының 4-тармағына сәйкес, сондай-ақ комиссияның барлық мүшелеріне жіберу үшін ұсынылады.

4. Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік бақылау мен қадағалау жөніндегі бас мемлекеттік инспекторы тергеп-тексеру нәтижелеріне әсер еткен, тергеп-тексеру тәртібін бұзу фактілері немесе комиссияның тұжырымдары мен қорытындысын қате деп есептеуге негіздер анықталған жағдайда, аварияны тергеп-тексеру актісін қайта қарау туралы шешім қабылдауға құқылы.

5. Оқыс оқиғаға тергеп-тексеру жүргізу қорытындысы бойынша комиссия оқыс оқиғаны тергеп-тексеру актісін жасайды.

6. Оқыс оқиғаны тергеп-тексеру актісіне комиссия мүшелері қол қояды.

Комиссия мүшесі оқыс оқиғаны тергеп-тексеру актісіне қол қоюдан бас тартқан жағдайда, комиссия төрағасы оқыс оқиғаны тергеп-тексеру актісіне комиссия мүшелерінің қатысуымен тиісті жазба жүргізеді. Комиссия мүшесінің өзінің ерекше пікірін жазбаша баяндауға құқығы бар, бұл комиссия төрағасы актіге қол қойғанға дейін оқыс оқиғаны тергеп-тексеру актісіне қоса беріледі.

7. Оқыс оқиғаны тергеп-тексеру актісін және өзге де материалдарды комиссияның шешімімен қауіпті өндірістік объектіні пайдаланатын ұйым осы Заңның 87-бабының 4-тармағына сәйкес, сондай-ақ комиссияның барлық мүшелеріне жібереді.

8. Аварияны немесе оқыс оқиғаны тергеп-тексеру актісінде мыналар көрсетіледі:

қауіпті өндірістік объектіні пайдаланатын ұйым туралы мәліметтер (заңды тұлғаның атауы және орналасқан жері, дара кәсіпкердің тегі, аты, әкесінің аты (егер ол жеке басын куәландыратын құжатта көрсетілсе), тұрғылықты жері бойынша тіркелген мекенжайы);

қауіпті өндірістік объектінің атауы, оның орналасқан жері;

аварияның немесе оқыс оқиғаның себептері мен мән-жайлары;

келтірілген зиянның (залалдың) мөлшері;

өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарының жол берілген бұзушылықтары;

аварияны немесе оқыс оқиғаны және оның салдарын оқшаулау мен жою бойынша қабылданған шаралар;

аварияны немесе оқыс оқиғаны тергеп-тексеру нәтижелері бойынша жүргізілуге тиіс іс-шаралар;

қауіпті өндірістік объектіні пайдалану кезінде осындай аварияларды немесе оқыс оқиғаларды болғызбау жөніндегі ұсыныстар;

комиссияның шешімі бойынша авария немесе оқыс оқиға туралы өзге де мәліметтер

Аварияларды тергеп-тексеру қорытындысы бойынша анықталған бұзушылықтарды жою мерзімдері оларды орындаудың нақты мүмкіндігіне әсер ететін мән-жайлар ескеріле отырып айқындалады.

Аварияларды тергеп-тексеру актісінде көзделген мерзімдер өткенге дейін қауіпті өндірістік объектілерді пайдаланатын ұйым өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган ведомствосының аумақтық бөлімшесіне бұзушылықтарды жою фактісін

растайтын материалдарды қоса бере отырып, анықталған бұзушылықтардың жойылғаны туралы ақпаратты ұсынады.

Белгіленген мерзімде ақпаратты ұсынбау немесе анықталған бұзушылықтарды толық көлемде жоймау осы Заңның 39-2-бабы 7-тармағының 1) тармақшасына сәйкес жоспардан тыс тексеру жүргізуге негіз болып табылады.

9. Қауіпті өндірістік объектілерді пайдаланатын, бұзушылықтарға жол берген ұйымдарға қатысты аварияларға тергеп-тексеру жүргізу қорытындысы бойынша Қазақстан Республикасының әкімшілік құқық бұзушылық туралы заңнамасында көзделген шаралар қабылданады.

Ескерту. 86-бап жаңа редакцияда - ҚР 01.04.2021 № 26-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); өзгеріс енгізілді – ҚР 30.12.2021 № 95-VII (01.01.2023 бастап қолданысқа енгізіледі); 06.04.2024 № 71-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

87-бап. Қауіпті өндірістік объектіні пайдаланатын ұйымның аварияға тергеп-тексеру жүргізілгеннен кейінгі іс-қимылы

1. Аварияны тергеп-тексеру нәтижелері бойынша қауіпті өндірістік объектіні пайдаланатын ұйым күнтізбелік он күн ішінде аварияның салдарын жою және мұндай аварияларды болғызбау жөніндегі іс-шаралар жоспарын әзірлейді және бекітеді.

2. Қауіпті өндірістік объектіні пайдаланатын ұйым бес жұмыс күні ішінде аварияның салдарын жою және мұндай аварияларды болғызбау жөніндегі бекітілген іс-шаралар жоспарын өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган ведомствосының аумақтық бөлімшесіне жібереді.

3. Авария техникалық құрылғылардың конструкциялық кемшіліктерінен туындаған жағдайда, қауіпті өндірістік объектіні пайдаланатын ұйым дайындаушыға – рекламацияны, ал оның көшірмесін өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган ведомствосының аумақтық бөлімшесіне жібереді.

4. Қауіпті өндірістік объектіні пайдаланатын ұйым комиссияның шешімі бойынша аварияны тергеп-тексеру актісін және өзге де материалдарды өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті органға және оның ведомствосының аумақтық бөлімшесіне, сондай-ақ заңды негіздер болған кезде құқық қорғау органдары мен мүдделі мемлекеттік органдарға жібереді.

Ескерту. 87-бап жаңа редакцияда - ҚР 01.04.2021 № 26-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); өзгеріс енгізілді – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

88-бап. Аварияны тергеп-тексеру бойынша шығыстар

Аварияны тергеп-тексеруге байланысты барлық шығыстарды қауіпті өндірістік объектіні пайдаланатын ұйым көтереді.

88-1-бап. Қауіпті техникалық құрылғылардың авариясын немесе оқыс оқиғасын тергеп-тексеру

Қауіпті техникалық құрылғылардың авариясын немесе оқыс оқиғаларын тергеп-тексеру осы тарауға сәйкес жүргізіледі.

Ескерту. 15-тарау 88-1-баппен толықтырылды – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

7-БӨЛІМ. МЕМЛЕКЕТТІК РЕЗЕРВ

16-тарау. МЕМЛЕКЕТТІК РЕЗЕРВ ЖҮЙЕСІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ

89-бап. Мемлекеттік резерв жүйесі

Мемлекеттік резерв жүйесін мемлекеттік материалдық резерв саласындағы уәкілетті орган, мемлекеттік резерв саласындағы құрылымдық бөлімше және оның ведомстволық бағынысты ұйымдары құрайды.

Ескерту. 89-бап жаңа редакцияда - ҚР 29.09.2014 N 239-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); өзгеріс енгізілді – ҚР 25.05.2020 № 332-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

90-бап. Мемлекеттік резервтің мақсаты

Мемлекеттік резерв:

- 1) жұмылдыру мұқтаждарын қамтамасыз ету;
- 2) төтенше жағдайлар мен олардың салдарларының алдын алу және оларды жою жөнінде шаралар қабылдау;
- 3) нарыққа реттеушілік ықпал ету;
- 4) босқындарға көмек көрсету;
- 5) гуманитарлық көмек көрсету мақсатында құрылады және пайдаланылады.

91-бап. Мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарының құқықтық мәртебесі

1. Мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарының запастары, олардың сақталу орнына қарамастан, республикалық меншік болып табылады.

2. Мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтары орналастырылған мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын сақтау пункттеріне және (немесе) объектілеріне шетел қатысатын ұйымдардың құқықтарымен болжамды ауыртпалық түскен жағдайда, материалдық құндылықтар Қазақстан Республикасы Үкіметінің шешімімен құпиялылық режимі сақтала отырып, басқа мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын сақтау пункттеріне орналастырылады.

Ескерту. 91-бапқа өзгеріс енгізілді – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

91-1-бап. Мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарының номенклатурасы және оларды сақтау көлемдері

Мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарының номенклатурасы және оларды сақтау көлемдері:

1)

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

1) тармақша 01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII Заңымен (мәтін алып тасталды);

2) төтенше жағдайлар мен олардың салдарының алдын алу және жою бойынша шараларды қабылдау үшін уәкілетті органның;

3) нарыққа реттеушілік ықпал ету, гуманитарлық көмек және босқындарға көмек көрсету үшін мүдделі мемлекеттік органдардың ұсыныстары негізінде қалыптастырылады.

Ескерту. 91-1-баппен толықтырылды – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі)

Заңымен.

92-бап. Мемлекеттік резервке материалдық құндылықтарды қоюға тапсырыстарды орналастыру

1. Мемлекеттік резервке материалдық құндылықтарды қоюға тапсырыстар Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен бюджет қаражаты есебінен өнім берушілер арасында орналастырылады.

1-1. Мемлекеттік қорғаныстық тапсырыс құрамына кіретін мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын беру Қазақстан Республикасының қорғаныс өнеркәсібі және мемлекеттік қорғаныстық тапсырыс туралы заңнамасында белгіленген тәртіппен жүзеге асырылады.

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

2-тармаққа өзгеріс енгізу көзделген – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

2. Осы Заңның 96-1-бабының 2-тармағында көзделген ережені қоспағанда, мемлекеттік материалдық резерв саласындағы уәкілетті орган мемлекеттік резервке материалдық құндылықтарды беруге тапсырыс беруші ретінде әрекет етеді.

3. Мемлекеттік резервке қойылатын материалдық құндылықтар бүкіл сақталу мерзімінде Қазақстан Республикасының техникалық реттеу саласындағы заңнамасының талаптарына сәйкес келуге тиіс.

3-1. Мемлекеттік материалдық резерв саласындағы уәкілетті орган мемлекеттік резервке берілетін және онда сақтауда тұрған материалдық құндылықтарға Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкестігіне зерттеулер (сынақтар) жүргізуді ұйымдастырады.

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

3-1-тармақты екінші бөлікпен толықтыру көзделген – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

Тамақ өнімдеріне зерттеулер (сынақтар) жүргізуді халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы және (немесе) ветеринария саласындағы қызметті жүзеге асыратын мемлекеттік ұйымдар жүзеге асырады.

Мемлекеттік резервтің өзге материалдық құндылықтарына зерттеулер (сынақтар) жүргізуді аккредиттелген сынақ зертханалары жүзеге асырады.

Мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын зерттеулерді (сынақтарды) қаржыландыру бюджет қаражаты есебінен жүзеге асырылады.

4. Мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын сақтау нормативтерін мемлекеттік резерв жүйесінің ведомстволық бағынысты ұйымы әзірлейді және мемлекеттік материалдық резерв саласындағы уәкілетті орган бекітеді.

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

4-тармақтың екінші бөлігі 01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII Заңымен (мәтін алып тасталды).

Ескерту. 92-бапқа өзгерістер енгізілді - ҚР 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 18.03.2019 № 237-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік жиырма бір күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 25.05.2020 № 332-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

93-бап. Мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын орналастыру

1. Мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтары мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын сақтау пункттерінде, мемлекеттік резерв жүйесінің ведомстволық бағынысты ұйымдарында және шарт негізінде жұмылдыру тапсырыстары белгіленген ұйымдарда сақталады.

2. Мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын сақтау пункттері, мемлекеттік резерв жүйесінің ведомстволық бағынысты ұйымдары және жұмылдыру тапсырыстары белгіленген ұйымдар мемлекеттік резервтің сақтауға берілген материалдық құндылықтарының сапасы мен саны жағынан сақталуына жауапты болады.

2-1. Мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын беру және сақтау тәртібі, сондай-ақ мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын сақтау пункттеріне қойылатын өлшемшарттар мемлекеттік материалдық резервтің материалдық құндылықтарымен операциялар жүргізу қағидаларында белгіленеді.

3. Жұмылдыру тапсырыстары орналастырылған ұйымдар мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарының номенклатурасында және сақтау көлемдерінде көрсетіледі.

4. Жұмылдыру тапсырыстары белгіленген ұйымдар жұмылдыру резервінің материалдық құндылықтарын жұмылдыру тапсырыстарына сәйкес сақтауды, олардың орнын ауыстыруды, уақтылы жаңартылуын, сондай-ақ оларды өткізу кезінде босатуды қамтамасыз етуге міндетті.

Жұмылдыру тапсырыстары белгіленген ұйымдар мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарының номенклатурасы мен оларды сақтау көлемдеріне сәйкес материалдық құндылықтарды кейіннен жұмылдыру резервіне сала отырып, жұмылдыру резервінің материалдық құндылықтарын жаңартуды шарт негізінде жүзеге асырады.

Кейіннен өздерінен жұмылдыру тапсырыстары алынған және жұмылдыру резервінің материалдық құндылықтары броньнан шығарылған жағдайда, оларды сақтау мемлекеттік резервтен толық шығарылғанға дейін жүзеге асырылады.

5. Мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын сақтау пункттері, мемлекеттік резерв жүйесінің ведомстволық бағынысты ұйымдары және жұмылдыру тапсырыстары белгіленген ұйымдар мемлекеттің резервтің материалдық құндылықтарының бар-жоғы және олардың қозғалысы туралы есептер береді.

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

5-тармақтың екінші бөлігі 01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII Заңымен (мәтін алып тасталды).

6. Мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын сақтау пункттері және жұмылдыру тапсырыстары белгіленген ұйымдар өздерінің бейіні өзгерген, қайта ұйымдастырылған, жекешелендірілген не таратылған жағдайларда, көрсетілген рәсімдерді жүргізу туралы шешім қабылданғаннан кейін бес жұмыс күні ішінде мемлекеттік материалдық резерв саласындағы уәкілетті орган мен тиісті орталық атқарушы органдарды хабардар етеді.

Ескерту. 93-бапқа өзгерістер енгізілді - ҚР 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 18.03.2019 № 237-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік жиырма бір күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 25.05.2020 № 332-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

17-тарау. МЕМЛЕКЕТТІК РЕЗЕРВТІ ПАЙДАЛАНУ

94-бап. Мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын пайдалану негіздері

1. Мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын жұмылдыру мұқтажы үшін пайдалану Қазақстан Республикасының, мемлекеттік органдардың, әкімшілік-аумақтық бірліктердің және ұйымдардың жұмылдыру жоспарлары негізінде жүзеге асырылады.

2. Мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын нарыққа реттеушілік ықпал ету, босқындарға көмек көрсету және гуманитарлық көмек көрсету үшін пайдалану Қазақстан Республикасы Үкіметінің шешімі бойынша жүзеге асырылады.

3.

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

3-тармақ 01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII Заңымен (мәтін алып тасталды).

Ескерту. 94-бап жаңа редакцияда – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

94-1-бап. Мемлекеттік резервтен материалдық құндылықтарды шығару тәртібі

1. Мемлекеттік резервтен материалдық құндылықтарды шығару:

1) жаңарту;

2) қарызға беру;

3) броньнан шығару тәртібімен жүзеге асырылады.

2. Мемлекеттік резервтен материалдық құндылықтарды шығару тәртібі номенклатура өзгерген кезде, жаңарту және броньнан шығару тәртібімен мемлекеттік материалдық резервтен материалдық құндылықтарды шығару қағидаларымен реттелетін жаңарту және броньнан шығару тәртібімен шығаруды қоспағанда, мемлекеттік материалдық резервтің материалдық құндылықтарымен операциялар жүргізу қағидаларында белгіленеді.

3. Мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын сақтау пункттері мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарының номенклатурасына және оларды сақтау көлемдеріне сәйкес материалдық құндылықтарды мемлекеттік резервке кейіннен сала отырып, шарт негізінде мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын жаңартуды жүзеге асырады.

4. Қарызға беру тәртібімен мемлекеттік резервтен материалдық құндылықтар шығарылған кезде алушы қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын бақылау және қадағалау жөніндегі уәкілетті орган айқындайтын тәртіппен екінші деңгейдегі банктерден кепілдіктер береді.

5. Номенклатура өзгерген кезде броньнан шығару тәртібімен мемлекеттік резервтен материалдық құндылықтарды шығаруды Қазақстан Республикасы Үкіметінің броньнан шығару тәртібімен мемлекеттік резервтен материалдық құндылықтарды шығару туралы шешімі негізінде мемлекеттік материалдық резерв саласындағы уәкілетті орган жүзеге асырады.

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

5-тармақтың екінші бөлігі 01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII Заңымен (мәтін алып тасталды).

Броньнан шығару тәртібімен мемлекеттік резервтен материалдық құндылықтарды шығару, номенклатура өзгерген және кәдеге жаратылған немесе жойылған кезде броньнан шығаруды қоспағанда, кейіннен сала отырып жүзеге асырылады.

6. Жаңарту тәртібімен басқа мемлекеттік органдардың балансына өтеусіз негізде берілген мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтары, сондай-ақ номенклатура өзгерген және кәдеге жаратылған немесе жойылған кезде броньнан шығарылғандарды қоспағанда, броньнан шығарылған материалдық құндылықтар бюджет қаражаты есебінен өтелуге жатады.

7. Гуманитарлық көмекті жеткізу және беру жөніндегі шығындарды өтеу Қазақстан Республикасы Үкіметінің шешімі негізінде Қазақстан Республикасы Үкіметінің резервінен жүзеге асырылады.

8. Мемлекеттік материалдық резервтің жаңартылуға жататын материалдық құндылықтарын және номенклатура өзгерген кезде броньнан шығарылған материалдық құндылықтарды басқа мемлекеттік органдардың, мемлекеттік резерв жүйесінің ведомстволық бағынысты ұйымдарының балансына беру тәртібі мемлекеттік материалдық резервтің материалдық құндылықтарымен операциялар жүргізу қағидаларында айқындалады.

9.

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

9-тармақ 01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII Заңымен (мәтін алып тасталды).

Ескерту. 17-тарау 94-1-баппен толықтырылды – ҚР 25.05.2020 № 332-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); жаңа редакцияда – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

94-2-бап. Мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын кәдеге жарату немесе жою

1. Мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын кәдеге жарату немесе жою туралы шешімді мемлекеттік мүлікті басқару жөніндегі уәкілетті органмен келісу бойынша мемлекеттік материалдық резерв саласындағы уәкілетті орган қабылдайды.

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

1-тармақтың екінші бөлігі 01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII Заңымен (мәтін алып тасталды).

2. Мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын кәдеге жарату немесе жою Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен бюджет қаражаты есебінен жүзеге асырылады.

3. Кәдеге жаратылған тауарлар мемлекеттік материалдық резервтің материалдық құндылықтарын есептен шығару, жою, кәдеге жарату және кәдеге жаратылған тауарларды өткізу қағидаларына сәйкес мемлекеттік материалдық резерв саласындағы уәкілетті органның өткізуіне жатады.

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

3-тармақтың екінші бөлігі 01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII Заңымен (мәтін алып тасталды).

Ескерту. 94-2-баппен толықтырылды – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

95-бап. Нарыққа реттеушілік ықпал ету үшін мемлекеттік резервті пайдалану

Ішкі нарықта сұраныс пен ұсыныстың арасында дағдарыс құбылыстары мен қатер төндіретін диспропорциялар туындаған жағдайда, мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтары нарыққа реттеушілік ықпал ету үшін пайдаланылады.

Ескерту. 95-бапқа өзгеріс енгізілді – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

96-бап. Мемлекеттік резервтен материалдық құндылықтарды нарыққа реттеушілік ықпал ету үшін шығару тәртібі

1. Сауда қызметін реттеу саласындағы уәкілетті орган және агроөнеркәсіптік кешенді дамыту саласындағы уәкілетті орган тауарлардың бағаларына мониторинг жүргізеді және нарыққа реттеушілік ықпал ету орынды болатын бағалар деңгейіне жеткен жағдайда, мемлекеттік материалдық резерв саласындағы уәкілетті органмен келісу бойынша Қазақстан Республикасының Үкіметіне сауда қызметінің субъектілері – шығарылатын материалдық құндылықтарды алушыларды, олардың көлемін, бағасын және сауда үстемеақысының мөлшерін көрсете отырып, нарыққа реттеушілік ықпал ету үшін мемлекеттік резервтен материалдық құндылықтарды шығарудың қажеттілігі туралы ұсыныс енгізеді.

2. Мемлекеттік резервті нарыққа реттеушілік ықпал ету үшін пайдаланған жағдайда, сауда қызметінің субъектілерін іріктеу мынадай критерийлер негізінде жүзеге асырылады:

1) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жеке басты куәландыратын құжаттармен немесе заңды тұлғаны мемлекеттік тіркеу (қайта тіркеу) туралы куәлікпен расталған құқық қабілеттілігі және әрекетке қабілеттілігі;

2) банктен немесе оның филиалынан алынған анықтаманың болуымен расталған, сауда қызметінің субъектісіне қызмет көрсететін банк алдында берешегінің жоқ екендігі көрсетілген төлем қабілеттілігі;

3) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес, құқық белгілейтін құжаттармен немесе бөлшек сауда желісі объектілерін жалға алу шартымен расталған, бөлшек сауда желілерінде сатып алынатын тауарды өткізу мүмкіндігі;

4) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес, құқық белгілейтін құжаттармен немесе қойма үй-жайларын жалға алу шартымен, денсаулық сақтау саласындағы және азаматтық қорғау саласындағы уәкілетті органдардың құжаттарымен расталған, сатып алынатын тауардың тиісінше сақталуын қамтамасыз ете алатын қойма үй-жайларының болуы.

3. Мемлекеттік материалдық резерв саласындағы уәкілетті орган сауда қызметі субъектілерімен шарттар жасасу арқылы Қазақстан Республикасының Үкіметі шешімінің негізінде мемлекеттік резервтен материалдық құндылықтарды шығаруды жүзеге асырады. Нарыққа реттеушілік ықпал ету үшін мемлекеттік резервтен материалдық құндылықтарды шығарудан алынған ақша бюджет кірісіне аударылады.

Нарыққа реттеушілік ықпал ету үшін мемлекеттік резервтен шығарылған материалдық құндылықтарды өткізуді бөлшек сауда арқылы сауда қызметі субъектілері жүзеге асырады.

Ескерту. 96-бапқа өзгерістер енгізілді - ҚР 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 07.11.2014 № 248-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 29.03.2016 № 479-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік жиырма бір күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 03.12.2015 № 432-V (01.01.2017 бастап қолданысқа енгізіледі); 18.03.2019 № 237-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік жиырма бір күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 25.05.2020 № 332-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

96-1-бапты алып тастау көзделген – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

96-1-бап. Жұмылдыру резервінің дәрілік заттары мен медициналық бұйымдарын беру, сақтау және шығару ерекшеліктері

1. Жұмылдыру резервінің дәрілік заттары мен медициналық бұйымдарын беруге, сақтауға және шығаруға осы бапта белгіленген ерекшеліктермен бірге осы Заңның ережелері қолданылады.

2. Денсаулық сақтау саласындағы уәкілетті орган жұмылдыру резервінің дәрілік заттары мен медициналық бұйымдарын беру, сақтау және жаңарту мен номенклатура өзгерген жағдайларда броньнан шығару тәртібімен оларды шығару бойынша көрсетілетін қызметтерді сатып алуға тапсырыс беруші ретінде әрекет етеді.

3. Жұмылдыру резервінің дәрілік заттары мен медициналық бұйымдарын беруді, сақтауды және жаңарту мен номенклатура өзгерген жағдайларда броньнан шығару

тәртібімен оларды шығаруды Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайтын бірыңғай дистрибьютор жүзеге асырады.

4. Жұмылдыру резервінің дәрілік заттары мен медициналық бұйымдарын беру, сақтау және шығару тәртібі мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарымен операциялар жүргізу қағидаларында айқындалады.

Ескерту. 17-тарау 96-1-баппен толықтырылды – ҚР 25.05.2020 № 332-VI Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі).

97-бап. Мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын тасымалдауды қамтамасыз ету

1. Төтенше жағдайлар туындаған немесе төтенше жағдай енгізілген жағдайларда мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын тасымалдауды көлік ұйымдары бірінші кезектегі тәртіппен жүзеге асырады.

2. Төтенше жағдайлар мен олардың салдарларының алдын алу және оларды жою жөнінде шаралар қабылдау, босқындарға көмек көрсету және гуманитарлық көмек көрсету үшін мемлекеттік резервтен шығарылатын материалдық құндылықтарды көлік ұйымдары жүкті тасымалдауға ұсыну бойынша алдын ала төлемсіз қабылдайды.

Жүкті тасымалдау шығындарын өтеу Қазақстан Республикасы Үкіметінің төтенше резервінен жүзеге асырылады.

98-бап. Мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарының бар-жоғы және қозғалысы туралы есептілік

Мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарының бар-жоғы және қозғалысы туралы есептілік Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен жүзеге асырылады. Бұл ретте мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын сақтау пункттерінде, мемлекеттік резерв жүйесінің ведомстволық бағынысты ұйымдарында және жұмылдыру тапсырыстары белгіленген ұйымдарда мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарының қозғалысы және оларды сақтау бойынша есепке алу мен есептілік олар жүзеге асыратын өзге қызмет бойынша есепке алу мен есептіліктен бөлек жүзеге асырылады.

Ескерту. 98-бапқа өзгеріс енгізілді – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

99-бап. Мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын есепке алу

Мемлекеттік резервтің материалдық құндылықтарын есепке алуды мемлекеттік материалдық резерв саласындағы уәкілетті орган Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайтын тәртіппен жүзеге асырады.

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

99-баптың екінші бөлігі 01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII Заңымен (мәтін алып тасталды).

Ескерту. 99-бап жаңа редакцияда – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

8-бөлім. Азаматтық қорғау органдары қызметкерлерінің, әскери қызметшілерінің, жұмыскерлерінің мәртебесі, оларды және олардың отбасы мүшелерін әлеуметтік қорғау

Ескерту. 8-бөлімнің тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

18-тарау. Азаматтық қорғау органдары қызметкерлерінің, әскери қызметшілерінің, жұмыскерлерінің мәртебесі, оларды және олардың отбасы мүшелерін әлеуметтік қорғау

Ескерту. 18-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

100-бап. Азаматтық қорғау органдары қызметкерлерінің, әскери қызметшілері мен жұмыскерлерінің мәртебесі

Ескерту. 100-баптың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

1. Азаматтық қорғау органдары қызметкерлерден, әскери қызметшілер мен жұмыскерлерден жасақталады.

2. Алып тасталды – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

3. Азаматтық қорғау органдарының әскери қызметшілері Қазақстан Республикасының заңнамасында Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің әскери қызметшілері үшін белгіленген мәртебеге ие болады және құқықтар мен жеңілдіктерді пайдаланады.

Азаматтық қорғау органдарындағы әскери лауазымдар мен оларға сәйкес әскери атақтар тізбесін Қазақстан Республикасының Президенті бекітеді.

Азаматтық қорғау органдарының әскери қызметшілері Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес азаматтық қорғау органдарында әскери қызмет өткереді.

4. Азаматтық қорғау органдарының қызметкерлері Қазақстан Республикасының заңнамасында құқық қорғау органдарының қызметкерлері үшін белгіленген мәртебеге ие болады және құқықтар мен жеңілдіктерді пайдаланады.

Азаматтық қорғау органдарының қызметкерлері мемлекеттік қызметтің ерекше түріне жататын азаматтық қорғау органдарында қызмет өткереді, оған түсу, өткеру және тоқтату тәртібі Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес айқындалады.

Лауазымға орналасуы азаматтық қорғау органдарының негізгі міндеттері мен функцияларын тікелей орындайтын лауазымды адамдарға арнаулы атақтар беру құқығын беретін азаматтық қорғау органдары лауазымдарының тізбесін Қазақстан Республикасының Үкіметі бекітеді.

5. Алып тасталды – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

5-1. Азаматтық қорғау органдарының жұмыскерлеріне мемлекеттік әкімшілік қызметшілер және азаматтық қызметшілер жатады.

Мемлекеттік әкімшілік қызметшілерінің еңбек қатынастары Қазақстан Республикасының Еңбек кодексімен және Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызмет туралы заңнамасымен реттеледі.

Азаматтық қызметшілердің еңбек қатынастары Қазақстан Республикасының еңбек заңнамасымен реттеледі.

6. Алып тасталды – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

7. Азаматтық қорғау органдарының қызметкерлері мен әскери қызметшілері әскери және арнаулы атақтарға сәйкес айырым белгілері бар белгіленген үлгідегі нысанды киім мен арнаулы киім-кешек киеді.

8. Азаматтық қорғау органдарының қызметкерлері мен жұмыскерлері төтенше жағдайларды жою жөніндегі іс-шараларды жүргізген кезде, оқу-жаттығуларда, жауынгерлік және жедел кезекшіліктерде, оқу орталықтарындағы сабақтарда, жауынгерлік техника сабақтарында, арнайы міндеттерді орындаған кезде арнаулы киім киіп жүреді.

9. Алып тасталды – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

Ескерту. 100-бапқа өзгерістер енгізілді - ҚР 29.09.2014 № 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 29.10.2015 № 374-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (қолданысқа енгізілу тәртібін 2 -б. қараңыз) Заңдарымен.

101-бап. Азаматтық қорғау органдары қызметкерлерінің, әскери қызметшілері мен жұмыскерлерінің еңбегіне ақы төлеу, оларды зейнетақымен және өзге де қамсыздандыру

Ескерту. 101-баптың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

1. Азаматтық қорғау органдарының қызметкерлерінің, әскери қызметшілері мен жұмыскерлерінің еңбегіне ақы төлеу, оларды зейнетақымен және өзге де қамсыздандыру Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады.

2. Кәсіби авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарының құтқарушыларына еңбек сіңірген жылдары үшін жұмыс өтіліне қарай ай сайын лауазымдық жалақысына пайызбен мынадай мөлшерлерде еңбек сіңірген жылдары:

- 1) үш жылдан асқанда – он бес пайыз;
- 2) бес жылдан асқанда – жиырма пайыз;
- 3) он жылдан асқанда – отыз пайыз;
- 4) он бес жылдан асқанда – қырық пайыз;
- 5) жиырма жылдан асқанда – елу пайыз үстемеақы төленеді.

Кәсіби авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарының құтқарушыларына еңбек сіңірген жылдары үшін пайыздық үстемеақы төлеу үшін өтіл уәкілетті орган айқындаған тәртіппен есептеледі.

3. Азаматтық қорғау органдарының қызметкерлері, әскери қызметшілері мен жұмыскерлері тегін нысанды киіммен және арнаулы киім-кешекпен қамтамасыз етіледі.

4. Азаматтық қорғау органдарының қызметкері мен әскери қызметшілерінің әскери немесе төтенше жағдайдың қолданылуы немесе терроризмге қарсы операция жүргізу кезеңінде немесе қарулы қақтығыс жағдайларында не табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдай жарияланған жерде төтенше жағдайларды жою немесе өрттерді сөндіру жөніндегі міндеттерді орындауы кезінде қызмет мерзімінің бір күні үш күн болып есептеледі және үш есе мөлшерде ақшалай қаражат төленеді.

Әскери немесе төтенше жағдайдың қолданылуы немесе терроризмге қарсы операция жүргізу кезеңінде немесе қарулы қақтығыс жағдайларында не табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдай жарияланған жерде төтенше жағдайларды жою немесе өрттерді сөндіру жөніндегі міндеттерді орындау кезінде азаматтық қорғау органдарының қызметкерлері мен әскери қызметшілерінің қызмет мерзімін есептеу және оларға ақшалай қамтылым төлеу тәртібін уәкілетті орган айқындайды.

5. Азаматтық қорғау органдарының қызметкерлері мен әскери қызметшілері казармалық жағдайда болған кезде және (немесе) карантиндік іс-шараларға қатысқан кезде бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті органмен келісу бойынша уәкілетті орган айқындайтын тәртіппен тамақпен қамтамасыз етіледі.

Ескерту. 101-бапқа өзгерістер енгізілді - ҚР 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 29.10.2015 № 374-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.11.2021 № 75-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

102-бап. Азаматтық қорғау органдары қызметкерлерінің, әскери қызметшілері мен жұмыскерлерінің, сондай-ақ олардың отбасы мүшелерінің өмірі мен денсаулығын қорғау, оларды медициналық қамтамасыз ету

Ескерту. 102-баптың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

1. Азаматтық қорғау органдарының қызметкерлері мен жұмыскерлерінің Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес медициналық қамтамасыз етілуге құқығы бар. Азаматтық қорғау органдары қызметкерлерінің қызмет (жұмыс) орны немесе тұрғылықты жері бойынша тиісті бөлімшелері бар медициналық ұйымдар, мамандар не арнайы жабдық болмаған кезде медициналық көрсетілімдер бойынша медициналық көмекті денсаулық сақтау субъектілері:

1) "Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы" Қазақстан Республикасының Кодексіне сәйкес тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлемі шеңберінде;

2) "Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру жүйесінде көрсетеді.

Азаматтық қорғау органдарының қызметкерлеріне медициналық көмек көрсету бойынша денсаулық сақтау субъектілері көрсететін қызметтерге ақы төлеуді әлеуметтік медициналық сақтандыру қоры жүзеге асырады.

Азаматтық қорғау органдары қызметкерлеріне тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлемі шеңберінде және міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру жүйесінде медициналық көмек көрсету бойынша денсаулық сақтау субъектілері көрсететін қызметтерге ақы төлеуге әлеуметтік медициналық сақтандыру қорының шығындарын өтеу денсаулық сақтау саласындағы уәкілетті органға көзделген бюджет қаражаты есебінен жүзеге асырылады.

Азаматтық қорғау органдары қызметкерлерінің өздерімен бірге тұратын отбасы мүшелерінің, сондай-ақ азаматтық қорғау органдарының жұмыскерлерінің Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес медициналық ұйымдарда медициналық көмекке құқығы бар.

Осы тармақтың төртінші бөлігінде аталған адамдарға медициналық көмек көрсету бойынша медициналық ұйымдар көрсететін қызметтерге ақы төлеуді әлеуметтік медициналық сақтандыру қоры:

1) "Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы" Қазақстан Республикасының Кодексіне сәйкес тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлемі шеңберінде;

2) "Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру жүйесінде жүзеге асырады.

Азаматтық қорғау органдарының қызметкерлері, әскери қызметшілері мен жұмыскерлері медициналық көрсетілімдері болған кезде бюджет қаражаты есебінен санаторийлік-курорттық емделуге жіберіледі.

Азаматтық қорғау органдарының қызметкерлері, әскери қызметшілері мен қызметкерлері Қазақстан Республикасының мемлекеттік сатып алу туралы заңнамасына сәйкес санаторийлік-курорттық емдеумен қамтамасыз етіледі.

Азаматтық қорғау органдарының қызметкерлері мен әскери қызметшілерінің осы бапта көрсетілген құқықтары мен жеңілдіктері қызметтен шекті жасқа толуына, денсаулық жағдайына немесе штаттардың қысқартылуына байланысты шығарылған, қызметінің жалпы ұзақтығы жиырма және одан көп жылды құрайтын азаматтық қорғау органдарының қызметкерлеріне, әскери қызметшілеріне қолданылады.

Азаматтық қорғау органдары жұмыскерлерінің осы тармақта көрсетілген құқықтары мен жеңілдіктері, егер Қазақстан Республикасының заңдарында өзгеше көзделмесе, жасына, денсаулық жағдайына немесе штаттардың қысқартылуына байланысты жұмыстан шығарылған, азаматтық қорғау органдарындағы жалпы жұмыс ұзақтығы жиырма және одан көп жылды құрайтын азаматтық қорғау органдарының жұмыскерлеріне қолданылады.

Азаматтық қорғаныстың шақыруы бойынша әскери қызметшілердің, уәкілетті органның білім беру ұйымдары курсанттарының медициналық көрсетілімдері болған кезде Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес медициналық ұйымдарда тегін медициналық қамтамасыз етілуге құқығы бар.

Қызметтік міндеттерін атқару кезінде қаза тапқан азаматтық қорғау органдарының қызметкерлері мен жұмыскерлерінің балалары кәмелеттік жасқа толғанға дейін олардың Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындаған тәртіппен медициналық және санаторий-курорттық қызмет көрсетілу құқығы сақталады.

2. Азаматтық қорғау органдарына қызметке (жұмысқа) тұратын азаматтар міндетті түрде медициналық куәландырудан, дене шынықтыру даярлығы деңгейін тексеруден, кәсіби қасиетін тестілеуден, психологиялық тестілеуден өтеді, солардың нәтижелері бойынша олардың қызметке (жұмысқа) жарамдылығы айқындалады.

Азаматтық қорғау органдары қызметкерлерінің емделуде үзіліссіз болып, еңбекке уақытша жарамсыздық кезеңі, Қазақстан Республикасының заңнамасында жекелеген аурулар бойынша емделуде болудың бұдан да ұзақ мерзімдері көзделген жағдайларды қоспағанда, төрт айдан аспауға тиіс. Қызметкердің емделуде үзіліссіз болуының белгіленген мерзімі өткеннен кейін ол одан әрі қызметке (жұмысқа) жарамдылығы туралы мәселені шешу үшін медициналық куәландыруға жатады.

Азаматтық қорғау органдары қызметкерлерінің қызметтік міндеттерін атқару кезінде жаралануына, контузия алуына немесе мертігуіне байланысты емделуде болу уақыты мерзіммен шектелмейді. Аталған адамдар медициналық куәландыруға ем аяқталғаннан кейін немесе аурудың нәтижесі белгілі болған кезде жіберіледі.

Ескерту. 102-бапқа өзгерістер енгізілді - ҚР 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 28.12.2018 № 208-VI (01.01.2020 бастап қолданысқа енгізіледі); 24.06.2025 № 196-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

103-бап. Құтқарушылар мен олардың отбасы мүшелерінің әлеуметтік кепілдіктері

1. Құтқарушыларды міндетті әлеуметтік сақтандыру Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес жүзеге асырылады.

2. Құтқарушылар мемлекеттік органдардан және ұйымдардан шарттар негізінде түскен қаражат есебінен де сақтандырылуы мүмкін.

3. Құтқарушы қызметтік міндеттерін атқару кезінде қаза тапқан (қайтыс болған) не ол қызметтік міндеттерін атқару кезінде алған жарақаттың салдарынан бір жыл ішінде қайтыс болған жағдайда, асырауындағыларға оның соңғы атқарған лауазымы бойынша жалақысының он еселенген жылдық мөлшерінен кем емес мөлшерде біржолғы жәрдемақы төленеді.

4. Құтқарушыға қызметтік міндетін атқару кезінде мертігуінің, жарақаттануының, жаралануының, контузия алуының, ауыруының салдарынан мүгедектік белгіленген кезде оған мынадай мөлшерлерде:

1) бірінші немесе екінші топтағы мүгедектігі бар адамға – жалақысының бес еселенген жылдық мөлшерінде;

2) үшінші топтағы мүгедектігі бар адамға жалақысының екі еселенген жылдық мөлшерінде біржолғы жәрдемақы төленеді.

5. Құтқарушы қызметтік міндеттерін атқару кезінде еңбекке қабілеттілігінен тұрақты айырылып мертіккен, жарақаттанған, жараланған, контузия алған, ауырған жағдайда, оған мүгедектік белгіленбей, жалақысының жылдық мөлшерінен кем емес мөлшерде біржолғы жәрдемақы төленеді.

6. Егер құтқарушының қаза табуы (қайтыс болуы), мертігуі, жарақаттануы, жаралануы, контузия алуы, ауыруы қызметтік міндеттерін атқаруға байланысты емес мән-жайларға қатысты болғаны Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен дәлелденсе, осы баптың 3, 4 және 5-тармақтарында айқындалған біржолғы жәрдемақы төленбейді.

7. Авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарының қайтыс болған немесе қаза тапқан құтқарушысын жерлеуге арналған жәрдемақы тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда белгіленетін мөлшерде беріледі.

8. Осы баптың 3, 4, 5 және 7-тармақтарына сәйкес жәрдемақылар авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарын ұстайтын ұйымдардың қаражаты есебінен төленеді. Техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар кезінде авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарын ұстайтын ұйымдардың шығындары зиян (нұқсан) келтірушінің есебінен толық көлемде өтеледі.

9. Құтқарушылардың отбасы мүшелерін мүгедектігі бойынша, асыраушысынан айырылу жағдайы бойынша әлеуметтік қамсыздандыру - әлеуметтік қорғау туралы Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады.

10. Еңбек жағдайы зиянды әрі қауіпті ұйымдарға қызмет көрсететін кәсіби авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарының құтқарушыларына Қазақстан Республикасының заңнамасында осы ұйымдардың жұмыскелері үшін белгіленген құқықтық және әлеуметтік қорғау кепілдіктері мен жеңілдіктері қолданылады. Олардың жалақысының мөлшері өздері қызмет көрсететін қауіпті өндірістік объектілердегі тиісті санаттардағы жұмыскерлердің жалақысының мөлшерінен төмен болмауға тиіс.

11. Осы бапта көзделген құқықтық және әлеуметтік кепілдіктер ерікті авариялық-құтқару құралымдарының құтқарушыларына, сондай-ақ құтқарушылар болып табылмайтын азаматтарға оларды авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге тартқан кезде қолданылады.

Ескерту. 103-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 02.08.2015 № 342-V (01.07.2018 бастап қолданысқа енгізіледі); 27.06.2022 № 129-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 20.04.2023 № 226-VII (01.07.2023 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

103-1-бап. Азаматтық қорғау органдары қызметкерлерінің және олардың отбасы мүшелерінің әлеуметтік кепілдіктері

1. Азаматтық қорғау органдарының қызметкері бір елді мекеннен елу километрден асатын екінші елді мекенге көшуіне байланысты қызметі бойынша ауысқан кезде оған бюджет қаражаты есебінен қызметкердің өзіне екі айлық ақшалай қаражат және онымен бірге көшкен отбасының әрбір мүшесіне оның айлық ақшалай қаражатының жартысы мөлшерінде көтерме жәрдемақы төленеді.

Азаматтық қорғау органдарының қызметкері қызметі бойынша ауысқан кезде оған бюджет қаражаты есебінен өз мүлкін он тоннаға дейін тасымалдауға, сондай-ақ онымен бірге көшкен отбасы мүшелерінің жол жүруін қоса алғанда, теміржол, су, автомобиль көлігімен жол жүруге жұмсалған шығындары өтеледі.

Азаматтық қорғау органдарының қызметі бойынша ауысқан кезде көтерме жәрдемақыға, көлікте жол жүргені және өз мүлкін тасымалдағаны үшін жұмсалған шығындарының өтелуіне құқығы бар қызметкерлері лауазымдарының тізбесін Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайды.

2. Азаматтық қорғау органдарындағы қызметтен еңбек сіңірген жылдары үшін зейнетақы төлемдерін алу құқығымен шығарылған азаматтық қорғау органдары қызметкерлерінің, сондай-ақ қызметтік міндеттерін атқару кезінде мерткікен (жараланған, жарақат алған, контузия алған) және қызметке жарамсыз деп танылған қызметкерлердің салтанатқа және салтанатқа шығуға арналған нысанды киім киіп жүруге құқығы бар.

3. "Тұрғын үй қатынастары туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 13-1-тарауына сәйкес азаматтық қорғау органдарының тұрғынжайға мұқтаж қызметкерлері және олардың отбасы мүшелері қызметін өткеру кезеңінде мемлекет есебінен тұрғынжаймен қамтамасыз етіледі. Азаматтық қорғау органдарының қызметкерлеріне қызметтік тұрғынжай берудің орнына бюджет қаражаты есебінен тұрғын үй төлемдері төленеді.

Ескерту. 8-бөлім 103-1-баппен толықтырылды – ҚР 24.06.2025 № 196-VIII (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-б. қараңыз) Заңымен.

9-БӨЛІМ. ҚОРЫТЫНДЫ ЖӘНЕ ӨТПЕЛІ ЕРЕЖЕЛЕР

19-тарау. ҚОРЫТЫНДЫ ЕРЕЖЕЛЕР

104-бап. Азаматтық қорғау іс-шараларын қаржыландыру

1. Азаматтық қорғау іс-шараларын қаржыландыру Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен жүзеге асырылады.

2. Азаматтық қорғау іс-шараларын қаржыландыру:

1) бюджет қаражаты;

2) ұйымдардың қаражаты;

3) азаматтардың, қорлардың және қоғамдық бірлестіктердің ерікті жарналары;

4) Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін өзге де қаражат көздері есебінен жүзеге асырылады.

105-бап. Қазақстан Республикасының азаматтық қорғау туралы заңнамасын бұзғаны үшін жауаптылық

Қазақстан Республикасының азаматтық қорғау туралы заңнамасын бұзу Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген жауаптылыққа әкеп соғады.

106-бап. Азаматтық қорғау саласындағы дауларды шешу

Азаматтық қорғау саласындағы даулар Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен шешіледі.

Ескерту. 106-бап жаңа редакцияда - ҚР 29.06.2020 № 351-VI Заңымен (01.07.2021 бастап қолданысқа енгізіледі).

107-бап. Азаматтық қорғау саласындағы халықаралық ынтымақтастық

Уәкілетті орган азаматтық қорғау саласындағы халықаралық ынтымақтастықтың мынадай бағыттарына:

1) шет елдердің ұйымдарымен, халықаралық ұйымдармен бірлесіп, тұрақты негізде төтенше жағдайлар мониторингін және болжамын жүргізуге;

2) төтенше жағдайларға қарсы іс-қимыл жасау және азаматтық қорғауды қамтамасыз ету жөніндегі халықаралық ұйымдарды құруға және олардың қызметін қамтамасыз етуге;

3) шет елдерге гуманитарлық көмек көрсетуге;

4) қазақстандық мамандарды шет елдерде оқытуға;

5) шетелдік мамандарды Қазақстан Республикасында оқытуға;

6) Қазақстан Республикасында және шет елдерде семинарлар, конференциялар, оқу-жаттығулар мен тренингтер өткізуге;

7) төтенше жағдайлар мен азаматтық қорғаудың әртүрлі аспектілері бойынша ғылыми зерттеулерді бірлесіп жүзеге асыруға қатысады.

108-бап. Шетелдіктердің, шетелдік және халықаралық ұйымдардың Қазақстан Республикасының аумағындағы халықты азаматтық қорғауды қамтамасыз ету жөніндегі қызметі

Шетелдіктердің, шетелдік және халықаралық ұйымдардың Қазақстан Республикасының аумағындағы төтенше жағдайлар мен олардың салдарларының алдын алу, жою жөніндегі қызметі, егер ол Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмесе немесе халықаралық шарттарда регламенттелетін болса, жүзеге асырылады.

20-тарау. ӨТПЕЛІ ЕРЕЖЕЛЕР

109-бап. Осы Заңды қолданысқа енгізу тәртібі

1. Осы Заң алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

2. Қазақстан Республикасының мына заңдарының күші жойылды деп танылсын:

1) "Табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар туралы" 1996 жылғы 5 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңы (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1996 ж., № 11-12, 263-құжат;

1998 ж., № 23, 416-құжат; 1999 ж., № 4, 101-құжат; 2000 ж., № 6,

145-құжат; 2003 ж., № 14, 112-құжат; 2004 ж., № 11-12, 67-құжат; № 23, 142-құжат; 2006 ж., № 1, 5-құжат; № 24, 148-құжат; 2007 ж., № 2,

18-құжат; № 8, 52-құжат; № 20, 152-құжат; 2008 ж., № 6-7, 27-құжат; № 21, 97-құжат; 2009 ж., № 2-3, 9-құжат; № 18, 84-құжат; 2010 ж., № 5, 23-құжат; 2011 ж., № 1, 2-құжат; № 5, 43-құжат; № 11, 102-құжат; 2012 ж., № 15, 97-құжат; 2013 ж., № 9, 51-құжат; № 14, 75-құжат; 2014 ж., № 1, 4-құжат);

2) "Өрт қауіпсіздігі туралы" 1996 жылғы 22 қарашадағы Қазақстан Республикасының Заңы (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1996 ж., № 18, 368-құжат; 1998 ж., № 23, 416-құжат; 1999 ж.,

№ 20, 728-құжат; № 23, 931-құжат; 2000 ж., № 6, 142-құжат; 2002 ж., № 17, 155-құжат; 2003 ж., № 14, 112-құжат; № 24, 177-құжат; 2004 ж., № 23, 142-құжат; 2006 ж., № 3, 22-құжат; № 24, 148-құжат; 2007 ж., № 2, 18-құжат; № 9, 67-құжат; № 10, 69-құжат; № 20, 152-құжат; 2008 ж., № 6-7, 27-құжат; 2009 ж., № 18, 84-құжат; 2010 ж., № 5, 23-құжат; № 13, 67-құжат; 2011 ж., № 1, 2, 3-құжаттар; № 11, 102-құжат; 2012 ж., № 4, 32-құжат; № 8, 64-құжат; № 15, 97-құжат; 2013 ж., № 9, 51-құжат; № 14, 75-құжат; 2014 ж., № 1, 4-құжат);

3) "Авариялық-құтқару қызметі және құтқарушылардың мәртебесі туралы" 1997 жылғы 27 наурыздағы Қазақстан Республикасының Заңы (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1997 ж., № 6,

69-құжат; 1998 ж., № 24, 436-құжат; 2000 ж., № 8, 187-құжат; 2004 ж., № 11-12, 67-құжат; № 23, 142-құжат; 2006 ж., № 1, 5-құжат; 2007 ж., № 2, 18-құжат; № 8, 52-құжат; № 9, 67-құжат; № 20, 152-құжат; 2008 ж., № 6-7, 27-құжат; № 21, 97-құжат; 2011 ж., № 1, 7-құжат);

4) "Азаматтық қорғаныс туралы" 1997 жылғы 7 мамырдағы Қазақстан Республикасының Заңы (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1997 ж., № 9, 93-құжат; 1998 ж., № 23, 416-құжат; 1999 ж., № 4, 101-құжат; 2000 ж., № 6, 142-құжат; 2004 ж., № 23, 142-құжат; 2006 ж., № 1, 5-құжат; № 16, 104-құжат; 2007 ж., № 10, 69-құжат; 2008 ж., № 6-7, 27-құжат; № 21, 97-құжат; 2009 ж., № 18, 84-құжат; 2010 ж., № 5, 23-құжат; 2011 ж., № 1, 2, 7-құжаттар; № 5, 43-құжат; № 11, 102-құжат; 2012 ж., № 4, 32-құжат; № 15, 97-құжат; 2013 ж., № 9, 51-құжат; № 14, 75-құжат; 2014 ж., № 1, 4-құжат);

5) "Мемлекеттік материалдық резерв туралы" 2000 жылғы

27 қарашадағы Қазақстан Республикасының Заңы (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2000 ж., № 20, 378-құжат; 2003 ж., № 15, 139-құжат; 2006 ж., № 16, 104-құжат; 2010 ж., № 3-4, 11-құжат; № 17-18, 108-құжат; 2011 ж., № 5, 43-құжат; 2012 ж., № 13, 91-құжат; 2014 ж., № 1, 4-құжат);

6) "Қауіпті өндірістік объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік туралы" 2002 жылғы 3 сәуірдегі Қазақстан Республикасының Заңы (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2002 ж., № 7-8, 77-құжат; 2004 ж., № 23, 142-құжат; 2006 ж., № 3, 22-құжат; № 24, 148-құжат; 2007 ж., № 20, 152-құжат; 2008 ж., № 6-7, 27-құжат; № 21, 97-құжат; 2009 ж., № 18, 84-құжат; 2010 ж., № 5, 23-құжат; № 9, 44-құжат; 2011 ж., № 1, 2, 7-құжаттар; № 11, 102-құжат; № 12, 111-құжат; 2012 ж., № 1, 5-құжат; № 15, 97-құжат; 2013 ж., № 14, 75-құжат; 2014 ж., № 1, 4-құжат).

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК